

LØGTINGS- TIDINDI

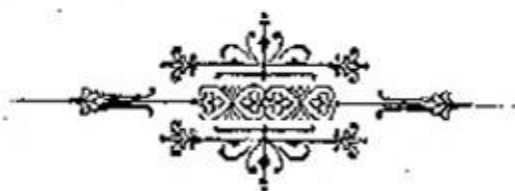
1885

Beretning

om

Lagtingsamlingen

1885.

Thorshavn.

Trykt i Havs Amtstidendes Bogtrykkeri.

1886.

0110117782

Report No. 100-100-100-100

100

Feroya Landabókasavn

Lagtinget aabnedes den 29de Juli.

Medlemmer:

Amtmand Boreng Høyer Buchwaldt.
Provst Jens Christian Eversen.

For Nordernes Præstegjæld:

Rådmand Johan Christian Dyrhøus,
Sysselmand Clement Olsen.

For Østers Præstegjæld:

Skolelærer Gregers Joensen,
Skolelærer Johannes Petersen (D. M.),
Skolelærer Jøen Poulsen,
Lommermand Samuel Jacob Rasmussen.

For Nordstrøms Præstegjæld:

Kongebonde Thomas Debs,
Kongs- og Odelsbonde Ole Jacobsen.

For Sydstrøms Præstegjæld:

Kongebonde Johannes Danielsen,
Lærer Oliver Petrus Efferds,
Raadebygger Jacob Jacobsen,
Sysselmand Hans Christoffer Müller (D. M.)

For Baags Præstegjæld:

Odelsbonde Michel Danielsen,
Sysselmand Zacharias Nielsen.

For Sands Præstegjæld:

Kongebonde Johannes Valsgaard hugre,
Aftægtsmand Jøen Peter Henye.

For Sunders Præstegjæld:

Kongebonde Ole Michael Nielsen,
Odelsbonde Johan Henrik Schrøter (Sejpersen.)

III Sekretærer valgte: G. Joensen og J. Poulsen.

THEORY OF THE

THEORY OF THE

THEORY OF THE

THEORY OF THE

THEORY OF THE

I. Forslag til Anordning, indeholdende Tillæg til Thorshavns Brandlov.

Den 22de August fremlagdes et fra Regeringen opsejdt saalydende

Udtast til Anordning,
indeholdende
Tillæg til Lov angaaende Brandvæsenet
i Thorshavn paa Færserne
af 28de Januar 1856.

§ 1.

For Indretningen af lullede snævre Storstene (saakaldte Kammer), der fremtidig opføres i Byen Thorshavn, og som tjene til Afledning af Røgen fra Røstenildsteder og Kaffelovne, fastsættes følgende Forskrifter:

1. Enhver saadan Storsen skal helt igjennem opføres som Grundmur af brændte Sten med en Murtykkelse af mindst $4\frac{1}{2}$ Tomme, og maa altsaa navnlig ikke opføres med kantstillede Mursten eller med Brædder fra Loftet. Den skal opmures i stærkt Kalk med tætte, over alle ene med Kalk udfyldte Fuger og skal være be-
rappet baade indvendig og udvendig.

2. Storstensens indvendige Gjennemsnit, der ikke maa være mindre end 9" i den lodrette Side eller i Diameter, skal helt igjennem være det samme. Tæt ved Bunden skal Storstenen være forsynet med forvarlig Rensedør af Jern, anbragt i Jærnräume med Fals, hvorhos lignende Rensedøre, hvis Storstensens forvarlige Rensning gjør det nødvendigt, skulle anbringes paa passende Steder. I Bygninger med Tag af Rør, Straa, Grønsvær eller af lignende Beskaffenhed maa Rensedøre ikke anbringes paa Loftet under Taget.

3. Storstensens indvendige Side skal holdes $8\frac{1}{2}$ Tomme fjærnet fra alt Træværk i Bjællselag, Skillebæge og Tagværk, samt fra liggende Tag, og naar Storstenen har en mindre Murtykkelse, skal den, hvor den gaar igjennem Bjællselag eller gjeenem Tag af Spean, Tagpap eller Tagkist, Rør, Straa eller Grønsvær eller lignende, udkræges til denne Murtykkelse. Storstenen maa ikke paneles, forstolles eller beklædes med Betræl paa Blindlister; dog kan den forsynes med en Fodliste, naar denne ikke besættes med Træpropper.

4. Storstenen skal være opført fra Grunden af paa tilstrækkeligt Fundament, og maa i intet Tilfælde komme til at hvile paa Bjællerre.

Hvor en Storsen træffes i stæva Retning, skal den enten hvile paa en Mur eller paa dens lodrette Sider være understøttet af en Stol, forsynet med en for Rørsten paa Glæden mellem Stolen og Storstenen; dog maa den stæva Retning ikke danne en stærre Vinkel end 45 Grader med den lodrette Linje, hvorhos Storstenen indvendig i Vøjningen skal afrundes i en Bue med mindst 3 Fods Radius.

5. Storstensspiben skal rage mindst $1\frac{1}{2}$ Alen over Tagrytningen, og maa ikke omgives med Bræddebeklædning eller andet brandfarligt Materiale.

6. For ethvert Kaffelovnsrør, der indledes i Storstenen, skal der i denue indmures en Jærnbøsning med en indvendig fremspringende Rand, saaledes at Randen forhinder Enden af Kaffelovnsrøret fra at trænge ind i Storstenen.

§ 2.

For Indretningen af aabne største Storstene gjælder fremdeles Bestemmelsen i § 2, 1ste Led, i Lov angaaende Brandvesenet i Thorshavn af 28de Januar 1866.

§ 3.

Det tillæbes at anbringe smeddede Jærnrør som Storstene i Bygninger i Thorshavn, forudsat at disse ere tækkede med Grensuer eller Skifer, samt under Jagttagelse af, at Røret ikke paa noget Sted kommer Bygningens Træværk nærmere end 8 Tommer, og at det anbringes mindst 1½ Alen over Tagrygningen.

Anbringelsen af støbte Jærnrør kan under de ovenangivne Betingelser tilstedes af Kjøbmanden i Folge derom gjort Indstilling fra Bygningskommissionen.

§ 4.

Komfurer, Vilcægger- og Kalkelovne skulle tillige med Rørene have en Afstand fra Bygningens Træværk af mindst 8 Tommer. Foran Komfurer og Kalkelovne, der ere anbragte paa Trægulv, skal dette dækkes med en Jærn- eller Jernplade af mindst ½ Alens Breddelse eller med Sten.

§ 5.

Enhver Gjer er ansvarlig for, at alle Storstene (aabne og lukkede) og som Storstene anbragte Jærnrør i de ham tilhørende Bygninger behørig vedligeholdes. De lukkede Storstene og Jærnrørene maa ikke udbændes, men skulle renses 4 Gange om Aaret, nemlig forinden Udgangen af hvert Mars, Marts, Juni, September og December Maaneder. Ansvarer herfor paahviler Hussejeren, naar denne enten selv bebor Stedet, eller dette er overdraget til Brug til forskellige Lejere, men Brugeren, dersom denne har hele Stedet i Leje eller paa anden Maade til ubestemt Afbenyttelse.

§ 6.

Ansvarer for, at Komfurer, Vilcæggerovne, Kalkelovne og Kalkelovndører samt andre til Storstene hørende Røgløbninger vedligeholdes i en saadan Stand, at de ikke medføre Brandfare, paahviler i Forening med Ejeren tillige Lejeren, naar denne ikke betimelig har anmeldt en ham bekendt Mangel for Ejeren eller i forvejen Fald for Landsfogden.

For Renholdelsen af Komfurer, Ovne og ovennævnte Røgløbninger er vedkommende Husfader, af hvem de benyttes, ansvarlig.

§ 7.

Tilføjet med, at behørig Renholdelse som formeldt under Sted, føres af Brandhuet, der fremtidig afholdes 4 Gange aarlig, nemlig i de

første Dage af hvert Mars, Januar, April, Juli og Oktober Maaneder.

§ 8.

Thorshavns Kommunalbestyrelse antager og afstediger Storstensfejere for Byen, der have at gaa alle, som saadant forlange, til Haande med Mensningens Udforelse, imod at nyde en af Kommunalbestyrelsen nærmere fastsat Betaling for hver enkelt af dem renses Storken m. v., hvilken Betaling udredes forstudsvis af Kommunkassen, men ligned under Udpantningsloven, særskilt paa de vedkommende Husejere eller Lejere, som benytte Storstensfejere.

Landsfogden fastsætter de nærmere Forordninger for deres Virksomhed.

De antagne Storstensfejere og disse Medhjælpere kunne i Tilfælde af Forseelser imod deres Instruks straffes af Landsfogden med Bøder indtil 40 Kr., for saa vidt ikke Tilfældet efter sin Bestaenhed bør medføre højere Straf og Bøttale ved Domstolene.

§ 9.

Den, der bevislig har overdraget Mensningen af samtlige de Storstene, Jærnrør, Komfurer, Ovne og Røgløbninger, hvilke det efter § 5 og 6 paahviler ham at holde rene, til en af Kommunalbestyrelsen antagen Storstensfejer, fritages for det deri ommeldte Ansvar. Derimod vil Ansvarer paahvile Ejeren eller Lejeren, saafremt han lægger Hindringer i Vejen for Mensningens Udforelse.

§ 10.

Overtrædelser af denne Anordnings Bestemmelser eller af de af Bygningskommissionen til Opfyldelse heraf givne Paalæg eller Forbud paatales som offentlige Politiforseelser og straffes med Bøder indtil 50 Kr. eller med fængsel indtil 8 Dage. Bøderne tilfalder Byens Brandkasse.

§ 11.

Stammer Bygningskommissionen, at noget stedfindende Forhold er af en saadan brandfarlig Bestaenhed, at det for den offentlige Sikkerheds Skyld uopholdelig bør forandres, og vedkommende ikke strax retter sig efter det Paalæg, der i saa Henseende gives ham, skal Politiet være pligtigt til paa Bygningskommissionens Begjæring og Ansvar at foranaltte det fornødne ved umiddelbar Anvendelse af Magt.

§ 12.

Denne Anordning træder i Kraft den

Dette Udkast var ledsaget af følgende Bemærkninger:

Medens §§ne 6—9 i foranstaaende Udkast i det væsentlige svare til, hvad der indeholdes i det af Lagtinget i 1884 vedtagne Forslag til Anordning om Tilfølg til den angaaende Brandvæsenet i Thorshavn af 28de Januar 1886, ere de øvrige Paragrafer i Udkastet Tilføjelser, ved hvilke man overensstemmende med et af Amtmanden fremsat Forslag har tilføjet at samle og supplere de hidtil spredte Bestemmelser om Skorstene m. v. i Thorshavn.

Med Hensyn til den Del af Udkastet, som slutter sig til Lagtingets Forslag, skal bemærkes, at det er fundet rettest i § 6 at fastsætte, at lukkede Skorstene og de som Skorstene anbragte Rørstærke skulle renses mindst 4 Gange om Aaret, og hertil slutter sig da Bestemmelsen i § 7 om Brandvæsenets Afholdelse. At det i Følge § 8 ikke bliver Amtmanden, men Kommunalbestyrelsen, der antager og afstediger Skorstensfejere samt fastsætter Betalingen for deres Arbejde, stemmer med § 10 i Loven af 21de Marts 1873 om Brandvæsenet i Kjøbstæderne med Undtagelse af Kjøbenhavn, hvorhos man har fundet, at det maa kunne overbrages Bødsfogden at give Forskrifter for Skorstensfejernes Virksomhed. Den i § 8 optagne Bestemmelse om Betalingens Udredelse er affattet efter, hvad der i saa Henseende er udtalt i en fra Borgerrepræsentationen indhentet Erklæring.

Hvad dernæst angaar den Del af Udkastet, der ligger uden for Lagtingsforslagets Omraade, da er det saa vel af Bygningskommissionen i Thorshavn som af Bødsfogden og Amtmanden anset ønskeligt, at der foretoges detaljerede Regler for, hvorledes unyttede Skorstene skulle opføres, og da de i Justitsministeriets Beskæftigelse af 9de Januar 1883 om Indretningen af nyere (russiske) Skorstene indeholdte Bestemmelser med enkelte Modifikationer ere fundne hensigtsmæssige ogsaa for Thorshavns Bestemmelser, er hln Beskæftigelse lagt til Grund for ovenstaaende Udkasts § 1. Ligesom man dernæst i § 2 har bibeholdt de om aabne færdige Skorstene i Følge Loven af 1856 gjældende Regler, saaledes slutte ogsaa Bestemmelserne i § 3 sig i det væsentlige til det bestaaende, jfr. Justitsministeriets Resolution af 14de August 1875. § 4 er optaget en til § 5, 2det Led, i Anordningen af 16de Juni 1882 om Bygnings- og Brandvæsenet i de færdige Bødskommuner forværende Bestemmelse, hvorhos der i §§ 10 og 11 indeholdes de fornødne Straffebestemmelser og Regler for Bødsalen af Overtrædelser af den eventuelle Anordning, samt Bestemmelser om ekstraordinære Foranstaltninger i Tilfælde af Brandfare.

Ved Sagens 1ste Behandling den 24de August gav Formanden en kort Oversigt over Sagens Gang: Som bekendt blev der i sidste Lagtingsamling uforandret vedtaget et af Kommunalbestyrelsen udarbejdet Forslag, angaaende Ansættelsen af en Skorstensfejer for Byen Thorshavn. (Se Lagtingsberetningen for 1884, 54—58). Medens man var enig med Hensyn til de fleste Punkter i bemeldte Lovforslag, var der dog et Punkt, hvorom man ikke var enig, og som gav Anledning til Diskussion. Der blev nemlig gjort gjældende, at der Betrængelse, man tænkte at opnaa ved Ansættelsen af en Skorstensfejer, ikke var fuldstændig tilfredsstillende, naar ikke enhver Ejers af lukkede Skorstene var forpligtet til at benytte ham. — Forinden Sagen blev indsendt til Ministeriet, blev et nylig udkommet Cirkulære, angaaende Opførelsen af nyere russiske Skorstene paa Landet ned i Danmark sendt til Bygningskommissionen, der fandt de fleste af de i dette indeholdte Bestemmelser anvendelige og udtalte tillige Ønsket om at erholde bestemte Regler for Opførelsen af saadanne Skorstene. Disse forskjellige Omstændigheder førte til, at han (Formanden) udarbejdede et Lovforslag, hvori han optog de fleste saa vel i nævnte Cirkulære som i andre Ministerfæstelser indeholdte Bestemmelser om Opførelsen af lukkede Skorstene, og havde han tillige i Lovforslaget foreslaaet Indførelsen af Skorstensfejertvang. Det udarbejdede Lovforslag blev derpaa sendt til Bødsfogdens Erklæring, hvori antydedes, at Kommunalbestyrelsen ikke vilde gaa ind paa Indførelsen af Skorstensfejertvang, men at den formentlig vilde gaa ind paa de andre i Lovforslaget indeholdte Bestemmelser. Nu var man efter forskjellige Underhandlinger med Kommunalbestyrelsen kommen til det Resultat, der foreslaa i nærværende Lovforslag, som blev udsendt til Ministeriet og nu uforandret var forelagt Tinget. — Taleren gennemgik derpaa Lovforslagets enkelte Bestemmelser, og anførte bl. a., at Bestemmelsen i § 1 om, at Skorstene ikke maa opføres af luntfillede Mursten, hidrørte fra, at denne Opførelsesmaade af og til i de senere Aar var bleven fulgt her i Byen. Bygningskommissionen gjorde Indberetning herom til Amtet og anførte tillige, at den ansaa disse Skorstene for brandfarlige, hvorpaa Amtet resolverede, at bemeldte Skorstene skulde nedtages for vedkommende Ejers Regning, hvilken Bestemmelse senere er bleven stadfæstet af Ministeriet. Han havde fundet Anledning til at præcisere dette her paa Grund af, at man tidligere havde savnet en speciel Bestemmelse i den Henseende. Effersø foreslog udsat et særskilt Udvalg paa 5 Medlemmer, hvilket vedtoges uden Afstemning, og gik derpaa Sagen over til 2den Behandling.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes den

25de August: Efferup, J. Jacobsen, Müller,
J. Danielsen og Thyrhans.

Den 5te September fremlagdes faa-
lydende Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er afgivet til Betænkning Udkast til Anordning, indeholdende
Tillæg til Lov angaaende Brandvæsenet i Thorshavn af 23de Januar 1858.

Udvalget man anbefale det foreslagte Udkast, men har fundet Anledning til, som Følge af
de stedlige Forhold, at foreslaa enkelte Forandringer, i hvilken Henseende maa henvises til neden-
stående, de enkelte §§ hedsjede Motiver.

ad § 1.

1. Da uløstet Kalk ikke maa tilføres med
Stib og Kalkbrænderier ikke eksistere her, samt
da Kontrol med, at Kalken er stærk, findes van-
stelig, har man foreslaaet Forandringen.

2. Da Rensedøre uden Hals ere de mest
brugelige her og da disse ikke have vist sig at
være brandfarlige, har man troet at kunne fore-
slaa Forandringen. Afstanden fra Taget for
Afskrænkelse af Rensedøre har man anset for
vigtigt at fastslaa.

3. Alle Storstene, uden Undtagelse, ere
opførte her saaledes, at ingen Udtagning har
fundet Sted, uden at dette har vist sig at være
brandfarligt. Efter den her brugelige Bygnings-
maade vil den foreslaaede Hjælpelse af Stor-
stenen af 3/4. Tomme fra alt Træværk være
til megen Gavn, navnlig i mindre Bygninger,
hvor Bjælker og Spærre ikke ligge saa langt
fra hinanden, at Storstene ville kunne opføres
med uønsket Afstand. Derimod anses det nød-
vendigt, at Udtagning finder Sted i Mellem-
rum, hvor Skutte Hest ved Storstene ikke ville
blive samlige. Fremdeles maa det anses for
uheldigt i Træhuse, som i stærk Storm let
komme til at ryste, at opføre høje Storstene,
uden at de støttes af Hjørnebrædder fra Loftet
op igjennem Taget.

4. Disse Udelabelser har man foreslaaet,
da det menes, at Stykket derved bliver for-
saaelligere for Menigmand og Slutningen til-
lige anses for nødvendig.

5. Grunden til denne Forandring ligger
i Motivet til Slutningen af 3dje Stykke.

ad § 5.

For Storstene's Vedkommende antages det
for vigtigt at sætte, at Rensning „mindst“ skal
finde Sted 4 Gange aarlig, da nogle Storstene
trænge oftere til Rensning end andre. Her
trænge oftere til Rensning end Storstene, uden
at det kan bestemmes hvor ofte, da det er sa-
ltil, at Rensning ofte behøves med 8 a 14 Dages
Mellemrum, navnlig hvor der hovedsagelig bruges
Løv.

ad § 7.

Ordet „mindst“ er føjet til, dels paa Grund
af Forandringen i § 5, dels for at Brandvæsenet

§ 1.

1. Ordet „stærk“ i 5te Linje udgaar og efter
„Kalk“ i samme Linje tilføjes „eller Cement“.

2. Ordene „med Hals“ i 5te Linje ud-
gaar. De to sidste Ord i Stykket, „under Taget“,
gaar ud, og i Stedet for sættes „i mindre Af-
stand end 2 Alen fra Rensningen“.

3dje Stykke foreslaas at udgaar og i Stedet
for affattet saaledes:

Hvor Storstenen gaar igjennem dobbelt
Gulv, dobbelt Loft, eller hvor der er Træpanel
eller Gips under Bjælkerne, udtrages den i
Mellemrummet til en Murstenshøjde af 3/4
Tomme, beregnet fra Storstene's indvendige Stoe.
Fra Loftet op igjennem Taget kan anbringes
Hjørnebrædder til Støtte for Storstenen.

4. Ordene „paa dens lodrette Sider“ i
5te og 6te Linje, samt Slutningen fra „hvorhos
— Radius“ udgaar.

5. Slutningen fra „maa — Materiale“
udgaar. I Stedet for sættes „foroven have en
Rans af mindst 2 Murstens Højde, hvor
Storstenen udvendig er beklædt med Brædder,
jfr. §ens 3dje Punkt i Slutningen.

§ 5.

I 5te Linje efter Ordet „renses“ sættes
„de første mindst“ og i 8de Linje efter „Ma-
neber“ sættes „og de sidste saa ofte nødvendigt
gjøres“.

§ 7.

Efter „afholdes“ i 3dje Linje sættes „mindst“.
Det tilføjes hen: Foruden de fastsatte 4 Gange

ikke skal kunne afvises, om det finder nødvendigt at komme oftere. Slutningen er tilføjet af samme Grund som anført ved § 5.

om Haret har Brandskynet af og til at paase, at alle Høer holdes forsvarelig rene.

Thorshavn, den 5te September 1885.

J. C. Djurhuus,
Ordfører.

D. P. Effersø.

H. C. Müller.

J. Jacobsen.

Johs. Dantelsen.

Den 10de September foretoges Sagens 2den Behandling.

Ordføreren (Djurhuus) refererede de af Udvalget til § 1 foreslåede Endringer, hvilke ikke gavede Anledning til Diskussion.

Ordføreren refererede § 2, som heller ikke gav Anledning til Diskussion.

Ordføreren refererede § 3. B. Nielsen henstillede, at Ordet „inddækkede“ blev ombyttet med „vaskede“. Efter nogle korte Bemærkninger af Ordføreren, Formanden og Effersø herom, udtalte Poulsen, at da her var Tale om smedde og støbte Tærnør, var han kommen i Tanke om, hvorvidt Tærnør vare tilladte. Effersø bemærkede, at man her i Thorshavn, saa vidt han betjendte, hidindtil udelukkende havde brugt Tærnør oven paa Skorstenspiiben for at forhøje dem. Poulsen havde set et saadant i et Hus paa Barket, hvor det var stillet tæt op ad en Væg. Peterjen kjendte to saadanne Skorstensfejere fra Kjøbenhavn, og han havde hørt, at man kaldte dem „ildfaste Høer“. Formanden mente, at det var værd at overveje, om de kunde bruges, men at man saa helst burde stille dem i Klasse med støbte Tærnør.

Ordføreren refererede § 4. Formanden bemærkede, at denne § var optaget efter Anordning om Bygnings- og Brandvæsenet paa Landet.

Ordføreren refererede Udvalgets Endringsforslag til § 5, som ikke gav Anledning til Diskussion.

§§ne 6 og 7 gavede heller ikke Anledning til Diskussion.

Ordføreren refererede § 8. Formanden bemærkede, at denne § indeholdt den Afvigelse fra Lagtingets Forslag, at Skorstensfejeren skulde ansættes af Kommunalbestyrelsen i Stedet for af Amtet.

§§ne 9 og 10 gavede ikke Anledning til Diskussion.

Ordføreren refererede § 11. Formanden bemærkede, at Meningen med denne § var, at Bygningskommissionen skulde kunne træde ind overalt, hvor der var Brandfare, selv om de enkelte Tilfælde ikke vare nævnte i Loven. B. Nielsen var enig i, at hvor der var absolut Brandfare, maatte noget gøres,

men fandt den temmelig radikal. Hvis f. Ex. en Skorstensfejeren var opført paa lovlig Maade og under Bygningskommissionens Tilsyn, men efter en Lovforandring blev ulovlig, var det ubilligt, at den skulde rives ned for Ejernes Regning, hvad nylig skulde være sket i Thorshavn. Formanden bemærkede, at den var enslydende med Brandloven for Kjøbstæderne i Danmark. Han indrømmede, at det var haardt for Ejerne at nedrive de ommeldte Skorstensfejere, men i dette Tilfælde var det sket i Følge Ministeriets Resolution; desuagtet vare Ejerne ikke afslaaet fra ad Rættens Vej at søge Erstatning. Ordføreren fandt, at det vilde blive vanskeligt i Loven at bestemme, for hvad der skulde gives Erstatning. Hvis en saadan Tilstand var opført under Bygningskommissionens Kontrol, burde den blive erstattet; men hvem der saa skulde yde Erstatningen, var et andet Spørgsmaal. Hvis der f. Ex. i Tilfælde af Skorstensfejers nedrivelse skulde maatte nedrives Huse for at redde asjurerede Bygninger, var Asjureranden vel nærmest til at yde Erstatning.

§ 12 gav ikke Anledning til Diskussion.

Mellem 2den og 3dje Behandling fremlaages følgende Endringsforslag:

a. Fra Poulsen til § 3:

Efter Ordet „Tærnør“ i § 3, 2det Stykke, 1ste Linje sættes „og ildfaste Tærnør“.

b. Fra Udvalget til § 7:

I 1ste Linje mellem „behørig“ og „Aenholdelse“ indskrives „Bredholdelse og“.

I 3dje Linje mellem „afholdes“ og „4“ indskrives „for Skorstensfejernes Bedkommende mindst“.

I 5te Linje efter „Maander“ tilføjes „og for Rættens Bedkommende saa ofte, det anses nødvendigt“.

c. Fra B. Nielsen til § 11:

Som nyt Led til § 11 tilføjes:

I Tilfælde af, at Røminer, som ere opførte paa en Maade, der ikke var svarende mod den paa den Tid gjældende Lovgivning eller under Brandvæsenets Tilsyn,

uden at være blevene kræfsfærdige, efter denne § skulle nedrivnes, her saa vel Omkostningerne herved som ved deres Opførelse afholdes for Kommunens Regning.

Den 14de September foretoges Sagens 3dje Behandling.

§ 1. Udvalgets Vædring til Punkt 1 vedtoges uden Diskussion enst. med 13 St.

do. do. til Punkt 2 ligeledes enst. med 11 St.

do. Forslag til nyt Punkt 3 ligeledes enst. med 12 St.

do. Vædring til Punkt 4 ligeledes enst. med 12 St.

do. do. til Punkt 5 liget. enst. med 12 St.

Punkt 6 vedtoges uden Afstemning, hvorefter den saaledes ændret vedtoges enstemmig med 14 Stemmer.

§ 2, hvortil der ikke var stillet noget Vædringsforslag, vedtoges uden Afstemning.

§ 3. Poulsen anbefalede det af ham stillede Vædringsforslag, som efter nogle korte Bemærkninger af Efferes, G. Joensen og Ordføreren vedtoges enst. med 14 Stemmer, hvorefter den saaledes ændret ligeledes enst. vedtoges med 14 St.

§ 4 vedtoges uden Afstemning.

§ 5. Udvalgets Vædringsforslag til denne § vedtoges enst. med 15 St., hvorefter den saaledes ændret ligeledes vedtoges enst. med 15 St.

§ 6 vedtoges uden Afstemning.

§ 7. Udvalgets Vædringsforslag til denne § vedtoges enst. med 14 St., hvorved Udvalgets oprindelige Forslag var bortfaldet. § 7 saaledes ændret vedtoges derpaa enst. med 14 St.

§§ 8, 9 og 10 vedtoges uden Afstemning.

§ 11. B. Nielsen havde ventet, at Udvalget vilde have stillet Vædringsforslag til denne §; men da Intet saadant var fremkommet, havde han tilladt sig at stille et, som dog uanset ikke var saa heldigt affattet, som det kunde være. Han havde ikke noget imod, at brandfærlige Indretninger skulde nedrives, men for saa vidt de vare opførte under Brandvæsenets Tilsyn, eller paa lovlig Maade, og ikke senere bestadigede, burde Ejerne formentlig ikke betale Nedrivelsen. Ordføreren fandt Forslaget mindre heldigt og tillige overflødig, idet Udvalget kun indeholdt Regler for fremtidig Opførelse af Skorstene. Han raadede til at udsætte dette Punkt, da der var udtalt Tvivl om, hvorvidt Sags Slutning var heldig. Efferes fandt B. Nielsens Forslag uheldigt, idet det ogsaa kunde være Tale om Erstatning for andre Ting end Skorstene. Sags Slutningsbestemmelse om Anvendelse af Magt kunde ikke erstattes ved en Bestemmelse om Dagmulter. B. Nielsen bemærkede, at hvis Sagen blev udsat, havde han

for saa vidt opnaaet, hvad han ønskede, som Spørgsmaalet blev taget under Overvejelse. Han havde kun nævnt Kammeret, da han mente, at Ejerne nok kunde betale saadanne smaa Forandringer som Flytning af et Rør. Ordføreren foreslog Sagen udsat til et senere Møde. Rasmussen udtalte, at man i Thorshavn havde haft Exempler paa, at en saadan Bestemmelse ikke var overflødig. Vel kunde der herved paadrages Kommunen Udgifter, men disse bleve ikke mindre sølelige, naar Enkeltmand kom til at bære dem. Formanden bemærkede, at Bestemmelsen var enslydende med en tilsvarende Bestemmelse i Brandloven for de danske Kjøbstæder, og Exemplet med Kammeret vilde næppe gjentage sig. Han havde i og for sig ikke noget imod, at man gav Erstatning, men det maatte saa ikke indskrænkes til det enkelte i Vædringsforslaget omtalte Tilfælde.

Efter nogle yderligere Bemærkninger af Ordføreren og D. Jacobsen, som udtalte sig imod Sagens Udsættelse, samt Efferes og B. Nielsen, udsatte Formanden Sagens yderligere Behandling til et følgende Møde.

Den 15de September fortsattes Sagens 3dje Behandling. § 11. Ordføreren bemærkede, at Udvalget havde overvejet de i forrige Møde saadane Udtalelser, men ikke fundet Anledning til at stille noget Vædringsforslag. B. Nielsen tog sit Forslag tilbage, idet han bemærkede, at da Kammeret kunde opføres tæt ved Bygningens Træverk, og de med tætslippede Mursten opførte Skorstene vare nedrevne, vilde der næppe blive stort Brug for en saadan Bestemmelse, og selv om den blev vedtaget, vilde der dog opstaa Spørgsmaal om, hvorvidt vedkommende Kammer vare opførte under lovligt Tilsyn. Rasmussen beklagede, at Forslaget var taget tilbage, men han troede sig ikke til at tage det op igen. Om Brandstyret nu mente, at de bestaaende Kammer vare lovlige, kunde den eventuelle Skorstensfejers mulig opdage flere Fejl. Tog man dernæst Hensyn til Byens stærke Udvikling, kunde der let om kort Tid fordres en saadan Indretning af Skorstene, al de nuværende bleve ulovlige. Hvorvidt en Lov, som Nielsen havde antydnet, aldrig kunde faa tilbagevirkende Kraft, saa han sig ikke i Stand til at bedømme. Han ønskede at høre Udtalelser af dem, der bedre end han kendte Forholdene i Thorshavn. Willer fandt, at det var en smuk Tanke, der laa til Grund for Forslaget, men dette passede i sin nuværende Form ikke ind i Loven; og lige saa vel som det paa den ene Side kunde være noget uvilligt i, at en Ejers skulde tvinges til at nedrive en Skorsten, fordi Brandstyret havde fundet den ulovlig, kunde det paa den anden Side ogsaa blive uvilligt, om færlige Statterydere skulde tvinges til at betale

for de af andre begaaede Fejl. Rasmussen bemærkede, at det blev værre, naar en fattig Mand som Gjer skulde afholde hele Udgiften. Müller fandt ikke, at Forholdet blev bedre, om Forslaget blev vedtaget. Efferdø udtalte, at det stod dem, som søgte sig forurettede, frit for at søge Erstatning ved Domstolene. Det var maaske en Fejl, at der ikke var foreslaaet nogle Bestemmelser om, at Bygnings- eller Brandvæsenkommissionen paa saadanne Steder, hvor der anvendes meget stærk Jsb, f. Ex. i Bagcier, kunde foreskrive stærkere Skorstene, ligesom andre Forhold, f. Ex. Opbevaring af Petroseum, m. l. ogsaa burde være medtaget. Rasmussen havde netop ment, at Boven skulde gjøre en Henvendelse til Domstolene nødvendigt. Formanden fandt det umuligt at give saadanne Bestemmelser i Boven, at det ikke i hvert enkelt Tilfælde blev nødvendigt at henvende sig til Domstolene. Han fandt Efferdø's Bemærkning om Tilfældet værd at tage under Overvejelse og beslægtede, at der ikke forelaa noget Forslag herom; men man kunde mulig i Indstillingen henvende Ministeriets Opmærksomhed herpaa, hvilket sidste netop havde været Efferdø's Mening.

§ 11 vedtoges enst. med 13 Stemmer.

§ 12 vedtoges uden Afstemning.

Efter disse Vedtagelser er Forslaget saalydende:

Udkast til Anordning,
indeholdende

Tillæg til Lov angaaende Brandvæsenet
i Thorshavn paa Færøerne
af 28de Januar 1856.

§ 1.

For Indretningen af lukkede færrer Skorstene (saakaldte Kammer), der fremtidig opføres i Byen Thorshavn, og som tjene til Afledning af Røgen fra Skøtenildsteder og Kælleovne, fastsættes følgende Forskrifter:

1. Enhver saadan Skorsten skal helt igjennem opføres som Grundmur af brændte Sten med en Murtykkelse af mindst $4\frac{1}{2}$ Tomme, og maa altsaa navnlig ikke opføres med lauslillede Mursten eller med Brædder fra Vostet. Den skal opmures i Kalk eller Cement med tætte, overalt ene med Kalk udfyldte Fuger, og skal være berappet baade indvendig og udvendig.

2. Skorstensens indvendige Gjennemsnit, der ikke maa være mindre end 9" i den kvadratiske Side eller i Diameter, skal helt igjennem være det samme. Tæt ved Bunden skal Skorstenen være forsynet med forsvaig Rensedor af Jærn, anbragt i en Jærnkamme, hvor-

hos lignende Rensedøre, hvis Skorstensens forsvaig Rensning gjør det nødvendigt, skulle anbringes paa passende Steder. I Bygninger med Tag af Rør, Straa, Grønsvær eller af lignende Vægfæstelse maa Rensedøre ikke anbringes paa Vostet i mindre Afstand end 2 Alen fra Væggene.

3. Hvor Skorstenen gaar igjennem dobbelt Gulv, dobbelt Vost, eller hvor der er Træpanel eller Gips under Bjælkene, udføres den i Mellemrummet til en Murtykkelse af $8\frac{1}{2}$ Tomme, beregnet fra Skorstensens indvendige Side. Fra Vostet op igjennem Taget kan anbringes Gjærnebrædder til Støtte for Skorstenen.

4. Skorstenen skal være opført fra Grunden af paa tilstrækkeligt Fundament, og maa i intet Tilfælde komme til at hvile paa Bjælkene.

Hvor en Skorsten trædes i Straa Retning, skal den enten hvile paa en Mur eller være understøttet af en Stol, forsynet med en tør Mursten paa Gladen mellem Stolen og Skorstenen; dog maa den Straa Retning ikke danne en større Vinkel end 45 Grader med den lodrette Linje.

5. Skorstensspiben skal rage mindst $1\frac{1}{2}$ Alen over Tagrygningen og foroven have en Kran af mindst 2 Murstens Tykkelse, hvor Skorstenen udvendig er belædt med Brædder, jfr. §ens 3dje Punkt i Slutningen.

6. For ethvert Kælleovnsrør, der indledes i Skorstenen, skal der i denne indmures en Jærnbøsning med en indvendig frempringende Rand, saaledes at Randen forhindrer Enden af Kælleovnsrøret fra at trænge ind i Skorstenen.

§ 2.

Se Regeringsudkastet.

§ 3.

Det tillades at anbringe i meddele Jærnrør som Skorstene i Bygninger i Thorshavn, forudsat at disse ere tækkede med Grønsvær eller Skifer, samt under Tagtagelse af, at Røret ikke paa noget Sted kommer Bygningens Træværk nærmere end 8 Tommer, og at det anbringes mindst $1\frac{1}{2}$ Alen over Tagrygningen.

Anbringelsen af støbte Jærnrør og isbaste Rør kan under de ovenangivne Betingelser tillades af Amtmanden i Følge deraf gjort Indstilling fra Bygningskommissionen.

§ 4.

Se Regeringsudkastet.

§ 5.

Enhver Gjer er ansvarlig for, at alle Skorstene (aabne og lukkede) og som Skorstene anbragte Jærnrør i de ham tilhørende Bygninger behørig vedligeholdes. De lukkede Skorstene og Jærnrørene maa ikke udbrændes, men

skulle renses, de første mindst 4 Gange om Aaret, nemlig foruden Udgangen af hvert Aars Marts, Juni, September og December Maaneder, og de sidste saa ofte nødvendigt gjøres. Ansvarer herfor paaahviller Husejeren, naar denne enten selv bebøer Stedet, eller dette er overdraget til Brug til forskjellige Besøgere, men Bøgeren, dersom denne har hele Stedet i Bøje eller paa anden Maade til udelukkende Afbenyttelse.

§ 6.

Se Regeringsudkastet.

§ 7.

Tilføjet med, at behørig Vedligeholdelse og Renholdelse som formeldt finder Sted, føres af Brandsynet, der fremtidig afholdes for Skorstenedes Vedkommende mindst 4 Gange aarlig, nemlig i de første Dage af hvert Aars Januar, April, Juli og Oktober Maaneder, og for Rørenes Vedkommende saa ofte, det anses for nødvendigt.

§§ne 8, 9 og 10 samt 11.

Se Regeringsudkastet.

Dette Forslag fattedes under enbellig Behandling i samme Røde og vedtoges ved Ravnecopraab enst. med 17. Stemmer, idet samtlige tilstedeværende Medlemmer stemte derfor. Fraværende vare: Provsten, Højte og Schrøter.

Den 18de September oplæses og vedtoges saalydende Indstilling til Ministeriet:

Fra det høje Ministerium er foresat Tinget i indehavende Samling Udstift til Anordning, indeholdende Tillæg til Lov angaaende Brandvæsenet i Thorshavn af 28de Januar 1856. Dette Udstift har paa sædvanlig Maade været

behandlet i Tinget, og er med nogle Endringer vedtaget enstemmig med 17 Stemmer.

Med Hensyn til de ved § 1 foreslaaede Forandringer henvises til Udvalgsbetænkningen, idet man dog i Anledning af 3dje Stykke særlig maa bemærke, at Vedtagelsen af samme i uforandret Stillelse efter det trykte Udstift til Dels vilde forrykke den nu bræglige Bygningsmaade, hvilket ikke anses for heldigt.

Tilføjningen i § 3, 2det Stykke, „og ildefastte Værrer“ har man troet at kunne tilføje, da saadanne Værrer til Dels bringes og anses for lige saa sikre som Tærmærrer; desuden vilde de ikke kunne anbringes uden Amtets Tilladelse efter Indstilling af Bygningskommissionen.

De ved § 5 foreslaaede Forandringer har man anset for nødvendige, og som følge deraf har § 7 ogsaa maattet ændres.

Paa Grund af i Tinget ved Udstiftets 3dje Behandling fremkomne Udtalelser, skal man tillade sig at henstille, om det ikke kunde være hensigtsmæssigt at tilføje en særlig Bestemmelse om Skorstene, som opføres i Bagerier og lignende Bygninger, hvortil udfordres større Ildforbrug, da saadanne Skorstene formentlig enten burde opføres med tykkere Mur eller med større indvendig Bredde, i alt Fald med en videregaaende Udfærdigning end bestemt i det nu vedtagne Udstift.

Idet man for øvrigt henholder sig til Udvalgsbetænkning og Endringsforslag, anbefales Udstiftets videre Fremme til det høje Justitsministerium.

Ragtingshuset i Thorshavn, den 18de September 1885.

E. H. Buchwaldt. J. C. Djurhuus,
Ordfører.

G. Jøensen.

Til
Justitsministeriet.

II. Forslag til en forandret Affattelse af forskellige SS i det i forrige Samling vedtagne Forslag til Lov om Grundeftæbne paa Færøerne. *)

Ved Lagtingets Aabning den 29de Juli fremlægges saalydende

Forslag fra Formanden til

en forandret Affattelse af § 7 i det af Lagtinget i Samlingen 1884 endelig vedtagne Forslag til Lov om Grundeftæbne paa Færøerne.

Mj § 7.

Hvor ikke anderledes i Lovgivningen er fastsat, udfordres til gyldig Beslutning i de Sager, som omhandles i denne Lovs § 2, Stemmeslæbhed blandt de mødende stemmeberettigede (jfr. § 6, 1ste Led) i Forbindelse med Stemmeslæbhed efter det repræsenterede Marketal, dog saaledes, at Ejere og Brugere af mindst $\frac{1}{2}$ eller af mindst $\frac{2}{3}$ af hele det vedkommende Marketal have stemt for Sagen, alt efter som denne henhører til den i § 2 a. eller § 2 b. nævnte Slags. Denne Afstemningsmaade bliver ogsaa at følge, hvor Lov om Fuggevæsenet paa Færøerne af 23de Februar 1866 omtaler en Afgjorelse af deslige Sager ved Overenskomst uden særligt Henjhu til Marketallet[†]), samt end videre i det i Lagtlov for Færøerne af 9de Februar 1854 § 6 omhandlede Tilfælde.

†) Se herom Fuggeleuens §§ 3, 4, 5, 7, 8, 19, 23, 26, 29, 48, 56 jfr. 54, 57, 60 og 68 jfr. 67.

Med dette Forslag fulgte, foruden Erklæringer fra forskellige Embets- og Bestillingsmænd**), en saalydende Skrivelse:

Færø Amt, den 15de Juli 1885.

Ved at tilstille det allerede Lagting hoslagte af mig som dets Formand udarbejdede Forslag til en forandret Affattelse af § 7 i det i sidst afvige Lagtingsamling endelig vedtagne Forslag til Lov om Grundeftæbne paa Færøerne (v. Lagtingsberetning for 1884, Pag. 10—12), skal jeg — næst til Belysning heraf end videre at vedlægge:

Afskrift af Skrivelse fra Amtet til samtlige

Ehsslemænd af 7de Januar d. A. og deri paa-beraabt Afskrift af et af mig tidligere udarbejdet Forslag til en mj § 7 i Stedet for den tilsvarende § i Tingets Forslag, samt

de indlertid fra Ehsslemændene herover afgivne Erklæringer (6 Stk.)

og med Bemærkning, at jeg forinden Sagens Nebjendelse til vedkommende Aftalsretum har ment at burde give det allerede Ting Beslæbhed til en fornuet Overvejelse af samme, for saa vidt angaar Spørgsmaalet om Afstemningsmaaden i de i Forslagets § 2 a. og b. nævnte Tilfælde, — tillade mig at foreslan til Tingets Vedtagelse at indgaa til Justitsministeriet med en ærbødigt Kontinuations-Bedsjilling om, at den herhen hørende foranmeldte § 7 i Tingets Forslag maa komme til i ændret Stikfælse at lyde saaledes:

Hvor ikke anderledes i Lovgivningen er fastsat, udfordres til gyldig Beslutning i de Sager, som omhandles i denne Lovs § 2, Stemmeslæbhed blandt de mødende stemmeberettigede (jfr. § 6, 1ste Led) i Forbindelse med Stemmeslæbhed efter det repræsenterede Marketal, dog saaledes, at Ejere og Brugere af mindst $\frac{1}{2}$ eller af mindst $\frac{2}{3}$ af hele det vedkommende Marketal have stemt for Sagen, alt efter som denne henhører til den i § 2 a. eller § 2 b. nævnte Slags. Denne Afstemningsmaade bliver ogsaa at følge, hvor Lov om Fuggevæsenet paa Færøerne af 23de Februar 1866 omtaler en Afgjorelse af deslige Sager ved Overenskomst uden særligt Henjhu til Marketallet, samt end videre i det i Lagtlov for Færøerne af 9de Februar 1854 § 6 omhandlede Tilfælde."

L. H. Buchwaldt.

Den 8de August fulgte Sagen under foreløbig Behandling. Efter at Formanden havde refereret Sagen, vedtoges efter Forslag af Schrøter enst. med 15 St. at ned-sætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Dalsgaard, Eijersø, J. Nielsen, O. M. Nielsen og Olsen.

*) Se Beretningen om forrige Samling, Pag. 1—12.

**) Disse Erklæringer saa vel som det Forslag, der var sendt til Erklæring, indledes her for Bladsens Skyld.

Den 29de August fremlægdes saaledende Betænkning:

Efter at et Forslag til Grandestævne paa Færøerne i flere Samlinger havde været til Behandling og efter at der i denne Tid flere Gange var indhentet Erklæringer om Sager, vedtoges endelig i Rættingsamlingen 1884 et Forslag til Lov om Grandestævne paa Færøerne. Efter Lovforslagets Vedtagelse har Amtmanden i Vinterens Løb fundet sig foranlediget til dels at foreslå en forandret Affattelse af nævnte Lovforslags § 7 saaledes, at saa vel de stemmendes Antal som Marketallet er fjernet som Betænkning for en gyldig Afstemning af Sager angaaende Jordbrug og de dertil hørende Herligheder samt tydeliggjøre nogle tvivlsomme Bestemmelser i Haugeloven og indhentet Ekspertmændenes Erklæring herover, hvorefter han efter disse Erklæringers Vedtagelse atter har foretaget en noget ændret Affattelse af bemeldte §, som i denne Rættingsamling er forelagt Tilgæ, som derefter har medsat undertegnede Udvalg til at overveje Sagen.

Næst at bemærke, at Udvalget i May bestaar af samme Medlemmer som i forrige Samling, maa det fremhæves, at Udvalget ved Udarbejdelsen af det vedtagne Lovforslag særlig har bestræbt sig for paa den ene Side at muliggjøre Vedtagelser angaaende de i Lovforslaget omhandlede Forhold paa den simpleste og for Almueskallet let fatteliggjorte Maade, og paa den anden Side ved Optagelsen af § 10 i Lovforslaget aabnet Udgang til Underkjenbelse af Vedtagelser paa Grandestævne, som træde i væsentlig Ret.

At de af Ekspertmændene afgivne Erklæringer fremgaar dels, at Hovedbegrebet med Hensyn til Bestemmelsernes Vedtagelse paa Grandestævne efter deres Mening bør søges i Marketallet, dels at det af Amtet stillede Forslag vil stode paa praktiske Vanskeligheder, hvorhos enkelte have ytret, at Villighed talte for, at Stemmeantallet ved Siden af Marketallet tillægges nogen Substitutions, ligesom der og udtales, at „ikke matriculeret“ Jord eller ikke til Marketallet hørende Jordbesiddelse — saasom Træer, der ikke ejes af Marketalbesiddere — ikke, som af Amtet antaget, kunne komme i Konflikt med Marketallet, fordi disse Rettigheder næsten altid ved Indtagelse til Ejerretning ere fastsatte ved Kontrakt.

Udvalget maa erkende, at der ved en theoretisk Betragtning er meget, som taler for, at Personaltallet tillægges nogen Betydning ved Afgjørelsen af de omhandlede Spørgsmaal ved Siden af Marketallet, som dog i Folge Sagens Natur maa have den største Interesse i en heldig Ordning af, hvad der vedkommer Jord og Jordherligheder, og Udvalget har derfor søgt at

gjøre det til en af sine Hovedopgaver at undersøge, hvorvidt der kunde findes en Maade, hvorpaa disse theoretiske Betragtninger kunne gjøres praktisk anvendelige, og navnlig om, hvorvidt Amtmandens Forslag til en ny § 7, i Folge hvilken der udføres saa vel Stemmeskerlighed efter Personaltallet som efter det repræsenterende Marketal, indeholder en tilfredsstillende Løsning af dette Spørgsmaal. Det er indlysende, at det er let at foretage en Afstemning paa Grandestævne paa den i Forslaget angivne Maade; men efter det Kjendskab, Udvalget har til de hørende Forhold, vil der, for saa vidt faldstændig Enighed ikke er til Stede, saa godt som aldrig opnaas nogen Vedtagelse efter en saadan dobbelt Afstemningsmaade, idet Flertallet af Personer og Flertal efter Marketal som oftest vilde komme til forskjelligt Resultat. Erfaringen har nemlig vist, at det er de større Besiddere, som i Almindelighed sætte faste Regler for Brugen saa vel af Jorden som dens Herligheder, hvorimod det er de smaa Besiddere, som vilde sætte sig derimod, da det ligger i deres Interesse, at Forholdet er saa løst som muligt. Da imidlertid Udvalget som foran bemærket særlig har arbejdet paa at muliggjøre Vedtagelser paa Grandestævne, kan det paa ingen Maade anbefale et Forslag, som saa godt som umuliggjør enhver Vedtagelse. Udvalget har deruaf prøvet, om det ikke var muligt paa en anden Maade at gennemføre en Vedtagelse gennem en Afstemning baade af de stemmende Personer og af Marketallet i Forening, hvorved der tillægges Personaltallet lige saa megen Vægt som Marketallet, saaledes at hver stemmeberettiget foruden sin personlige Stemme tillige afgiver Stemme efter den Andel, han har i Marketallet, t. Ex. hvis der paa Grandestævne møder 55 Personer, repræsenterende 21 Marker, vil en stemmeberettiget med 1 Mark Jord afgive $1 + \frac{21}{55}$ St.; en anden, som har 1 Gylde, vil afgive $1 + \frac{55}{21}$ St., og en tredje, som kun har 1 Skind, vil afgive $1 + \frac{1}{21}$ St.; men foruden at en saadan Afstemning altid vil være besværlig, vil den store Udsyning af Jordegods, inden Loven af 4de Marts 1857 udstem, som gaar saa vidt, at Jorden ikke blot er delt i Marker, Gylde og Skind, men endog i Brøddelse af Skind, gjøre den endnu vanskeligere, ja saa godt som umulig. Udvalget har ogsaa tænkt sig andre Maader, hvorpaa Afstemningen kunde finde Sted efter Personaltallet og Marketallet, uden at søle sig tilfredsstillende ved nogen af dem, og det er derfor kommet til det Resultat, at man ikke med Hensyn til dette Forhold kan sige „naade“ — „og“, men „enten“ — „eller“; enten Flertal af Personer eller Flertal efter Marketal, og da Flertallet efter Marketal, efter hvad foran er udtalt, er mest interesseret i en heldig Ordning af disse

Sager, har Udvalget foretrukket fremdeles at holde sig til Marketallet alene som Udgangspunkt ved Afstemning over Sager, vedkommende de her omhandlede Forhold; men paa Grund af, at der ved Vedtagelsen efter § 7 ikke er taget Hensyn til Personallet, ansees det nødvendigt at udvide Udgangen til Sagens Forbringelse for Udstiftningskommissionen ved en Forandring i det vedtagne Lovforslags § 10.

Udvalget tillader sig end videre at henlede Opmærksomheden paa, at der efter det vedtagne Lovforslag til Vedtagelse af Sager, henhørende til det under § 2 b. nævnte Slags, foredrøes $\frac{1}{2}$ af hvert af de vedkommende Brugs Marketal, men efter Amtmandens $\frac{1}{2}$ af hele det vedkommende Marketal, hvilket sidste maa ansees for mindre heldigt.

Da der i denne Lagtingsforhandling er indkommet et Andragende til Tinget, som rimeligvis vil fremkalde Forslag til en Forandring i Havgeloven, forekommer det Udvalget heldigt, om enhver Forandring af eller nærmere Bestemmelse med Hensyn til enkelte §§ i Havgeloven udsættes til Forslag til Forandring i Havgeloven fremsættes for Tinget. Derimod har Udvalget anset det for meget ønskeligt, om der til det vedtagne Lovforslags § 7 vedtoges en Tilføjning om, at samme Afstemningsmaade ogsaa bør følges i det i Sagtlov for Hæroerne af 9de Februar 1854 § 6 omhandlede Tilfælde.

Udvalget tillader sig i Henhold til foranstaaende at henstille til Tingets Vedtagelse:

1. Til det af Lagtinget i 1854 endelig vedtagne Forslags § 7 føjes: "Denne Afstemningsmaade bliver ogsaa at følge i det i Sagtlov for Hæroerne af 9de Febr. 1854 § 6 omhandlede Tilfælde."
2. § 10 2det Stykke fra: "Finder ellers nogen — Udstiftningskommissionen" forandres ligeledes: "Finder ellers nogen, at hans Ret er krævet eller sig i øvrigt brostholden ved en i Overensstemmelse med ovennævnte § oprettet Vedtægt, kan han indbringe Sagen for Syssels Udstiftningskommission etc."

Lagtingsalen i Thorshavn, den 29de August 1855.

D. P. Efferø. C. Olsen. B. Nielsen.

D. M. Nielsen. J. Dalsgaard.

Den 30de September kom Sagen til 2den Behandling.

Ordføreren (Efferø) gennemgik Udvalgets Betænkning. J. Peterzen bemærkede, at Grøndestævneforslaget og navnlig dets § 7 altid havde været ham en dunkel Sag og saa-

ledes var det endnu, uagtet der efter Udvalgets Udtalelser var lagt Vægt paa at gjøre Bestemmelserne saa tydelige som muligt. Han ønskede at baade Marketallet og Personallet kunde komme i Betragtning ved Afstemninger; dette havde Udvalget ment var meget upraktisk, og til Støtte for denne Antagelse var der anført et taunt Exempel, som var saa indviklet, at en saadan Vanskelighed næppe vilde forekomme i Praxis. Naar Ordføreren fandt det urigtigt at bortkaste enkelte Brøder af Øyden eller Skind, fandt Taleren det urigtigere at bortkaste hele Personallet. En Ende, som ikke havde Forstand paa Landbrug, kunde godt være i Besiddelse af det største Marketal. Ordføreren mente, at i Sager angaaende en hel Bygds Marketal kunde Afstemningen blive mere indviklet end i det af Udvalget fremførte Exempel. Udvalget havde indset, at Afstemning efter Marketal alene var mindre heldig; men den var mest praktisk. I de indkomne Erklæringer var udtalt, at de store Ejere vare mest stemte for at følge faste Principer, idet de smaa Ejeres Interesser mere vare knyttede til Fiskeri end Landbrug. En Grøndestævne, som ikke leiede Afgjørelser, var til ingen Nytte. Skulde nogen sig forurettet, kunde han gjøre sin Ret gjældende efter § 10. Efter nogle yderligere Bemærkninger af nævnte Talere, gav Formanden en Fremstilling af Sagens Gang og en Sammenligning mellem § 7 i Regeringens Forslag og Lagtingets Forslag fra 1854 med de 2 af ham senere uarbejdede Forslag. Han havde fundet det ubilligt, at der kun skulde lages Hensyn til Marketallet, idet de smaa Ejeres Stemmer derved saa godt som ingen Indflydelse fik, uagtet deres like Ejendomme kunde være lige saa vigtig for dem, som den store for de andre. Naar Udvalget, som havde indkommet det i og for sig retfærdige og simple i den af Taleren foreslåede Afstemningsmaade, desuagtet havde anført, at denne vilde unaturliggjøre enhver Vedtagelse, ønskede han dette godkjort ved bestemte Exempier; fremkom saadanne, vilde han frelske sin Paastand. Han kunde ikke forstaa, hvorfor Udvalget under Henvisning til Spørgsmaalet om "Kiesehold" ikke havde villet optage den i øvrigt foreslåede Tillægsbestemmelse til Sen. Dalsgaard oplyste, at flere af de citerede Bestemmelser i Havgeloven, f. Ex. om Kastfortæls af Grønsættel og om Gang til Fuglebjørge, ikke egnede sig til at være Gjenstand for Afstemning. Han anførte som Exempel paa det upraktiske i Amtmandens Forslag, at der i Kollefjord kun fandtes en Mark Odelsjord, men Ejerne af denne Mark kunde være flere end alle de andre Jordegodsbesiddere i Nygden, og hindre enhver Vedtagelse, for saa vidt de stemte imod de andre, hvad der ofte kunde være Anledning til at antage, for saa vidt de vare Udenbysmænd, da Uden- og Indenbysmændenes Interesser vare

forstjellige. Paa Tofte var Forholdet noget ligende. Man kunde lige saa vel besværgte Overgreb efter Formandens Forslag som efter Lagtingets. O. Jacobsen mente, at Bøgen burde lægges paa Marketalet. Han kjendte et Exempel paa, at de smaa Ejere i en Bygd havde nydt og brugt forstjellige Rettigheder til Skade for de store Ejere. En i den Anledning opstaaet Sag var dog bleven bilagt ved, at de store Ejere havde overladt Halvdelen af deres Rettigheder til de andre, hvilket Spøgsmand Møller vilde kunne bekræfte. Han var ikke bange for, at de store Ejere vilde misbruge deres Magt. J. Petersen troede ikke, Exemplet fra Skollesjord holdt Stik, og havde ikke mærket noget til, at de smaa Ejere paa Tofte vilde herske over de store. Han var enig med Formanden i, at det var udslaaende for de mindre Ejere at vide, at deres Stemmer intet gjaldt, hvorimod deres Interesse vilde vækkes, naar de kunde stemme med. M. Danielsen kjendte et Exempel paa, at en Mand havde paa egen Beslutning indført betydelige Forbedringer i en Have, hvor der forinden ham fandtes 8 smaa Ejere, som tilsammen besad $\frac{1}{2}$ Mark. Hvorved nu disse Ejere, ved ikke at ville modtage $\frac{1}{2}$ Mark i en anden lige saa god Have for denne halve Mark, syntes at indrømme, at Forbedringer vare stete i den forstjærkede Have, imtrede de dog, og kom det til Afstemning efter Formandens Forslag, vilde de kunne hindre enhver Forbedring, idet de havde de fleste Stemmer. Ordforeren anførte, at naar der i en Have, ved Siden af en stor Ejer fandtes mange smaa, som havde Løve, vilde disse kunne gjøre Overgreb ved at forhindere Vedtagelse af Kontrakt om Røstben, da det var til deres Fordel, men til Skade for den store Ejer, at alle Skærene græssede i Haven. Spørgsmaalet om den foreslaaede Tilføjelse til den skulde paa ny blive taget under Overvejelse. Efter en kort Bemærkning af O. Jacobsen udtalte Olsen, at han havde hørt til dem, som mente, at Antallet af Stemmer ogsaa skulde have Indflydelse; men han havde opgivet Tanken som opraktist. Det sidste Punkt af Formandens Forslag syntes han godt om; han havde dog ikke villet stille sig fra de øvrige Udvalgsmedlemmer; men Spørgsmaalet skulde blive nærmere overbejst til 3dje Behandling. Møller bekræftede det af O. Jacobsen fremførte Exempel og havde deraf faaet den Overbevisning, at Marketalet burde være det afgjørende. J. Nielsen mente, at de smaa Ejere ofte skode sig bedst ved, at der var ingen Kontrakt. Med Hensyn til Brugen af Englebjærge, var det til Fordel for disse, men til Skade for de store Ejere, om det blev vedtaget, at der ikke skulde aflægges Vandpart, men at Udbyttet skulde deles efter Mandtal. Et Formandens Forslag vilde „umuliggjøre“ enhver

Vedtagelse, var et for stærkt Udtryk; Meningen var, at det „meget vilde vanskeliggjøre“ en saadan. Han var enig med Dalsgaard i, at der ikke kunde stemmes over flere af de Punkter, som omhandlede i de i Forslaget citerede Lovsteder. Formanden forstod ikke, hvad Meningen var med den foreslaaede Tilføjelse til § 10. Dalsgaard oplyste, at Forslaget tilsigtede at udvide Retten til at henvende sig til Udskiftningskommissionen. Efter Forslaget i Byen kunde dette kun ske, naar en ikke var fullet paa lige Fod med de andre; men en kunde jule sig brosthouden, selv om Retten var ens for alle. Hvis det f. Ex. vedtoges at udelægge et Englebjærg og dele Udbyttet, bleve alle ligestillede; men derfor burde Udskiftningskommissionens Kjendelse kunne forlanges over, hvorvidt en saadan Vedtagt burde gjælde. Formanden kunde ikke indse, at den foreslaaede Tilføjelse til § 10 vilde give en anden eller større Afgang til at henvende sig til Udskiftningskommissionen, end den, der gaves efter det oprindelige Forslag.

Sagens Overgang til 3dje Behandling vedtoges enst. med 14 Stemmer.

Mellem 2den og 3dje Behandling fremlagdes følgende Endrings- og Underendringsforslag:

1. (Fra Udvalget.)
I Stedet for 2det Indstillingspunkt foreslaaes:
§ 10. 2det, 3dje og 4de Stykke udgaar og i Steden for sættes:
„Finder eilers nogen sig brosthouden ved en i Overensstemmelse med foranstaaende § oprettet Vedtagt, kan han henvende sig til Spøgsleets Vandvæsenkommission, ifr. Lov om Vandvæsenkommissioner af D. D., og bliver Vedtagten i saa Fald at stille i Væro, intil Sagen ved Kjendelse er bleven endelig afgjort“.
2. (Fra Udvalget) til Grandestævne Lovforslagets § 6:
Mellem Sæns 1ste og 2det Ved indstyttes:
„Hvor Godsadministrationens Samtykke efter de hidtil gjældende Bestemmelser udfordres til en Sags endelige Afgjørelse, har Spøgsmanden inden samme Tidspunkt at give Landsfogden forinden Meddelelse om Sagens Foretagelse paa Grandestævne“.
3. (Fra Dalsgaard.) Underendringsforslag til Nr. 2.
I Stedet for Ordene „udfordres til en Sags endelige Afgjørelse“ sættes: „skal indhentes“.

Den 16de September foretoges Sagens 3dje Behandling.

Efter nogle korte Bemærkninger af Formanden og Ordføreren satte Formandens Forslag til en ny § 7 i Stedet for Lovforslagets § 7 under Afstemning ved Ravnepåraab. Sa stemte: J. Petersen og Formanden. Nej stemte: Poulsen, Efferesø, O. Jacobsen, M. Danielsen, J. Nielsen, Heide, J. Danielsen, J. Jacobsen, Debes, Dalsgaard, Dyrhøns og O. W. Nielsen. — G. Roensen, Rasmussen og Olsen stemte ikke, medens Provsten, Müller og Schrøter vare fraværende.

Forslaget var altsaa forkastet med 12 Stemmer mod 2.

Udvalgets Forslag vedtoges derpaa enst. med 12 St., hvorpaa Lovforslagets § 7 saaledes ændret ligeledes vedtoges enst. med 12 Stemmer.

Ordføreren anbefalede Udvalgets Endringsforslag Nr. 1, som derpaa enst. vedtoges med 15 St., hvorved sammes oprindelige Endringsforslag til § 10 bortfaldt.

Lovforslagets § 10 saaledes ændret vedtoges enst. med 16 St.

Ordføreren anbefalede Udvalgets Endringsforslag Nr. 2. Dalsgaard anbefalede sit Underændringsforslag Nr. 3, hvortil ogsaa Formanden sluttede sig.

Dalsgaards Underændringsforslag Nr. 3 vedtoges enst. med 12 St., medens Udvalgets Endringsforslag saaledes ændret enst. vedtoges med 14 St.

Lovforslagets § 5 saaledes ændret vedtoges ligeledes enst. med 14 Stemmer.

Efter disse Vedtagelser ere de paaagjældende Ger i Grandestævne-Lovforslaget saalydende:

§ 5.

Juden 1ste Januar har Sysselmanden ved Bæstning til Kirkestævne og efter Omstændighederne tillige gjennem vedkommende Skjedsstoffer at lade besjendtgjøre i de til Grandestævne-distriktet hørende Bygder, hvilke Sager for ham ere anmeldte til Foretagelse ved det paafølgende Grandestævne, tillige med en Angivelse af, til hvilken Tid, han agter at begynde sin Grandestævnerisje, og paa hvilke Dage han kan ventes at være i de forskjellige Bygder.

Hvor Godsadministrationens Samtykke efter de hidtil gjældende Bestemmelser skal indhentes, har Sysselmanden inden samme Tidspunkt at give Landsbyden fornøden Meddelelse om Sagens Foretagelse paa Grandestævne.

Selve Dagen for Grandestævnets Afholdelse bliver derefter, for saa vidt nogen Sag er anmeldt til Forhandling, af Syssel-

manden at foranstalle besjendtgjort i de paaagjældende Bygder med mindst 14 Dages Forvarsel paa den efter de stedlige Forhold hensigtsmæssigste Maade.

§ 7.

Hvor ikke anderledes i Lovgivningen er fastsat, indføres til gyldig Bestutning i de Sager, som omhandles i denne Lovs § 2 a., Stemmeskrædder efter Marketal, dog saaledes, at Ejere eller Brøgere af mindst $\frac{1}{2}$ af hele Marketallet maa have stemt for Sagen, og til gyldig Bestutning i de Sager, som omhandles i samme § b., $\frac{2}{3}$ af hvert Brugs hele Marketal.

Denne Afstemningsmaade bliver ogsaa at følge i det i Lov om Forøerne af 9de Februar 1864 § 6 omhandlede Tilfælde.

§ 10.

Anser Sysselmanden en paa Grandestævne i Overensstemmelse med denne Lovs § 7 oprettet Vedtægt for ulovmedholdelig, stiller han den i Bero, selv om ingen Indsigelse fremkommer mod samme, hvorefter han ufortøvet indstiller Spørgsmaalet til Amtmandens endelige Afgjorelse.

Finder ellers nogen sig brøstholden ved en i Overensstemmelse med foranvnte § oprettet Vedtægt, kan han henvende sig til Syssels Landoversenskommission, jfr. Lov om Landoversenskommissioner af 2. D., og bliver Vedtægten i saa Fald at stille i Bero indtil Sagen ved Stændelse er bleven endelig afgjort.

Dette Forslag satte den 17de Septbr. under endelig Behandling og vedtoges ved Ravnepåraab enst. med 16 St., idet samtlige tilstedeværende Medlemmer stemte derfor med Undtagelse af J. Petersen, som afholdt sig fra at stemme. Fraværende vare: Provsten, Schrøter og Rasmussen.

Den 18de September oplæses og vedtoges saalydende Indstilling:

Efter at Amtmanden i denne Session havde forelagt Tinget et Forslag til en forandret Affattelse af § 7 i det i forrige Lovgivningsamling endelig vedtagne Forslag til Lov om Grandestævne paa Forøerne, gaaende ud paa at lade Antallet af Ejere og Brøgere som Indsigelse paa Afstemningen vedrørende Sager angaaende Jordbrug ved Siden af Marketallet, blev Amtmandens Forslag henviset til et Udvalg.

Udvalget maatte, som det vil fremgaa af Udvalgsbetænkningen og de ved Sagens Behand-

ing mindre Udtalelser, i og for sig har maattet indbringe det theoretist riglige i den af Amtmanden foreslaaede Afstemningsmaade, mente man dog ikke at kunne tiltræde samme, fordi den i Steden for at lette Afdelingen til Opnaaelsen af Vedtægter paa Grandestævne — hvad der netop har været Formålet ved hele Grandestævnelovforslaget — vilde vanskeliggjøre en saadan. Det maa nemlig herved bemærkes, at den praktiske Erfaring indviser, at de smaa og de store Jordbesidderes Interesser ofte gaa imod hinanden og at det navnlig ikke sjældent ligger i de mindre Brugeres og Ejeres Interesse at forebygge Indførelsen gennem Vedtægter af en regelbunden Orden ved Udvælsen af et fælles Brug, noget hvorpaa adskillige Exemplar bleve anførte under Sagens Behandling.

Tinget har derfor ment i det hele at burde fastholde § 7 i Grandestævnelovforslaget i dens oprindelige Skikkelse, hvorefter Marketallet altsaa er det ene bestemmende ved en Sags Afgjørelse, og blot foreslaaet en Tilføjning til den om, at det i Lov af 1854 § 8 omhandlede Tilfælde sølde ind herunder. En lignende Tilføjning findes allerede i Amtmandens Forslag, der end videre gaar ud paa, at de i Lovloven nævnte Tilfælde, hvor der tales om Afgjørelse efter Overenskomst, skulle blive berørte af den eventuelle ny Grandestævnelov, en Udskikkelse som Tinget derimod ikke har kunnet dele, da de her nævnte Tilfælde formentlig ikke egne sig til Afgjørelse paa Grandestævne ved Stemmestyrke, men forudsætte Enighed eller i Mangel heraf en Henvendelse til Udskiftningskommissionen.

Da man saaledes ved Afstemningen har lagt Rægt paa Marketallet alene og ikke tillige taget Hensyn til Antallet af de vedkommende Ejere og Brugere har man ment paa den anden Side at burde give en let Afgang for enhver af disse til ad Rettens Vej at faa Spørgsmaalet om en Vedtægts Gyldighed og Hensigtsmæssighed prøvet, uden at jult hertil skulde udfordres, at vedkommendes Ret var bleven krænk. I et Forhold til andre lignende, saaledes som det var foresat i den oprindelige § 10 i Grandestævnelovforslaget. En hertil sigtende forandret Afstættelse af bemeldte § er derfor bleven fore-

taget, ligesom en Del af sammes øvrige Bestemmelser, om Fremgangsmaaden ved en Sags Anlæg og Omkostningerne herved, ere bleven indledte som formentlig overflødige, saafremt et samtidig hermed vedtaget Lovforslag om Oprettelse af Landbæjerskammationer paa Fæstene, hvori tilsvarende Bestemmelser indeholdes, maatte blive ophævet til Lov.

Endelig har man som et nyt Ved til § 5 i Grandestævnelovforslaget foreslaaet en Bestemmelse om, at der skal meddeles Landsfogden Underretning om en Sags Foretagelse paa Grandestævne, for saa vidt Godsadministrationens Samtykke efter de hidtil gjældende Bestemmelser bliver at indhente, hvilken Bestemmelse stemmer med den lignende Regel, som herom indeholdes i Udskiftningsloven af 4de Marts 1857 § 5.

Ved Afstemningen i Tinget blev Amtmandens Forslag forslaget, medens de af Udvælget foreslaaede Endringer med dertil fremsatte Underændringsforslag vedtoges, hvorefter Forslaget om at indgaa til Ministeriet med en Kontinuationsindstilling om en forandret Afstættelse af det i forrige Marts Samling vedtagne Grandestævnelovforslags §§ 5, 7 og 10 i den ovenangivne Retning vedtoges ved Navnopræb med 16 Stemmer mod ingen (1 stemte ikke).

Tinget tillader sig derfor herved erbedigt ved denne sin Kontinuationsindstilling paa ny at anbefale bemeldte Lovforslag i sin Helhed med de nu senest foreslaaede Endringer heri til ved det høje Ministeriums gunstige Omsej at blive ophævet til Lov.

Lagtingsalen i Thorshavn, den 18de September 1885.

A. S. Buchwaldt.

D. P. Efferse,
Ordfører.

G. Jørgensen.

Til
Justitsministeriet.

III. Forslag til Lov om Oprettelse af Landvæsenkommissioner for Færverne.

Med Lagtingets Afkning den 29de Juli fremlagdes det fra forrige Samling udsatte Forslag til Lov om Forandring i Udskiftningsloven af 1857 og Hægeloven af 1886. (Se Beretningen om forrige Lagtingsamling, Side 86—90.)

Den 8de August foretoges Sagens foreløbige Behandling. Efter Forslag af Ejferrød vedtoges det enst. med 15 St. at henvise Sagen til det Udvalg, der blev nedsat i Anledning af foregående Sag.

Den 10de September fremlagdes Udvalgets Betænkning og dermed følgende Forslag til Lov om Oprettelse af Landvæsenkommissioner for Færverne, saaledes:

Betænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat til at afgive Betænkning i den i forrige Lagtingsamling udsatte Sag angående Omordningen af den i Lov af 4de Marts 1857 omhandlede Udskiftningskommission samt Indførelse af en fælles Overinstans saa vel for den i bemeldte Lov som den i Lov om Hængevæsenet paa Færverne af 23de Febr. 1886 anordnede Overinstans, der under Navn af Landvæsenkommission og saa skulde behandle de i det samtidige hermed udsatte Forslag til Lov om Grandestævne paa Færverne omhandlede Sager.

Næst at henvise til den i forrige Aar i denne Sag afgivne Betænkning, skal Udvalget med Hensyn til de under Sagens Behandling i f. M. fremlaagne Udtalelser tillade sig at bemærke:

Hvad først Lovens Titel angaar, da har Udvalget troet at burde foreslaa den ændret saaledes som nærværende Forslag udsiger.

Med Hensyn til den gjorte Indvending imod, at Sørenskriveren skal være Medlem af Overinstansen, da skal Udvalget som Grund for, at det fremdeles har holdt paa ham som Medlem af samme, anføre, at det har fundet det uheldigt og usikkert, om Amtmanden, Landets højeste Embedsmand, der tillige er Godsadministrator, blev Medlem af den nævnte Kommission, hvis Afstedelses Kompetence desuden eventuelt kunde indskrænkes for Højesteret, hvortil Sørenskriveren,

der for øvrigt er Landets Dømmer og saaledes kvalificeret til dette Hverv, ikke let kan tænkes at ville komme i noget Tilfælde, hvor han kan være interesseret i Sagen.

Det opstaaende Spørgsmaal om Forholdstalsvalg ved Valget af Medlemmer til de forskellige Instanser kan man ikke tiltræde, da en saadan Valgmaade vilde være aldeles uretfærdig, da Medlemmerne blive valgte paa ubestemt Tid og Lagtingets Medlemmer stiftet hvert 4de Aar, hvorved ogsaa de særlige Ansættelser, som maatte være til Stede hos de forskellige Lagtingsmedlemmer, i Reglen ikke vilde faa nogen Indflydelse paa Valget, og har man derfor ikke villet optage nogen Bestemmelse herom.

Ejendigt Udvalget i og for sig ikke kan paavise noget bestemt Tilfælde, hvor et Kompetencespørgsmaal kan fremlægges, har man dog troet at burde bibeholde denne Bestemmelse, da det dog ikke er umuligt at et saadant Tilfælde kan indtræffe. Desuden indeholdes en lignende Bestemmelse i den danske Landlovgivning.

Under Forhandlingerne i f. M. blev det navnlig anset nødvendigt tydelig at bestemme Kommissionens Omraade, og Udvalget har derfor søgt at finde saa nøjagtige Bestemmelser som muligt herfor og troet at opnaa dette ved Affattelsen af § 3 i det foreliggende Forslag. Vel have enkelte Medlemmer af Udvalget haft Betænkelighed ved at henlægge Spørgsmaalet om de i Hægeloven omhandlede Rettigheder og Forpligtelser under Kommissionens Omraade, men maatte dog paa den anden Side, paa Grund af, at det var indlysende, at hvis jaadanne Sager bleve behandlet ved den ordinære Ret, vilde Appel til Overinstansen næppe med Nytte finde Sted, som Folge af, at de nødvendige Situationskort ikke kunne tilvejebringes her. Man kan heller ikke sige, at en Bestemmelse som den, „at alle Sager vedrørende Jællig og folgelig Gjenstand for Behandling ved Grandestævne, burde paalægges af Kommissionen“, var utomkommen nok; thi Sager om Markeskel mellem Gaarde henhørende til forskellige Grandestævnedistrikter kunne i Reglen ikke blive Gjenstand for Behandling paa Grandestævne, men dog behandles og paalægges efter Hægelovens Bestemmelser. Udvalget tror hermed at have paavist, at Kommissionens og Grandestævnets Omraade ikke i alle Tilfælde falde sammen.

Foruden at have foretaget en Del For-

andring og Omændringer i det i Fjor af Ringet udarbejdede Forslag, har Udvalget udarbejdet en helt ny Betænkningsskema i de for Kommissionerne indbringende Sager, da de i Udskiftningsloven og Hængebogen anordnede Instanser navnlig hvad de sidste angaar, ere saa komplicerede, ligesom man ogsaa har foretaget en Forandring af Medlemskallet til Landvæsenkommissionen, i det man har anset det tilstrækkeligt, naar dens Medlemsantal er 3, saa meget mere som der herred ved Afstemninger altid vil blive ulige Tal. At Kullet af Suppleanter er forhojet til 4, hidrører fra, at det saa ofte indtræffer, at Kommissionens Medlemmer paa Grund af Ojeblikshushold, Sægteskab og Svogerskabsforhold maa udtænde.

Dels for at undgaa den betydelige Udgift, som en Forskyndelse for samtlige Sagens Parter vil medføre og dels fordi det ofte er forbundet med megen Vanskelighed at udfinde samtlige i Sagen interesserede Personer, har man med Hensyn til Indsættelse, Paafølgelse og Guldbyrde foretrukket den i Forslaget angivne Fremgangsmaade som den billigste og vistnok ogsaa hensigtsmæssigste. Ligeledes har man fraveget Regelen om, at Udgifterne skulde udredes efter Marktafskædderne, fordi at andre end Marktafskædderne kan have betydelige Interesser i det paafølgende Spørgsmaal.

For øvrigt skal man tillade sig at henvise til det medfølgende Lovforslag.

I Udvalget, der er nedsat til at afgive Betænkning over Forslag til Lov om Oprettelse af Landvæsenkommissioner.
København, den 10de Septbr. 1885.

J. Nielsen. E. Olsen. S. Dalsgaard.

D. M. Nielsen. D. P. Efferbo.

Forslag til

Lov om Oprettelse af Landvæsenkommissioner for Færøerne.

§ 1.

I Stedet for den ved Lov af 4de Marts 1857 indførte Udskiftningskommission oprettes en Landvæsenkommission, bestaaende af Sysselmanden som Formand og 2 af Lagtinget valgte, i Sysslet boende Mænd. Indsættelse herfra sker til en Overlandvæsenkommission, der skal bestaa af Sorenskriveren som Formand og 4 af Lagtinget valgte Mænd, hvilken sidste Instans træder i Stedet for de i Udskiftningsloven og

Hængebogen af 23de Februar anordnede Overinstanser.

§ 2.

Alt i Forskæddetillæggene til træde de i § 1 ommeldte Kommissioner vælger Lagtinget ligeledes 4 Suppleanter til hver.

§ 3.

Til Behandling og Paafølgelse ved ovennævnte Landvæsenkommissioner henhøre de i Udskiftningsloven af 4de Marts 1857 og Hængebogen af 23de Februar 1868 omhandlede Sager, for saa vidt som de ikke skulle behandles politiretligt, samt de i Lov om Grænseskæerne paa Færøerne af Dags Dato § 2 a. og b. omhandlede Sager. Kommissionens Forhandlinger indføres i en af Amtmanden autoriseret Protokol, som udstaffes for Amtsrepartitionsfondens Regning.

§ 4.

Sager indbringes for Landvæsenkommissionen ved en skriftlig Henvendelse fra vedkommende Klager til Sysselmanden inden 8 Uger efter at den Begivenhed er forefalden, som har givet Anledning til Klagen, og har Sysselmanden, næst at meddele Klageren Attest om Sagens Indbringelse, at udfærdige Indsættelse i samme til en af ham nærmere berammet Tid og Sted, som altid bør være i den Bygd, hvortil Sagen nærmest hører. Denne Indsættelse maa Klageren med mindst 14 Dages Farsel ved Stævnevidnerne lade forkynde for en af de større Besiddere i paagældende Bygd og tillige offentliggjøre ved Læsning til Kirkeslæne eller paa anden sædvanlig Maade i den eller de vedkommende Bygder.

§ 5.

Naar Kommissionen er traadt sammen, bør den saa vidt mulig usbrudt fortsætte Sagens Behandling ved at høre Parterne og, for saa vidt det er nødvendigt, besæde Afskæddet samt optage Vidneforklaringer, hvorved bemærkes, at Vidner uden Hensyn til deres Bæretning kunne indkaldes til at møde paa det Sted. Kommissionen holdes, ligesom Kommissionen end videre, hvis der maatte findes Anledning dertil, kan tilkalde særlig sagkyndig Vistand, indtil alle nødvendige Oplysninger ere erhvervede, og for saa vidt mindelig Overenskomst mellem Parterne ikke er opnaaet, inden 6 Uger efter Oplyselsen affige Kjendelse i Sagen, idet Kommissionen samtidig med Sagens Oplyselse uddrefter Parterne om Tid og Sted for Kjendelsens Afslutning.

§ 6.

Er nogen af Parterne utilfreds med Kommissionens Kjendelse, skal det saa ham frit for

inden 3 Maanedes fra Afgielsen af indante den for Overlandvæsenkommissionen, og har han ved Attest fra Sørenstriberen at godtgjøre, at Appellen er begjæret.

§ 7.

Efter de i § 6 bestemte 3 Maanedes Forløb skal ingen være berettiget til at paante Kommissionens Kjendelse, med mindre han erholder Opvejsningsbevilling af Amtet, hvilken kun meddeles, naar den paagjældende fremfører en antagelig Grund for, at Appellen ikke i rette Tid er iværksat, og der ikke er hengaaet længere Tid end 6 Maanedes fra Kjendelsens Afgivelse. For denne Bevilling, der udsædtes ved simpel Expedition, erlægges intet Gebyr.

§ 8.

Sørenstriberen har, efter at Appellen er begjæret, strax at udsædte Indkaldelsen for Overlandvæsenkommissionen, der tilstilles Appellanten til Forskyndelse for vedkommende paa den i § 4 foreskrevne Maade samt for Medlemmerne af Landvæsenkommissionen, som har paafjendt Sagen i Høi Justits.

§ 9.

Parterne ere ikke pligtige til at fremlægge Situationskort for Overinstansen, men dens Medlemmer skulle, naar det begjæres eller Sagen efter deres eget Skjøn fordres det, besare Klostet.

§ 10.

Parterne ere berettigede til for Overlandvæsenkommissionen at føre nye Vidner og fremlægge nye Dokumenter, uden at dertil behøves nogen Bevilling.

§ 11.

Inden 6 Uger fra Sagens Optagelse har Overlandvæsenkommissionen at afgive Kjendelse i samme.

§ 12.

Overinstansens Kjendelser ere endelige. Dog staar det den Part, der vil anke over, at Overlandvæsenkommissionen har afgjort Punkter, der ligge udenfor Landvæsenkommissionens Omraade, eller afvist Sager, der ligge indenfor dens Omraade, frit for at indante Kjendelsen for Højesteret, der da kun vil have at afgjøre, om Overlandvæsenkommissionen har været kompetent eller ikke, og efter Omstændighederne heft eller delvis at ophæve Kjendelsen og at afvise Sagen fra eller henvisse den til Landvæsenkommissionen, men i øvrigt ikke at indlade sig paa Sagens Realitet.

§ 13.

Vidner kunne uden Henhyn til deres Bærning indkaldes til at møde for begge Instanser

paa det Sted, hvor Kommissionen holdes, for der at aflægge deres Vidnesbyrd.

§ 14.

For Udførelsen af det Kommissionerne overdragne Hverv tilkommer disses Medlemmer eller Suppleanter hver en Godtgjørelse af 3 Kr. for hver Dag, Kommissionen har været samlet, samt fri Befordring, hvilken Godtgjørelse ogsaa skal tilkomme saa vel de Personer, der som sagkyndige tilkaldes af Kommissionerne, som de Vidner, der drages fra deres Bærning, for den Tid, de give Møde ved Kommissionen. Saa vel disses Udgifter som alle andre af Sagens Indbringelse, Behandling m. v. flydende Omkostninger udredes efter Kommissionens Skjøn.

§ 15.

Naar det ved Kjendelse endelig er blevet afgjort, at en vis, et Hælsesbrev vedrørende Handling t. Ex. Udskiftning skal foretages, har vedkommende deri interesserede, om fornødent gjøres, at henvende sig til Syselmændene med en Udskrift af Kjendelsen og anmode ham om at iværksætte denne efter 14 Dages forudgaaet Vefsendtgjørelse herom ved Besøg til Kirkestævne eller paa anden ledværdig Maade i den eller de paagjældende Bygder. For at iværksætte Kjendelsen som meldt tilkommer det Syselmændene, foruden fri Befordring, en Godtgjørelse af 4 Kr. pr. Dag foruden hvad der maatte medgaa til Betaling af udderlig Assistance, der udredes paa samme Maade som Sagens øvrige Omkostninger.

§ 16.

Denne Lov træder i Kraft den . . . , fra hvilket Tidspunkt tillige ophæves samtlige herhen hørende Bestemmelser, som indholdes i Udskiftningsloven af 1857 og Lovgælden af 1866.

Lagtinget, den 10de Septbr. 1885.

B. Nielsen E. Olsen S. Dalsgaard.

D. P. Efferes. D. M. Nielsen.

Den 19te September foretoges Sagens 2den Behandling. Efter at Ordføreren (Olsen) havde gennemgaaet Udvalgsbetænkningen, behandlede Lovforslaget i følgende Afslut:

§§ 1 og 2 oplæses af Ordføreren, hvor paa Formanden bemærkede, at medens han var enig med Udvalget angaaende Kommissionernes Sammensætning, fandt han det lidt besynderligt, at der skulde vælges 4 Suppleanter til Underinstanserne. B. Nielsen oplyste, at Udvalget havde frygtet for, at Medlemmerne

paa Grund af de spredte Ejendoms-, Slægtskabs- og Svogerstabsforhold ofte vilde blive hindrede fra at deltage i Sagernes Behandling. Müller var enig med Udvalget angaaende Suppleanternes Antal. Han fandt det uønsket, at Motiverne havde været vedføjede de enkelte Ser af Hensyn til dem, der skulde arbejde videre paa Loven. For Omkostningernes Skyld fandt han det heldigt, at Underinstansernes Medlemstal var sat til 3. Ordføreren bemærkede, at Motiverne indeholdtes i Betænkningen. Efter nogle korte Bemærkninger af J. Nielsen og Formanden oplæste Ordføreren

§ 3. Müller havde fundet det heldigere, om det nærmere havde været specificeret, hvilke Sager, der skulde henhøre under Kommissionen; navnlig havde Bestemmelserne i Havgeloven fremkaldt Tvivl i saa Henseende, og han fandt det mindre heldigt, at Afgørelsen heraf var overladt til en simpel Fortolkning. Ordføreren oplyste, at der i Udvalget havde været Tale om at specificere Sagerne, men man havde ikke turdet indlade sig derpaa, da man derved udsatte sig for at glemme nogle. Han fandt de foreslåede Betegnelser tydelige. Efferesø bemærkede, at Havgeloven anviste to Retter til at behandle de i den omtalte Sager, Politiretten og Udskiftningskommissionen. Han fandt det uheldigt, ved denne Lov at ville fortolke Havgeloven. Müller mente, at ligesom det var lykkedes Udvalget at specificere de Sager, der skulde henhøre under Grundstævnene, maatte det ogsaa kunne lykkes at specificere de Sager i Havgeloven, der skulde henhøre under Landvæsenkommissionerne. Efter en kort Bemærkning af Efferesø udtalte Formanden, at han kunde tiltræde Udvalgets Affattelse af Sen. Det var ikke godt at specificere, hvilke af de i Havgeloven omhandlede Sager, der skulde behandles af Kommissionen, som var Domstol ved Siden af den ordinære Ret. Selv om Kommissionen skulde afvise Punkter, der saa indenfor, og afgjøre Punkter, der saa udenfor dens Omraade, vilde det ikke være nogen stor Ulykke, da Kompetencepørgsmålet kunde afgøres ved Højesteret. Poulsen henstillede, om det var absolut nødvendigt, at denne Lov og Grundstævneloven skulde udkomme samtidig. Om Grundstævneloven redsom først, kunde man vel foreløbig hjælpe sig med den befærdede Udskiftningskommission. Ordføreren bemærkede, at disse to Love vare saa nøje forbundne, at de maatte følges ad. Der var heller ikke stor Sandsynlighed for, at Grundstævneloven kunde udkomme før denne.

§§ 4 og 5 oplæstes af Ordføreren. Formanden havde været i Tvivl om, hvorvidt man turde fravige den ældre, meget upraktiske Bestemmelse, at hver enkelt Ejer skulde indkaldes ved Stævneudbødne; men efter at han i Loven af 1858 om de danske Landvæsenkommissioner

havde fundet en Bestemmelse om, at Indkaldelse kunde ske ved offentlig Betjendtgjærelse, vare hans Betænkninger i saa Henseende bortfaldne. J. Nielsen glædede sig over de af Formanden modtagne Dplysninger, da en Indkaldelse af hver enkelt Ejer vilde være ugjennemførlig. Udvalget havde dog ikke turdet gaa videre end flet for at sikre vedkommende en Paategning om, at Forlydelse havde fundet Sted. Nu skulde Sagen paa ny blive overvejet. Formanden var i Tvivl om, hvorvidt Kommissionen kunde indstævne og afhøre Vidner, hvorimod den naturligvis maatte være berettiget til at modtage Forklaring af dem, der godvillig vilde møde; hvilket i de fleste Tilfælde vilde være tilstrækkeligt for at en Kjendelse kunde afgives. Efferesø oplyste, at dette Punkt var optaget efter moden Overvejelse, og at det vilde træffe Sagerne utilbørligt i Langdrag, dersom Vidnerne skulde afhøres ved den ordinære Ret. Efter Havgeloven kunde Vidnesføjel formentlig finde Sted for Kommissionen, og da den ofte maatte ske paa Aastedet, blev det nødvendigt, at Vidnerne kunde drages fra deres Børneming. Sysselmanen og Sørenstriveren maatte lige saa godt kunne afhøre Vidner i Kommissionen som udenfor denne. Formanden bemærkede, at Rejsbetjente havde Sæde i Landvæsenkommissionerne nete i Danmark, men kunde dog ikke der afhøre Vidner. J. Nielsen mente, at ingen Fare kunde være forbunden ved, at de samme Personer, der afhørte Vidner i andre Sager, ogsaa afhørte dem i disse, og han haabede, at Lovgivningsmagten ikke vilde sætte sig derimod. Da man ikke havde Situationstort, blev det nødvendigt til Sagernes Foranstaltelse, at Vidnerne mødte paa Aastedet, hvilket man tidligere havde haft Exempler paa. Sagens Udsald kunde blive afhængig af, at der stattedes Vidner saa et andet Børneming; derfor burde disse være pligtige til at møde paa Stedet; men for at raade Bod paa den dermed forbundne store Ulejlighed, havde man foreslaaet at give dem Godtgjærelse. Formanden havde i forrige Aar udtalt, at der i og for sig ikke kunde være noget i Vejen for, at Sysselmanen og Sørenstriveren kunde afhøre Vidner i Kommissionen; men ved at se efter i den danske Lov, havde han fundet, at endstount der i de danske Kommissioner sade rejskyndige Mænd, maatte disse dog henvende sig til de ordinære Retter for at saa Vidner afhøre. Efter en kort Bemærkning af Efferesø spurgte Poulsen, om det ikke var en Dobbeltthed, naar der bandt i denne § og i § 13 stod, at Vidner uden Hensyn til deres Børneming vare pligtige til at møde for Kommissionen. Ordføreren havde ogsaa lagt Mærke til denne Dobbeltthed og vilde foreslaa en Redaktionsændring i § 13. Formanden mente, at § 13 kunde udgaa.

§§ 6 og 7 gave ikke Anledning til Diskussion.

§ 8 heller ikke.

§§ 9, 10 og 11 oplæstes af Ordføreren. Formanden henstillede, om der ikke, i Lighed med, hvad Tilfældet var i den danske Lov, burde optages en Bestemmelse om, at Overinstansen ogsaa skulde foretage Forslagsprøve, samt at den kunde tilkalde sagkyndig Hjælp. Ordføreren mente, at det maatte følge af sig selv, at Overinstansen maatte prøve Forslag. Formanden betragtede det som en Selvfølge, at Forslag kunde indgaaes for Overinstansen; men det havde været heldigere, om der var bestemt, at Forslag skulde prøves.

§ 12 gav ikke Anledning til Diskussion.

§ 13. Ordføreren oplæste Sen og bemærkede, at den vist kunde udgaa, naar der foretoges en Redaktionsændring i § 12.

§ 14 oplæstes af Ordføreren. Hønge fandt, at den foreslaaede Godtgørelse var alt for høj, og at den mulig kunde afstrække Folk fra at søge deres Ret; han havde troet, at 2 Rr. kunde været nok. Hvorvel de ordinære Domstole afgjorde, hvem der skulde bære Omkostningerne, fandt han det betænkeligt at overlade denne Afgørelse til Kommissionens Skjøn. Ordføreren troede ikke, at Omkostningerne vilde hindre Folk fra at henvende sig til Kommissionen; det var urimeligt at forlange, at fultlige Mænd i flere Dage skulde ligge borte fra deres Hjem for en ringe Godtgørelse. At Marketalet altid skulde bære Omkostningerne, fandt han vilkaarligt, da ogsaa andre end Marketaletsbejnderne kunde være interesserede i en Sags Afgørelse, hvilket kunde ses af den bekendte Udstiftningsag paa Skole. Hønge var tilfreds med Ordførers Udtalelser. En Godtgørelse af 2 Rr. om Dagen maatte være tilstrækkelig. Han fandt, at Sagen var af større Betydning for Sagsøgeren end for Vidnet, og at man havde hjulpe den forkerte, hvad man kunde, da det for ham kunde dreje sig om et Eksistensspørgsmaal, men Vidterne vare derimod intet Eksistensspørgsmaal for Vidnet. Ordføreren bemærkede, at Kommissionen, hvis Medlemmer oftere vare mindre velhavende, for en ringe Betaling ofte maatte spille Tid for at paastående Sager, der drejede sig om en Ubetydelighed. Hønge havde opfattet hele Lovens som om den gik ud paa at forhjælpe Folk til deres Ret. Nu kunde en ubemidlet Rand blive saaledes forulempet, at han, om han ikke fik Ret, blev nødt til at flygte fra Bygden; men hvis han saa af Hensyn til Omkostningerne ikke turde henvende sig til Kommissionen, stod hans Eksistens paa Spil. Ordføreren bemærkede, at i et saadant Tilfælde vilde han næppe behøve at være bange for Omkostningerne, da de, for saa vidt han ikke havde begaaet nogen Forbrydelse, næppe vilde falde

ham til Last. Dalsgaard oplyste, at der i Udvalget ikke havde været Enighed om dette Punkt, i det han og D. M. Nielsen havde fundet, at 3 Rr. var for meget. Han vilde til Sids Behandling stille Endringsforslag, for saa vidt ikke andre fremkom med et saadant. Ordføreren bemærkede, at det var bestemt, at Landvæsenskommissionen ogsaa skulde være Taxationskommission. Nu vare snart 20 Mar forløbene, siden Taxationen blev foretaget, og endnu kunde der hengaa nogen Tid, inden den troendes i Kraft, saa at til den Tid vilde der foreligge et stort Arbejde, nemlig Taxeringen af de i Mellemtiden indlagte Trøer, og han fandt, at 2 Rr. pr. Dag var en alt for ringe Godtgørelse herfor. Dalsgaard mente, at inden denne Forretning kom for, kunde Honoraret derfor forhøjes. Formanden henstillede, om der ikke burde findes en Bestemmelse om Gehører for Afsløfter.

§ 15 oplæstes af Ordføreren. Poulsen spurgte, om det var rigtigt, at de heromhandlede Omkostninger skulde udredes i samme Forhold som Sagens øvrige Omkostninger, da den Person, som nødvendigvis bærer Sysselmanndens Tilfaldelse, kunde være en anden end den, der bærer Omkostningerne. Ordføreren mente, at Sysselmannden godt kunde udregne disse Udgifter efter samme Forhold som de andre Omkostninger, men at det vilde være uheldigt, om han skulde blive nødt til at affige en ny Kændelse angaaende disse Udgifter. Efter en kort Bemærkning af Poulsen udtalte Formanden, at han fandt Sen noget uklar, da Kommissionen ved Fastsættelse af Omkostningerne hverken kunde vide hvorvidt Sysselmanndens Medvirksomhed blev nødvendig til Bestemmelsens Udførelse, eller hvor stort vederlag han skulde have, og saaledes ikke kunde tage nogen Bestemmelse herom. Ordføreren oplyste, at Udvalget var gaaet ud fra, at Kommissionen i sin Kændelse, foruden at opgive Omkostningernes Størrelse, tillige vilde fastsætte i hvilket Forhold de skulde udredes af de i Sagen interesserede, og at dette Forhold vilde være at lægge til Grund for Delingen af den Sysselmannden tilkomende Godtgørelse. Efter nogle yderligere Bemærkninger af Formanden og Ordføreren bemærkede B. Nielsen, at der kunde være Spørgsmaal om, hvorvidt de brugte Udtryk bleve forstaaede saaledes, at disse Omkostninger skulde udredes i samme Forhold som Sagens øvrige Omkostninger. Det af Poulsen opstillede Spørgsmaal kunde navnlig fremkomme ved Regulering af Markstjef. Den ene Part kunde være villig til at regulere, men den anden ikke, og det vilde saa være ubilligt, om den første kom til at deltage i Omkostningerne; men skulde der ske nogen Forandring heri, maatte der affiges en Kændelse. Efter nogle korte Bemærkninger af Formanden og B. Nielsen oplæste Ordføreren

§ 16. Formanden henstillede i Forbindelse med denne § at bestemme, naar Lagtinget skulde foretage det første Valg.

Ordføreren foreslog derpaa Sagens Overgang til 3dje Behandling. Herpaa vilde stemme for denne Overgang i det Haab, at man ikke gjorde Sagen herdig i Aar, da selv Udvalget havde indrømmet, at det havde glemt Punkter, som burde medtages. Formanden bemærkede, at der vel kunde ske Mangler ved Lovforslaget, men han troede, at det dog var et meget godt Grundlag. Manglerne kunde rettes ved 3dje Behandling, saa det kunde blive sendt til Ministeriet. Grandestævnelovforslaget og dette burde sælges ad.

Sagens Overgang til 3dje Behandling vedtoges derpaa enstemmig med 14 Stemmer.

Mellem 2den og 3dje Behandling fremlægdes følgende Ændrings- og Underændringsforslag:

1. Ændringsforslag (fra Udvalget):

A. til § 4.

a. Ordene i 2ens sidste Stykke fra: „ved Stævnebidnerne — tilkøbe“ udgaa, medens der foran Ordet „beskjendtgjøres“ indskrives „lade“.

b. Som et nyt Led tilføjes 2en:

„Med samme Bærel har Klageren derhos at meddele Landfogden Underretning om Sagens Foretagelse, naar der er Kongsjord i det Brug, hvorom Sagen drejer sig.“

B. til § 5.

2en omredigeres saaledes:

Noar Kommissionen er træet sammen, bør den saa vidt muligt naibruddt fortsætte Sagens Behandling, indtil alle fornødne Oplysninger ere tilvejebragte, særlig ved at høre Parterne og modtage Vidneforklaringer samt om fornødent befare Afstedet. Vidner kunne uden Hensyn til deres Værneting tilkaldes til at give Møde paa det Sted, hvor Kommissionen holdes, ligesom Kommissionen ogsaa, for saa vidt den finder Anledning dertil, kan tilkalde særlig saakundig Bistand.

Efter forgyldes anstillet Forligsprøve mellem Parterne, optages Sagen til Kjendelse, der afgives inden 6 Uger efter Optagelsen, idet Parterne samtidig med Optagelsen underrettes om Tid og Sted for Kjendelsens Afslutning.

C. til § 9.

Som nyt Led til 2en føjes:

I øvrigt forholdes med Sagens videre Behandling som ved Underinstansen, jfr. § 5, hvorved bemærkes, at Parterne er berettigede til for Overinstansen uden Bevilling at fremlægge ny Bevisligheder og føre ny Vidner.

D. til §§ 10 og 11.

Disse §§ udgaa.

E. til § 12 (§ 10).

I Stedet for 2ens 1ste Punktum sættes: „Overinstansens Kjendelser, der ligeledes skulle afgives inden 6 Uger efter Sagens Optagelse, ere endelige.“

F. til §§ 13 og 14.

Disse §§ udgaa.

G. til § 15 (§ 11).

2ens 2det Led udgaa.

H. Ny § (§ 12).

Der tilkommer Kommissionens Medlemmer eller Suppleanter foruden fri Befordring en Godtgørelse af 3 Kr. for hver Dag, Kommissionen har været samlet, hvilken Godtgørelse ogsaa skal tilkomme saa vel de Personer, der som saakundige tilkaldes af Kommissionen, som de Vidner, der drages fra deres Værneting, alt beregnet fra den Tid, disse give Møde. En lignende Godtgørelse tilkommer Sysselmændene for at ioverfætte en saadan Kjendelse, naar saadant forlanges, jfr. § 11, foruden hvad der maatte udbetales til Betaling af den nødvendige Assistance herved.

Samtlige formentede Omkostninger og Gebyrer efter Sportelreglementet for Udskifter og Uktæbsbeskrivelser vedkommende Kommissionens Forhandlinger udredes i det Forhold, som Kommissionen i sin Kjendelse maatte fastsætte.

2. Underændringsforslag (fra Dalsgaard og D. M. Nielsen):

a. til Nr. 1. A. b.

Ordene i det tilføjede ny Led: „Med samme Bærel har Klageren“ udgaa; i Stedet sættes: „Hvor Godsadministrationens Samtykke efter de hidtil gjældende Bestemmelser skal indhentes, har Sysselmændene o. s. v.“, medens Ordene efter „Foretagelse“ til „drejer sig“ udgaa.

b. til Nr. 1 H.
3 Stedet for „3 Kr.“ sættes „2 Kr.“.

8. Underændringsforslag (fra Olsen):
til Nr. 1 H.

3 Stedet for Ordene i 2det Punktum:
„En lignende Godtgjærelse—forlanges“ sæt-
tes: „For at værdsætte en affagt Kjen-
delse, naar saadant forlanges, ifr. § 11,
tilkommer der Eghedsmanden en Godt-
gjærelse af 10 Kr., foruden hvad der
maatte v. j. v.“.

Den 16de September foretoges Sagens
3dje Behandling, idet Lovforslaget med
Ændrings- og Underændringsforslag behan-
ledes i følgende Række:

§§ 1 og 2 vedtoges uden Diskussion enst.
med henholdsvis 17 og 18 St.

§ 3 vedtoges ligeledes enst. med 14 St.

§ 4. Ændringsforslag Nr. 1. A. a. ved-
toges enst. med 16 St. Underændringsforslag
Nr. 2. a. vedtoges ligeledes enst. med 16 St.,
hvorefter Nr. 1. A. b. saaledes ændret betrag-
tedes som vedtaget uden Afstemning.

§ 4 saaledes ændret vedtoges enstemmig
med 16 St.

§ 5. Ordføreren anbefalede Ændringsfor-
slag Nr. 1. B., som vedtoges enst. med 18 St.,
hvorefter Lovforslagets § 5 var bortfalden.

§§ 6, 7 og 8. Efter nogle korte Bemærk-
ninger af Rasmussen, der fandt Betegnelsen
„Overlandvæsenetskommission“ mindre heldig,
samt Ordføreren og Formanden, der for-
svarede denne Betegnelse, vedtoges disse §er
uden Afstemning.

§§ 9, 10 og 13. Formanden foreslog
disse §er behandlede under et; hvis § 9 blev
vedtagen med den foreslåede Ændring, kunde
de andre §er udgaa.

Ændringsforslag Nr. 1. C. vedtoges enst.
med 13 St.

§ 9 saaledes ændret vedtoges enst. med 14
St., hvorefter

§erne 10 og 13 betragtedes som bortfaldne.

§§ 11 og 12. Ændringsforslag Nr. 1. D.
vedtoges enst. med 17 St.

§ 12 saaledes ændret vedtoges derpaa enst.
med 18 St., hvorefter § 11 betragtedes som
bortfalden.

§§ 14 og 15 samt Ændringsforslag Nr. 1. H.
Dalsgaard anbefalede Ændringsforslag Nr.
2. b., ikke fordi han fandt, at 3 Kr. var for
meget for Kommissionens Medlemmer, men der-
imod fordi det kunde blive for meget for den,
der skulde betale Sagens Omkostninger. Han
antog, at i Fremtiden vilde, som Følge af
Grandstævneloven, flere Sager komme for

Kommissionen, og det var uheldigt, om Om-
kostningerne skulde blive altfor store og saaledes
affrætte Født fra at søge deres Ret. Møller
var af en modsat Mening, idet han netop fandt
det rigtigt, at Omkostningerne bleve store, thi
derved vilde Født afholdes fra Sagsanlægsgjælfte
og være mere forligelige. O. M. Nielsen
fandt det ikke rigtigt, at Omkostningerne bleve
sa store, at dette skulde affrætte Født fra at
søge deres Ret; thi derved opnaaede man ikke
det ved Grandstævnelovsforlaget § 10 tilsig-
tede MaaL. Han mente, at 2 Kr. var nok.
Medlemmerne af Udskiftningskommissionen vare
kun berettigede til en Godtgjærelse af 4 Mark
pr. Dag, og dog havde han ikke hørt dem klage
eller at de havde søgt om at blive fritagne for
deres Hverv af den Grund, at Diæterne vare
for smaa. Møller antog, at han var bleven
misforstaaet. Han havde ikke sagt, at man
kunde affrætte Født fra at søge deres Ret ved
at gjøre Omkostningerne saa store som muligt;
men han søgte sig derimod overbevist om, at
disse for Fremtiden vilde blive saa høje, at
Født vilde afholde sig fra at anlægge Sag an-
gaaende Ubetydeligheder. Ordføreren mente,
at Diæterne til Kommissionens Medlemmer kun
vilde udgjøre en forsvindende Del af Sagens
Omkostninger, navnlig paa de større Der og
Rorderøerne. Han fandt, at det vilde se under-
ligt ud, at Eghedsmanden, som efter Udskift-
ningsloven af 1857 skulde have 10 Kr. for at
udføre en Kjenndelse, efter Dalsgaards og O. M.
Nielsens Forslag nu kun skulde have 2 Kr.;
derfor havde han stillet sit Underændringsfor-
slag. Rasmussen vilde stemme for Dals-
gaards og O. M. Nielsens Forslag, da han
fandt, at 2 Kr. pr. Dag var en passende Godt-
gjærelse for Kommissionens Medlemmer, som i
Reglen fik fri Underholdning, og saaledes vilde
saa store Diæter end Sættingsmændene, idet
disse selv maatte betale for Kost og Logis.
Dalsgaard kunde ikke være enig med Ord-
føreren i, at Diæterne vilde blive forsvindende
i Forhold til de andre Udgifter. Naar hver et
Justerne var samlet i 2 Dage, vilde efter
hans og O. M. Nielsens Forslag 16 Kr. blive
sparede i Omkostninger, hvilket vilde være en
betydelig Betælfte for en mindre formuende Mand,
hvorefter det ikke havde stort at sige for Kom-
missionens Medlemmer, om de fik 2 eller 3 Kr.
pr. Dag. At en lofbar Rettergangsmaade vilde
fremme Enighed, troede han ikke; tvært imod
var han bange for, at naar Født ikke evnede at
søge deres Ret ved Domstolene, vilde de fristes
til at tage sig selv tilrette. Ejersø fandt, at
man burde gjøre Abgangen til at søge sin Ret
ved Domstolene saa let som mulig, ellers vilde
Grandstævneloven tabe sin Betydning. En
altfor lofbar Rettergangsmaade vilde foraar-
sage, at den fattige frhympede sig ved at søge

sin Ret, hvilket mulig kunde friste den rige til at forurette ham. Det havde maaske været rigtigt at paalægge Sghselmanden som Embeds- pligt at iærskette Kjendelsen. Ordføreren fandt ikke, at 8 Kr. vare for meget. Naar Folk vilde rejse Sag angaaende større Værdier, havde det ikke meget at betyde, om de betalte 6 Kr. mere eller mindre. M. Danielsen an- saa 2 Kr. i Dagpenge for en ikke ringe Godt- gjørelse, da det at være Medlem af Land- væsenstkommisjonen maatte betragtes som et Tillidskærv, hvilket det mulig havde været ret- test at gøre til Dmbud. Selv om Kommis- sionen kun var samlet i 2 Dage, vilde Omkost- ningerne beløbe sig til 18 Kr. Han fandt det lidt bestrævendigt, at de samme Mænd, der havde været med til at paalægge Folk andre større Dmbud uden Godtgjørelse, skulde lynes, at 2 Kr. ikke vare et tilstrækkeligt Honorar i dette Til- fælde. Efter nogle korte Bemærkninger af Ord- føreren og Rasmussen vilde Højenke ret- færdiggjøre sin Afstemning. Han havde haft Ordet i nærværende Sag under en tidligere Behandling og vilde derfor nu kun indskrænke sig til at takke Dalsgaard og D. M. Nielsen for det af dem stillede Endringsforslag, som han ubetinget vilde fremme for.

Underendringsforslag Nr. 2. b. vedtoges enst. med 17 St.

Underendringsforslag Nr. 3. forkastedes med 10 St. mod 6.

Endringsforslag Nr. 1. II. (ny § 12) saaledes ændret vedtoges enst. med 15 St., hvorefter § 14 og § 15, 2det Led betragtebes som bortfaldne.

§ 15, 1ste Led vedtoges enst. med 16 St.

§ 16 betragtebes som vedtaget uden Af- stemning.

Efter disse Vedtagelser er Forslaget jaa- lydende:

Forslag til

Lov om Oprettelse af Landvæsenstom-
missioner for Heræerne.

§ 1.

I Stedet for den ved Lov af 4de Marts 1857 indførte Udskiftningskommission oprettes en Landvæsenstommission, bestaaende af Sghsel- manden som Formand og 2 af Lagtinget valgte, i Sghselet bosatte Mænd. Indanvning herfra sker til en Overlandvæsenstommission, der skal bestaa af Sørenstriveren som Formand og 4 af Lagtinget valgte Mænd, hvilken sidste Instans træder i Stedet for de i Udskiftningsloven og Havgeloven af 1866 anordnede Overinstanser.

§ 2.

Til i Forsaldetilsælde af tiltræde de i § 1 ommeldte Kommissioner vælger Lagtinget lige- ledes 4 Suppleanter til hver.

§ 3.

Til Behandling og Paafjendelse ved oven- nævnte Landvæsenstommissioner henhøre de i Udskiftningsloven af 4de Marts 1857 og Havgeloven af 23de Februar 1866 omhandlede Sager, for saa vidt som de ikke skulle behandles politi- retslig, samt de i Lov om Grundeftervne paa Heræerne af Dags Dato § 2 a. og b. om- handlede Sager. Kommissionens Forhandlinger indføres i en af Amtmanden autoriseret Protokol, som anstafes for Amtrepartitionsskandens Regning.

§ 4.

Sager indbringes for Landvæsenstommis- sionen ved en skriftlig Genændelse fra vedkom- mende Klager til Sghselmanden inden 8 Uger efter at den Begjævnighed er forefalden, som har givet Anledning til Klagen, og har Sghsel- manden, næst at meddele Klageren Attest om Sagens Indbringelse, at udfærdige Indfaldelse i samme til en af ham nærmere berammet Tid og Sted, som altid bør være i den Bygd, hvortil Sagen nærmest hører.

Denne Indfaldelse maa Klageren med mindst 14 Dages Forud lade beskjæftigjøre ved Besøgning til Kirkesteene eller paa anden sædvanlig Maade i den eller de vedkommende Bygder.

For Godsadministrationens Samtykke efter de hldtil gjældende Bestemmelser skal indhentes, har Sghselmanden beret at meddele Landsfogden Underretning om Sagens Foretagelse.

§ 5.

Naar Kommissionen er traadt sammen, bør den saa vidt mulig rasfor:dt fortsætte Sagens Behandling, indtil alle fornødne Oplysninger ere tilvejebragte, særlig ved at høre Parterne og medtage Vidnesforklaringer samt om fornødent besøre Kstedet. Vidner kunne uden Hensyn til deres Bærneting tilkaldes til at give Møde paa det Sted, hvor Kommissionen holdes, ligesom Kommissionen ogsaa, for saa vidt den finder Anledning dertil, kan tilkalde sagtyndig Bistand.

Efter forgræves anstillet Forligsprøve mellem Parterne optages Sagen til Kjendelse, der af- gives inden 6 Uger efter Optagelsen, i det Parterne samtidigt med Optagelsen underrettes om Tid og Sted for Kjendelsens Afslgelse.

§ 6.

Er nogen af Parterne utilfreds med Kom- missionens Kjendelse, skal det staa ham frit for inden 3 Maanedes fra Afslgelsen at indanke den for Overlandvæsenstommissionen, og har han

ved Attest fra Sørenskriveren at godtgjøre at Appel er begjæret.

§ 7.

Efter de i § 6 bestemte 3 Maaneders Forløb skal ingen være berettiget til at paanætte Kommissionens Kjendelse, med mindre han erholder Opvisningsbevilling af Amtet, hvilken kun meddeles, naar den paagjældende fremfører en antagelig Grund for at Appellen ikke i rette Tid er overført og der ikke er hengaaet længere Tid end 6 Maaneder fra Kjendelsens Afslutning. For denne Bevilling, der udsædtes ved simpel Expedition, erlægges intet Gebyr.

§ 8.

Sørenskriveren har efter at Appellen er begjæret skrevet at udsædte Indkaldelsen for Overlandvæsenkommissionen, der tilstilles Appellanten til Forkyndelse for vedkommende paa den i § 4 foreskrevne Maade samt for Medlemmerne af Landvæsenkommissionen, som har paatendt Sagen i Lile Stiftsland.

§ 9.

Partierne ere ikke pligtige til at fremlægge Situationskort for Overinstansen, men dens Medlemmer skulle, naar det begjæres eller Sagen efter deres eget Skjøn fordrer det, befare Kaldet.

I øvrigt forholds med Sagens videre Behandling som ved Underinstansen, jfr. § 5, hvorved bemærkes, at Partierne ere berettigede til for Overinstansen uden Bevilling at fremlægge nye Bevisligheder og føre nye Vidner.

§ 10.

Overinstansens Kjendelser, der ligeledes skulle afsluttes inden 6 Uger efter Sagens Optagelse, ere endelige. Dog staar det den Part, der vil anse over, at Overlandvæsenkommissionen har afgjort Punkter, der ligge uden for Landvæsenkommissionens Omraade, eller afvist Sager, der ligge inden for dens Omraade, frit for at indaale Kjendelsen for Højesteret, der da kun vil have at afgjøre, om Overlandvæsenkommissionen har været kompetent eller ikke, og efter Omstændighederne helt eller delvis at ophæve Kjendelsen og at afvise Sagen fra eller henvise den til Landvæsenkommissionen, men i øvrigt ikke at indlaide sig paa Sagens Realitet.

§ 11.

Naar det ved Kjendelse endelig er blevet afgjort, at en vis et Fællesskab vedrørende Handling, t. Ex. Udskiftning, skal foretages, har vedkommende deri interesse, om forsyndt gøres, at henvende sig til Sysselmændene med en Udskrift af Kjendelsen og anmode ham om at iværksætte denne efter 14 Dages forudgaaet

Refsendtgjørelse herom ved Rædning til Kirkestævne eller paa anden sædvanlig Maade i den eller de paagjældende Bygder.

§ 12.

Der tilkommer Kommissionens Medlemmer eller Suppleanter foruden fri Befordring en Godtgjørelse af 2 Rkr. for hver Dag Kommissionen har været samlet, hvilken Godtgjørelse ogsaa skal tilkomme saa vel de Personer, der som jagthjælpere tilkalles af Kommissionen, som de Vidner, der drages fra deres Børnething, alt beregnet for den Tid disse give Pløde. En lignende Godtgjørelse tilkommer Sysselmændene for at iværksætte en afgjort Kjendelse, naar saadant forlanges, jfr. § 11, foruden hvad der maatte medgaa til Betaling af den nødvendige Assistance herved.

Samtlige fornævnte Omkostninger og Gebyrer efter Sportelreglementet for Udskrift og Attestgivelse vedkommende Kommissionens Forhandlinger udredes i det Forhold, som Kommissionen i sin Kjendelse maatte fastsætte.

§ 13.

Den Lov træder i Kraft den, fra hvilket Tidspunkt tillige ophæves samtlige herhen hørende Bestemmelser som indeholdes i Udskiftningsloven af 1857 og Havgeloven af 1866.

Den 17de September fattedes dette Forslag under endelig Behandling og vedtoges ved Røstetalmæssig Enstemmighed med 13 Stemmer. — Mr. Danielsen, Henke og Petersen stemte ikke. — Provsten, Efferse, Rasmussen og Schrøter vare fraværende.

Den 18de September oplæstes og vedtoges følgende Indstilling:

Ved Behandling i Udvalget af det af Regeringen i S. A. Lagtinget forelagte Forslag til Lov om Grundbeskæftigelse paa Færøerne, stodte man paa nogen Betvivling ved at bestemme, af hvilken Domstol Sager angaaende Indsigelser mod de efter Forslaget oprettede Vedtægter skulle behandles. Som Folge heraf fremskom Udvalget med et Forslag til Lov om Forandring i Udskiftningsloven af 1857 og Havgeloven af 1866, hvilket Forslag efter at have været til 2den Behandling i Tinget blev udsat til i Klar, da man kunde indse, at det led af væsentlige Mangler.

Efter at Tinget i Klar var traadt sammen, blev der i denne Sag udsat et Udvalg bestaaende af 5 Medlemmer, som har afgivet Be-

teentning i Sagen tilVigemed et saa godt som helt omredigeret Lovforslag. Ved Udarbejdelsen af dette Lovforslag har man haft Loven om Oprettelse af Landvæsen- og Overlandvæsenkommissioner af 30de December 1858 som foreliggende, idet man dog selvfølgelig har foretaget saadanne Væmpelser og Ændringer i de enkelte Bestemmelser, som de ejendommelige særeste Forhold have nødvendiggjort.

Da der i de fleste Tilfælde findes en Mængde Ejere i det samme Brug og en Indstilling af hver enkelt Person vil blive meget kostbar og i enkelte Tilfælde næsten uoverkommelig, da det tit er saa vanskeligt at udfinde Ejerne, har Udvalget ved Ændringsforslaget foreslaaet Forslagets § 4 2det Punktum forandret saaledes, at Klageren kun skal lade Indkaldelsen beskjedtgjøre med 14 Dages Varjel ved Kirketæerne eller paa anden sædvanlig Maade. (Se Lov om Landvæsenkommissioner af 30de Decbr. 1858 § 6 2de Punktum.) At indbringe Beskjedtgjørelsen i Uvejen har man anset for unyttigt paa Grund af de daarligere Kommunikationsmidler paa Færgerne.

At Godsbestyrelsen skal underrettes om Sagens Foretagelse saa vel ved Grandtæerne som for Kommissionerne, hvor det efter de hidtil gældende Regler har været paabudt, har man anset for en uundværlig Betingelse for at Undsøgen, om fornødent gjøres, kan faa Beslighed til at paase Statens Løb ved de indgaaende Kontrakter eller under Sagens Behandling for Landvæsen- og Overlandvæsenkommissionerne.

At Vidnesforfæle fuldt ud er henlagt under Kommissionerne har sin Grund i, at en saadan Vidnesforfæle formentlig allerede er hjemlet i Lovloven af 28de Februar 1846, hvilket ogsaa man anser for at være den hensigtsmæssigste Ordning, da Vidnesforfæle for den ordinære Ret vil medføre saa mange Udgifter, at det i mange Tilfælde vilde umuliggjøre Sagens Indbringelse for Kommissionerne. — Efter den gældende Lovgivning kunne heller ikke Vidner drages fra deres Bæretning for at aflægge Vidnesforfælinger for den ordinære Ret.

Grunden til, at man ved nærværende Lov-

forslag er fravegen den i Lov af 4de Marts 1857 § 10 indholdte Bestemmelse om, at Sagsomkostningerne skulle afholdes efter Marketal, er den, at andre end Marketalbesiddere kunne have bethdelig Interesse i det indbragte Spørgsmaal, hvisaarsag man har troet at burde fravige den nævnte Regel og overlade Kommissionerne, som enhver anden Domstol, selv at bestemme, hvorledes Sagsomkostningerne skulle afholdes.

Ved Hensyn til, at den i § 10 i Udskiftningsloven ommeldte Godtgjørelse til Kommissionens Medlemmer ved nærværende Lovforslag er forhøjet til 2 Kr., da er det begrundet i, at en Betaling af 64 Skilling eller 1 Kr. 33 Øre pr. Dag ikke staar i noget Forhold til den Dagløn, der for Tiden gives, hvorimod den Medsættelse, der er gjort i den Syssemanden tillagte Godtgjørelse for at iværksætte en affagt Kjøbelse fra 10 Kr. til et lignende Vælsk som det, der tilstaaes Kommissionens Medlemmer, alene er stet af Sparksomhedshensyn.

Da Lovforslaget med de foretagne Ændringer den 17de dennes i sin Helhed blev vedtaget med 13 Stemmer for, ingen imod, — 4 stemte ikke og 3 vare fraværende, — og saaledes man anser for at være et fuldt Udtryk for Tingets Rætte, tillader man sig hermed ærbødigt under Henviisning til den afgivne Betænkning samt til Lovforslaget og de til samme vedtagne Ændrings- og Ændringsforslag at anbefale Forslaget til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Lagtingsalen i Thorshavn, den 18de September 1885.

A. G. Buchwaldt.

E. Olsen,
Ordfører.

G. Jørgensen.

Til
Justitsministeriet.

IV. Spørgsmaalet om en Dampskibsforbindelse mellem Færøerne.

Den 8de August fremlagdes en Hensigtsskitse fra Følke- og Lagtingsmand Schrøter om, at den i forrige Lagting behandlede Sag angaaende en Dampskibsforbindelse imellem Øerne paa nu maatte blive tagen under Overvejelse. (Se Beretningen om Lagtingsamlingen 1884, Pag. 76—82.)

Med Sagens foreløbige Behandling den 10de August vedtoges det efter Forslag af Schrøter enst. med 11 Stemmer at henvise Sagen til Udvalget for forskelligartede Sager, som afgav følgende den 2den September fremlagte Betænkning:

Til under tegnede Udvalg er henvist en Hensigtsskitse fra Følketings- og Lagtingsmand Schrøter angaaende det i forrige Lagtingsamling udsatte Spørgsmaal om Oprettelse af en Dampskibsforbindelse mellem Øerne.

Udvalget har i denne Sag delt sig, idet Flertallet dannedes af undertegnede Müller og Bjørnsum og Mindretallet af medundertegnede Schrøter.

Flertallet kan, efter at have gennemgaaet, hvad der i denne Sag er påseret i Tinget i forrige Aar, vel samstemme i, at det vil være ønskeligt, nyttigt og behageligt at faa etableret en fast Dampskibsforbindelse imellem Øerne, men kan paa den anden Side ikke se, at de store økonomiske Kræb, som i den Anledning maa stilles, ville staa i noget Forhold til det væsentlige Gavn, Øerne i det hele ville faa. Ligesom det under Behandlingen i forrige Aar er besluttet, at der ingen Opfyldning var til Stede om formødet Udgift og Indtægt, saaledes maa det ogsaa nu besluttet, at Indbringeren af Sagen ikke i Aar har fremskaffet en Kalkule, i alt Fald over Udgifterne, hvilket ikke vilde være vanskeligt, naar han var paa det rene med den hensigtsmæssige Størrelse af Fartøjet. Det forekommer os, at det første Spørgsmaal, man har at gøre sig selv ved Anbegyndelsen af et Forretagende, er: „hvad vil det koste?“, dernæst: „hvad Indtægt kan det formodes at give?“. Uden at have Svar til Stede herpaa, maa man helst lade være at fremskaffe med noget Forslag. Tinget Flertallet ikke har nogen rigtig Forestilling om det hele, saa tro vi dog at kunne opstille, at en daglig Udgift ved et til Forholdene passende Dampskib imellem Øerne,

alt iberegnet, næppe vil andrage stort mindre end 100 Kr. daglig. Skulde det saa være nødvendigt at købe et passende Dampskib — for det er ingenlunde esgjort, at man kan fragte et —, vilde det medføre en øjeblikkelig stor Udgift; thi naar man huster paa, at de paa Dampskibe, som bruges andre Steder, ikke ere beregnede paa vore Sø- og Strømforhold, som vilde nødvendiggjøre bedre Skibe og større Dampkraft i Forhold til Skibets Størrelse. Hvad saa Indtægten angaar, saa tro vi, at den vil være fuldstændig forsvindende i Forhold til Udgiften, naar Tøtterne skulle være saa billige, at man kan regne paa stadig Benyttelse, i hvilken Henseende vi skulle gjøre opmærksom paa, at alle de større handlende holde Transportfartøjer, som de næppe ville kunne undvære, om der saa endog holdes 2 Dampskibe i stadig Fart. Dampskibet vilde saa af dem kun blive benyttet i enkelte paatrængende Tilfælde, hvor Transportfartøjerne ikke kunne overkomme det. De mindre handlende ville vel benytte det, men Indtægten derved vilde rimeligvis ikke blive meget stor. Desuden maa man huse paa, at vore ustadige Vejforhold ofte vilde være til Hinder for Benyttelsen af Dampskib til Væretransport, saa fremt nogenlunde bestemt Afgangs- og Ankomstbøge paa de forskellige Steder skulle kunne holdes, hvilket vel vilde være nødvendigt for Persontrafikken; i modsat Fald vilde deres Fald jo at ligge og vente flere Dage ved et Anløbssted. — Transportstribene besfordre ogsaa ikke saa Passagerer for dels ingen, dels lidet Betaling, hvilket fremdeles vilde ske; desuden tager man det ikke saa nøje ved Raadrejser om Sommeren. Det tør fremdeles ændres, at der nu er Dampskibsforbindelse ikke saa far Gange om Aaret imellem Øerne, idet Postdampskibene antage både paa Op- og Nedrejserne skiftevis Tveraa og Klaksvig, til Dels Jægers Bladher. Da Anløbstiderne ere temmelig bestemte, benyttes disse Ture ikke saa lidt af rejsende og til Dels for Gods, hvilket er et stort Fremskridt fra tidligere Tid. Tøtterne ere ogsaa saa lade, at man næppe kunde vente dem satte billigere ved lokal Forbindelse.

Som en Mulighed for eller et Forslag til en stadig Forbindelse imellem Øerne have vi tænkt os, om det ikke kunde overvejes, om en Prøve ikke kunde gjøres med en Sejlskibet. Hvad den vil koste, kan man overføre, og vi antage, at en passende Rutter eller Fart, sa-

dygtig og velsejlsende, vilde have for en Udgift af omtrent 5000 Kr. hele Mæret rundt. Den vilde med tjendte og dygtige Folk kunne gjøre Turene, om ikke bestemte, saa dog Illuermødesvis efter en Fartplan, som blev sat paa en passende Maade. Et saadant Fartøj, indrettet med tilstrækkelig Passagerplads, vilde vistnok tjene omtrent det samme som Dampskibet og benyttes paa samme Maade; det kunde ogsaa befordre Posten fra Thorshavn til Sønders de første og sidste Dampskibsreiser, som Postvæsenet nu betaler 800 Kr. for.

Sad os nu sætte, at Tinget gaar ind paa at anbefale eller at frentomme med et Andragende om Midler til en lokal Dampskibsforbindelse, saa er der vel ingen anden Vej at gaa end til Statskassen. Men det vel forpares, at komme og bede om et saa stort Veløb, som dertil udfordres, og det til et Foretagende, som man forud ser vil koste mange Penge og liden Indtægt give; end videre ikke vil stifte et saadant Gavn for Derne, at det vil staa i Forhold til Pengeosret? Vi tro herpaa at maatte være et bestemt Nej. Der gjøres stadig store Fordringer til Statskassen, og vi tro, til mere paatrængende og mere nødvendige Foretagender end nærværende, og skulle vi derved gaa glip af noget mere nødvendigt, handle vi næppe i Derne's Interesse.

Paa Grund af det anførte maa Hvertallet raade Tinget til ikke at gaa ind paa nærværende Sag i Mæret, saaledes som den foreligger oplyst.

• • •

Mindretallet (Schrøter) kan i det væsentlige tiltræde, hvad der er anført i den Betænkning, der er afgiven af det i sidste Rættingsforsamling i Eugen nedsatte Udvalg, hvorfor jeg tillader mig at henholde til samme med Tilføjende, at jeg ikke kan skjønne rettere, end at Foretagendet bedst sættes i Gang ved, at der af Staten foreslås stilles en Dampbaad til Disposition af en saadan Størrelse, at den i det mindste kan lade 40 Tons Vægt samt medtage 20 Passagerer; den skulde helst have en forholdsvis kraftig Maskine og være saa dybtgaaende som mulig, og at Dampskibsforbindelsen kun finder Sted om Sommeren, saaledes at Fartøjet forlader Kjøbenhavn den 1ste April og efter Ankomsten til Hærrerne sejler omkring der indtil 1ste November, hvorpaa den afgaar til Kjøbenhavn. Naar det saa senere viser sig, at et saa lidet Fartøj ikke kan overkomme den Trafik, som formentlig mere og mere vil udvikle sig her, eller at der er Trang til Forbindelse mellem Derne hele Mæret, vil det være tids nok at faa en saadan mindre Dampbaad afløst af et større Fartøj.

Det vil end videre være fornødent, at det bliver

et Fartøj med Stene, da en Huldampet ikke vil egne sig til vore Farvande.

Det er en nødvendig Betingelse for ethvert Land for at det kan stride frem i Udvikling, at det har gode Kommunikationsmidler. Denne almindelige Regel gælder ikke mindre for Hærrerne end for andre civiliserede Lande.

En lokal Dampskibsforbindelse vil forhaabentlig ogsaa faa Indflydelse paa, at ikke saa mange Mennekeliv gaa tabte paa Egen, og Folk vil da ikke rejse saa meget mellem Derne med cabare Maade, men benytte Dampbaaden. End videre vil Dampbaaden, naar der i godt Væde for Fiskeri indtræffer pludseligt Uvejr, ogsaa kunne gaa ud til de nærmeste Fiskepladser og mulig frelse Fiskebaade, der befinde sig i visse Nærhed.

Jeg ved vel at der kan indvendes, at en Dampbaad af den Størrelse er for lille for vore Farvande i dårligt Vejr, men naar jeg ikke tør tilroede at sætte en større i Gang eller at etablere Forbindelsen tilfælde om Vinteren, da ser det af Hensyn til Befolkningen, fordi man ikke kan vente, at Foretagendet vil være Regning i flere Aar, og der jo ikke er Sted nogen Ulykke ved, at Dampbaaden ikke altid afgaar paa den i Fartplanen bestemte Dag, men paa Grund af Uvejr ligger en Dag over.

Hvad Ruterne angaa, da formener jeg, at de kunne indrettes saaledes, at der bliver 4 Ruter med Thorshavn som Udgangspunkt, nemlig: en nord efter til Eide, saaledes at et Par Bladser paa Rødderne og nogle Bladser paa den østlige Side af Østersøen anlæbes; en Rute til Kongshavn og Sundelaget sendt for Strømmen; en Rute til Gaage og Besimandhav og en Rute til forskellige Havne paa Sønders, saaledes at Sanda anlæbes.

Det er at haabe, at Staten vil overtage de Udgifter, der ere forbundne med at gennemføre dette Foretagende, naar man ser hen til, hvor store Øre Staten har gjort for at fremme Kommunikationsmidlerne. Forledes Forholdet vil stille sig mellem Udgift og Indtægt for en saadan Dampbaad, er vanskeligt at have nogen begrænset Mening om. Hvad de formodede Indtægter angaa, da vil enhver Beregning over dem være altså usikker og nærmest betegnes som Rædselsbæst: hvad Udgifter, den vil medføre, vil Ministeriet langt skyldigere end Rættingsforsamlingen stæffe sig Oplysninger om.

I Forhold til det ovenanførte tillader Udvalget sig at forelåse Tinget:

1. Hvertallet frarader at gaa ind paa nærværende Sag i Mæret, saaledes som den foreligger oplyst.
2. Mindretallet tilraader at andrage hos Indvæsningsministeriet, om samme vil søge at faa udviklet, at der for Statskassens Regning etableres en lokal Dampskibsforbindelse

imellem Derne fra 8de April til 1ste November med en Skruedampbaad, der i det mindste kan lade 40 Tons Fragtgods og indtage 20 Passagerer.

I Udvalget for de forskjelligartede Sager, Thorshavn, den 1ste September 1886:

J. C. Djurhuus. S. H. Schrøter.

H. C. Müller.

Den 4de September foretoges Sagens 2den Behandling.

Ordføreren (Djurhuus) gennemgik Hiertallets Betænkning. Schrøter gennemgik Mindretallets Betænkning; hvorhos han bemærkede, at han ofte, saa vel offentlig som privat, havde hørt det Dufte fremfat, at man maatte kunne saa en forbedret Forbindelse her imellem Derne med et Dampssib. Dette Spørgsmaal var opstaaet for flere Aar siden, idet man den Gang tænkte sig det udført ved Hjælp fra Udlandet; men da den daværende Amtmand fandt det uheldigt at henvende sig til fremmede om Hjælp, sadt Sagen bort. I Hjør kom Sagen atter frem, og da der syntes at være Stemning for den i Tinget, havde han, næst hans i Winter var i Kjøbenhavn, talt med Ministeren og Hørerne for Folketingets Hiertal derom, og de syntes ogsaa at være gunstigt stemte for Sagen. Han undrede sig over, at Udvalgets Hiertal var imod den. Det var en Hovedbetingelse for Udviklingen her saa vel som i andre Lande, at man var i Besiddelse af gode Samfærdselsmidler. I andre Lande maatte man grave Kanaler; vi havde derimod aabne Fjorde. Ligesom Staten i det øvrige Kongerige havde sat store Kapitaler i Jærnbaner, der langt fra alle vare rentable, kunde man haabe, at den ogsaa her vilde træde hjælpende til. Hiertallet havde afmalet Foretagendet altfor kort; det vilde det næppe svare Regning i de første Aar, men han havde det Haab, at det ikke vilde være forbundet med Tab i Længden. Naar Staten ofrede 4000 Kr. paa Island, fandt han, at der var mere Grund for den til at yde os en Understøttelse til dette Foretagende. Dampssibet vilde blive mest brugt om Sommeren, da saa vel Person- som Godstrafiken var størst paa denne Tid af Aaret. Udgifterne kunde Ministeriet bedst skaffe sig Oplysning om. Hvis Lagtinget kom frem med en Begjæring i Aar, havde han Haab om at saa sat den igjennem, naar hans derede Kollega i Landstinget vilde støtte Sagen. Et Sesssib træde han ikke vilde gjøre synnerlig Nytte. Johs. Petersen indbrømmede, at i visse Henseender var det gunstigt og i flere

Tilfælde behageligt at saa et Dampssib; men om Regeringen nægtede det, kunde vi ikke sige, at vi bleve stedmoderlig behandlede. Vi havde langt mere Dampssibsforsvindelse baade med Udlandet og til Dels imellem Derne end tidligere. Da han var bange for, at denne Sag vilde lægge Hindringer i Vejen for andre nødvendige Bemølinger, vilde han stemme for Hiertallets Forslag. Djurhuus: Efter Schrøters Udtalelser skulde man tro, at Hiertallet har sagt, at det er imod den omhandlede Dampssibsforsvindelse; men dette er ingenlunde Tilfældet. Kunne vi saa Dampssibet, ville vi med Glæde tage derimod. Det var kun Høvedspørgsmaalet, der havde gjort Hiertallet betænkelig. Taleren kunde ikke se Sagen i en saadan Belysning som Schrøter, der, efter hvad han fortalte, omtrent havde luffet Statens Høvedsstrøm op; men mulig havde Schrøter været altfor lettroende. Det var Taleren en Glæde, at Schrøter ikke havde søgt at saa Oplysninger om, hvad det kostede at holde et saadant Dampssib, hvorfor han betvivlede hans Interesse for Sagen. Han fandt det ubehøvet, at Skibet efter Schrøters Forslag kun skulde være her om Sommeren. Müller ønskede ogsaa gjerne at saa en Dampssibsforsvindelse i Stand; men paa Grund af Omkostningerne vilde han ikke være med til at raade Regeringen dertil, og desuden krævede at til Hjælp ved flere andre nødvendige Foretagender; det vilde saaledes være heldigt, om vi kunde saa en Telegraf. Han fandt, at et Skib af den af Schrøter foreslaaede Størrelse vilde være altfor lille. Schrøter indbrømmede, at vi krævede til Hjælp til flere gavnlige Foretagender; men han foresat ubetinget at saa en Dampssibsforsvindelse fremfor at saa et Fyr paa Nolsø eller en Klostergaard. Han fandt, at Djurhuus var uberettiget til at nære Tvivl om hans Paalidelighed og Interesse for Sagen. En Telegraf vilde langt fra stille den Nytte som et Dampssib. Om Tinget ikke kunde opgive, hvor meget et saadant Fartøj kostede at holde, havde ikke meget at betyde. Han havde talt med en laghyndig Mand, som havde ment, at en lille Skruedampner vilde være mest hensigtsmæssig. En lille Dampner kunde vi mulig saa, en stor derimod ikke. Rasmussen indbrømmede, at Dampssibet vilde medføre Behageligheder, men man kunde ikke sige noget om det nyttige ved Foretagendet, før man kendte Tagten paa de forskjellige Forsendelser. Mulig kunde en Sesssinter være heldig, men det var heller ikke paa vist, at den blev billigere end et Dampssib. Schrøter mente, at hvis Regeringen vilde indlade sig paa Sagen, vilde den vissnok sørge for, at Tagten blev saa billig som mulig. W. Danielsen udvalte, at man aldrig paa Forhaand kunde sige, hvilket Udbytte et „Forsøg“, som Ordføreren havde kaldt det omhandlede Fore-

tagebe, vilde give. Foretagendet var vigtigt og kunde betegnes som et Livsspørgsmaal ogjaa i den Betydning, at det vilde spare Menneskeliv, som nu idelig tilfætted ved at stødse rejsende. En Sejlkutter vilde ikke blive tilfredsstillende. Han oplyste, at der var Tale om, saafremt dette Andragende ikke blev fremmet, at henvende sig til Udlandet om Hjælp; hvilket han dog fandt mindre passende. Rasmusen bad om Røst for, at Forsøget var nyttigt og et Livsspørgsmaal. Han orkede ogsaa Fremstridt, men et overilet Fremstridt kunde bervirke Tilbagegang. Schrøter omtalte den Rytte, Dampskibet vilde gjøre ved at befordre saa vel Passagerer som Gods mellem Dorne. Det Beløb, som nu anvendtes paa Postdampskibet, som hovedsagelig kun de Steder til gode, som dette anløb. Gik vi en Rysdamper, kunde Jøst paa de forskellige Steder forskrive Varer fra Udlandet. Møller bemærkede, at hvis Rysdamper skulde kunne bringe de Varer omkring, som Postskibet bragte her til, saa var det af Schrøter foreslåede Dampskib for lille. Schrøter havde ikke tænkt sig, at Rysdamperen skulde indtage alle Varerne paa en Gang og sejle rundt om Dorne, men at den med Thorshavn som Midtpunkt skulde gjøre flere korte Ture. Blev Trafiken saa betydelig, at det til fuldt op at bestille, vilde det ogsaa betale sig. M. Danielsen mente, at Erfarungen først vilde vise Rytten. Den Gang, der var Tale om Frihandelsens Indførelse, tvivlede ogsaa mange om Rytten deraf, men det havde dog vist sig, at det var et stort Fremstridt, og det samme, haabede han, vilde blive Tilfældet med Dampskibet. Dalsgaard mente, at Møllers Udtalelse om, at det af Schrøter foreslåede Dampskib var for lille, netop viste, at det vilde faa nok at bestille. Med en Sejlkutter kunde man nok komme frem, men man var ogsaa udsat for at komme for langt og drive altfor længe omkring, inden man naaede Bestemmelsesteden. Han troede ikke, at et Andragende herom vilde hindre andre nyttige Foretagender; men selv om man havde Røst imellem et Dampskib og f. Ex. en Kænstergaard, vilde han ubetinget vælge det første som det, der vilde stifte mest Rytte. Efter nogle yderligere Bemærkninger af Rasmusen, Djurhuus og M. Danielsen udtalte Olsen, at han tidligere havde ment, at den omhandlede Dampskibsforbindelse vilde være til stort Gavn; men hvis Regningen skulde give et større Tilfald til dette Foretagende, vilde den mulig formindste det Beløb, det forenede Dampskibsselskab nu jaar, hvilket atter kunde have til Følge, at dettes Stille for Fremtiden kun vilde anløbe Thorshavn. Blev dette Tilfælde, vilde Fragten paa Varer fra Udlandet til de andre nærmeste Havne blive betydeligt, idet der atter skulde betales Fragt fra Thorshavn. Ligesom Djurhuus

undrede han sig ogsaa over, at Schrøter ikke under sit Ophold i Kjøbenhavn havde søgt Oplysninger om, hvor meget et saadant Foretagende kunde koste at sætte i Gang, og han vilde sætte særlig Pris paa, om Schrøter til næste Aar vilde fremskaffe yderligere Oplysninger i Sagen; naar vi havde ventet saa længe, kunde vi sagtens vente et Aar til. Schrøter havde i Winter uden nogen Opfordring indladt sig paa denne Sag, da han ventede, at den vilde blive gjort færdig fra Røstinget; men da han hørte, at Tinget havde udsat Sagen indtil videre, fandt han det ogsaa rigtigst at udsætte sine Arbejder i den Retning indtil videre. Han var overbevist om, at denne Sag ikke vilde have nogen skadelig Indflydelse paa andre Bevillinger. Det tegnebe ogsaa til, at Bevillingerne til Skolebygninger snart vilde vandre ud af Verden, idet Trangen til disse til Dels var tilfredsstillt. Et sejslagte Overlæg vilde kun stude Sagen. Det var en fejl Opsættelse, at Dampskibsselskabet fik nogen Godtgørelse for at anløbe Sønders; det gjorde det kun af Humøret. Blev Sagen jærkløst, indlod han sig ikke paa at skaffe Oplysninger. Efter nogle yderligere Udtalelser af Peteren, Schrøter og Rasmusen udtalte Efferds, at han fandt det bejskueligt, at Schrøter havde standset sine Efterforskninger, fordi Sagen var udsat. Det havde netop været heldigt, om Schrøter nu da han drog Sagen frem igjen havde kunnet give alle mulige Oplysninger. Taleren interesserede sig for den omhandlede Dampskibsforbindelse. Vi vare des værre ikke komne scaledes i Betragtning ved Dampskibsforbindelsen paa Island som vi turde, idet Jærerne kun anløbes som Mellemstation. Gik Sagen til 3dje Behandling, vilde han stille Forslag om en Sejlskibet. Schrøter undrede sig over, at Efferds talte for Dampskibet, naar han dog vilde modarbejde det, og han kunde i det hele taget ikke forstaa, at de, der vare saa ivrige for Sagen i Fjor, nu vare blevne saa lunke.

Sagens Overgang til 3dje Behandling vedtoges enstemmig med 15 Stemmer.

Ved Sagens 3dje Behandling den 8de September vedtoges Mindretallets Forslag ved Røstinget med 7 Stemmer mod 6. Ja stemte: Poulsen, D. Jacobsen, M. Danielsen, B. Nielsen, J. Jacobsen, Dalsgaard og D. M. Nielsen. Nej stemte: Brovsten, Møller, Efferds, J. Petersen, Rasmusen og Formanden. — G. Jensen, Henke, Debes og Olsen stemte ikke, medens J. Danielsen, Djurhuus og Schrøter vare fraværende.

Herefter var Flertallets Forslag bortfaldet.

Den 18de September oplæstes og vedtoges følgende Indstilling:

I forrige Døgningsforsamling indkom et Ansøgning om Foranstaltning til en fremtidig forbedret Forbindelse mellem Øerne ved et dertil skilt Dampskib.

Sagen blev, efter at have været forhandlet i Tinget, udsat indtil videre, og er atter i Klar fremdraget til fornyet Forhandling.

Det Udvalg paa 3 Medlemmer, som denne Sag er henvist til, har delt sig i et Flertal og et Mindretal, og, som medfølgende Betænkning udviser, har Flertallet præciseret Tinget at gaa ind paa Sagen i Klar, jaaledes som den foreligger oplyst, hvorimod Mindretallet har tilraadet at anbringe hos det høje Justitsministerium, om samme vil søge at faa udvirket, at der for Statskassens Regning etableres en lokal Dampskibsforbindelse imellem Øerne fra 8de April til 1 November med en Skruedampbaad, der i det mindste kan lade 40 Tons Fragtgods og indtage 20 Passagerer.

Under Henviisning til foran tilføjede Udvalgsbetænkning og til ligeledes vedlagte Betænkning fra det i forrige Samling nedsatte Udvalg, skal det fremhæves, at man under Forhandlingerne har været enig i, at Foretagendet vilde være til megen Gavn og afhjælpe et hidtil sølt Savn, i det Øerne derved vilde sættes i stadig Samfærdsel indbyrdes, baade hvad Person-, Post- og Godstrafik angaar, hvilket for Tiden lader meget tilbage at ønske. Som bekendt forbindes Øerne nu uadskillig med 8 Dampskibe, der i alt gjøre 12 Rejser paa Færøerne og Island, men disse anløbe kun 8 Gange, saa der for øvrigt ingen stadig Forbindelse gives ad Søvejen, i det den

Brev- og Pakkepost, som befordres fra Thorshavn efter Dampskibenes Ankomst, affendes med Baad over Fjorden, forøvrigt ad Landvejen; kun for Sundersøens Betkomende har der været sendt Post pr. Skib efter de 2 sidste og den 1ste Dampskibsrejse, da det er forbundet med Fare at rejse med Baad saa lang Vej disse Månedstider.

Hvad der hovedsagelig har givet Flertallet i Udvalget, hvilket ogsaa blev fremhævet i Tinget under Forhandlingerne, Betænkkeligheder ved for Tiden at gaa ind paa Sagen, er de store Pengesre, som Foretagendet udfordrer, da det ikke antages, at Indtægten vil staa i noget Forhold til Udgiften, ja endogmaa man forventes at blive forsvindende, ligesom der ogsaa blev hævet Frygt for, at et muligt mislykket Forsøg vilde medføre, at Foretagendet ikke atter vilde være prøvet i en længere Mærce, om endogmaa heldigere Forudsætninger maatte være til Stede.

Ved Sagens Afstemning i Tinget blev Mindretallets Indstilling vedtaget med 7 Stemmer for og 6 imod, medens 3 ikke stemte og 4 vare fraværende, hvorved Flertallets ovennævnte Forslag bortfaldt.

I det man i det Hele maa henholde sig til, hvad der er anført i de nærværende Indstilling ledsagende Betænkninger, tillader man sig at anbefale denne Sag til det høje Justitsministeriums Forsorg.

Døgningsforsamlingen i Thorshavn, den 18de September 1885.

L. S. Duchwaldt. J. C. Dirhuus,
Erstforer.

G. Jørgensen.

Til
Justitsministeriet.

V. Andragende om Statstilskud til en Skolebygning i Kollefjord.

Den 3de August foretoges foreløbig Behandling af et fra Skolekommissionen i Kollefjord indgivet, af Forstanderskabet for Nordstrøms Prestegjælds Kommune anbefalet Andragende om Statstilskud til Opførelse af en Skolebygning i Kollefjord, hvor da vedtoges at nedjætte et Udvalg paa 3 Medlemmer. Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Provsten, Debes og Schrøter.

Den 5te August fremlægdes saalydende Betænkning:

Til undertegnede Udvalg har været henvist et Andragende fra Skolekommissionen for Kollefjord Sogn, hvilket Andragende var anbefalet af vedkommende Forstanderskab, om Lagtingets Medvirkning til, at der af Statskassen kunde erholdes et Bidrag af 4000 Kr. til Opførelse af en Skolebygning i Kollefjord.

Udvalget skal i den Anledning henstille til Lagtinget, at dette indgaa til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at Ministeriet søger at faa en Bevilling, som den ovenanførte, bevilget af Statskassen.

I Udvalget for Tilvejebringelsen af en Skolebygning i Kollefjord, den 4de August 1885.

J. E. Evensen, J. H. Schrøter.
Ordfører. Th. Debes.

Den 8de August kom Sagen til 2den Behandling. Efter Forslag af Ordføreren (Provsten) vedtoges Sagens Overgang til 3de Behandling enst. med 17 Stemmer.

Ved Sagens 3de Behandling den 11te August vedtoges Udvalgets Indstilling enst. med 16 Stemmer.

Den 18de September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling:

Til Lagtinget er der fra Skolekommissionen for Kollefjord Sogn indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Tingets Medvirkning til, at der af Statskassen maatte tilstaa Sognet et Tilskud af 4000 Kr. til Opførelse af en Skolebygning i Sognet, i hvilken Anledning Tinget i indværende Samling enstemmig har vedtaget at indgaa til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med det omhandlede Andragende.

Såret man nu i den Anledning tager sig den Frihed at henvende sig til det høje Ministerium med Anmodning om, at der ved dets gunstige Forsorg maatte af Statskassen tilstaa ovennævnte Sogn det fornødne Tilskud til den omhandlede Skolebygning, skal man som nærmere Motivering blot tilføje sig at henvise til det i medfølgende Andragende og ligeledes i medfølgende Udvalgsbetænkning udtalte, — hvilken Udtalelse man ganske kan tiltræde.

Lagtingsalen i Thorshavn, den 18de September 1885.

L. H. Buchwaldt. Paa vedl. Ordførers Begne Th. Debes.

Gr. Jørgensen.

Til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet

VI. Spørgsmaalet om unnlige Foranstaltninger til Beskyttelse imod Overgreb fra fremmede Nationers Fiskere her under Verne.

Den 13de August fremlagdes en Skrivelse fra Amtet, med hvilken til Lagtingets Betænkning fremsendtes en fra Sysselmanden paa Norðerørerne til Amtet indjendt Skrivelse, saaledende:

Som det maaske vil være det høje Amt bekendt have de fremmede Fiskere i flere Aar af og til fiske inde paa Soterritoriet her omkring Verne, navnlig ved de fremspringende Punkter i. Eg, Fugls, Dimon og Ryggens, uden at man hidtil har kunnet raade nogen Rod derpaa, da de færreste Fiskere have indskrænket dem til kun ved given Lejlighed mindelig af meddele dem, at Fiskeri inde paa Soterritoriet var ulovligt, hvorfor der heller ikke er gjort noget videre Skridt for at saa Overtræderne dragne til Ansvar. I Hjør tog dette de fremmedes Fiskeri en mere indgribende Karakter, idet flere Skibe kom hest ind under Land ved Fugls og i længere Tid baade Nat og Dag fiske paa en Fiskegrund her, hvor en Fiskeflime aarlig træffer over fra midt i Maj til den sidste Halvdel af Juli Maaned, og som ellers udgjør Fuglsørernes vigtigste Fiske. Paa Grund af, at de fremmede Fiskere vare saa mange og desuden brugte bedre Aagn end Færingerne kunde skaffe, blev Fiskeriet fuldstændig ødelagt for dem. — Ved min Nærværelse paa Fugls i Begyndelsen af denne Maaned betogede Indbyggere sig over, at de fremmede Fiskere efter i Aar fiske paa den ommeldte Fiskegrund, saa at de kom tomhændede hjem igjen hver Dag, hvor de tidligere have været vante til at gøre god Fangst.

Da der hvert Aar udsendes et Orlogsskib for at gøre Kontrol med de fremmede Fiskere under Island og Færøerne, var det at ønske, om der blev henvendt noget mere Opmærksomhed paa deres Fiskeri under Færøerne end hidtil har fundet Sted, og navnlig vilde det være ønskeligt, om Orlogsskibet i hvert Fald af og til kunde krydse her om Verne fra den sidste Halvdel af Maj til den sidste Halvdel af Juli Maaned.

I Genhold til det anførte tillader jeg mig

erhødigst at anbefale denne Sag til det høje Amts gunstige Forsorg.

p. t. Thorshavn, den 25de Juli 1885.

C. Olsen.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 14de August foreslog Olsen at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer. Efter at det enstemmig med 19 St. var vedtaget at overgive Sagen til et Udvalg, foreslog J. Nielsen at henvise den til Udvalget for forskjelligartede Sager, hvilket enstemmig vedtoges med 16 Stemmer. Herved var Olsens Forslag om et særligt Udvalg bortfaldet.

Den 17de August fremlagdes saaledende Betænkning:

Undertegnede Udvalg har erholdt det Høved at afgive Betænkning over en Sagtinget ved Amtskrivelse af 12te d. M. foreslagt Skrivelse fra Sysselmanden for Norðerørernes Syssel, hvori han henleder Amtets Opmærksomhed paa det ønskelige i, om Orlogsskibet paa dettes aarlige Toget til Færøerne og Island for Fremtiden af og til kunde krydse her omkring Verne for at modvirke det Misbræk, som Færingerne lide ved fremmede Nationers Fiskeri. — I denne Anledning tillader Udvalget sig at bemærke følgende:

Det er utvivlsomt, at fremmede Fiskere, især Engælendere, hyppig overtræde den Grænse indenfor hvilken de ere berettigede til at fiske omkring Færøerne, og at dette uberettigede Fiskeri er til Skade for Indbyggernes Fiskeri. Spørgsmaalet bliver derfor, hvorledes de fremmede Fiskeres Overgreb kan forhindres eller straffes.

Som i Sysselmandens Skrivelse berørt er der ikke gjort noget videre Skridt for at saa Overtræderne dragne til Ansvar, end at der ved given Lejlighed er meddelt de fremmede

Fiskere, at Fiskeri inde paa Soterritoriet er ulovligt.

Med de Midler, man her har til sin Maadgaad, vil der ikke kunne udrettes synderligt for Fiskeriets Beskyttelse, og man maa derfor tiltræde det onselige i, at det Orlogsfartøj, som oarlig har Station ved Island, af og til kunde besøge Færøernes Fiskebanter; man vilde derved i alt Fald vinde, at de fremmede Fiskere ikke viste den Dristighed idelig at fiske indenfor Soterritoriets Grænse, hvorhos man turde gjøre Regning paa, at et eller andet af disse Skibe blev anholdt af Orlogsmanden og Færeren deraf draget til Nijvar, hvilket vilde have til Folge, at andre vilde tage sig i Bæ.

Det er Udvalget bekendt, at Englænderne drive Fiskeri under Færøerne ogsaa senere end den i Skjælsmandens Skrivelse angivne Tid, idet enkelte Kvaaser komne her op i August og September Maaned, ja endog senere paa Aaret, for at fange Lur, som de føre levende hjem til Grimsby eller London.

Afstanden imellem Island og Færøerne er saa ringe, at det formentlig af den Grund ikke vilde være byrdefuldt, at Skibet oftere besøgte Færøerne. Postskibet gjør Luren fra Island til Granton i 5—7 Dage og anløber i den Tid i Regelen 2 a 3 Gange paa Færøerne, hvor det indløber Varer.

Man skal tillade sig end videre at bemærke, at hvis et Orlogsfartøj blev beordret til at krydse ved Færøerne, da vilde det være heldigt, om det stete til ubestemte Tidspunkter; thi hvis dets Lure til Færøerne vare anstalt til bestemte Tider, vilde det rygtes og de fremmede Fiskere derved være underrettede om dets Tilstedeværelse her, hvorved de kunde vogte sig for at blive opbagede.

Udvalget tillader sig i Genhold til foranstøt at tilraade Rigsret at anmode Amtmanden om at andrage hos Justitsministeriet om, at hessamme man foranstøt, at det ved Island stationerede Orlogsfartøj af og til, paa ubestemte Tider, gjorde en Krydstur omkring Færøerne.

I Udvalget for forskjelligartede Sager, Thorshavn, den 17de August 1885.

H. E. Müller, I. E. Djurhuus,
Ordfører. I. H. Schrøter.

Med Sagens endelige Behandling den 19de August gennemgik Ordføreren (Müller) Udvalgets Betænkning og anbefalede sammes Forslag, som derpaa enst. vedtoges med 13 St.

VII. Spørgsmaalet om Anskaffelse af et Grindegarn i Vestmanhavn.

Under Forhandlingen om „de af Amtmanden ene afgjorte Sager“ den 10de September oplyste Amtmanden, at efter at Ministeriet efter derom stet Indstilling (se Betænkning om Lagtingsamlingen 1883, Pag. 42—45) havde tilladt, at 1/2 af Grindefangster i Vestmanhavn jorlods aflagdes til Fonden for Grindegarnet derved, og efter at Skjælsmanden havde indberettet, at det nuværende Garn var aldeles ubrugeligt og at det derfor var nødvendigt at der anstøffedes et nyt, havde han beundriget Inspektionen for bemeldte Garn til

at forskrive Materialier til et nyt. Disse vare nu ankomne, og da det af den i 1883 afgivne Betænkning fremgik, at man havde tænkt sig Udgifterne afholdte af økonomisk Fond, havde han heraf anvist Beløbet 3750 Kr. 34 Øre, og derved ment at handle i Overensstemmelse med Rigsrets Ruffe. Nu var Pengespørgsmaalet tilbage at ordne, hvilket mulig kunde ske ved, at der af Grindegarnet udstedtes en Obligation med 6 pCt. Renter og Afdrag i 28 Aar. Indtraf mange Grindefangster, vilde disse Afdrag let kunne heds. S. Nielsen troede, at Amt-

manden havde handlet efter sin bedste Overbevisning og i Grubefangstens Interesse; men han havde paataget sig et stort Ansvar. Tinget havde vedtaget at andrage om, at $\frac{1}{2}$ af Fangsten skulde henlægges til Grubegarnet, men derimod ikke, at Beløbet skulde udbedes af økonomisk Fond, hvorvel Udvalgsbetænkningen indeholdt en Bemærkning herom, hvilket mulig kunde hidrøre fra, at der den Gang blev udtalt, at Garnet vilde kunne være nogle Aar endnu. Han vidste ikke, hvem der valgte Formændene for Grubegarnet. Hvad der nu lå for, var at ordne Pengespørgsmaalet, og her mente Taleren, at da Grubefangster vare meget usikre, kunde det let blive umuligt at erholde 6 Procent som Rente og Udtag. Da der desuden ikke kunde stilles Sikkerhed for Kapitalen, idet Garnet kunde raadne, var det maaske ikke ubilligt, om der blev forlangt lidt højere Renter end sædvanligt f. Ex. 6 Procent Rente og Rentes Rente. En anden Udvæj var, at Nordstrøms eller Distriktets Kommuner overtoge Garanti. Amtmanden fandt, at der dog var nogen Sikkerhed i selve Garnet. Efter en kort Bemærkning af B. Nielsen udtalte D. Jacobsen, at Sikkerheden dog var større nu, end da økonomisk Fond første Gang gjorde Udlæg til Garnet, idet man nu havde baade Garnet og det til samme hørende Fns. Det første Garn blev snart betalt, og det samme haabede han vilde blive Tilfældet nu. At Nordstrøms skulde overtage Garanti for Garnet, fandt han rimeligt. Man havde oftere talt om, at Fordehvalen burde betale Garnet; men for sin vidt der herved kun vor tænkt paa Odelsgodset, var man gaaet ud fra en fast Forudsætning. Skulde Fordehvalen betale noget, maatte det ogsaa fradrages det saakaldte „Kongsløb“, som nu blev fordelt mellem Ragsformændene. Rasmussen bemærkede, at naar Udvalget i 1883 havde udtalt, at Midlerne til et nyt Garn kunde ydes af økonomisk Fond, var det gaaet ud fra, at dette skulde ske imod sædvanlig Sikkerhed; men en Udvæj af Grunden var for usikker. Skulde økonomisk Fond skulde disse Udgifter, fik man ikke noget til Beje, Broer og Raubingstæder. Man kunde maaske anmode Regeringen om at garantere Renten; men han havde udenfor Tinget hørt denne Udvæj betegnet som mindre heldig, da Staten ved at yde $\frac{1}{2}$ af Tienden allerede havde bidraget til Formaalets Opnaaelse. Han fandt, at Amtmanden havde handlet rigtigt, og at der nu ikke var andet at gjøre, end enten at betale Pengene eller sælge Materialierne. Petersen var enig med Rasmussens sidste Udtalelse. Man vedtog i 1883 at henvende sig til Regeringen for at faa en Del af Fangsten henlagt til Garnet, og det forekom ham, at der ogsaa blev bestemt, at dette foreløbig skulde betynges af økonomisk Fond. Nu var det vigtigste

at faa Garnet særdigt saa snart som muligt. Efter yderligere Bemærkninger af Rasmussen og Petersen udtalte Poulsen, at der uheldigvis ikke forelå nogen Vedtagelse om, at Pengene skulde ydes af økonomisk Fond; men han havde i 1883 faaet det Indtryk, at dette var Meningen. Hvorledes Udvalget havde tænkt at faa sædvanlig Sikkerhed fra en Kasse, som intet ejede, kunde han ikke forstaa. Mulig kunde her være Grund til at tage højere Renter end sædvanlig. D. M. Nielsen hævdede, at man i 1883 kun havde vedtaget at henlægge en Del af Fangsten til Garnet. Det var ham usætteligt, at nogen kunde paastaa, at Meningen havde været at betale Garnet af økonomisk Fond, da det netop blev udtalt, at det gamle Garn kunde være endnu i nogle Aar, og at en Kapital saaledes kunde opspares. Han var enig med B. Nielsen angaaende Sikkerhed og Rente. Efter en kort Bemærkning af Rasmussen henstillede B. Nielsen, at Sagen blev udsat til en anden Dag, for at man kunde gjøre sig bekendt med Statutterne for økonomisk Fond. Efter korte Bemærkninger af Rasmussen og B. Nielsen indrømmede Amtmanden, at Tingets Medlemmer formelt havde Ret i, at det ikke var vedtaget at økonomisk Fond skulde betynges et nyt Grubegarn. Han havde kun handlet i Sagens Interesse og fandt Ordningen af Pengespørgsmaalet at være af stor Betydning, hvorfor han ogsaa var stærkt for at udsætte Sagen. D. Jacobsen udtalte, at hvorvel Bestemthavn var en daarlig Gualvaag, vilde mange Grubestikke være gaaede tabt, hvis de ikke vare indbragte dertil. Netop fordi Gualvaagen var saa daarlig, havde økonomisk Fond haft Fordeel af den, idet mange Gualer bleve opstillede, som ikke kom til Deling. Han vidste ikke, hvorvidt man var berettiget til at paalægge Fordegodset at betale en Del af Garnet, og beklagede, at man ikke i 1883 vedtog, hvad man syntes at være enig om, at økonomisk Fond skulde yde Forbid til Garnet. Efter korte Bemærkninger af B. Nielsen og D. Jacobsen udtalte Formanden, at han fandt det uheldigt at henvende sig til Regeringen om Tilskud eller Garanti, da den allerede havde ydet ikke saa lidt ved at tilskade, at $\frac{1}{2}$ ogsaa blev fradragen Tienden. Derpaa udsatte han Sagens videre Behandling til et følgende Møde.

Den 14de September fremslagdes følgende Forslag til Beslutning.

Efter at Amtmand Blohn under 22de November 1841 var indgaaet til Rentekammeret med Indstilling om Anskaffelse af et Grubegarn i Bestemthavn og Afsettelsen af en Del

af Fangsten i det nævnte Stemed, tillod Høj-
samme ved Skrivelse af 26de Februar 1842 at
der forlods, efter at Tienden var fratrækket, af
eventuelle Grindfangster i Vestmanhavn skulde
affættes $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$ af Fangsten til Dannelsen
af et Fond for et Grindegarn til bemeldte
Hvalvaag, hvilket har vist sig at bære til stort
Gavn for Grindefangsten sammesteds, idet der
siden Garnets Anskaffelse i 1843 efter en trykt
Beretning dersteds er fanget 6846 Stkr. Grinde-
hvaler, imedens der i de c. 260 Aar, der laa
forud, saa vidt Underretning derom findes, i alt
ikun var fanget 2169 Stkr.

Da saa vel Garnet som Huset til sammes
Opbevaring m. m. paa den Raabe var afbetalt
og der desuden i 1864 var opstaaet en Kapital
paa 1669 Kroner, hvoraf Renterne efter den
damerende Amtmands Mening ansaas tilstrække-
lige til Garnets Vedligeholdelse, og der i Til-
følgelse af at et nyt Garn skulde anskaffes kunde
optages Aaan af økonomisk Fond, resolverede
Ministeriet under 2den Juli 1869 efter Amtets
Indstilling, at det omhandlede Udlæg af Fangsten
indtil videre skulde ophøre.

Grindegarnets Beholdning var ved Udgangen
af Aaret 1883 fundet indtil 64 Kr. 48 Øre,
og blev der, efter dets indkommet Begjæring
af Lagtinget, andraget paa, at det forhen om-
handlede Udlæg af eventuelle Grindfangster i
Vestmanhavn atter maatte tillades, saaledes at
Udlægget stete forlods for Tiendens Erlægelse,
hvilket ved Ministeriets Skrivelse af 4de De-
cember 1884 blev tilladt.

Den Tid var der Udsigt til at Garnet
kunne bruges endnu i nogen Tid, men som Følge
af, at Grindegarnet i Efteraaret 1884 viste sig
at være raabent og hvorved en særdeles stor
Grindfangst gik tabt, blev der, efter Høj-
mandens indstændige Anmodning, af Amtet for-
anstaltet bestilt Lødværk til et nyt Grindegarn.
Hvilket nu er kommet til Stede, og Garnet vil,
efter et Overflag, komme til at koste over 6000
Kroner, hvormed Grindegarnets Beholdning som
anført kun beløber sig til 64 Kr. 48 Øre.

Næst at bemærke, at Fonden for Grinde-
garnet ikke, uden naar der indtræffer Grindfangst
i den omhandlede Hvalvaag er i Stand til, til
bestemt Tid at være Renter af et saa stort Be-
løb, som det der vil medgaa til Garnet, dels at
Landets Kasser ikke ere saaledes stillede, at de
kunne afse et saa stort Beløb, dels at man ikke
kan faa nogen anordningsmæssig Sikkerhed
for et saadant Aaan, og dels da man, hvis Be-
løbet skulde udredes af økonomisk Fond, hvis
hele Beholdning ved Udgangen af Aaret 1883
kun udgjorde 8166 Kr. 65 Øre, derved vilde
gjøre det umuligt af samme Fond at yde Kom-
munerne noget Tilskud til Bræer, Beje og
Bandsstæder, tillade vi os herved at foreslaa
Laget til Vedtagelse:

„at anmode Amtmanden om at indgaa til
Bewillingsmyndigheden med Anmodning om
i Grindefangstens Interesse at erholde et
bestemt rentefrit Aaan paa 6000 Kr. imod
Afbetaling i ubestemte Tider af de Beløb,
som Fonden for Grindegarnet maatte er-
holde af eventuelle Grindfangster i Vest-
manhavn.“

Lagtingsalen, den 14de September 1885.

J. Rielsen. D. P. Efferes.

D. Jacobsen.

Den 15de September fortsattes For-
handlingerne. Formanden henlede Op-
mærksomheden paa ovenstaaende Forslag til Be-
lutning*). J. Rielsen oplyste, at Grunden
til at Laget i 1883 vedtog at andrage om
Afsættelse af $\frac{1}{4}$ af Fangsten til Anskaffelse og
Vedligeholdelse af et Grindegarn i Vestmanhavn
var, at Garnets Kapital var opbrugt. Man
vedtog den Gang ikke noget om at yde Aaan til
Garnet, idet man antog, at det gamle Garn,
som nu ved den sidste indtrufne Grindfangst
havde vist sig at være ubrugeligt, vilde kunne
bruges i nogen Tid og at man saaledes vilde
kunne erholde Midler til et nyt Garn. Man
vilde ikke badle Amtmanden, fordi denne havde
anvist Beløbet af økonomisk Fond, idet Valeren
antog, at Amtmanden her havde handlet efter
sin bedste Overbevisning og i Grindefangstens
Interesse; men skulde økonomisk Fond, hvis
Kapital kun udgjorde 8000 Kr., afholde de til
Garnets Anskaffelse medgaaende 6000 Kr., vilde
den blive ruineret. Af den Grund havde han
med flere tilladt sig at stille ovenstaaende For-
slag, som han anbefalede til Vedtagelse. Efferes
baalede, at ligesom Regeringen tidligere havde
tilladt sig velvillig overfor lignende Andragender,
vilde den ogsaa i dette Tilfælde vise Smøde-
kommenthed. Skjønt han ikke havde haft Bestig-
hed til at gjøre sig bekendt med Statutterne for
økonomisk Fond, nærede han stærk Tvivl om,
at man var berettiget til af dens Kapital at
yde Aaan mod saa ringe Sikkerhed, som den
Grindegarnet kunde stille. Formanden havde
ikke noget imod, at man indgav et saadant An-

*) Form. bemærkede tillige, at der ogsaa var indkommet
et andet Forslag til Bestatning, som han imidlertid
ikke vilde fremlægge, da han ikke ønskede det behandlet,
idet en Vedtagelse deraf vilde være ensbetydende med en
Afsættelse af de indværende Opsynsmænd for Grinde-
garnet, hvis Funktionstid ikke var begrænset. Den
ulbære Diskussion herom saa vel som om andre af
Amtmanden ene afgjorte Sager udelades her.

dragende til Regeringen, men det var tvivlsomt, hvorvidt denne vilde indlade sig paa Sagen. I Indstillingen om at faa $\frac{1}{2}$ af Gangsten henlagt til Grindegarnet var antydet, at økonomisk Fond kunde yde Laan, og Tilladelse til denne Henlæggelse var saaledes mulig givet under Forudsætning af et saadant Laan. D. Jacobsen anbefalede Forslaget og haabede, at Amtmanden vilde støtte Sagen, som var af stor Betydning, ikke alene for Distriktets Beboere, men for hele Landet. Idet Vestmankhavn, som en daarlignende Gualvaag, formentlig havde bidraget betydeligt til økonomisk Fond og saaledes sat den i Stand til at yde Bidrag til Broer, Beje og Landingssteder, hvilket forhaabentlig ogsaa vilde blive Tilfældet herester, snarere end Garnet blev anskaffet. Efferens bemærkede, at naar vedkommende Udvalg i sin Tid havde antydet at Laanet kunde ske af økonomisk Fond, var det under Forudsætning af, at det gamle Garn med nogle Reparationer kunde vare nogen Tid endnu og at Laanet saaledes vilde blive ubetydeligt. I øvrigt var dette kun en Udtalelse fra Udvalget. Rasmussen vilde stemme for Forslaget og antog, at Spørgsmaalet om muligt Ansvar for de stete Foranstaltninger derved vilde bortfalde. Formanden vilde ikke modrette sig Forslaget,

da man derved maatte kunne komme ud over de betydelige Vanskeligheder. Hvis der var bestemt Materialier til det større i Stedet for til det mindre Garn, hvad han dog ikke antog, var dette hans Fejl; men i øvrigt haabede han at have handlet i Overensstemmelse med, hvad der foresaa fra Tinget. G. Joensen sluttede sig til det fremkomne Forslag, da det var nødvendigt, at et nyt Garn blev anskaffet, eftersom det gamle havde vist sig ubrugeligt. Efferens bemærkede, at selv om Ministeriet nægtede Laan, fordi det var gaaet ud fra, at dette skulde ydes af økonomisk Fonds Midler, vilde man dog for faa vidt være hjulpen, som det derved blev slaet fast, at det var med Ministeriets Samtykke, at Laanet blev ydet af denne Kasse.

Forslaget til Beslutning blev derpaa enstemmig vedtaget ved Navneopraab med 16 Stemmer. Ja stemte: G. Joensen, Poulsen, Müller, Efferens, D. Jacobsen, W. Danielsen, J. Nielsen, Henke, Johs. Danielsen, Jacob Jacobsen, Debes, Dalsgaard, Johs. Petersen, Rasmussen, Djurhuus, D. W. Nielsen. — Formanden stemte ikke. — Provsten, Olsen og Schrøter vare fraværende.

VIII. Besværligheder over Forstanderskaber i Kommunerne.

A. Andragende fra en Del Beboere af Kvalbs om Tingets Medvirken til, at en Vej anlægges paa et nærmere betegnet Strøg i Bygden.

Med Sagtingets Nabning fremlagdes nævnte Andragende, som den 31te Juli sattes under foreløbig Behandling, hvor det da efter Forslag af W. Danielsen vedtoges at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer. Til Udvalgsmedlemmer valgtes næste Dag Müller, W. Danielsen og Henke.

Den 2den September fremlagdes saalydende Betænkning:

Efter at undertegnede Udvalg, til hvilket en Klage fra en Del Beboere af Bygden Kvalbs over manglende Beskæftigelse i Bygden er afgivet til Betænkning, i Indstilling af 4de f. M. havde tilraadet Klagen sendt til Kvalbs Forstanderskabs Erklæring, er denne nu indløben, dateret den 25de f. M.

Erklæringen gaar ud paa, at det paatænkte Beskæftigelse, hvis ikke uforudsete Hindringer paa ny maatte blive lagte i Vejen for Forfættelsen, sandsynligvis atter vil blive paabegyndt og muligvis bliver fuldendt i Løbet af Vinteren.

Udvalget tillader sig derfor at indstille til

Lagtingets Vedtagelse, at der svares Klagerne i Overensstemmelse hermed.

Lagtinget, den 1ste September 1885.

H. E. Müller, M. Danielsen.
Ordfører. J. P. Henke.

Med Sagens ubellige Behandling, den 4de September, anbefalede M. Danielsen paa Ordførerens Begne Udvalgets Forslag. Schrøter spurgte, om det fremgik af Forstanderskabets Svar, at Arbejdet vilde blive udført i Vinter, hvilket M. Danielsen bekræftede. Schrøter mente, at Tinget burde have Dje med Sagens Gang og paalægge Forstanderskabets næste Aar at meddele Tinget, om Arbejdet var fuldført. Rasmussen fandt, at naar Forstanderskabet gjorde hvad det kunde, saa kunde Tinget ikke forlange mere. Schrøter mente, at naar Klagerne fik et Svar som foreslaaet, vilde de ikke klage oftere, selv om Arbejdet ikke blev udført; derfor burde Tinget have Dje med, at det blev gjort, hvilke Udtalelser blev imødekommet af M. Danielsen og D. M. Nielsen. Udvalgets Forslag vedtoges derpaa enstemmig med 17 Stemmer.

B. Statteklage fra Kongsbunde J. A. S. Weihe af Sælletræ.

Med Tingets Tabning fremlagdes en af 8 Bilage ledsaget Statteklage fra Kongsbunde J. A. S. Weihe af Sælletræ, hvilken Sag den 1ste August, fattedes under foreløbig Behandling, hvor det da vedtoges at henvise samme til det i Aaleudning af foregaaende Sag nedsatte Udvalg, som afgav følgende den 19de August fremlagte Betænkning:

Undertegnede Udvalg, der er nedsat med det Øverv at afgive Betænkning over en af Kongsbunde Weihe af Sælletræ til Lagtinget indgiven Besværing over at han er bleven for højt ansat i Kommuneskat i indværende Skatteaar, tillader sig i denne Aaleudning at bemærke følgende:

Efter, at Kongsbunde Weihe under 22de November s. A. havde indgivet sin Besværing til Forstanderskabet for Østersø Præstegæld over at han formenke sig at være sat i altfor høj i Stat, navnlig sammenlignet med andre Skatteydere i Kommunen; svarede Forstanderskabet under 30de December s. A., at det ikke skønnede at Kongsbunde Weihe's Stat var for højt ansat,

men snarere det modgjatte; og at samme ikke kunde tilstaa ham nogen Nedskættelse.

Weihe svarer da under 19de Februar d. A., at han ikke fandt sig tilfredsstillt ved Forstanderskabets Svar og fremsatte et Par Spørgsmaal, navnlig om efter hvilke Principer Forstanderskabet lignede Staten.

Forstanderskabets Formand svarer Weihe under 26de s. A., at hans Klage havde været behandlet i et Forstanderskabsmøde den 29de December s. A.

Weihe indgav da sin Klage til Lagtinget dateret 7de April d. A. og besværede sig over, at Forstanderskabet nægtebe at nedsette hans Stat uden at oplyse, efter hvilke Principer det fastsatte Staten, men kun rettede sig efter sit eget Skjøn, hvortil han har fremsendt en Begjæring til Lagtinget om at give Østersø Kommunes Forstanderskab Tilhold om at foretage Aaleudningen efter faste Principer, saaledes, at den enkelte Statteyder ikke skal være prisgiven Forstanderskabets Skjøn alene.

I sin Erklæring over Klagen af 21de s. A. har Forstanderskabets Formand besvaret samme og meddeelt afstillede Oplysninger*), som kunne tjene til Bedømmelsen af denne Sag. Efter alt hvad der saaledes foreligger, kan Udvalget ikke skjønne, at der er Aaleudning til at give Forstanderskabet for Østersø Kommune Tilhold om at forandre den Stat, hvortil Kongsbunde Weihe er ansat, ei heller at paalægge Forstanderskabet at forelægge Kongsbunde Weihe noget Schema til Udsyldning af hans Indtægter og Udgifter.

Man tillader sig derfor at indstille, at der svares Kongsbunde Weihe, at Lagtinget ikke finder Aaleudning til at nedsette den Stat til Østersø Kommuneskat, hvortil han er ansat for Aaret 1884—85.

Thorshavn, den 17de April 1885.

H. E. Müller, M. Danielsen.
Ordfører. J. P. Henke.

Den 21de August fremlagdes saalydende Endringsforslag:

I Stedet for Udvalgets Forslag:

1. Lagtinget anmoder Amtmanden om igjennem vedkommende Forstanderskab at indhente Oplysninger fra J. A. Weihe, Sælle-

*) M. a. medens Forstanderskabet anslaa Wihe's aarlige Nettoindtægt til 2500 Kr., mens det ikke at kunne anslaa M. Wihe's og hans Søn til en større aarlig Indtægt end 1200 Kr. Udg.

tree, Kongsbønde Joen Nielsen, Strønder, Andreas Bertelsen og dennes Søn B. M. Gjerdrum, om hvilke Indtægter og Udgifter de have haft i Regnskabsaaret 1883—84, samt hvori disse Indtægter og Udgifter have bestaaet, hvorhos der gives de paagjældende Skatteydere Lejlighed til at udtale sig over de Oplysninger som Forstanderskabet har givet om deres huslige Forhold i Skrivelse til Lagtinget af 21de Juli 1885.

2. Sagens yderligere Behandling udsættes indtil de begjærte Oplysninger foreligge for Lagtinget.

Thorshavn, den 21de August 1885.

A. S. Schrøter.

Samme Dag foretoges Sagens endelige Behandling. (Formanden henstillede, at Schrøters ovenstaaende Vædringsforslag maatte tages under Forhandling først det først var fremlagt ved Medets Begyndelse. For at dette skulde kunne ske, maatte imidlertid 1/4 af de tilstedeværende Medlemmer stemme derfor. Da dette Flektal ikke opnaaedes, var Vædringsforslaget foreløbig bortfaldet.) Ordføreren (Willer) gjennemgik Udvalgets Betænkning. Schrøter udtalte, at det tidligere havde været Skik i Tinget at svare Skatteklagere, at paa Grund af manglende Oplysninger fandt Tinget ikke Anledning til at foretage noget videre Skridt i Sagen. Efter denne Regel vilde Lovens Bestemmelse om Skatteklagers Afgjørelse i Tinget kun blive et tomt Ord. Af hvad der forelaa, kunde man ikke danne sig nogen Mening om, hvorvidt Klageren var for højt bestattet eller ikke; der manglede Oplysninger, og før de kom til Stede, kunde Tinget ikke afgive nogen Kjendelse. Han mente, at Klageren burde formaaes til at opgive sine Indtægter; thi Forstanderskabet havde kun løselig anslaaet dem til 2500 Kr. og A. Vertelsens og Søn til 1900 Kr. Taleren foreslog Sagen udsat til et senere Møde, før at man kunde fremkomme med Vædringsforslag og tillige saa indhentet nærmere Oplysninger. Efferes fandt, at Forstanderskabet for Østers kun havde lignet efter Skon, hvilket ikke burde ske, de Kommuneskatten var en Formue og Lejlighedsstat. Han var enig med Schrøter i, at man ikke kunde afgive en Kjendelse uden at de nødvendige Oplysninger forelaa. Lovens Mening var, at der skulde siges efter faste Principer. Han ansaa det for heldigt, at Skatteklager fremkom. Taleren havde hørt et Medlem af Forstanderskabet udtale, at der ikke kendte de enkelte Skatteydere Skilling. Poulsen, som nok var det Medlem,

Efferes sigtede til, havde kun udtalt, at hvert enkelt Forstanderskabsmedlem ikke kendte hver enkelt Skatteydere Skilling. Han fandt ikke, at der havde været nogen Grund for Forstanderskabet til at fremskaffe Oplysninger fra Klageren og dem, han havde sammenlignet sig med. Hvis Tinget indlød sig paa at give Regler for Afgjørelsen, burde saadanne ikke gives til Østers Forstanderskab alene, hvilket sidste Schrøter indrømmede med Væderklaring, at han kun holdt lidt af Indtægter. Han mente, at Klageren i Stedet for at opgive sin Indtægt i Penge, lige saa godt kunde opgive hvor mange Høer han havde slagtet, hvor mange Tønder Korn og Kartofler han havde avlet o. s. v. Forstanderskabsmedlemmerne vare Folkets Tilidsmænd og burde være om Folkets Interesser. Naar Klageren havde opstillet et Schema, saa burde Forstanderskabet have givet ham det og samtidig opfordret ham til at opgive sine Indtægter. Efferes fandt det ikke rigtigt, at Forstanderskabet indskrænkede sig til at svare: „Vi kunne ikke se andet, end at Skatteansættelsen er rigtig.“ Det var muligt, at denne Sag aldrig var kommet til Tinget, hvis Forstanderskabet havde svaret som det burde. Poulsen bemærkede, at om Forstanderskabet officielt gav et kort Svar, kunde de enkelte Medlemmer godt give Bistand om, hvorledes Sagen burde gribes an, og det var ham bekendt, at saadanne Bistand velop vare givne i denne Sag. Djurhuus havde stemt for at tage Schrøters Forslag under Behandling i dette Møde, ikke fordi han just syntes om det; men fordi han ønskede Sagen mere drøftet. Han kunde ikke indse, at man vandt noget ved Sagens Udsættelse. De Skatteydere, Klageren havde sammenlignet sig med, kunde nægte at give Oplysninger. Weihe's Klage indeholdt ingen Oplysninger, og naar han ikke vilde opgive sine Indtægter, havde han ingen Grund til at fremkomme med Klage. Taleren havde i og for sig ikke noget imod at man gav Forstanderskaberne Indtægter, men han var bange for, at Forstanderskaberne paa Landet ikke havde Kræfter til at affatte en saadan „Scala“, med mindre de, hvad allerede nu viste sig nødvendigt enkelte Steder, holdt lænede Sekretærer, hvilket vilde blive temmelig kostbart. Ordføreren fremhævede, ligesom sidste Taler, det uheldige i at forlange at A. Vertelsen og S. Nielsen skulde opgive deres Indtægter. Weihe havde ikke Klaget over at han var for højt bestattet i Almindelighed, men kun i Forhold til de nævnte Skatteydere. Han mente, at Sagen var tilstrækkelig oplyst, særlig efter at Poulsen havde meddelt, at Klageren ad privat Vej var opfordret til at opgive sine Indtægter. Efferes spurte, hvad Tinget skulde med en Opgivelse fra Weihe af hans Indtægter, naar de han sammenlignede sig med ikke ogsaa opgave deres. Weihe havde

tilbudt at give Oplysninger og tillige anmodet Forstanderskabet om at meddele ham hvorledes han skulde gjøre det. Naar Djurhuus havde ment, at Klagen ikke var tilstrækkelig begrundet, da kunde dette ikke være anderledes, eftersom han ikke havde kunnet faa at vide, efter hvilke Principer han var beskattet. Formanden troede, at Sagen vilde være kommet ind i et andet Spor, hvis Forstanderskabet havde opfordret Weihe til at opgive sin Indtægt; men dette kunde ikke forlanges. Forstanderskabet havde handlet formelt rigtigt. Skatteligningen var et Skøn, som maatte hvile paa noget, man gif ud fra, og han troede ikke, det var heldigt at give Forstanderskaberne Instruxer; man maatte hellere rette en Forespørgsel til dem, om hvorpaa de grundede deres Skøn. Han vilde tiltræde Schrøters Forslag om Sagens Udsættelse. Schrøter fandt, at der ikke forelaa nogen Grund til at nedsætte Skatten, idet Sagen var for lidt oplyst. Han kunde ikke fortaente Klageren i at denue ikke havde givet Oplysninger, da Forstanderskabet ikke havde villet overlade ham det østede Schema. Forstanderskabet kunde have svaret oplysende og ikke stukket Sagen fra sig. Ordføreren og Djurhuus havde udtalt, at A. Vertelsen og S. Nielsen ikke behøvede at opgive deres Indtægter; hvis de nægtede at gjøre det, maatte man gaa ud fra, at de vare for lavt beskattede, og man kunde saa i kommende Aar forhøje deres Skat og derved tvinge dem til at freukomme med de nødvendige Oplysninger. Nu havde Forstanderskabet anslaaet Klagerens Indtægt til 2500 Kr.; men herpaa havde han ikke haft Lejlighed til at svare. Formanden maatte tiltræde, hvad Djurhuus havde udtalt, at det var ugrundet at iadheente Oplysninger fra dem, som ikke havde Klaget. M. Danielsen var fuldstændig enig med Formanden. Han fandt, at det var svært nok for Forstanderskabet, at ligne paa den nu brugelige Maade; værre vilde det være, hvis de fremtidig skulde ligne efter „Scala“. Det var muligt, at ingen i hele Kommunen kunde gjøre det, og Vigningen vilde saa dog alligevel blive en Skønssag. Han kunde ikke se andet, end at Forstanderskabet havde handlet rigtigt. Schrøter: Hvorledes kan Weihe opgive de andres Indtægter? M. Danielsen: Hvorledes kan han sige, at A. Vertelsen og S. Nielsen ere for lavt beskattede, naar han ikke kender deres Indtægter? Djurhuus hævdede, at Grundlaget for Skattelager maatte være Selvangivelser, og kunde det ikke ske, var det ugrundet at klage. Han var enig med Formanden i, at man kunde forespørge om, hvorledes Forstanderskaberne lignede, men var bange for, at man derved satte dem i Skilbde. Forstanderskabet havde efter hans Mening svaret rigtigt og gjort sin Pligt. Poulsen bemærkede til Formanden og Schrøter, at Forstanderskabet i sin Svarsskrivelse ikke godt kunde bede om Op-

lysninger, da Mødet først holdtes den 29de Decbr., og Sagen saaledes naturlig vilde kunne afgjøres i den lovbestemte Tid, hvad Tinget tidligere havde holdt paa. Petersen undreder over at Weihe havde klaget over Skat; Taleren troede ikke, at han var for højt beskattet i Forhold til de andre. Weihe havde nok sammenlignet sin nuværende Skat med, hvad han tidligere havde betalt, hvilket næppe var rigtigt, da han tidligere havde været meget lavt beskattet. Han vilde stemme for Udvælgets Indstilling og antog ikke at A. Vertelsen og S. Nielsen kunde forbys til at opgive deres Indtægter. Han antog, at Forstanderskabet brugte den samme Føregangsmaade ved Skatteligningen nu, som den Gang Weihe var Medlem af samme. Ordføreren undreder over, at Schrøter, der ellers havde freikundede Ansættelser, vilde raade til paa den af ham anførte Maade at tvinge en Skatteyder til at opgive sin Indtægt. Essersø havde ikke troet, at Færingerne skode saa lavt, at ingen i Forstanderskabet kunde sætte det paa Papiret, som han havde i Hovedet. Var et Forstanderskab uheldig fället med Hensyn til Arbejdskræfter, kunde det forlange Sysselmændene til Hjælp. Efter en kort Bemærkning af Formanden udtalte Schrøter, at da Skattelagen indkom inden 30te November havde der været god Tid for Forstanderskabets Formand til at indheente Oplysninger. M. Danielsen hævdede over for Essersø, at Foll, som ingen Skoleundervisning havde haft, ikke kunde forudsættes at kunne skrive; naar det dog havde vist sig, at enkelte saadanne dog kunde det, var det udeløp et Bevis for, at Færingerne ikke skode lavt. Poulsen bemærkede til Essersø, at hvorvel Sysselmændene havde Met til at overvære Forstanderskabets Møder, vare de dog ikke sedte Forstanderskabsmedlemmer. Den, over hvis Beskatning der var særlig Klage, skulde vel saa „Lejlighed til at udtale sig“; men man kunde ikke forlange nogen Udtalelse fra ham. Efter en kort Bemærkning af Essersø, udgjatte Formanden Sagens videre Behandling til et følgende Møde.

Den følgende Dag fremlagdes følgende Endringsforslag:

Til Udvælgets Indstilling tilføjes:

„paa Grund af at Klagen ingen Oplysninger indeholder om Indtægt og Formue.“

Tinget vedtager som 2det Indstillingspunkt at tilskrive Østersø Kommunalforstanderskab følgende:

„I Anledning af den i Tinget fremskomne Skatteklage fra Kongsbønde J. L. Weihe, Sælketvæ, finder Tinget Anledning til at udtale, at det maa findes at være heldigst, om

Forstanderskabet, ved mulige fremkommende Indsigelser giver vedkommende Klager Beslighed og Anledning til, forinden Forstanderskabet afgiver sin Kjendelse, at opgive sine Indtægter og Formuesomstændigheder, og, for saa vidt der tillige klages over andres Skatteansættelse, da tillige at søge Oplysning fra disse, for at Forstanderskabet kan blive sat i Stand til at sammenholde disse Oplysninger med Skatteansættelsen. Fremdeles maa Tinget aase det for heldigst, om der kunde forfattes en Scala for Skatteansættelsen."

Thorshavn, den 22de August 1885.

J. E. Djurhuus.

Til Udvalgets Indstilling tilføjes:

"paa Grund af at ingen Klage om Skatteansættelse er mulig i Østers Kommune, eftersom Skatten ikke er fastsat efter Formue og Lejlighed, men kun efter Skjon."

Tinget vedtager som 2det Indstillingspunkt at tilstøve Østers Kommunesforstanderskab saaledes:

"Forstanderskabet gjøres opmærksomt paa, at Skatten efter Loven skal fastsættes efter Formue og Lejlighed. Ved Vigningen bliver derfor hver enkelt Skattehavers formodede Indtægt, for saa vidt han ikke selv har opgivet sine Indtægter, at lægge til Grund for Vigningen, saaledes at daarlige økonomiske og huslige Forhold (Lejlighed) bruges som nedsettende Moment. Finder nogen Skattehaver sig forurettet ved Vigningen og forespørger hvor højt Forstanderskabet har anslaaet hans Indtægter, har Forstanderskabet at besvare dette Spørgsmaal.

Som 3dje Indstillingspunkt:

"For saa vidt 2det Indstillingspunkt vedtages, bliver samme at kommunikere til samtlige Forstanderskaber."

Thorshavn, den 25de August 1885.

D. P. Efferes.

Den 25de August fortsattes Sagens Behandling. Schrøter syntes bedre om Djurhuus's Forslag end om Efferes's, men vilde dog holde paa det af ham selv tidligere stillede Værdingsforslag. Djurhuus havde stillet sit Forslag paa Foranledning af de Udtaleser han havde hørt om denne Sag saa vel i som uden for Tinget. Han anbefalede særlig Forslagets 1ste Punkt, som gik ud paa at meddele Klageren hvorfor Tinget ikke kunde nedsætte hans Skat.

Forslagets 2det Punkt var fremkommet for at forebygge en videregaaende Instens, som et Par Medlemmer havde antydet at ville foreslaa, og som meget vilde forsøge Forstanderskabernes Arbejde. Efferes var ved at gennemgaa Brevbrevene kommen til det Resultat, at Forstanderskabet kun havde liget efter Skjon og ikke efter Formue og Beslighed. Det var ikke Klagerens Skyld, at der manglede Oplysninger. Hvis Forstanderskaberne ikke skulde være pligtige til at opgive, hvorledes de beregnede Skatten, blev Kommunallovens Bestemmelser om Indanbring for Bøttinget illusorisk, og man maatte saa hellst se at faa denne Bestemmelse ud af Loven. Djurhuus udtalte, at hans Forslag viste Weihe, hvorledes han en anden Gang skulde begynde sin Klage. Vigningen maatte altid være en Skjænsag. Drosføreren anbefalede Udvalgets Forslag og 1ste Del af Djurhuus's Forslag. Efferes fandt det forkasteligt at lade Formue og Beslighed sammen; den første burde beregnes, og en daarlig Beslighed siden toges som nedsettende Moment. Efter yderligere Bemærkninger af Poulsen, Efferes, J. Nielsen, Formanden og Djurhuus, udtalte Schrøter, at der ikke var Grund til at antage, at Folk vilde nægte at give Oplysninger, da de derved udsatte sig for at faa højere Skat. Efferes fandt, at Klagen lige saa meget gik ud paa, at andre vare for lavt beskattede, som at Klageren var for højt beskattet. Petersen mente, at da Forstanderskabet paa Østers brugte den samme Fremgangsmaade ved Vigningen som andre Forstanderskaber, burde en eventuel Instrux ikke gives til dette alene, men ogsaa til de andre. At Vigningen foretoges efter Skjon, var vistnok sandt; hvad man kunde forlange, var, at Forstanderskaberne gjorde sig Umage for, at dette Skjon blev saa godt som muligt. Schrøters Forslag kunde han ikke stemme for. J. Nielsen beklagede, at Forhandlingerne om denne Sag havde taget saa lang Tid; men var dog mest tilbøjelig til at stemme for Sagens Udsættelse til næste Aar, da Tinget ikke efter de foreliggende Oplysninger kunde afgjøre om Klagen var begrundet eller ikke. Schrøter kunde have stemt for Djurhuus's Forslag, dersom Weihe ikke havde tilbudt at opgive sine Indtægter. Naar nu Tinget stod denne Sag fra sig, vilde Folk mulig tro, at det ikke kunde nytte at klage til Tinget. Formanden tilraadede at vedtage Udvalgets Forslag med den af Djurhuus foreslaaede Tilføjelse; thi derved vilde Klageren faa et formelt rigtigt Svar. Han troede, at man tillagde Sagen altfor stor Betydning ved at udsætte dens Behandling til næste Aar. I og for sig havde han ikke noget imod, at den foreslaaede Udsættelse til Østers Kommunesforstanderskab eventuelt blev omsendt til samtlige Forstanderskaber. Efferes spurgte Formanden, om

Klageren, for saa vidt Tinget afviste Klagen, var berettiget til at henvende sig til Justitsministeriet, hvilken Forespørgsel Formanden ikke i Døbtid fik sig i Stand til at besvare. Efferen mente, at det vilde blive fløvt for Tinget, der vidste, at der forelå en Forsømmelse fra Forstanderskabets Side, om Klageren, efter at Tinget havde vist Klagen fra sig, fik Medhold hos andre Autoriteter. Djurhuus bemærkede, at Weihe, der i 7 Aar havde været med til at affatte Ligningen paa Østersø, godt vidste Værd om Fremgangsmaaden, der endnu var den samme, som den Gang, og at en Klage herover egentlig vilde blive en Klage over ham selv.

Skrøters Endringsforslag fattedes først under Afstemning og forfaldtes: 1ste Punkt med 14 St. mod 4, 2det Punkt med 14 St. mod 1.

Efter at derpaa 1ste Punkt af Efferens Endringsforslag var forfaldet med 14 St. mod 2, vedtoges 1ste Punkt af Djurhuus's Endringsforslag med 13 St. mod 3, hvorefter Udvalgets Forslag saaledes ændret vedtoges med 13 St. mod 2.

Efter at fremdeles 2det Punkt af Efferens Endringsforslag var forfaldet med 11 St. mod 3, hvorved samme Forslags 3dje Punkt tilføjede betragtedes som bortfaldet, vedtoges 2det Punkt af Djurhuus's Endringsforslag med 9 St. mod 4.

C. Besvaring fra en Del Beboere af Sand over at et paa Sognets Overslag for 1884—85 opført Beløb af 28 Kr. til „Lærers Bogis i Skolen“ er indbraget under Slattepaaligtugen.

Den 23de August fremlagdes saalydende Besvaring:

Da der paa Overslaget over Sands Sogns Indtægter og Udgifter for Aaret fra 1ste Oktober 1884 til 30te September 1885, under Udgiftspost II. „Udgifter til Skolevæsenet“ blandt andet fandtes optaget en Udgift paa 28 Kr. betegnet „Lærers Bogis i Skolen“, hvilken Udgifts Berettigelse ikke kunde godkjendes, tillade vi undertegnede Slatteydere i Bygden Sand os herimod at gøre følgende Indsigelse:

„Paa Overslaget over Sands Sogns Indtægter og Udgifter for Aaret fra 1ste Oktober 1884 til 30 September 1885 findes bl. a. under Udgiftspost II. en Udgift paa 28 Kr. betegnet „Lærers Bogis i Skolen“.

„Da vi undertegnede bestemt maatte nægte at denne Udgift er bleven samtykt blandt det, der i sin Tid af Indbyggere blev lovet af Kommunen til Lærers Lønning, saa tillade vi os herved at gøre Indsigelse imod, at den nævnte Udgift bliver indbraget under Paaligningen. Som et oplysende Moment tillade vi os at anføre, at nævnte Beløb tidligere ogsaa har været paalignet; men da dette modte almindelig Indsigelse, fandt Forstanderskabet sig nødsaget til at unddrage samme af Overslag og Paaligning, og vi maa derfor fremdeles påstaa, at de anførte 28 Kr. holdes uden for Kommunens Udgift.“

Hvorpaa vi erholdt følgende Svar:

„Ved Skrivelse til Forstanderskabet af 25de f. M. have d'Hr. Mikael Jensen, Peter Hans Joensen, m. fl. nedlagt Indsigelse imod at en paa Overslaget for Aaret 1884—85 beregnet Udgift paa 28 Kr. til „Lærers Bogis i Skolen“ bliver indbragt under Paaligningen.“

Herpaa har Forstanderskabet vedtaget at svare:

„Da det er bevisligt, at Læreren, da han i sin Tid blev bestillet til Lærer for Bygderne Sand og Skolen, fik Løse om „frit Ophold og Kost“ i den Tid han opholdt sig i sidstnævnte Bygd, og da Forstanderskabet ikke ad frivillig Vej kan skaffe ham dette, mener Forstanderskabet ikke blot at være berettiget men endog forpligtet til ved Paaligning at skaffe det dertil nødvendige Beløb, og kan man derfor ikke tage d'Hr.s Indsigelse til Følge.

Lodnæs, den 17de December 1884.

J. Petersen.

Til d'Hr.

Mikael Joensen. Peter Hans Joensen.
Daniel Olsen m. fl., Sand.

Da vi ikke kunne føle os tilfredse med Forstanderskabets Svar, tillade vi os resubstigt at indbringe denne Sag til det næste Aagtings Afgjørelse, idet vi endvidere skulle tillade os at ledsage samme med følgende oplysende Bemærkninger:

„Allerede for end Kommunallovens Krafttræden, blev det besluttet at saa oprettet et Skolevæsen for Bygden Sand. I den Kaldning blev der af Beboerne valgt en saakaldt Undervisningskommission bestaaende foruden af Sognepræsten tillige af 4 deris af Beboerne valgte Mand; disse Mandes Hverv skulde det være at ordne det nødvendige Skolevæsenet i det hele taget vedkommende. Der blev derfor

af den nævnte Kommission indsendt et Andragende til Kultusministeriet med Anmodning om at erholde Understøttelse af Staten til en Lærer for Søndes Sogn. I midlertid var der saa vidt vides ved den for samme Aar kom Anføringen blev indsendt vedtagne Finanslov bevilget et vist Beløb til Skolevæsenet paa Færøerne, hvilket Beløb saa vidt vides blev overdraget Skoledirektionen til Udbetaling til værdige Ansøgere. Andragendet fra Søndes Sogn blev derfor ikke videre fremsendt; men man erholdt fra Skoledirektionen den Meddelelse, at for saa vidt Søndes Beboere vilde forpligte sig til at yde et tilsvarende Beløb, kunde de af Skoleklassen vente at erholde et Beløb af 100 Rbd. (nu 200 Kr.) til Læreren Lønning. Som Følge heraf blev der af Undervisningskommissionen sammensat et Udvalg med Beboerne, paa hvilket Udvalg disse forpligtede sig til, til Læreren Lønning aarlig at yde 200 Rbd. Løn og 18 Søjd, hvilke Naturalgælder blev anslaaede til en Værdi af 111 Rbd. (nu 222 Kr.); desuden forpligtede man sig til at give Læreren fri Bolig til at holde Skolestue samt til at yde Betaling for det til en Skole nødvendige Inventarium. Samtidig hermed blev det bestemt, at Læreren en vis Tid af Aaret tillige skulde holde Skole i Bygden Skopen. Paa de ovennævnte Betingelser, der bleve meddelte Skoledirektionen og sanktionerede af denne, blev der derpaa tilskudt den indværende Lærer Lørpøsten ved Søndes Skole, hvorhos han i Stedet for fri Bolig erholdt 24 Kr. aarlig. Denne Udgift er imidlertid nu, efter at der i Bygden Sand er opført en Skole, ophørt. Senere, efter at Læreren allerede var bleven ansat, bleve 2 Indbyggere i Bygden Sand, som efter Ansøgning bleve overladt til Skolevæsenet paa Sand og tilfæstede Læreren. Den for disse Marker bestemte Løn, 12 Kr., forpligtede Beboerne sig ligeledes til at betale. Dette er den hele forpligtelse Beboerne af Bygden Sand have paataget sig med Henblik til Skolevæsenet; naar derfor Forstanderskabet i fornævnte fri Svarskrivelse anfører, at det er beviist, at Læreren, da han i sin Tid blev beskikket til Lærer for Bygderne Sand og Skopen, fik Voite om „frit Ophold og Kost“ den Tid han opholdt sig i sidstnævnte Bygd, da benægtes dette.

Efter at Kommunalloven trådte i Kraft blev, som bekendt, Skolevæsenet inddraget under Forstanderskabets Bestyrelse, og blev der derpaa af dette for nogen Tid siden i to paa hinanden følgende Aar optaget paa Overflapene og paalignet et Beløb af 28 Kr. til „Læreren Løn i Skopen“; det første Aar blev Beløbet uden videre af Skatteyderne betalt, hvilket skyldes disses Nagtsamhed om at et saadant Beløb fandtes paa Overflaget; det senere Aar blev man opmærksom, derpaa hvorhos Forstanders-

kabet, efter at der mod Beløbers Berettigelse blev gjort Indsigelse, fandt sig beviist til at inddrage samme af Overflap og Paaligning, og da det nu atter har i Aar paalignet det ovennævnte Beløb uden at det er os bekendt, at der foreligger noget, som nu, frem for tidligere, kan forpligte os til at betale samme, saa tillade vi os herved ærbødigt at anmode om det ærede Rådhus om, at samme vil forhjælpe os til at de paa Overflaget for 1884—85 oplagte 28 Kr. betegnede „Læreren Løn i Skopen“ for Fremtiden holdes uden for Kommunens Udgift.

Sand, den 19de April 1885.

(24 Underkræfter.)

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 5te August, vedtoges efter Forslag af Dalgaard at henvisse den til det Udvalg, der behandlede de 2 foregående Sager.

Den 29de August fremlagdes saalydende Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er henvist en Klage fra Michael Jørgensen og flere Statteydere i Bygden Sand over, at Forstanderskabet for Søndes Pædagogisk og Overflaget over Søndes Segns Indtægter og Udgifter for Aaret fra 1ste Oktober 1884 til 30te September 1885 under „Udgifter til Skolevæsenet“ bl. a. har optaget en Udgift paa 28 Kr., betegnet „Læreren Løn i Skopen“. — I denne Anledning tillader Udvalget sig at bemærke følgende:

Efter at Klagerne havde for Forstanderskabet gjort Indsigelse imod, at den nævnte Udgift blev inddraget under Paaligningen, i det de bemærkede, at denne Udgift var bleven samtykt iblandt det, der i sin Tid af Indbyggerne blev lovet af Kommunen til Læreren Lønning, har Forstanderskabet svaret dem, at det er beviist, at Læreren, da han i sin Tid blev beskikket til Lærer for Bygderne Sand og Skopen, fik Voite om „frit Ophold og Kost“ i den Tid, han opholdt sig i sidstnævnte Bygd, og da Forstanderskabet ikke ad frivillig Vej kan skaffe ham dette, mener det, at det ikke blot er berettiget, men ogsaa forpligtet til ved Paaligning at skaffe det dertil fornødne Beløb.

Klagerne have derpaa i deres Udtalelse til Rådhuset fremlagt, paa hvilke Betingelser, Læreren blev ansat, nemlig at han som Lønning skulde erholde 200 Rbd. Løn og 18 Søjd, hvilke Naturalgælder anslaaes til en Værdi af 222 Kr. Samtidig hermed blev det bestemt, at Læreren en vis Tid af Aaret skulde holde Skole i Bygden Skopen. Senere forpligtede Beboerne

sig til at betale 12 Kr. i Leje for 2 Inden-
gaardsmarker Jord, som vare blevne overladte
Skolevesenets paa Sand og tilfæstede Læreren.

De benægte, at det er bevisligt, at Læreren,
da han blev bestillet, fik Løste om „frit Ophold
og Kost“ i den Tid, han opholdt sig i Skolen.

I to paa hinanden følgende Aar har Ud-
giften 28 Kr. til „Lærers Logis i Skolen“
været paalignet Kommunen. Det ene Aar blev
Bidraget betalt, det andet blev det, efter at der
mod Betalers Berettigelse var bleven gjort Ind-
sigelse, uddraget fra Paaligningen, og da det
nu atter er bleven paalignet, andrage Ragerne
om, at denne Udgift for Fremtiden holdes uden
for Kommunens Udgifter.

Udvalget har for at komme til nogen nær-
mere Kjendskab til denne indvirkede Sag søgt
og erholdt en Del Dokumenter indleverede fra
Amtsskoleinspektoren.

Af disse fremgaar det, at den nuværende
Lærer under 21de November 1872 er bestillet
til Lærer ved den for Bygderne Sand og Sko-
pen oprettede Skole, i hvilken Egenskab der,
under Forudsætning af Bevilling ved Finans-
loven, og saalænge Deberne yde de tilfæstede Bi-
drag, vil blive tilstaaet ham en aarlig Løn af
100 Rd. af Statskassens Tilskud til Skole-
vesenet paa Færøerne.

Med Hensyn til det frivillige Bidrag fore-
ligger en Erklæring af 15de Marts 1870 fra
samtlige Husfædre og Enker i Sands Sogn,
hvor de erklærede dem pligtige til aarlig at ud-
rede som frivillige Bidrag til en fast offentlig
Skole paa Sand 18 Søjd foruden Ildbrændsel
og fri Bolig for en ung Lærer.

I et Skolekommissionsmøde paa Sand den
20 Oktober 1872 indstillede Kommissionen Læ-
reren Andreas Christian Joensen til Lærer ved
Sands Skole, og angav, at til Skolen og Lærers
Underholdning yder Bygden:

18 Søjd ansatte til en Aerd af . . .	36 Rd.
Ildbrændsel til Lærer og Skolelærens	
Opyrning 200 Myer Torv . . .	80 —
Den aarlige Leje af de 2 Aker, som	
ere tilfæstede Skolen	8 —
	122 Rd.

I samme Indstilling siges: „Hvad Hus-
fædrene i den til Sands Sogn hørende Bygd
Skolen angaar, da begjærede disse, at Lærers
Vilksomhed ogsaa maatte indstille sig til deres
Børn, idet de vare villige til, for saa vidt de
vare Jordegodsbesidere i Sands Bygd, at tage Del
i den Lærers tilfæstede Skole, samt for øvrigt
give ham frit Ophold og Kost i den Tid, han
opholdt sig i Bygden.“

Den 26de Juni 1880 anmeldte Læreren for
Skoleinspektoren, at han i de to sidste Aar ikke havde
erholdt udbetalt den bestemte aarlig Betaling,
28 Kr., for den Tid, han opholder sig i Skolen;

den 2den Juli J. A. Rager J. B. Poulsen,
Skolen til Skoleinspektoren over, at Undervis-
ningen i Bygden var ophørt.

Den 14de J. M. forlanger Skoleinspektoren
Skolekommissionens Erklæring over de 2 sidst-
nævnte Strævelser. Den 16de November 1881
svarede Skolekommissionen og forklarer, at den
forgjæves har forsøgt at bringe Spørgsmaalet om
Kostperge til endelig Afgjærelse. — Kommis-
sionen udtaler, at det er vanskeligt at sige, hvor-
vidt Husfædrene i Skolen virkelig have forpligtet
sig til at give Læreren frit Ophold og Kost i
den Tid han opholder sig i Skolen. — Efter
at have ordnet Sagen foreløbig, puffer Kom-
missionen at saa bragt til endelig Afgjærelse:

1. Hvorvidt der tilkommer Læreren frit Un-
derhold i Skolen eller ikke.
2. Hvorledes Pengene til hans Underhold
skulle stilles til Veje, hvis han bør have
frit Underhold.

Under 29de Decbr. 1881 forlanger Skoleinspek-
toren Forstanderskabets Udtalelse om Sagen.

Forstanderskabet svarer under 30te Maj 1882,
at det ikke kan udtale nogen bestemt Mening
om, hvorvidt der tilkommer Læreren frit
Underhold i Skolen;

at det tror at kunne hævde, at det ikke har
paataget sig nogen Forpligtelse i saa Hen-
seende;

at desuden det skulde vise sig, at Læreren kan
gjøre Fordring paa frit Ophold i Skolen,
er dets bestemte Mening, at det vilde være
ubilligt at paaligne Udgifterne paa hele
Sognet.

Under 31te Decbr. 1883 svarer Skoleinspek-
toren,

at efter de modtagne Oplysninger skønner den
ikke, at det vil kunne paalægges Læreren
uden Bedrøgt at give Undervisning i
Skolen, og

at Forstanderskabet derfor, for saa vidt samme
ikke maatte se sig i Stand til at stasse ham
det nødvendige Bedrøgt for Undervisningen
i Skolen, i Henhold til Kommunallovens
§ 16 vil have paa anden Maade at drage
Ansvar for, at Børnene i bemeldte Bygd
erholde den fornødne Undervisning.

Udvalget kan ikke undlade at bemærke, at
Skoleinspektoren har undladt at give direkte
Svar paa det af Forstanderskabet fremsatte
sidste Punkt, nemlig: „at det er dets bestemte
Mening, at det vilde være ubilligt at paaligne
Udgifterne paa hele Sognet.“

I Følge det foranstaaende forerener Ud-
valget, at selv om det kan være tvivlsomt, hvor-
vidt Læreren fra først af er antagen paa den
Betingelse, at han skulde have frit Ophold i
Skolen, og selv om Skolens Beboere ikke have
paataget sig nogen Forpligtelse til at afholde
Udgifterne ved hans Ophold i Skolen, saa er

det dog ved Statskommissionens Indstilling af 20de Oktober 1872 gaaet ud fra, at Beboerne af Skoven have forpligtet sig til at give ham frit Ophold og Kost i den Tid han opholdt sig der i Bygden. Denne Forpligtelse have de senere indfaldt at opfylde.

At Læreren paa egen Bekostning skal under-vise i Skolen, vil man vel ikke forlange; det bliver altsaa Spørgsmaal om, hvem der skal betale det. Udvalget mener, at det turde være retsædligt, at Skolens Beboere bleve forpligtede dertil; men da en særlig Bælgning paa Skolens Beboere er utilsigelig, saa maa de om-meldte 28 Kr. paalægges hele Kommunen.

Naar Skolens Beboere kunne frigjøre sig for at opfylde deres Luste om at yde dette frivillige Bidrag, saa kunne Sands Beboere med samme Ret eller Allet frigjøre sig for det af dem tilbudte frivillige Bidrag.

Forstanderskabet kan i Følge Amtets Skrivelse til Skoledirektionen af 12de Oktober 1876 indlade at paalægge Sognets Tilskud, for saa vidt det er flemmende med Beboernes Luste at yde dette ved frivillige Bidrag.

Udvalget mener derfor, at de frivillige Bidrag bør opheves som jaadanne, og at samtlige Udgifter til Læreren Lønning, Underhold etc. paalægges hele Kommunen, men at Forstanderskabet, for saa vidt Beboerne maatte foretrække at yde Slagt og Løv in natura, kan tillade dette.

Man tillader sig derfor at indstille:

1. at der svares Mikael Jørgensen m. fl. af Sand, at Lagtinget i Følge tidligere Bestemmelser ikke kan paalægge Forstanderskabet at holde de 28 Kr. betegnede „Lærers Logis i Skoven“ uden for den samlede Kommunes Udgift.
2. at det meddeles Forstanderskabet for Sands Præstegjælds Kommune, at de frivillige Bidrag bør opheves som jaadanne, og at samtlige Udgifter til Lærers Lønning, Underhold o. s. v. blive at paalægge hele Kommunen, men at Forstanderskabet, for saa vidt Beboerne maatte ønske at yde Slagt og Løv in natura, kan tillade dette.

Lagtinget, den 29de August 1885.

H. C. Müller, S. P. Høge.
Ordfører. M. Danielsen.

Ved Sagens fortsatte Behandling, den 8te September, gennemgik Ordføreren (Müller) Udvalgets Betænkning. Formanden var ikke paa det Stue med, hvorledes Udvalgets

2det Indstillingspunkt skulde forstås. Ordføreren oplyste, at de frivillige Bidrag skulde opheves som jaadanne, men at det skulde til-lades Beboerne, hvis de ønskede det, at levere Slagt og Løv in natura, saaledes, at naar de foreviste Attest fra Læreren om at han havde modtaget disse Ting, vilde et tilsvarende Beløb blive fradraget deres Skat. Efter yderligere Bemærkninger af Formanden, Ordføreren og Eiders herom, oplyste Høge, at i sidste Aars Betingelse var hele Beløbet til Skole-væsenet, med Undtagelse af den „Sjød“. Læreren fik paalignet i Penge; men saa var der tilføjet Betingelsen, hvor meget Løv hure Skatteyder skulde præstere, og for saa vidt han leverede det, blev Beløbet fradraget den ham paalignede Skat. Da Lsgaard spurte Formanden og Udvalget, om Læreren var forpligtet til at modtage nogle af de lovede Naturalydelser, naar han ikke fik dem alle, Formanden vilde foreløbig for-beholde sig at give Svar herpaa. Ordføreren mente, at Læreren ikke var forpligtet til at mod-tage in natura andet end hvad han vilde mod-tage, da Beløbet var paalignet i Penge. Da Lsgaard mente, at Læreren ubviljsomt var plig-tig til at modtage alt in natura, hvis det kunde sluffes ham; hvad Læreren derimod ønskede at vide, var, hvorvidt han var pligtig til at mod-tage blot en Del deraf, naar han ikke fik alt. B. Nielsen mente, at Læreren ikke kunde være pligtig hertil, men det kom ellers an paa, med hvilke Betingelser han var ansat. Dyrhøns antog, at for saa vidt Beboerne skulde vilie levere de Gjenstande, der vare højt vurderede, in natura, men ikke dem, der vare billig vurderede, maatte Læreren kunne nægte at modtage de første. Han fandt, at der kunde tilføjes Ud-valgets Forslag: „for saa vidt de herom kunne komme overens med Læreren“. Ordføreren mente, at dette saa i Udvalgets Forslag. Paa hvilke Betingelser Læreren var ansat havde Ud-valget ikke kunnet saa Oplysning om. Dyrhøns henstillede, om ikke den sidste Del af 2det Indstillingspunkt kunde udgaa. Ordføreren indvilligede, at dette mulig kunde være heldigt. Formanden fandt, at det netop var den første Del af Forslaget, om at de frivillige Bidrag skulde opheves, der forekom ham at være ukel-dig. Petersen sluttede sig til Dyrhøns. Rasmussen mente, at Udvalget havde fundet en smuk Udvej af denne Strid, der her var op-staaet mellem Bygderne Sand og Skoven. Efter en kort Bemærkning af Petersen udskatte For-manden Sagens videre Behandling til et fol-gende Møde.

Den 8de September foretoges Sagens endelige Behandling. Formanden henstillede

til Udvalget et lige 2det Indstillingspunkt tilbage. Ordføreren oplyste, at Udvalget efter at have drøjet Sagen ikke havde fundet Anledning her- til. Formanden bemærkede i Afskrift af Forskuds Forskjørelse forrige Gang Sagen var for, at hvorvel han ikke havde fundet nogen udtrykkelig Bestemmelse herom, troede han ikke, at Vereren var pligtig til at modtage nogle Naturalhjælp, naar han ikke fik alle.

Udvalgets 1ste Indstillingspunkt vedtoges enstemmig med 17 St.

Efterfølgende saa sig ikke i Stand til at stemme for 2det Indstillingspunkt, dels fordi det fore- kom ham overflødig og dels fordi det strengt taget ikke var nødvendigt.

Udvalgets 2det Indstillingspunkt vedtoges med 8 St. mod 6.

IX. Vedtagelse angaaende Betaling af en Skyldregning.

Med Tingets Nabning fremlagdes en Afskrift angaaende en i sin Tid stedsunden Mægelse af at omvise en Regning til Betaling af Skyldbæren *).

Med Sagens foreløbige Behandling, den 21te Jul., vedtoges efter Forslag af Sags. Peteren at nedlægge et Udvalg i Sagen paa 3 Medlemmer, hvortil i næste Møde valgtes: B. Nielsen, Poulsen og Rasmussen.

Den 24de August fremlagdes saalydende Betænkning:

Med Skrivelse af 16de f. M. har Amtet meddelt Lagtinget, at højsamme har fundet sig foranlediget til at nægte at anvise til Udbetaling af Skyldbæren et denne Kasse forment- lig vedkommende Regningsbeløb paa 36 Skr. 88 Ore efter Afkod, som den f. T. konstituerede Landsfoged, exam. juris S. E. Müller, har højt i Afskrift af den af ham paa Sysselmand Müllers Begre den 20de og 23de November f. A. foretagne Rejse til Bestmandshavn og til- bage igjen for at varetage Sysselmandens For- retninger ved den dersteds indtrufne Grubefangst, hvilken Sag Amtet har forelagt Tinget til Drøftelse:

At en i Gjemport vedlagt Skrivelse af 3die December f. A. fra Amtet til Regningens Ud- sætter fremgaar, at Amtet har hentet sin Be- søjelse til den omhandlede Mægelse fra Bestem- melsen i Reglement for Grubefangst paa Fær- øerne af 5te Februar 1872 § 20 f. Hvorefter der er tillagt Sysselmanden for Delingen og Beregningen m. v. 1/2 pSt., samt Bestemmelsen i Sportelreglementet af 30te Marts 1836 § 71 hvorefter Embetsmand og andre Betjente, naar de nødgøres til at gjøre Rejser til og fra det Sted, hvor deres Forretninger foretages, selv skulle betale deres Befordring og Underholdning indtraaen i de Tilfælde, hvor der ved dette Reglement udtrykkelig er tillagt dem Rejseom- kostninger.

Undertegnede Udvalg, som er nedsat til at afgive Betænkning over denne Sag, har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Poulsen og Rasmussen) stod, næst at forudsætte den Betænkning, at Lag- tinget som Bestyrer af Skyldbæren maa være berettiget til af denne Kasse efter Omstændig- hederne at bevilge og nægte saadanne Udgifter, som ikke ere bejalede i Forordningen, tilkade sig at bemærke følgende:

Naar man gennemlæser Grubereglementet, synes det utvivlsomt at være Meningen, at alle de Udgifter, som foranlediges af Grubedrab, afholdes af Fangsten. Bestemmelsen i § 20 Utr. i, at Sysselmanden for „Delingen og Be-

*) Skrivelsen saa vel som Regningens Indhold frem- gaar af Betænkningen.

regningen m. v." skal have $\frac{1}{2}$ pSt. af Gangster, saa saaledes formentlig betragtes at justicerte det Honorar, som tilkommer Sysselmændene for hele hans Virksomhed som Grubeformænd og Hvalinspektør, mulige Rejsedagister heri indbefattede. Hvorvidt dette Honorar er tilstrækkelig stort er et Spørgsmaal, som ikke foreligger her.

Foruden at være Hvalinspektør har Sysselmændene i Folge samme Reglem. § 30 ogsaa den Forretning at foranitionere den økonomiske og tilkommernde Andel af Grub; herfor tilkommer ham ikke nogen Rejsedagistjorselse i Folge Sportelreglementets § 71, der lyder saaledes: „Naar Embedsmænd og andre Betjente udsendes til et gjøre Rejser til og fra det Sted, hvor deres Forretninger foretages, skulle de selv betale deres Beskjæftigelse og Underholdning indtagen i de Tilfælde, hvor der ved dette Reglem. indrømmet er tilagt dem Rejsesomkostninger.“ (Vfr. §§ 40—40.)

Det nævnes Sysselmændenes Forretninger som Hvalinspektør ikke i Sportelreglementet; men da § 71 kun taler om Rejser i Almindelighed, synes Bestemmelsen ogsaa at maatte gjælde andre end de i Reglementet nævnte Forretninger, og det synes i det hele at være en gennemgaaende Regel, at der ikke gives fri Rejse til Forretninger for hvilke der erlægges Sportler, navnlig naar disse beregnes som Avstabel af Værdien af den Gjenstand Forretningen angaar.

Spørges der nu om, hvad der tidligere har været Praxis og hvortil Tinget har stillet sig over for saadanne Regninger, da kan det vel ikke benægtes, at der af og til hos Sysselmændene har været forlangt Styds i den omhandlede Anledning, og Sysselmændene har ogsaa vel i Regelen selv udbetalt Betøbene af Styds-kassen. — Det eneste Gang Tinget dog tidligere bestemt kan siges at have været vidende om saadan Styds var i 1873, da Tingets Medlemmer hentedede Opmærksomheden paa en af Sysselmænds Møller udstedt, af Amtet anvis: og af Styds-kassen udbetalt Regning for Styds fra Vestmanhavn, hvor Sysselmændene havde været i Anledning af Grubedrab. Da Regningen, som anført, var anviset af Amtet, blev den henviset til Behandling sammen med de andre af Amtsmændene ene afgjorte Sager, hvor dog ingen Afstemning fandt Sted, og Udbetalingen kom saaledes til at passere, hvilket havde til Folge, at Revisor ikke senere har gjort Anmærkninger ved lignende Regninger; og om der end i de Medvisninger, der vedlægges Stydsregnskabet, har staaet, at Rejsen foretages i Anledning af Grubedrab, saaledes som Tilfældet er med 2 af Sysselmændene paa Østern i 1882 udstedte Revisitioner, kan dette vel være undgaaet Tingets Opmærksomhed. Da som meldt ingen Afstemning fandt Sted i 1873 ang. den da omhandlede

Regning, kan man ikke sige, at Tinget har billiget en saadan Udgift.

Vender man sig nu til Stydsloven af 17de Marts 1866, da taler den kun om offentlig Styds i Almindelighed, hvilke Udgifter ere blevne en Del specificerede ved Lov af 14de Januar 1881, uden at den her omhandlede Styds er medtagen. — Flertallet tillader sig dog at forment, at Betegnelsen „offentlig Styds“ strengt taget ikke kan gjælde andre Personstykke end saadanne som ere bestemte ved Lov. Naar Styds-kassen imidlertid uden Indsigelse fra Tingets Side har betalt for andre Styds, kan dette dels grunde sig paa gammel Skik, dels paa, at Tinget ikke har været bekendt med, i hvilken Anledning Rejserne ere foretagne, og endelig derpaa, at Tinget har fundet det ubilligt at nægte Fristyds til Forretninger, som kun vilde vedformende Besvær uden at han faar nogen Godtgjorselse derfor, i. Ex. naar Sysselmændene udsendes til at gjøre Rejser for at optage Rapport i Anledning af et indtruffet Ulykkestilfælde.

Spørges der nu om, hvorvidt et saadant Billighedshensyn her er til Stede, naar Flertallet forment, at Sysselmændene, som Modtagere af $\frac{1}{2}$ af hele Grubefangsten, have saa megen Interesse i at være der til Stede, at de, selv om de ikke vare Hvalinspektører, dog vilde begive sig til Gruben. Det synes derfor ikke, at de have noget Billighedskrav paa at erholde fri Beskjæftigelse.

Er man endelig hen til Styds-kassen, er det tydeligt, at dens Udgifter vilde stige betydeligt, dersom det bliver almindelig Skik og Brug, at Sysselmændene for dens Regning skulle rejse til og fra Grubedrab, hvilke Udgifter ulykkeligere vilde foreges derved, at ikke alene Amtsmænd og Vardfogden, men ogsaa Grubeformændene i saa Fald ville anse sig berettigede til fri Styds.

Mindretallet (B. Nielsen) kan ikke være enig med Flertallet deri, at Sysselmændene, hvis Pligt det er i Folge Reglement af 17de Februar 1872 § 3, saa snart Grubedrab bringes ham, strax at „begive sig til Gruben“, selv skal betale sin Beskjæftigelse. Vel er der ved bemeldte Reglements § 20 Vtr. i tilagt Sysselmændene „for Delingen og Beregningen med videre“ $\frac{1}{2}$ pSt. af Fangsten, men foruden at Fangsten ofte mislykkes, er denne $\frac{1}{2}$ pSt. ofte ikke en Gang tilstrækkelig til anstændig at honorere den Medhjælp for Sysselmændene, som er nødvendig for Udførselen af en hurtig Beregning og Deling m. v. af Grubefangster; ikke at tale om at den skulde være tilstrækkelig til hans Beskjæftigelsesudgifter, naar Hvalfisket er langt fjærnet fra hans Bopæl.

Ved Sagens første Behandling i Tinget blev det gjort gjældende, dels at Stydsforordning

med Syjselmannden for Stydsklassens Regning endog andre Steder ikke er noget nyt, skønt den tidligere var sædvanlig for Syjselmannden i Strøms, i den Tid da Amtmanden med Politikorpset jævnlig rejste i Grind, og hvormed Syjselmannden saa kunde rejse eller med andre Grunde- baade, der sørgte efter Grindebuddet begave sig til Grinden, dels at denne Stydsmand kunde i sine Følger have en betydelig Udgift for Styds- klassen; men da Grindemandskabet fra Thors- havn i den senere Tid først senere og navnlig senere, først naar man antager at Hængsten er lykkedes i Regelen skal begive sig i Grind, naar den skal være i Vestmanskøbenhavn, er det vel ufor- svarligt for Syjselmannden at vente til den Tid.

Den Tid, da den offentlige Styds udrededes in natura eller uden Betaling, blev der saa vidt vides ikke gjort nogen Ophævelse med Hensyn til Syjselmanndens Styds, men efter Emne- ringen af Stydeloven af 17de Marts 1865 blev der af Lagtingets Medlemmer i 1873 gjort Ud- sættelse til Stydsregulativet over, at Amtet havde anstillet en Stydsregulator fra Syjselmannden i Strøms i Anledning af dennes Stydsudgifter fra en Grindeafkast i Vestmanskøbenhavn, hvilken Sag blev henviset til Behandling i Lagtinget under de af Amtmanden ene afgjorte Sager, men hvorved der ikke blev foretaget nogen Forendring. Siden ere deslige Stydsudgifter upaatalt bleve afholdte af Stydsklassen.

Spørgsmaal angaar den af Amtet fra Ve- stermønsen i Sportelreglementets § 71 sammen- holdt med Grindereglementets § 20 Utr. i hen- seende Hjemmel til Drøgtelse af at anvise det om- handlede Regningsbeløb af Stydsklassen, da fore- kommer det mig, at sammes Berettigelse i ethvert Fald saa være temmelig tvivlsom, idet de Forretninger, der paahvise Syjselmannden i Følge Grindereglementet, ikke med et eneste Ord omtales i Sportelreglementet, der efter sin egen Overkrift kun handler om Gebyr for Forret- ninger vedkommende Rettens Betjente paa Hæ- verne; og naar hertil kommer, at Lov af 17de Marts 1865 jfr. Lov af 14de Januar 1881 angaaende Stydsvesenet efter at have specificeret de Udgifter, der ikke skulle afholdes af Styds- klassen, i dens § 7 siger, at „al anden Styds i offentlig Ejendom betales af Stydsklassen“, fore- kommer det mig endnu mere sandsynligt, at den omhandlede Udgift, som udført paa Embeds- eller Besiddelsesregne ogsaa maa afholdes af Styds- klassen. Den modsatte Antagelse vilde efter Mindretallets Anskuelse være til, at heller ikke Sørensen, Landfogdens, Amtmandens eller Provstens Styds, henholdsvis til Vaar- eller Høsting, Inspektionsrejser eller Visitationer kunne afholdes af Stydsklassen, efterdi samme lige saa lidt som Syjselmanndens Styds ere omtalte i Sportelreglementet, hvis Marjag det forekommer mig rigtigt at foreslaa Tinget at indgaar til

Justitsministeriet med Forespørgsel i den fore- liggende Sag.

Flertallet foreslaar:

Tinget bibræder den af Amtet stete Drøgtelse af at anvise den omhandlede Regning til Ud- betaling af Stydsklassen.

Mindretallet foreslaar:

Tinget indgaar til Ministeriet med Fore- spørgsel, om den omhandlede Udgift ikke bør afholdes af Stydsklassen.

Thorshavn, den 22de August 1886.

B. Nielsen.

E. J. Mathiesen.

Joen Poulsen.

Med Sagens endelige Behandling, den 26de August, gennemgik Poulsen som Ord- fører for Udvalgets Flertal den af dette afgivne Betænkning og bemærkede, at Grindeafkast nær- mest maatte sammenlignes med Skatte af Dødsbo, hvor alle Udgifter ved Skatten afholdes af Klassen. B. Nielsen gennemgik den af ham som Mindretal i Udvalget afgivne Betænkning, og udtalte, at Grinden til, at Syjselmanndene nu behøvede Styds i Grind, var, at Folk ikke længere gik i Grind strøg de sit Bud, hvilket mulig hidrørte fra en Mangel i Grindereg- lementet. Naar Auktionsdirektøren nødtes til at gøre Mejer, afholdtes Udgifterne herved af Medlemmen. Da Sportelreglementet var ældre end Grinde- reglementet, kunde forsvarenes Bestemmelser næppe anvendes i det foreliggende Tilfælde. Formanden oplyste, at den Bestemmelse i Grindereglementet, som han havde citeret, ogsaa fandtes i det Grindereglement, der laa forud for Sportelreglementet. Sørensen: havde nu fasttænkt og fik saaledes ikke noget af de Ge- byrer, der betales for hans Forretninger; hertil bemærkede B. Nielsen, at Sørensen havde fri Styds den Gang han kommedes med Sportlec. Poulsen udtalte, at Høst Provstens Visitation- rejser, Amtmandens Inspektionsrejser og Søren- sens rejser indgik ikke i Sportelreglementet fandtes anførte som „fri“ Mejer, havde han henholdsvis i R. N. 2—16—10 Afg. af 30te Marts 1836 § 7 og Stydsloven af 17de Marts 1865 § 7 jfr. Bestemmelser, hvorefter disse Mejer maatte betragtes som „fri“ Mejer, og kunde man vise ham lignende Bestemmelser for Syjselmanndens Mejer i Grind, var han villig til at opgive Flertallets Forslag. I Intel af de Tilfælde, hvor Sportelreglementet foreskrev fri Mejer, var Betalingen sat til visse Procent

af den Gjenstand, Korretningen angik. Blev Grindereglementet forandret, kunde man påseende der optage en Bestemmelse om Sydsælmandens Skyds. Effersø var glad ved at Sagen var kommen frem, dels fordi dette viste, at Amtmanden påseede paa, at tvivlsomme Regninger ikke bleve udbetalt af de offentlige Kasser, og dels fordi, der derved vilde fremkaldes en Forandring i Grindereglementet, i det han betragtede det for givet, at Meløbel i Følge den bestaaende Lovgivning maatte betales af Skydsstakken, hvad enten Ministeriet eller Domstolene endelig afgjorde Spørgsmaalet. Han vilde stemme for Mindretallets Indstilling, fordi denne Afgjørelsesmaade blev billigere for Amtseparationsfonden. Olsen var ikke bleven overbevist af Odbjørerens (Boulfens) Foredrag. Netop det, at Skydsloven intet indeholdt om Sydsælmandens Skyds i den omhandlede Anledning, syntes at tale for, at den skulde betragtes som anden offentlig Skyds. Lige som Landfogden, der ogsaa skulde være til Stede ved Grindedrob, utvivlsomt var berettiget til fri Skyds, maatte det samme være Tilfældet for Sydsælmandens Vedkommende. At Lagtinget ikke havde nægtet at betale den i 1873 omhandlede Regning, syntes ogsaa at tale for denne Antagelse. Han fandt det mindre påseende, naar der havde ved Sagens foreløbige Behandling og i Dag vare fremkomne Mæringer, som: at slige Regninger havde sneget sig igjennem Regnskaberne og Revisionen, hvilket var en Fornærmelse imod Revisor, der havde at passe, at der i Regnskabet ikke findes nogen uløstbetalt Udbetaling. Da det havde været Skik at bruge saadanne Skydse for Skydsloven blev givet, maatte der i denne været taget Forbehold med Hensyn til saadanne Skydse, dersom man ikke vilde have dem udført for Skydsstakens Regning. I Regelen valgte de bedste Grindemænd til Formænd, hvorfor det næppe vilde blive nødvendigt for disse at tage Skyds. Han fandt ikke anden Lighed imellem Grindeskifte og Skifte af Dødsbo, end at der i begge Tilfælde var gaaet Dødsfald forud. Petersen vilde stemme for Flertallets Forslag, da han fandt, at det maatte være Lovens Mening, at de Udgifter, der forårsagedes af Grindedrob, skulde bæres af Fængsten, og den halve Procent, der var tillagt Sydsælmanden og som af en større Grindefangst udgjorde et ikke saa ganske ringe Betsb, formentlig maatte betragtes som Løn for deres Alsidighed. Da Sydsælmandene desuden, om end han Løn, modtog e. 1/2 af hele Grindefangsten, maatte de være interesserede i at være til Stede for at afhente denne Løn. Han troede ikke, at man ved Skydslovens Affattelse havde tænkt paa saadanne Skydse. I 1873 fandt ingen Afgjørelse Sted; derfor mente han, at Amtmanden i Mar havde handlet korrekt ved at forelægge Spørgsmaalet for Tinget. Han forstod ikke, at

de Folk, der fik fulde Barter og som Sydsælmanden både isandt, ikke skulde gaa i Grind, for de vidste, at Fængsten var lystedes. Boulfens fandt det ganske naturligt, at Revisor ikke havde gjort Udsættelser ved saadanne Regninger, som den omhandlede, siden Udsættelsen i 1873 ikke blev tagen til Følge. Taleren havde ikke beskylt hverken Revisor eller Sydsælmandene for at lægge Stjæl paa noget; Flertallet havde netop anført, at der paa Skydsbegjæringer udtrykelig havde stået: „i Anledning af Grindeskifte“; men derfor kunde dette godt være undgaaet Tingets Opmærksomhed. Der var den Lighed imellem Grindeskifte og Skifte af Dødsbo, at i begge Tilfælde var der en Værdi, der skulde deles imellem de berettigede Partagere. Lige saa vel som Personer, der vare raske til Fods, tage Skyds, naar de rejste i offentlige Grinder, kunde selv dygtige Grindemænd tage Skyds, naar de som Formænd vare berettigede dertil. Schrøter maatte slutte sig til Flertallets Forslag. Blev det slaaet fast, at Sydsælmanden skulde have fri Befordring, tvivlede han ikke om, at saadan vilde blive benyttet, men i saa Tilfælde, burde de saa mindre af Grinden. M. Danielsen havde været Lagtingsmand i 15 Aar, og det var ham aldeles ubekendt, at Sydsælmandene brugte Skyds i Grind, og han tvivlede om, at de der havde uarbejdet Boven havde haft nogen Anelse herom. Allerede nu vægrede Folk sig ved at tage Grindesælmandene med i deres Raad, hvilket formentlig hyppigere vilde ske, naar de vare berettigede til at tage Skyds. Taleren fandt det ubilligt, at Indbringer skulde betale Skydsstak i Anledning af Grindefangst paa Norderoerne. J. Nielsen bemærkede, at han ikke i Grindereglementet havde fundet nogen Bestemmelse, som tyder paa, at alle Udgifter i Anledning af Grindefangst skulde afholdes af samme. Han vilde spørge, af hvilken Række Udgifterne skulde afholdes, naar Fængsten mistlykkes. Man burde gøre sig det klart, om der har været Hjemmel for at afholde saadanne Udgifter; vare de bestaaende Lovbestemmelser festsatte, burde man tilstræbe en Forandring i samme. Olsen udtalte overfor Danielsen, at det var lige saa urimeligt, at Nordbringer betalte Skydsstak for Doglingskifte paa Suders, som at Sudbringer kom til at betale for Grindeskifte paa Norderoerne. Djuhuus kunde ikke indse, at Sagen kom ud af Verden ved at vedtage Mindretallets Forslag. Selv om Ministeriet udtalte, at Meløbel skulde afholdes af Skydsstakken, vilde Tinget næppe være bundet derved. Han vilde stemme for Flertallets Forslag, saa havde Lagtinget truffet sin Afgjørelse, og Sagen kunde da indbringes for Domstolene. Sørensen bemærkede, i den Tid han levedes med Sportler, selv betalte sine Rejser som Auktiondirektor. Schrøter bemærkede, at Sydsælmanden paa

Sundero aldrig gjorde Mejsler til Døgnestifte, da han udførte dette Arbejde paa sit Kontor. Røstingen vilde, naar det henvendte sig til Ministeriet, være bundet ved dets Afgørelse, men Røstingen ikke. Røstingen havde i Anledning af de ved Sagens foreløbige Behandling faldne Udtalelser om Sysselmændens Skyld til Døgnestifte paa Sundero, gjort sig bekendt med Sagen og fundet, at der var konstitueret en Mand i Aalborg og en i Aalborg til at varetage Sysselmændens Forretninger ved disse Hængsler. Den Anstiftelse, der havde været Tale om og som skulde tilfælde Sysselmændene fri Skyld til denne Forretning, angik Vid fra den konstituerede til den virkelige Sysselmænd og ikke Sysselmændenes. Effersø glædede sig til, at Sagen fik en Afgørelse enten paa den ene eller anden Maade. Han fandt, at den kunde gaa en lige retfærdig Afgørelse hos Ministeriet som hos Domstolene, og gaa løste den intet. Da Isgaard havde ikke udtalt nogen Ord over Døgnestifte, fordi han ikke havde fremdraget sande Regninger; han kunde lige gaa godt som Sysselmændene anse dem for berettigede, og desuden var det ulovligt, om det altid fremgik af Regningerne i hvilken Anledning Skylden var foretaget. Efter en kort Bemærkning af Schrøder udtalte Müller, at han ikke vilde blande sig i Forhandlingen om, hvorvidt Regningen var berettiget eller ikke, da dette var et rent Fortolkningsspørgsmaal; men han undrede sig over, at Flertallet i Stedet for at gaa til Justitsministeriet, som var den rette Bøvefortolker, selv vilde for-

tolke Spørgsmaalet. D. Jacobien fandt, at naar det ikke lignede sig for Sysselmændene at gaa i Grund, vilde det mindre kunne sig for andre. Han troede ikke at Sysselmændene (Müller) vilde indante Sagen for Domstolene, da han derved let kunde fremkalde Mistænning imod Sysselmændene. Formanden vilde afholde sig fra at deltage i Røstingen; dog maatte han udtale, at Tinget maatte være berettiget til at tage Beslæmmelse om, hvorvidt en Udgift skulde afholdes af en under dets Bestyrelse staaende Kasse.

Flertallets Forslag faldt først under Afstemning ved Røstingen: Ja stemte: Müller, Effersø, B. Nielsen og Olsen; nej stemte: G. Jørgensen, Røstingen, D. Jacobien, M. Danielsen, J. Jacobien, Debes, Dalsgaard, Johs. Petersen, Rasmussen, Dyrhøj og Schrøder. — Henke, Johs. Danielsen, O. M. Nielsen og Formanden stemte ikke. Provsten var fraværende. Flertallets Forslag var saaledes forkastet med 11 St. 4.

Derefter faldt Flertallets Forslag under Afstemning ligeledes ved Røstingen. Ja stemte: G. Jørgensen, Røstingen, D. Jacobien, M. Danielsen, J. Jacobien, Debes, Dalsgaard, Johs. Petersen, Rasmussen, Dyrhøj og Schrøder; nej stemte: Müller, B. Nielsen og Olsen. — Henke, Johs. Danielsen, O. M. Nielsen og Formanden stemte ikke. — Provsten og Effersø vare fraværende. Flertallets Forslag var saaledes vedtaget med 11 St. med 3.

X. Spørgsmaalet om Opførelse af Sumbo Kirke.

Den 19de August fremlagdes en Skrivelse fra Provsten, i hvilken han udtaler sig Tingets Bemyndigelse til for Kirkebestyrelsens Regning at lade paabegynde Opførelsen af Sumbo Kirke næste Foraar efter en Skrivelsen vedlagt Tegning med Overflag.

Den 20de August faldt Sagen under foreløbig Behandling; men paa Grund af, at Provsten var fraværende, udsattes Behandlingen til et følgende Møde.

Den 26de August fortsattes Behandlingen. Provsten foreslog at henvise Sagen til Udvalget for Kirkebestyrelsen, hvilket enstemmig vedtoges med 20 St.

Den 2den September fremlagdes saalydende Betænkning.

Til underrettede Udvalg har været henvist en Skrivelse fra Provsten om Bemyndigelse til,

for Kirkelassens Regning, at lade paabegynde Opførelsen af Sumbys Kirke til forestaaende Foraars, ledsaget af Tegning og Overslag.

Udvalget skal i den Anledning tillade sig følgende Udtalelse.

Det maa vistnok ansees for paatrængende nødvendigt, at en ny Kirke snarest muligt opføres i Sumbø, og man maa derfor tilraade, at der gives den begjærede Bemærkning til at paabegynde Opførelsen til forestaaende Foraars. Det er Enders Kirkelasse ikke for Tiden i Stand til at udrede Omkostningerne ved et saadant Byggeselskab; men et rentefrit Laan hos andre, navnlig Banks og Nordstrøms Kirkelasser, vil kunne forhjælpe den dertil.

Det indsendte Overslag antager Udvalget maa kaldes noget rundeligt; hvorfor man maa tilraade Anvendelse af Pligtarbejde til Grundens Udgravning, Transport af Sand o. l., samt at alt Stenarbejde — efter offentlig Indbydelse — udføres i Afford, og at Leverancen af Materialerne bortliciteres til lavestkydende; hvorved det da formentlig vilde være en Selsølg, at af Rækken udmeldte Synsmand maatte slyne og opprobere baade det udførte Arbejde og de leverede Materialer. For det udførte Pligtarbejde maa man dernæst tilraade, at Villighedsbemynd, at nye Beboerne en passende Godtgørelse af Kirkelassen, i Lighed med hvad der tidligere har fundet Sted, hvilken Godtgørelse manse kunde sættes til 66 Ore om Dagen pr. Mand.

Udvalget har derhos taget under Overvejelse de i Lagtinget, ved den foreløbige Behandling af denne Sag, faldne Udtalelser om at bestænde Kirken indvendig med Panel af Tømmer, men har ikke kunnet komme til Enighed ved dette Spørgsmaals Behandling, idet et Flertal, bestaaende af Henke og Johs. Danielsen, mener et burde tilraade Tinget at lade Kirken opføre med Panel indvendig, medens et Mindretal, Provsten, holder paa med Skalk afspudsede Stenvægge, saaledes som i Overslaget foreslaaet.

Det i medfølgende Overslag gjorte Forslag om at bestænde Taarnet med Skifer kan man tilraade som et Forsøg. Til den foreslaaede Størrelse af Kirken har man intet hast at erindre.

Endelig har der ogsaa herstet Uenighed i Udvalget om, hvilken Tagbæklædning man henfigtsmæssigt kunde give den ny Kirke, idet et Flertal, bestaaende af Henke og Johs. Danielsen, til Tag tilraader Anvendelsen af Røver og Grønsvær, medens et Mindretal, Provsten, maa fastholde den paa Overslaget opførte Tagbæklædning af Skifer.

Med disse Bemærkninger skal Udvalget derfor indstille til Lagtingets Vedtagelse:

1. Der ydes Enders Kirkelasse et rentefrit Laan af indtil 12,865 Kr. af de andre Kirkelasser, til detfor at opføre en Kirke

i Sumbø, og det overføres Kirkeinspektionen at forestaa Udførelsen, under behørig Hensyntagen til det i ovenstaaende Betænkning indtalte.

2. Der ydes Beboerne af Sumbø Sogn af Kirkelassen 66 Ore for hver Dags Pligtarbejde, de udføre i Anledning af denne Kirkebygning; dog at Betalingen først ydes, naar hele Arbejdet er tilendebragt. — At det Pligtarbejde der skal udføres, paalægges der 4 Dage pr. Mand.

3. a) Kirkelassens Forslag af Henke og Johs. Danielsen:

Kirken paneles indvendig med Tømmer.

- b) Mindretalsforslag af Provsten:

Kirken afspudses indvendig med Skalk.

4. a) Flertalsforslag af Henke og Johs. Danielsen:

Kirken tækkes med Røver og Grønsvær.

- b) Mindretalsforslag af Provsten:

Kirken tækkes med Skifer.

I Udvalget for de Kirkelasser vedkommende Sager, den 1ste Septbr. 1886.

J. G. Eriksen. J. P. Henke.

Ordfør.

Johannes Danielsen.

Den 4de September fattedes denne Betænkning under Forhandling. Ordføreren (Provsten) gennemgik Betænkningen. Hr. Danielsen fandt, at Spørgsmaalet om Bygningsmaaden var af stor Betydning, eftersom det endnu var meget tvivlsomt, hvorledes Kirken henfigtsmæssigt kunde opføres. Han henstillede at udjætte Sagen til et senere Møde, i det begge Medlemmerne af Udvalgets Flertal vare fraværende. Schrøter anbefalede at paabegynde Kirken jo for jo hellere, men fandt, at det foreslaaede Pligtarbejde vilde blive for byrdefuldt for Sognets Beboere, hvorfor han henstillede, om man ikke kunde yde en noget større Godtgørelse herfor end foreslaaet. Ordføreren indrømmede, at det var meget Pligtarbejde, der skulde ydes; men Udvalget havde troet det nødvendigt paa Grund af Kirkelassens Status. Provsten henstillede, om det ikke vilde være heldigt at jaa et Overslag over, hvad Kirken vilde koste efter Flertallets Forslag; jaa meget mere som man paa Grund af Enders Kirkelassens Status, ikke kunde lade Villighedsbemynd ude af Betragtning. Rasmussen henstillede, at der skulde blive stemt om Sagens Udsettelse. Formanden mente, at det var heldigt, at Sagen

blev udsat, men ønskede, at Medlemmerne fik Beskyldighed til at udtale sig derom. M. Danielsen antog, at Flertallet under Forhandlingerne vilde fremkomme med sit Overflag. Efferes bemærkede, at et Nævertag selvfølgelig var billigere end et Stifertag, men Stønhedsbensthyr kunde ikke helt lades ude af Betragtning; Nævertage havde ogsaa deres Ubehageligheder. At panele Kirken indvendig, fandt han ikke heldigt. O. Jacobsen vilde, da der var Tale om at yde Gaan fra Nordstrøms Kirkegaard, henlede Opmærksomheden paa, at Vestmankovns Kirke for flere Aar siden var færdig. Poulser ønskede Flertallets Overflag fremlagt inden Sagen igjen blev behandlet.

Sagens videre Behandling udsattes til et følgende Møde overensstemmende med M. Danielsens Forslag, der tiltraadtes af For- manden.

Den 8de Septbr. fremlagdes et af Udvalgets Flertal udarbejdet Overflag, efter hvilket Kirken, bygget efter Flertallets Forslag, antages at blive godt 2000 Kr. billigere end efter Mindretallets Forslag.

Næste Dag fortsattes Behandlingen. Flertallets Ordfører, J. Danielsen, bemærkede, at der i Flertallets Overflag var indlæst den Fejl, at der var beregnet for lidt Sand, ligesom ogsaa andre Smasfejl kunde være indløbne i det, da han (Taleren) paa Grund af Uopdselighed ikke havde været i Stand til at arbejde i de sidste Dage. Han anbefalede Flertallets Forslag, da Kirken, opført derved, ikke alene vilde blive billigere men formentlig ogsaa mere fugtfri. Provsten vilde foreløbig holde sig til 3dje Indstillingspunkt, om Bæggene. Han troede, det var en Fejlsagelse, at Kirker med Træpanel vare billigere og mere fugtfri end Kirker, der indvendig vare pudse med Kalk. Myklebals og Svins Kirker, der vare byggede paa den af ham foreslaede Maade, vare ikke fugtige, hvorimod Halderstrøms og Sørens Kirker, der vare byggede paa den af Mindretallet foreslaede Maade vare fugtige. Hans Overflag var et Maximum-Overflag, medens Flertallets var et Minimum-Overflag; derfor troede han at Forskjellen paa Prisen i Virkeligheden blev forsvindende. Desuden vilde Panelet optage Plads, og da Kirken ikke kunde være mindre, end Tegningen viste, vilde det, om den skulde paneles, blive nødvendigt at bygge den 2 a 3 Alen længere, og saa blev intet sparet. Han ønskede at høre, om andre havde Erfaring for, at panelede Kirker vare mere fugtfri end kalkpudse; han foresa det, at gammel Erfaring, den man ikke kunde forkaste, talte derimod. Hente havde ikke Erfaring for, hvilken Byg-

ningsmaade der var den bedste. Provsten havde indbragt, at Panel var billigere; men af den Grund alene vilde Taleren ikke holde derpaa. Halderstrøms Kirke stod saa lavt og var saa tæt ventileret, at man ikke fra den kunde drage nogen Slutning. Han ønskede, at Provsten altid vilde mindes, „at man ikke bør kaste Brag paa gammel Erfaring“. M. Danielsen bemærkede, at fordi man brugte Træpanel, behøvede Kirken ikke at bygges større. Bygninger med Træpanel kunde bedre ventileres end Bygninger med kalkpudse Bægge, og naar de først viste sig at være mere fugtige, maatte det komme af, at de ikke vare tilstrækkelig ventilerede. Han hændte paa Waags to Huse, af hvilke det ene, der havde kalkpudse Bægge var meget fugtigt, medens det andet, der var panelet, var fugtfrt. Olsen troede, at de fleste havde gjort den Erfaring, at af to Tømmerhuse, som stode Side om Side, kunde det ene være fugtfrt, medens det andet var meget fugtigt, hvilket maatte hidrøre fra Jordfugt. Ved Svins Kirke havde man forebygget dette ved at lægge et Lag Cement ovenpaa Grundmuren. Bygmesteren ved denne Kirke havde ogsaa opført sig selv et Stenhus, i hvilket der ikke var Spor af Fugt. Han troede man kunde bygge paa den Maade han havde omtalt, navnlig indtil man saa, at de panelede Bygninger vare mere hensigtsmæssige. Da der i mange Bygder ikke fandtes Fost, som vare værdifulde til Stenarbejde, kunde det være hensigtsmæssigt at bruge Fost, som man vidste vare øvede. M. Danielsen hændte et Exempel paa, at Cementlag over Grundmuren ikke altid sikrede imod Fugt. En hul Stenmur blev for dhr og en kompakt Mur kunde ikke ventileres. Det havde ikke altid vist sig heldigt at bruge fremmede Arbejdere. J. Petersen mente, at den Bygningsmaade, der i Dybliffet synes at være den billigste, i Længden kunde blive den dyreste. Kirkerne, som ikke bleve opvarmede, vare mere udsatte for Fugtighed end Værmingshuse. G. Joensen antog, Skønt Kirken paa Ejde var mistykkedes, at Stenkirker maatte kunne bruges og være heldigere end Trækirker, som nu om Stunder raaduede meget snart. Om det var heldigt at bruge Træpanel, havde han ikke nogen bestemt Mening om. J. Nielsen bemærkede, at naar Kirkerne i Søen og Halderstrøms vare fugtige, maatte Fejlen søges i mangelfuld Ventilation. Han troede ikke, at Kirker med kompakt Mur bleve fugtfrt. Efter Mindretallets Overflag vilde en panelet Kirke med Nævertag blive 2000 Kr. billigere end en kalkpudset Kirke med Stifertag, men han troede, at Forskjellen maatte kunne stige til 3000 Kr. Efter nogle yderligere Bemærkninger af Efferes, M. Danielsen, O. M. Nielsen, J. Petersen og Olsen om hvorvidt Træpanel kunde antages at sikre mod Fugt, udtalte Provsten, at han ikke var bleven

overbrøst om det forslættelige i hans Forslag. Hvis Giertallets Forslag blev vedtaget, vilde han se sig nødsaget at henvende sig til højere vedkommende herom, hvilken sidste Ytring Henke betragtede som en Trudsel, medens Provsten hævdede, at han derved kun havde villet klare sit Standpunkt. S. Danielsen kjendte Bygninger, i hvilke Træpanelet havde staaet sen Aarheds Tid, og da det kun blev en Fingers tykt og kunde sættes Klobs op af Muren, vilde det ikke optage megen Plads. Provsten hævdede, at Anbringelse af Panel vilde nødvendiggjøre en større Bygning, da „Stolperne“ maatte være 6 Tommer tykke, hvortil S. Danielsen bemærkede, at Stolperne kunde anbringes i Blændesfordybningerne og saaledes ikke vilde optage Plads.

Derefter drøftedes 4de Punkt, om Teget. S. Danielsen anbefalede Giertallets Forslag. Provsten tvivlede ikke om, at Nævertag foreløbig blev billigere end Skifertag; men han haabede at Medlemmerne vilde gjøre sig det klart, om der kun skulde tages Billighedshensyn; dernæst var det et Spørgsmaal, om Nævertag blev billigere i Længden. Han troede at have Erfaring for, at Nævertag var heldigt paa smalle, men ikke paa brede Bygninger. Desuden vare andre Ulemper forbundne med Nævertage, f. Ex. Drentviste, der kunde være en sand Plage, ligesom man ogsaa kunde se lange Græstjærter hænge ned mellem Tagbjælkerne. Henke bemærkede, at et Nævertag, som kun kostede $\frac{1}{2}$ imod et Skifertag, kunde være en Mandssalder, til hvilken Tid et Skifertag ogsaa kunde krænge til Ombygning. Kirkefogedene vilde formentlig vise, at Nævertag ogsaa kunde holde paa brede Træbygninger. Drentviste og Græstjærter havde han ikke set noget til i Kirker. M. Danielsen mente, at et Nævertag var saa meget billigere end et Skifertag, at Renterne af Overskudet vilde være tilstrækkelige til Vedligeholdelsen. At udbedre et Nævertag var en let Sag, hvorimod der i mange Bygder ikke fandtes nogen Mand, der kunde reparere et Skifertag. Rasmussen og M. Danielsen vekslede et Par Bemærkninger. Olsen bemærkede, at da det for at sikre Grøn-

sværstage imod at blæse af, viste var nødvendigt at dække dem med Bjælker, vilde dette, om det blev nødvendigt her, forbyde Nævertaget et Del. M. Danielsen mente, at til denne Dækning kunde man bruge brugte Stillaadshjæller. Henke erindrede om, at Provsten havde sagt, at Sumba ikke var noget stormfuldt Sted. Efter et Par Bemærkninger af Olsen og M. Danielsen, udtalte Provsten, at netop fordi Sumba ikke blev udsat for stærke Storme, krævede han det hensigtsmæssigt at tætte den med Stijer. Hvis Stillaadshjælle, i Stedet for at sælges, skulde bruges til at støtte Grønsværstagen, vilde Prisforskjellen reduceres til 600 Kr. Ejersso fandt det meningsløst, efter at man havde lagt Skifertag paa en Trækirke, der var meget udsat for Storm, at lægge Nævertag paa en Stenkirke. Henke troede ikke, at der vilde behøves Materialier for 200 Kr. til at bedække Teget med (som Provsten havde ment). Fordi Tinget havde vedtaget at lægge Skifertag paa en Trækirke, kunde forskjellige af Medlemmerne have stemt derimod og saaledes ikke have det moralske Ansvar derfor. Efter tolv Bemærkninger af M. Danielsen, Provsten og Ejersso, udtalte Møller, at man havde Erfaring for, at Nævertage vare hensigtsmæssige, og man kunde ikke frastjende alle dem, der havde foretrukket dem fremfor Skifertage, Skjønheidsfand. Han havde hørt, at selv fremmede havde beundret vore Grønsværstage. Provsten fandt, at Grønsværstage passede for Træbygninger, men ikke for Stenbygninger, hvortil Møller bemærkede, at de der havde bygget Sagen og Halderovig Kirker, som vare Stenbygninger med Grønsværstage, ikke havde været blottede for Gans for det skønne. Efter tolv Udtalelser af D. Jacobsen og J. Petersen, foretoges Afstemning.

1ste Indstillingspunkt vedtoges enstemmig med 17 St.

2det Indstillingspunkt vedtoges med 12 St. mod 1.

3dje Indstillingspunkt a. forslættedes med 12 St. mod 4. b. vedtoges enstemmig med 13 St.

4de Indstillingspunkt a. vedtoges med 9 St. mod 7, hvorved Punkt 4. b. bortfaldt.

XI. Spørgsmaal om Hospitalsbygninger og Lægebolig.

A. Reparationer og Tilbygninger ved Færø Amts Hospital.

Den 30te Juli fremlagdes følgende Skrivelse fra Inspektionen for Færø Amts Hospital:

Paa Foranledning af Færø Amts Hospitals Inspektion blev der med Amtets Approbation den 22de Decbr. 1884 af Kommunerne Jacob Karbjørn og Dyrre Jørgensen afholdt Syn over de Færø Amts Hospital tilhørende Bygninger m. v., for nærmere at påvise de ved disse formentlig tilstedeværende Mangler, samt berefter af nævnte Kommuner affattet et Overflag over de til disse Afhjælpning medgaaende Udgifter, saaledes at de af disse, der maa anses for ubetinget nødvendige, ere funderede fra dem, der kun kan betegnes som væsentlige.

I det man herved fremsender Synsforretning med tilhørende Overflag, skal Inspektionen herfor knytte nogle Bemærkninger.

Overflagene ere funderede i følgende Grupper:

	Kr. D.
A. Overflag over Udgifterne ved nødvendige Reparationer af Hospitalsbygningen og tilhørende Udhus	1428 "
B. Overflag over Udgifterne ved de ondfelige Reparationer af Hospitalsbygningen og Landingsstedet m. m.	1120 "
C. Overflag over Udgifterne ved en Tilbygning til Omonomens Lejlighed	2690 "
D. Overflag over Udgifterne ved Opførelsen af en Epidemibygning	3793. 50
E. Overflag over Udgifterne ved nødvendige Reparationer af Cellebygningen	50 "
F. Overflag over Udgifterne ved ondfelige Forbedringer af Cellebygningen	195 "

Udgifterne ved de paataente Forbedringer af Cellebygningen beløbe sig saaledes til 245 Kr., og Udgifterne for den egentlige Hospitalsbygning og projekterede nye Tilbygningers Vedkomme til i alt 9031 Kr. 50 Ore. Angaaende denne sidste Summa 9031 Kr. 50 Ore er dog at bemærke, at Komsur til Vadehøjets Raste-

stue allerede er anstillet, at Reparation af Skuret ved Hospitalsbygningens Vestgavl og af Borten i Planteværket ved Udvidelsen af Omonomens Lejlighed vil bortfalde, at Indretning af et Vadeværelse i Gangen mellem Sygestuerne Nr. 1 og 2 og et Skillerum med Døre i Hospitalsentreen ved Epidemibygningens Opførelse mulig vil kunne bortfalde.

Udgifterne vilte saaledes kunne reduceres:

naar Overflag A B C D	
bibeholdes, til	3637 Kr. 50 D.
naar Overflag A B C	
bibeholdes, til	5119 — " —
naar Overflag A B bi-	
beholdes, til	2488 — " —
naar Overflag A bibeholdes,	
til	1368 — " —

Man skal først i Almindelighed tillade sig den Bemærkning, at Hospitalet, fora det nu er indrettet, i mange Henseender staar langt under, hvad man maa onse for tidsvarende. Cellebygningen fraregnet, er Antallet af Sygehuse 4 tillige med en Operationsstue, og Antallet af Senge 16, altsaa c. 4 Senge til hver Stue; men dette Antal er vel stort, da for de to af Sygestuernes Vedkommende Belægningen ikke godt kan overskride 3 ligesom for Bladens Sykt, medens Belægningen med tilbørligt Hensyn til Stuerne's Rumfang og Luftforholdene næppe burde gaa op til 2-3. Den aartlige Belægning har siden 1880 varieret fra 40-65; den daglige Belægning har nogle Gange været saa stor, at enkelte af Stuerne have været overfyldte. I Tilfælde af, at den daglige Belægning er stor, vil man, selv om der er Patienter af begge Køn indlagte, i Reglen til Nød kunne hjælpe sig, saafremt der ikke findes Patienter, som man af Hensyn til Sygdommens Beskaffenhed (for Emitters Sykt) maa isolere. Anderledes stiller Forholdet sig, naar man har med Patienter med smitsomme Sygdomme at gøre, hvilke, i Folge Bestemmelserne i Hospitalsreglementet have særskilt Kvar paa at optages paa Hospitalet. I saadanne Tilfælde kan man være inde situeret; dels vil det have sine Vanskeligheder paa betraggende Maade at isolere Patienter paa Stuer, som stode op til hinanden, dels vil man kunne blive nødt til at optage 1 eller 2 Stuer til mulig kun 2 eller saa Patienter af forskjelligt Køn, lidende af en smitsom Sygdom; har man med to smitsomme Sygdomme at gøre, kunne Forholdene blive meget

indvilligede. Hvis Cellebygningen er tom, eller de Patienter, som findes der, kunne flyttes over i Hospitalkbygningen, kan man i denne anbringe Patienter med forskellige Sygdomme; men dette vil i de fleste Tilfælde være udsjældt, da der som oftest i Cellebygningen findes kroniske Patienter, som ikke kunne flyttes over i Hospitalkbygningen. I den korte Tid indtegnede Hospitalssyge har haft med Hospitalet at gøre, er det af og til forekommet, at man med Hensyn til Anbringelsen af Patienterne har maattet arrangere sig paa en for disse langt fra tilfredsstillende, for ikke at sige sundt, Maade. Man maa derfor saa vel af Hensyn til en mulig Blodsmangel som navnlig fordi det ofte kan være meget betænkeligt at anbringe Patienter med forskellige Sygdomme under samme Tag som andre, anse Opførelsen af en isoleret betagende Epidemibygning for meget ønskelig. Udgifterne til denne ere paa Overslaget ret betydelige, men ville mulig ved Indskrænkning i Sygestuerne Størrelse kunne nedbringes en Del, hvad man dog ikke vil tilraade. For det Tilfælde at Planen om en Epidemibygning's Opførelse ikke bliver accepteret, er der paa Overslag B. indtaget Posterne 1 og 2, hvorved det nødvendige Bærelse paa Hospitalet isoleres fra de andre og et Badeværelse (hvor bekvemt for Sygepatienter) indrettes. Udgifterne hertil, 256 Kr., ere i Forhold til Udgiftssummen 3793 Kr. 50 Ørt. en Epidemibygning forsvindende, men selvfølgelig er Isolationen som ovenfor anført langt fra betryggende, og man har Chansen for Blodsmangel paa de andre Etier.

Hvad Overslag C angaar, da har Landkirurg Madsen ofte udtalt, at en af de første Forbedringer ved Hospitalet, som maatte gøres, vilde være den at fjerne Sygeværdselsene fuldstændig fra Koffen, hvilket kan man opnaa paa Beføjning af dette sidste, og heraf følger atter en Udvidelse af Økonomens Lejlighed. Den numerende Læge ved Hospitalet maa anse den paatænkte Søndring for saa paatrængende, at man næsten kan kalde den nødvendig. Saaledes som Forholdene nu ere, maa enhver Pasage ind til Koffen og Økonomens Lejlighed gaa igjennem en Gang lige forbi 2 af Sygeværdselsene, hvis Patienter ikke saa lidet forurenses herved. Udflugten fra Koffen kræver nødvendigvis ind i Sygeværdselsene; Koffen og tilhørende Spisekammer støde lige op til den ene af Sygestuerne; Støjen fra Koffen og Økonomens Lejlighed kan paa Grund af Træboligerne store Afledningsevne vækkelig indgaa at høres i Sygeværdselsene. Økonomens Lejlighed, der, bortset fra 3 Vaskværelser til Tyende o. s. v., bestaar af 2 smaa Værelser i Stueetagen, er for Øjeblikket saa indskrænket, at den paa Overslaget opførte Tilbygning ikke kan betragtes som lignende.

Med Hensyn til de enkelte Poster paa Overslagene, da ere paa

Overslag A. Post 10 allerede anslaaet; Nødvendigheden af de andre skjønnes ikke nogen nærmere Omtale værd.

Overslag B. Post 1 og 2 ere ovenfor omtalte.

Post 3 er meget ønskelig.

Post 4. Udforelsen er tidligere approberet af Amtet og er af hygieiniske Hensyn paatrængende.

Post 5. Naar der indtræder langvarig Regnperiode, har det vist sig umuligt i det glatte brugte Tørrerhus at faa Linned, Sengetøpper o. d. l. tørret hurtig nok.

Post 6. Det sydligste Værelse, den gamle Celle, har kun et Vindue i Taget, hvorfra det oftest sætter ned paa Gulvet; ved at fjerne dette og indfætte de foreslaaede Vinduer opnaas et hyggeligere Udseende af Værelset, der, foruden at berettes til almindelige Patienter, vilde kunne bruges til roligere sindssyge.

Post 7 er meget ønskelig, da det er i mange Tilfælde yderst ubekvemt at foretage Operationer i Sengen.

Post 8 har ofte vist sig uundværlig for at transportere syge fra Byen eller blot fra Landingsbroen til Sygeværdselsene.

Post 9, 10 og 11. Vængelen af disse er meget ønskelig.

Post 12. Vandingsstedet og Passagen op til Hospitalet er i en saadan Forfatning, at en RepARATION ikke godt kan udsættes.

Post 13. Under Brænding er Koffet meget udsat, og nævnte Væg er enkelte Gange slaaet ind af Brændingen.

Post 14. Hospitalet ejer en Retirade i Enden af Gangen, der benyttes saa vel af oppegaarnde Patienter som af samtlige Hospitalets Beboere.

Post 15. Det numerende Stue til Tøjsterrig er utilstrækkeligt og ubensigtsmæssigt og vil ved en eventuel Udvidelse af

Økonomens Beslighed bort-
falde.

Overflag C. Hertil findes der ikke Anledning
til at gjøre specielle Bemærk-
ninger, ud over hvad ovenfor er
berørt.

Overflag D. Den hertil medgaaende Summa
kan, ved at man indskrænker
Børsternes Størrelse, nedbringes
noget, men dog næppe i et For-
hold, som er af videre Betydning.

Overflag E. Post 2. Drøining har aldrig
været foretaget.

Overflag F. Post 1. Der har aldrig været
nogen Tagreder, hvad der
er meget generende i Regu-
lær for dem, der skulle pas-
sere ud og ind ad Døren
til Bygningen.

Post 2. Et Bræddedug under
Løjet vilde være meget on-
skeligt, for om muligt at
dæmpe Bydens Udbredning.

Post 3. En udpostet Seng
for syge. Hertil har
man, naar Patienterne have
været meget urolige, hjulpet
sig med at binde dem til
nogle Ruage paa Gulvet;
men dette er, navnlig om
Vinteren, naar det er koldt,
meget uheldigt for Patienterne,
da man ikke paa Gulvet kan
holde dem tildekkede.

Post 4 og 5. Til Gællebyg-
ningen hørende Værelse og
Stole findes ikke.

Til Slutning skal Inspektionen udtale som
sin Overbevisning, at det vilde være heldigt, om
man kunde paa de fornødne Midler til at udføre
samtlige Reparationer, Tilbygninger etc., at
man til Nød kan lade Overflag D bortfalde.
Tilbage vil der da blive et Udbyttebeløb, stort
5119 Kroner, foruden de paa Overflag E og
F opførte 245 Kr. til Gællebygningen.

At foretage nogen yderligere betydelig Re-
duktion af disse resterende Overflag maa In-
spektionen anføre for sig uheldigt, at den bestemt
vil fraråde det, naar ikke Vanskelighederne ved
at skaffe de til de paataente Forbedringer nød-
vendige Pengemidler skulde vise sig at være
uoverkommelige. Da Hospitalets Formue for
Tiden er forsvindende lille, kunne de paataente
Reparationer og Tilbygninger ikke udføres
paa anden Maade, end ved, at Hospitalet låner
den fornødne Kapital, eller der af Landets Ræ-
ser heds et passende Tilskud, hvilket man, i Be-
trægtning af at Hospitalet er for Patienter fra
hele Landet (Færverne), mulig kunde vente at
opnaa gennem Lagtinget.

Medfølger som Bilag foruden Enhjør-
retningen og Overflagene nogle Tegninger over
Tilbygningerne og en Oversigt over Hospitals-
selskabs Status.

J. G. Efferød. Frands Jacobien.

• • •

Vi henlyk til Hospitals Slette Status vil
medundertegnede Medlem af Inspektionen ikke
kunne tilraade, at der paa Stjettens Refor-
mering — hvad enten de fornødne Konstanter
fremskaffes ved Laan eller ved Realisation af
Obligationsskuldningen — foreløbig udføres
andre Byggesager end de afsluttede nød-
vendige, hvad jeg intet kan anføre de paa det foran
nævnte Overflag A anførte Reparationer af
Hospitalsbygningen og tilhørende Udhuse for.

Men da jeg ganske er enig med de øvrige
Medlemmer af Inspektionen i, at de paa Over-
flag B og C anførte Byggesager maa
anses ønskelige, og da Hospitalet, som foran be-
mærket, er oprettet for hele Amtet, anbefales
det, at der af de under Lagtinget staaende
Ræser heds det til Udførelsen nødvendige
Tilskud.

Landfogedkontoret i Egholm, den 25de
Juli 1885.

E. E. Møller,
lf.

Med Sagens foreløbige Behandling, den
5te August, vedtoges efter Forslag af B.
Nielsen at henvis Sagen til Udvalget for
forskjelligartede Sager, som afgav følgende, den
17de August fremlagte, Betynding:

Til Lagtinget er gennem Amtet indsendt
en Indstilling fra Færø Amts Hospitalsinspek-
tion, ledsaget af Overflag og Tegninger ved-
kommende paataente Byggesager ved Ho-
spitalet, hvilken Sag er afgivet til undertegnede
Udvalg.

I det der maa forudsættes den Bemærkning,
at Amtshospitalet i ingen Henseende fortrækker
under Lagtinget, skal Udvalget gaa over til at
undersøge denne til det afgivne Sag, hvorom
man har sagt at lade sig alle fornødne Op-
lysninger, foruden at udforske hvad der striflig
foreligger.

Det maa indrømmes, at Amtshospitalet,
som Landets eneste Sygehus, bør holdes i en
saadan Stand, at det, paa vidt Omstændigheder
og Forhold tillade, tilfredsstille nødvendige og
lidsvarende Forbringere, ligesom det ogsaa maa

erhendes, at Hospitalet, saa vidt dets egne Midler ikke tilstrække, har Krav paa af Landets Midler at erholde de nødvendige Laan eller Tilskud.

Hvad først angaar Selvebygningen, da er den opført for Amtsfattighedsens Midler og bør formentlig ogsaa vedligeholdes af dem, som man betragter som Ejere af Bygningen. Man maa derfor foreslaa, at de paa Overfløene E og F anførte Udgifter, i alt 245 Kr., afholdes af Amtsfattighedsen.

Den paa Overfløene D opførte Epidemibygning, i hvor usædvanlig den end maa være, kan for Tiden ikke anses for nødvendig, da den Staten tilhørende forrige Sergeant-Vold paa Elanstrøen er overladt til Brug under mulige indtræffende epidemiske Tilfælde. Denne Bygning bliver en vedligeholdelse for Amtsrepartitionsfondens Regning, og Udvalget har bragt i Erfaring, at den er brugelig i det anførte Dømme, hvorefter man maa være tilfreds, naar der ikke haves Midler til at raade over til en henigtsmæssig Nybygning.

De paa Overfløene anførte Byggesforetagender Ditr. A, B og C ere opførte af medføre en Udgift af respekt. 1368 Kr., 1120 Kr. og 2690 Kr. Samtlige disse Udgifter ville, hvis de ere nødvendige og Hospitalets Midler dertil ere tilstrækkelige, være at afholde af dette. Da der er andraget om Sagtingets Bistand, turde det maaske være i sin Orden, at man gaar lidt nærmere ind paa en Undersøgelse heraf, naaet Hospitalets Økonomi er Tinget medkommende. Udvalget har i den Anledning stillet sig Underretning om Hospitalets Status for Tiden. Det er Ejere af en Kapital paa 5400 Kr. i Følge Indskrivningsbevis. Af Gjælds har det til Amtsfattighedsen ifl. 4 Obligationer med Afbetaling og Rente 6 pCt. aarlig, til Rest 2833 Kr. 28 Ore, 1 Obligation paa 1600 Kr. med 4 pCt. Rente og 1 do. til Rest 275 Kr. med 4 pCt. Rente og 25 Kr. aarlig Afdrag, altsaa i alt en Gjælds af 4708 Kr. 28 Ore. Af Konstant Beholdning er der 1938 Kr. 28 Ore og i Restancer 2471 Kr. 98 Ore. Med Hensyn til Restancerne maa bemærkes, at de for største Deel ville indkomme til Efteraaret, men at Beløbet atter vil udgaa i Lobet af Aaret til Dækning af løbende Udgifter, saa det egentlig s. T. er Kassebeholdningen eller c. 2000 Kr. som Hospitalet kan disponere over til Byggesforetagender, og vil altsaa mangle, hvis de anførte Reparationer, Om- og Tilbygninger skulle foretages, c. 3000 Kr., da det næppe bliver anset forvarligt at angribe Kapitalformuen, saalænge der er en Gjældsum, der paa c. 700 Kr. nær, er lige saa stor som Kapitalen. Ved Hensyn til Post A, stor 1368 Kr., da er den betegnet som nødvendig, men hertil har Hospitalet efter det for anførte Midler til. Hvad de paa Overfløene anførte Poster B og C,

respektive paa 1120 Kr. og 2690 Kr., angaar, da maa bemærkes, at disse foretagender ere betegnede som sædvanlige, i hvilken Henseende henvises til det ene Medlem af Inspektionen, Samsøens, Erklæring, som den tilraader disse Udgifter, naar der i Udørelsen kan erholdes det nødvendige Tilskud, altsaa ikke som Laan.

Da der nu vil komme til Forhandling i Tinget Spørgsmaal om Oprettelsen af mulig flere Sygehuse i Landdistrikterne, kan man for Tiden ikke anbefale at tilstøde noget Beløb til Hospitalet af de under Sagtinget staaende Kasser, for saa vidt der er Tale om Udvidelse af Hospitalet ved Nybygninger, da det maa antages, at Beløbet paa Hospitalet vil optage i Tilfælde af, at Sygehuse fremkomme i de andre Sogndistrikter. Derimod maa man tilraade at komme Hospitalet til Hjælp med et mindre Laan, for saa vidt dets egne disponible Midler ikke tilstrække, til nødvendige indvendige Forandringer, som hygieiniske Hensyn fordrer.

Udvalget finder Anledning til her at bemærke, at der i Aaret 1857 af Bunden for forlykkedes efterladte, altsaa af en del hele Land tilhørende Kapital, i Følge Sagtingets Beslutning er tilføjet Hospitalet et Beløb af 3400 Kr., hvoraf 2000 Kr. ere henlagte til ovennævnte Kapitals Formue.

I Hensind til hvad der foran er anført, skal Udvalget tillade sig at foreslaa Tinget at vedtage:

1. At Udgifterne i Følge Overfløene E og F, i alt 245 Kr., der vedkomme Reparation og Inventarium til Selvebygningen, afholdes af Amtsfattighedsen.
2. At Hospitalet, for saa vidt dets egne disponible Beholdning ikke tilstrækker, til nødvendige indvendige Reparationer og indvendige Forandringer, erholder et Laan med Afbetaling og Renter 6 pCt. aarlig i 28 Aar af Amtsfattighedsen, dog at Laanet ikke maa overstige 1000 Kr.
3. At Tinget for Tiden ikke kan gaa ind paa noget Laan eller Tilskud til nogen Nybygning.

I Udvalget for forskjelligartede Sager, Thorshavn, den 15de August 1836.

J. Djurhuus. H. C. Møller.
Ordfører.
J. J. Schrøter.

Ved Sagens endelige Behandling, den 19de August, ajmængte Ordføreren (Djurhuus) Udvalgets Betænkning og anbefalede dets Indstilling. Formanden fandt, at

Udvalget var kommet til et praktisk Resultat. Han havde talt med Hospitals-Kassereren og faaet at vide, at Hospitalet havde 2000 Kr. at disponere over. Da den paa Overslag A opførte Komfur var anstillet, vilde det paa dette Overslag opførte Beløb, 1428 Kr., kunne formindskes med 60 Kr. Naar Hospitalet nu fik et Laan paa 1000 Kr. og de paa Overslag B opførte Beløb, 490 Kr., mulig kunde stryges, vilde man maaske opnaa et saa opført en Tilbygning til Økonomens Lejlighed, om end efter en mindre Maalestok end foreslaaet, f. Ex. 6 eller 8 Al. lang. At Kassenet saa umiddelbart op til Sygeværer, sandt han meget uheldigt; men en Indskrænkning i Kassenet forarsaget ved den paatænkte Gang, kunde ikke ske med mindre der blev bygget en Tilbygning til Lejligheden. Naar man ved en Tilbygning, som af ham antydet, kunde opnaa den hygieiniske Fordel, at Kollenet blev fri fra Sygestuerne og Økonomens Lejlighed, der var yderst lueben, samtidig dermed kunde gjøres lidt rummeligere, sandt han, at der var vundet meget. Ordføreren bemærkede, at Udvalget netop havde tænkt sig, at Kassenet ved en Gang kunde stilles fra Sygeværerne, og Økonomens Lejlighed til Gjengjæld faa en saadan Udvidelse som af Formanden antydet. Ved en Tilbygning paa 5 a 6 Alen vilde Økonomens Lejlighed blive bedre end den nu var. Formanden anførte, at det foreslaaede Laan ikke maatte gjøres afhængigt af, at det blev anvendt paa en bestemt Maade; det vilde være heldigere, om man angaaende dets Anvendelse havde fri Hænder. Schrøter indtalte sig for den af Formanden antydede Tilbygning. D. M. Nielsen sandt, at det vilde se lidt besynderligt ud nu at tilbyde Hospitalet et Laan af Amts-fattigkassen, da Tinget for nogle Dage siden havde nægtet en Kommune et Laan af samme Kasse, fordi der ingen Penge var i Kassen. Ordføreren bemærkede, at han havde talt med Amtsfattigkassens Kasserer, som havde ment, at et tilstrækkeligt Beløb vilde være indkommet til den Tid, Pengene skulde bruges. Formanden bemærkede, ved Henvis til D. M. Nielsens Udtalelse, at man til Udvalgets Forslag kunde føje følgende Medaktionsændring: „saafremt disponible Midler findes ved Haanden“. I øvrigt kunde man vistnok altid paa en eller anden Maade skaffe Penge tilveje, f. Ex. ved Transportering af Obligationer.

Udvalgets Forslag vedtoges:

1ste Punkt enstemmig med 11 St.	
2det — — —	13 —
3dje — — —	15 —

B. Opførelse af Sygehuse paa Landet.

Den 10de August fremlagdes en fra en i Tveraa dannet Komite modtagen Skrivelse saalydende:

Til Hæderens Engting!

Snart i en Menneftesalder har Trangen til et lille Sygehus paa Sønders været følelig; gjentagne Gange have Forhandlinger herom været førte, uden at disse have formaaet at bringe Planen nærmere til Udførelse. Samtidig med Befolkningens raske Tiltag er Trangen til dette Sygehus bleven mere og mere følelig, og der er f. Ex. i denne Sommer og dette Foraar knap hængaet nogen Uge, uden at Patienter fra forskellige Dele af Øen, som have trængt til dagligt Lægetilsyn nogen Tid og derfor have villet indlægges sig i Tveraa, have maattet rejse hjem med usforrettet Sag. Det er selvfølgelig især den fattigere Del af Befolkningen, som haardest føler Sammet af et Sygehus paa Sønders, dels fordi fattige Folk vanstelig finde Logis paa et fremmed Sted, dels fordi den dertil medgaaende Pengendgift trykker dem haardest —; fattige Folk, som absolut skulde ligge i Tveraa for at underkastes Lægebehandling, have undertiden for Logis og Kost (Uddagsmad deri ikke indberegnet) maattet betale 1 Kr. daglig. Dette maa ikke forstaaes saaledes, at Folk i Tveraa ere særlig ligegyldige med fremmede syge Folk, men de fleste have ligesom ikke Blods, og for de saa, som have Blods til at modtage syge, er det fuldstændig uoverkommeligt Ladig at have fremmede Patienter i Huset. Det maa tillige bemærkes, at et Sygehus ogsaa af den Grund er særlig nødvendigt for fattige Folk, fordi disses Hjem ikke byder den syge nogen af de Betingelser, som ere nødvendige for hans Helsebedelse.

Det maa tillige bemærkes, at det formentlig er meget uheldigt, at Sønders, som ansees af mangfoldige baade danske og fremmede Stæder, ikke har et Lokale, hvor en syg Sømand i Rodsald kunde indlægges, ligesom det ogsaa er særlig uheldigt, at der her ikke findes en Desinfections-ovn, hvor smittebeerende Genstande kunne blive desinficerede, hvilket under visse Omstændigheder, f. Ex. under Uddrud af en Varselsberedepidemi, vilde være af overordentlig Betydning. Tilseendes føles Savnet af en lille Vadeanstalt særlig hoardt. — Alle disse Mangler vilde kunne afhjælpes ved Oprettelsen af et lille Sygehus her paa Øen.

I Erkendelse af, at et Sygehus her paa Øen er en Nødvendighed først og fremmest for Øens fattige Besætning, og for hele Sønders vil betegne et Fremstridt af ikke ringe Betydning.

ere undertegnede traadte sammen til en Komite, hvis Hensigt det er at virke for Planens hurtigst mulige Realisation. At antage, at 6000 Kr. vil være en tilstrækkelig Sum til Sygehusets Opførelse og Montering og have derfor sat os det Maal at søge denne Sum tilvejebragt; men da vi forudsæ, at Sunders ikke ved egen Hjælp kan yde en saadan Sum, henvende vi os til det høje Lagting med den Forespørgsel:

om Lagtinget vil anbefale Oprettelsen af et Sygehus paa Tveraa,

om Lagtinget er villigt til af de til det Raadighed staaende Midler eventuelt at yde et Tilskud til Sygehusets Opførelse eller Drift,

om Lagtinget vil anbefale et eventuelt Andragende fra os til Statskassen om Tilskud til Tilvejebringelse af ovennævnte Sum,

eller paa hvilken Maade Lagtinget i det hele taget er villigt til at støtte Sagen.

Vi have foreslået tænkt os at arbejde for at skaffe de 6000 Kr. tilveje, dels ad privat Vej dels ved det offentlige Hjælp, og da det til Dels afhænger af Lagtingets Svar paa denne vor Forespørgsel, hvor vi ville henvende os for at erholde Understøttelse til Sygehusets Opførelse, tillade vi os endvidere at anmode det ærede Lagting om snarest mulig at meddele os Svar.

Tveraa, Sunders, den 1ste August 1885.

Erhødigst

P. Tørgesen. H. P. Sørensen.

P. Mortensen. H. M. Nielsen.

J. H. Rolsøe. H. G. Thomjen.

J. Mortensen. G. Esserød.

E. Andersen.

Komiteens Formand.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 12te August, vedtoges efter Forslag af Esserød at henvise Sagen til Udvalget for forskelligeartede Sager, som afgav følgende Betænkning:

I Indledning af et fra en paa Sunders dannet Komite til Lagtinget indkommet Andragende, om Oprettelse af et Sygehus i Tveraa, har Tinget overdraget undertegnede Udvalg at afgive Betænkning i Sagen. Hertil er der af

Antet, med Hensigt til Tinget, indleveret en Extrakt Udkast af en Skrivelse fra Justitsministeriet, foranlediget af en vedlagt Skrivelse fra det kgl. Sundheds Kollegium, hvori fremhæves Mytten af, at der oprettes 2 smaa Sygehuse i Tveraa og Klaksvig, hvorom Udvalget tillige har at afgive Betænkning i Forbindelse med ovennævnte Andragende.

Der maa gives Andragerne Medhold i, at Mangelen af et Sygehus maa føles meget og til sine Tider og under foreskædende Omstændigheder maa være et betydeligt Savn for den Del af Befolkningen, som bør længere borte fra Lægen, og saaledes i.e kunne saa dagligt Lægetilfælde til de syge, som trænge dertil og hvis Sygdom er af den Betskerhed, at den bedst kan behandles ved Indlæggelse paa et Sygehus; men ogsaa for de Lægen nærmest boende bliver Mangelen følelig og betydelig generende, da der jævnlig gjøres Fordringer til private Hjem om Udførelse af Sygebehandling, som de fleste kun daarlig kunne afse, da kun meget faa Huse ere beregnede paa større Besiddelse end til Familiens daglige Behov. Vedkommende Familie maa saa i Regelen ogsaa passe og give Kost til den syge. Under saadanne Omstændigheder maa det ogsaa for Lægen selv være en stor Tilfredsstillelse, naar der er et Sygehus at ty og henvise til, hvor Patienterne kunne tages under Behandling ved dagligt Tilsyn og Lægen selv kan forestå og kontrollere Behandlingen, hvilket ofte vil være vanskeligt i et privat Hus, som kun nodig har villet modtage den syge, endnu mindre vilde være tilføjelig dertil, naar Lægen ikke, maaske til Skade for Patienten, vilde rette sig efter Huset Omstændigheder. Endvidere vil kunne forstaa en Læges Stilling her oppe; han bliver heniet til en syg, som han her trænger til dagligt Tilsyn, uden at dette lader sig gjøre, fordi vedkommende ikke kan løfte Blods i Nærheden af Lægen. Var der Sygehus at henvise til, vilde Bamseligheden falde bort, i det mindste vilde det ses i de fleste Tilfælde være den syges eller Familiens egen Skyld. Ogsaa af hygieiniske Grunde vil Sygehuset ofte, ja i de fleste Tilfælde, være at foretrække for det ofte indskrænkede private Værelse. Dette er vist ogsaa indjet af Lægerne her oppe, hvilket kan ses af, at Sundhedskollegiet har paaberaabt en Medicinalbetænkning for Færøerne, og i Forhold dertil fremhævet Mytten af Oprettelsen af 2 Sygehuse i Tveraa og Klaksvig, i det vedkommende Læger maa have indset, at Hospitalet i Thorshavn, paa Grund af sin store Meliggenhed fra de nævnte Lægedistrikter, ikke kunde tilfredsstille Trangen, hverken for Befolkningen eller for Lægen. At Trangen til Sygehuse altid mere og mere vil føles, følger ligefrem af Befolkningens Tilvækst, ligesom ogsaa mere Samfundet ud ad til medfører flere Syg-

domme, i hvilken Henseende maa fremhæves, at baade Lveraa og Nafsvig ere Handelspladzer som meget besøges.

I det Udvalget saaledes maa fremhæves ikke alene Onstetigheden men ogsaa Nødvendigheden af Oprettelsen af Sygehuse, maa det bemærke, at Andragerne ikke nærmere have gaaet ind paa en Beskrivelse af det paatænkte Sygehus, samme Størrelse og Indretning. Der er kun i al Almindelighed anført det onstelige i, at en Desinfectionsbøvn og en Badestald (Meningen er vel et Vadeværelse) blev sat i Forbindelse med Sygehuset og af Opførelsen og Monteringen antages at ville koste 6000 Kr. Heller ikke er der nogen Udtalelse om, hvorledes man har tænkt sig det nødvendige Tilsyn med Sygehuset og Pasningen af de syge. En lønnet Økonom vil der uafstøvelig være Naad til at holde, hvorimod det formenes, at et Fruentimmer eller et Par enlige Følk mulig kunde søe fri Bolig i Sygehuset og lidt Godtgørelse for Tilsynet, foruden Betaling af Patienterne. I Værelser kunde indrettes paa Sygehusets Loft, hvilket maatte anses tilstrækkeligt. Den aarlige Vedligeholdelse er heller ikke berørt, men kunde formentlig afholdes af Distrikts Besøgere ved Paalægning eller paa anden vedtaget Maade; mulig kunde Belægning i Sygehuset give nogen Indtægt. Der havde været heldigere, om en Tegning med Overslag over Omkostningerne havde foreligget, saa meget mere som det maa forudsættes, at Distriktslægen paa Sønders, som har underskrevet Andragendet, som Formand for Komiteen, har Kjendskab til et Sygehus's Indretning og som flernarig Distriktslæge begyndt Menning om den nødvendige Størrelse.

Da indførtid Intet foresligger, har Udvalget troet bedst at kunne begynde Sagen med at lade forfatte medfølgende Tegning og Overslag over et Sygehus med en Torvstald og en Desinfectionsbøvn; kun maa det bemærkes, at man har savnet sagkyndig Hjælp, men har ment, at det kunde bringes som Grundlag til at gaa ud fra, i det man har tænkt sig, at Tegning og Overslag kunde sendes til saantlige færreste Distriktslæger til nærmere Undersøgelse og Betænkning, hvorved bedre Forslag og Tegninger kunde fremkomme. Det er anset for rigtigere at lade Overslaget gaa ud paa en Eræbbygning, hvorved man til offentlige Bygninger i den senere Tid har foretrukket Rømpstensbygninger; men da det har vist sig, at de saaledes opførte Bygninger dels have været meget kostbare og dels mere eller mindre smukke, og da det er af Betydning, at et Sygehus er saa frit for Fugt som muligt, har man foretrukket at lade Overslaget gaa ud paa en Eræbbygning, i det man forudsætter, at et Sygehus paa Landet af og til vil staa ubenyttet og saaledes er mere udjat for Fugt.

I Hjelpe Overslaget vil Sygehusbygningen med en Torvstald koste . . .	4801 Kr. 46 Ø.
Desinfectionsbøvnen med Hus	
over	1079 — 95 —
Kjøb af Grundten	100 — " —
Montering, hvor imellem ?	
Sygepenge, anslaaet til	1200 — " —
I alt	7181 Kr. 41 Ø.

Tilvejebringelsen af Beløbet har man tænkt sig kunde skees dels ad privat Vej dels fra Distrikts Kommuner, mulig ved noget Tilskud eller ved Laan fra de under Bøgtings Beskyttelse staaende Kaser, og endelig fra Statskassen. Hvorvel der fra Færjerne i de senere Aar er gjort store Udgifter til Statskassen, har man troet i dette Tilfælde at kunne bede om Hjælp, da det af Rigsdagstidenden ses, at forskellige Kommuner i Danmark, nemlig alle Smaasøerne, i alt 7 Distrikter, foranlediget ved Epidemilovforslaget, have søgt om, ikke alene at staa Sygehuse opførte af Statskassen, men endogstaa om at staa en oplært Sygeplejerstue anstalt og lønnet af Staten. Disse Andragender ere begrundede ved, at disse Kommuner have særlig stor Bøvlighed, som gjør, at de ikke i fuldt Maal kunne nyde de Goder, som Staten giver heldigere beliggende, uagtet Beboerne ligesuldt betale Skatter og Afgifter til Staten. Dette maa med store Grund kunne siges om Færjerne.

Da Sagens endelige Dødsfald ikke kan foregaa i Aar, har Udvalget tænkt sig, at der igjennem Aaret, indtil Bøgtingen træder sammen næste Aar, kunde indhentes, foruden Regernes Betænkning, vedkommende Kommunalforstandere, Støbers Betænkninger med Erklæring om hvorvidt og hvor meget Kommunerne ville bidrage. Forst naar disse Oplysninger foreligge, formenes det at Bøgtingen fuldt ud kan udtale sig om Pengespørgsmaalet og om hvorvidt det i det hele taget stiller sig til Sagen. Man har fremdeles ment, at der er Grund til at bede Aaret om, ved Besvarelsen af Justitsministeriets Skrivelse, at forespørge om, hvorledes samme vilde stille sig til et eventuelt Andragende fra Tinget om Hjælp fra Statskassen til Opførelse af Sygehuset.

Da Bestmands Røst først nu er bejst, har man troet at burde udtale, at der foreløbig ikke vil være tilstrækkelig Grund til at udtale sig om Oprettelse af et Sygehus der, da en Del af Distriktet, paa Grund af sin Beliggenhed, alligevel i Regelen vil være henviset til Amtshospitalet.

Paa Grund af det saaledes anførte, tillader Udvalget sig at henstille til Tinget at vedtage:

1. at besvare Andragendet fra Sønders saaledes:
- a. Tinget vil anbefale Oprettelsen af et Sygehus paa Lveraa.

b. Indtil Tinget træder sammen næste Aar ville alle fornødne Erklæringer og Oplysninger blive indhente og vil det derefter først kunne staaes, hvorledes Tinget vil stille sig til Bøgespørgsmaalet og Sagen i det hele.

c. Tinget maa udtale som sin Formening, at Sagen heldig vil forbedres ved Indførelse af frivillige Bøgebidsog.

2. Punktet anmodes om:

a. At tilvejebringe Betænkninger fra forskellige Rænger ved Fremsendelse af Tegning og Overslag.

b. Ligeledes Betænkninger fra alle vedkommende Kommunalforstandere, saa vel med Hensyn til Nødvendigheden af Sygehuse som særlig om, hvorvidt og hvor meget Kommunerne vil og kunne bidrage.

c. At forespørge hos Justitsministeriet, hvorledes samme vil stille sig til et eventuelt Andragende om Hjælp fra Statskassen til Oprettelse af 2 Sygehuse, som Tinget maa udtale sig for at være ønskelige i Tveraa og Skalsvig.

Ragtinget, den 24de August 1885.

J. C. Djarhus.

J. H. Schrøter.

Ordfører.

H. C. Müller.

Den 27de August foretoges Sagens endelige Behandling. Ordføreren (Djarhus) gennemgik Udvalgsbetænkningen. Dalsgaard syntes ikke om Indstillingen punkt 2. c. Han fandt, at man her var ved at slaa ind paa en ny Brædd, som kunde have uheldige Følger; thi hvis Ministeriet nu udtalte sig imod Andragendet, vilde Næstkommandens Stilling til Sagen ikke saa betydelig Indflydelse. Efferen var særdeles vel tilfreds med Udvalgets Arbejde, men han var enig med Dalsgaard med Hensyn til det sidste Punkt og mente, at det mættede ikke at forespørge hos Ministeriet, for der foreslaa altsærligste Oplysninger. Ordføreren bemærkede, at da Amtmanden alligevel skulde svare paa Ministeriets Skrivelse, havde Udvalget tænkt, at han samtidig kunde rette en Forspørgsel og meddele Ministeriet hvordan Sagen stod. Formanden bemærkede, at han selvfølgelig vilde svare paa Ministeriets Skrivelse og at han samtidig kunde berøre denne Sag; men han vilde saa forbeholde sig at komme tilbage til den, naar de fornødne Oplysninger

forelaa. O. M. Nielsen udtalte, at Andragerne havde spærgt, om Tinget vilde anbefale et eventuelt Andragende fra dem til Statskassen om Tilvejebringelsen af et af dem opgjort Beløb til Oprettelse af et Sygehus; men derpaa havde Udvalget ikke foreslaaet noget sydsigjærende Svar. Han var enig med Dalsgaard og Efferen angaaende Punkt 2. c. Ordføreren mente, at Udvalget i Indstillingen punkt 1. b havde foreslaaet et saa sydsigjærende Svar til Andragerne, som Tinget for sig selv kunde give. Han vilde for sit Vedkommende ikke have noget imod, at Indstillingen punkt 2. c blev taget tilbage; men paa Grund af de andre Udvalgsmedlemmers Forbehold saa han sig ikke i Stand til at gøre det. Efter nogle yderligere Bemærkninger af nævnte Ræder samt Høye og J. Nielsen, foreslog Ordføreren, at Sagen indstilles til et senere Møde, hvilket enstemmig vedtoges med 15 St.

Den 29de August fortsattes Sagens endelige Behandling. Ordføreren oplyste, at Udvalgets Medlemmer havde talt sammen og vare blevne enige om ikke at tage Indstillingen punkt 2. c tilbage. I dette Punkt anmodes Amtmanden om at rette en Forspørgsel til Ministeriet; men Tiden og Maaden var overladt til dem selv, og Ræderen tvivlede ikke om at Amtmanden vilde gøre det paa en Maade, der ikke skædede Sagen; derfor ønskede Udvalget, at der blev stemt ogsaa om dette Punkt.

Derpaa vedtoges Indstillingen punkt 1. a, b og c enstemmig med 17 St. samt Indstillingen punkt 2. a og b ligeledes enstemmig med 18 St., medens Indstillingen punkt 2. c forstøttedes med 8 St. mod 7.

C. Andragende om Tilskud til Oprettelse af en Bolig for en Distriktslæge i Thorshavn.

Den 12te August fremlagdes saahyende Andragende fra Thorshavns Kommunalbestyrelse:

Thorshavns Kommunalbestyrelse, den 6te August 1885.

I Samlingen 1884 blev der af det høje Ting vedtaget at indgaa til Næstkommanden med Andragende om at saa en Distriktslæge til ansat i Thorshavn.

Saa det for forudsættes bekendt, er det imidlertid ikke lykkedes at bringe Enighed mellem de forskellige Kommuner og Forstandere om

ved Paaligning paa Kommunerne i Læge-distriktet at tilvejebringe hele det fornødne Beløb til en Lægeboligs Opførelse, i det alene Forstanderskabet for Nords Sogns Kommune og Thorshavns Kommunalbestyrelse have givet Løfte om at lade bidrage til Lægeboligens Opførelse med de Beløb, som det efter en af Amtet forfattet Forordning vilde tilfalde disse Kommuner at udrede.

Paa et Møde i Thorshavn, hvortil under- tegnede Kommunalbestyrelse havde indbudt de øvrige Kommunalforstanderskaber i Læge-distriktet, er der imidlertid for saa vidt fremskaffet Enighed tilveje angaaende Sagen, som de vedkommende Kommuner's Forstanderskaber alene med Undtagelse af Sands Forstanderskab have vedtaget efter et nærmere bestemt Forhold at lade hde Halvdelen af de til Lægeboligens Opførelse medgaaende Udgifter indtil et Beløb af 4000 Kr.

Forstanderskabet for Nords Sogns Kommune har ved Skrivelse til Kommunalbestyrelsen for sammes Vedkommende tiltrædt Forordningen, hvorimod man endnu ikke fra Sands Prælesteds Kommunalforstanderskab, der ikke havde givet Møde, har modtaget Underretning om, hvorledes samme stiller sig til Sagen.

Den anden Halvdel af Udgifterne til Lægeboligen har man tænkt sig at Løget vilde til- lade afholdt af Amtsreparationsfonden.

Da det navnlig er af Hensyn til Amts- hospitalet, at det kunde være ønskeligt, at en Læge til bliver ansat i Thorshavn, i det det maa findes uheldigt, at Hospitalet med større Besættelse og med forlig syge Patienter skal kunne være afskåret fra Læge-tjenesten i flere Dage enten paa Grund af Lægens Fraværelse eller Sygdom, og da denne Institution er særlig for og ilgestilket over for hele Amtet, vilde det forventelig ikke findes ubilligt, om hele Landet ved Amtsreparationsfonden lod bidrage en Del til, at den Betingelse som man forudsætter at Regjeringen vil stille for at Sagen kan nyde Fremme, nemlig Lægeboligens Opførelse, skal kunne blive opfyldt.

I det man vedlægger Udskrift af Forhand- lingen paa det ommielte Møde angaaende denne Sag, skal man, foranlediget af hvad der i samme indholdes, særvedigt udbringe om, at der af Amtsreparationsfonden maa ydes Halv- delen af Udgifterne til en eventuel Lægeboligs Opførelse i Thorshavn med et Beløb af indtil 4000 Kroner.

Det tilføjes, at endstjænt der som bemærket ikke endnu fra Sands Forstanderskab foreligger nogen Udtalelse om, hvorvidt samme efter For- hold vil lade deltage i Halvdelen af Udgifterne ved Lægeboligens Opførelse, tror man at kunne udtale, at selv om Forstanderskabet vilde stille

sig ugunstlig til Sagen, vil denne dog ventelig ikke derfor behøves at opgives.

E. E. Møller, J. P. Enevjen,
 lf.,
D. P. Eijersø. Jacob Lützen.
Jacob Jacobsen, E. Johansen.

Til
Hæderens Lægning.

Ved Sagens foreløbige Forhandling, den 14de August, vedtoges efter Forslag af Poulsen at henvise Sagen til Udvalget for forskelligeartede Sager, som afgav følgende Be- tænktning:

Til undertegnede Udvalg er afgivet et An- dragende fra Thorshavns Kommunalbestyrelse om Tilskud af Amtsreparationsfonden af Halv- delen af Udgifterne til en ny Distriktslægebolig i Thorshavn, indtil et Beløb af 4000 Kr.

Løget det maa indrømmes, at det for Ho- spitalets Vedkommende kunde være ønskeligt, at der var 2 Læger i Thorshavn, kan det nu, efter at en Læge er ansat i Vestmanskø, ikke anses for saa paatrængende nødvendigt, at der er til- strækkelig Grund til, af Landets fælles Midler, at yde Bidrag til Opførelse af en Lægebolig. Hvilket har nu et langt mindre Distrikt at be- rejsse, saa at det ikke kan forudsættes, at han bliver længe borte fra Hjem og Borgen. Naar undtages Rejserne til Sands og Skov, vilde de i Regelen kunne gøres frem og tilbage paa samme Dag, hvis ikke Vejforholdene stille sig særlig ugunstig. Apothekets Oprettelse formenes ogsaa at have lærtet Hvilket Arbejde en Del, da han efter endt Rejse er fri for at leve Medicin. Det maa derfor bemærkes, at for- frent Sygehuse blive opførte i de andre Læge- distrikter, hvorom der nu er Spørgsmaal, vil Hensigten med Hospitalet, om end ikke helt bort- falde, saa dog betydelig reduceres.

De, der hovedsagelig, saa Mytten og Be- hageligheden af 2 Læger, vilde iær være Be- høerne af Thorshavns Læge-distrikt, og man kan derfor formene, at disse, i Lighed med hvad Nordboernes og Vestmanskøens Læge-distrikter have gjort, selv maa afholde Udgifterne ved en Boligs Opførelse, for saa vidt et nyt Læge-distrikts Oprettelse maatte gøres afhængigt deraf. Ved- uden maa det anses for en Uretfærdighed mod Hæderne i nævnte 2 Læge-distrikter, om de nu eller som til at deltage i Udgifterne ved en Lægeboligs Opførelse.

Udvalget maa i Forhold til det anførte foreslå Løget at svare Thorshavns Kommunal-

beskyttelse, at der ikke findes at være tilstrækkelig Grund til, af Amtsrepartitionsfonden at yde Bidrag til Opførelse af en Lægebolig i Thors-
havn.

Udvalget for forskjelligartede Sager, Thors-
havn, den 15de August 1885.

G. Djurhuus, H. E. Wüller.
Ordfører. J. H. Schrøter.

Med Sagens endelige Behandling, den 19de August, gennemgik Ordføreren (Djurhuus) Udvalgets Indstilling. Poulsen udtalte, at da Forslaget om Ansættelse af en Læge til i Thorshavn til Dels var begrundet paa Genopret til Amtshospitalet, fandt han det ikke ugrundet, om Amtsrepartitionsfonden bidrog en Del til Opførelse af en Bolig for denne Læge; men blev der nu oprettet Sygehuse paa Landet, vilde denne Grund til Ansættelse af en Læge til i Thorshavn for en Del falde bort. Det vilde derfor være heldigst, om denne Sag blev udsat, indtil Sagen om Opførelse af Sygehuse var bleven behandlet. Ordføreren troede ikke at dette var nødvendigt; thi allerede nu vilde Styrelsen saa mindre at bestille ved, at en Læge var ansat i Vestmanhavns. Det vilde i øvrigt være en stor Uretfærdighed mod de andre Læge-

distrikter, der selv havde bygget deres Lægeboliger, særlig Vestmanhavns Distrikt, som endnu havde en stor Gæld for Boligen, om disse nu tillige skulde yde Tilskud til denne Lægebolig i Thors-
havn. Dalsgaard udtalte, at Styrelsen, nu da Vestmanhavns Embedet var besat, vilde saa mindre at bestille end hidtil. Det var tillige muligt, at de paaordnede Sygehuse paa Landet kunde blive opførte uden Tilskud af Amtsreparti-
tionsfonden, og i saa Fald vilde det være uret-
færdigt at bevilge det ansøgte Tilskud til Læge-
boligen i Thorshavn. Johs. Petersen mente, at de to omtalte Sager greb saaledes ind i hinanden, at det maatte vilde være rigtigst at udsætte den foreliggende Sag, indtil Sagen om Opførelse af Sygehuse paa Landet blev behandlet, for saaledes at saa mere Klæthed i Spørgs-
maalet. Poulsen vilde, skønt han nok kunde haast Øst dertil, ikke fremsætte Forslag om Sa-
gens Ansættelse, da Sagen om Sygehuse mulig ikke blev afgjort i År, i det man maatte først vilde indhente Erklæringer, saa meget mere som Andragendet fra Suders var temmelig ubestemt. Ordføreren oplyste, at Udvalget netop havde tænkt paa at foreslå Erklæringer indhentede i Sagen om Sygehuse. Formanden fandt det heldigst, at Kommunalbestyrelsen til Svar jo jo hellere, for at den, saarende det an-
søgte blev nægtet, snarest muligt kunde paa anden Maade gjøre de forudsatte Udveje.

Udvalgets Forslag vedtoges derpaa enstemmig med 14 Stemmer.

XII. Sagen angaaende en Omordning af Administrations- forholdene paa Færøerne.

Med Tingets Aabning fremlagdes den fra tidligere Samlinger udsatte Sag angaaende en Omordning af Administrationsforholdene*).

Med Sagens foreløbige Behandling, den 8de August, vedtoges efter Forslag af Schrøter at nedlægge et Udvalg paa 5 Med-
lemmer. Til Medlemmer af Udvalget valgtes i næste Møde: Schrøter, Dalsgaard, M. Danielsen, Olsen og Djurhuus.

*) Se Beretning om Landstingsamlingen 1883 Pag. 66. Sagen blev ogsaa fremlagt i Samlingen 1884, men udsattes da uden videre Behandling.

Den 16de August fremlægges følgende
Flertalsbetænkning:

I ovennævnte Sag er undertegnede Flertal nedsat som Udvalg i Forbindelse med Mindretallet, d'Her. Bjørn og Olsen. Flertallet har for i Aar ikke kunnet komme videre med Sagen end al udarbejde medfølgende Udkast til Strandings- og Bjærgningslov for Færverne. Mindretallets Medlem, Hr. Olsen, har ved Bortrejse været forhindret i at tage nogen væsentlig Del i Udvalgets Udarbejdelse, hvorfor han har underkrevet det med Reservation. Hr. Bjørn har ogsaa tiltraadt det med samme Bemærkning, i det han ikke tilfulde har tiltraadt Udkastet og dets Motiver. Flertallet tillader sig imidlertid herved at indbringe Forslaget og foreslaar, at det maa blive behandlet af Lagtinget, hvorimod vi formene det rettest, at det udsættes til næste Aar at frenkomme med Forslag i andre Retninger vedrørende Administrationsforholdene.

I den Betænkning, som Udvalget afgav i 1882 blev opstillet til Droftelse, hvorved Landsegedemindet kan nedlægges. Undertegnede Dalsgaard og Schrøter tillade os i den Anledning at bemærke, at noget Lagtinget vel næppe kan danne sig en fuldt ud begrundet Mening om, hvorvidt dette kan finde Sted, forinden alle de til Administrationsloven knyttede Spørgsmaal ere løste, som maa vi dog ruse det vigtigst at henlede Justitsministeriets Opmærksomhed paa, at det heldigste vilde være, om Arbejdet ved eventuel indtrædende Vakance bliver besørget ved Konstitution.

I Henhold til det anførte tillader Flertallet sig at foreslaa Tinget:

1. At behandle og vedtage medfølgende Udkast til Lov om Strandings- og Bjærgningsloven paa Færverne.

(For saa vidt Lovudkastet bliver vedtaget, for beholder Flertallet sig yderligere at frenkomme med Forslag om, hvad der skal foretages dermed.)

2. Forslag af Dalsgaard og Schrøter:

At Lagtinget henleder Justitsministeriets Opmærksomhed paa Uanseligheden af, at Landsegedemindet i Tilfælde af indtrædende Vakance bliver besørget ved Konstitution.

3. Forslag af Flertallet:

Det udsættes til næste Aar at foretage yderligere Behandling af de til Sagen om en forandret Ordning af de Administrationen vedrørende Forhold.

I det Udvalg, der er nedsat i Sagen om en forandret Ordning af Administrationen, den 24de August 1885.

J. S. Schrøter, J. Dalsgaard.
Ledsger.

M. Danielsen.

Med Betænkningen fulgte følgende

Udkast

til

Strandings- og Bjærgningslov for Færverne.

§ 1.

Det skal være almindelig Pligt for enhver, der opdager, at noget Skib er i Fare, eller at strandet Gods indriver paa Kysterne, at laage tage alt, hvad der kan tjene til at redde Menneskeliv og bjærge Godset. I Særdeleshed skal der ufortøvet gives Syjselmændene Underretning om Strandingen, hvilket kan ske ved Anmeldelse til nærmeste Skjedsbasser, der uopholdelig skal sende Bud med Skjeds om Strandingen til Syjselmændene.

§ 2.

Syjselmændene skal være Strandfoged i sit Syjsel, og skal han, saa snart det er kommet til hans Kundskab, at Strandingen har fundet Sted eller at Skibsvrag indriver paa Kysten, uopholdelig begive sig til Strandingsstedet, hvor han, under Sagttagelse af hvad der er foreskrevet i denne Lov, leder og saa vidt muligt overværer hele Bjærgningen.

Naar loje Stykker Brag indrive paa Forstranden, uden levende Folks Medhjælp, er Syjselmændenes Hverværelse derimod ikke nødvendig ved Bjærgningen.

§ 3.

Amtmanden fører Overblikket med at alt, hvad der foretages ved Strandinger, udføres paa lovlig og hensigtsmæssig Maade.

§ 4.

Saa længe Skibsføreren eller nogen, der træder i hans Sted, er til Stede, maa ingen, under Forrygende af at komme ham til Hjælp, foretage nogen Bjærgning imod hans Vilje, men hals Hjælp enten ved givet Signal eller paa anden Maade begjæres, skal den uægerlig ydes ham; dog skal det være paa Skibsføreren, om han vil komme overens med enkelte derom — under Sagttagelse af Bestemmelserne i § 6 — eller han vil overlade til Dyrigheden at bestyre Bjærgningen.

Ligeledes kunne i ethvert Tilfælde vedkomme behørig legitimerede Ejere, naar de selv eller ved Fuldmægtig melde sig, til enhver Tid sættes i Besiddelse af det bjærgede Skib og Gods, naar de enten i Mindelighed tilfredsstille vedkommende for Bjærgelsen og Omkostninger, eller Amtmanden finder det tilbude tilfredsstillende, efter de i §§ 6 og 7 fastsatte Bestemmelser; dog skal

betryggende Sikkerhed stilles for, at Bjærgelønnen vil blive betalt.

Naar Bjærgningskontrakt indgaaes af Skibsføreren eller den, der træder i hans Sted, skal den oprettes eller vedgaaes i Overværelse af Sysselmændene, der har at gjøre Skibsføreren opmærksom paa, at han ikke behøver at give efter for vedkommendes Fordringer, da Loven hjemler ham Adgang til at saa Bjærgningen indført for en billig Betaling, jvfr. §§ 6 og 7; ligeledes skal Sysselmændene, naar den i Kontrakten betingede Betaling bærer Præget af Ubillighed, udtrykkelig gjøre Skibsføreren opmærksom herpaa. Naar Skibsføreren desuagtet erklærer sig for, at Kontrakten stadfæstes, bliver den endelig afsluttet og forsynet med Sysselmændens Allest oin, hvad der saaledes er indgaaet.

Er en Bjærgningskontrakt indgaaet uden Sagttagelse af, hvad der herom foran er paabudt, da er den vel bindende for Bjærgerne, men ikke for Skibsføreren eller andre, der varetage Ejersens Løb, men denne kan forlange Bjærgningslønnen afgjort af Amtmanden i Henhold til § 6.

§ 5.

Sysselmændene har, for saa vidt ikke en lovlig indgaaet Bjærgningskontrakt gjør det overflødig, at drøge Omhu for, at Bjærgningen iværksettes paa hensigtsmæssigste Maade. Ligesom det følger af sig selv, at der frem for alt skal sørges for Vandskæbets Medning, derjom noget i den Henseende endda er at gjøre paa den Tid, Sysselmændene kommer til Stede, saaledes skal der ved Godsets Bjærgning i alle Maader omgaaes paa den for Ejeren gunstigste og mest betryggende Maade.

Saa vel naar ingen Skibsfører eller Skarmand følger det strændede Gods, og heller ingen anden af Ejeren er bemyndiget til ved Strandingen at varetage detses Løb, som og naar de vedkommende, fordi de ikke kunne komme til Afførd med Bjærgerne eller af anden Grund overgiver Omhu til Overigheden, skal Sysselmændene søge at slutte Overenskomst om Bjærgningen og en passende Bjærgeløn, hvilket først forprøves med de nærmest boende.

§ 6.

Med Hensyn til Bjærgelønnen Størrelse, da er det baade grundet i Billighed og Hensynende med vedkommende Ejerses Løb, at Bjærgerne saa en tilstrækkelig Betaling for de Farer og Anstrængelser, som maatte være forbundne med Bjærgningen. Der skal tillige tages Hensyn til den større eller mindre Værdi, som ved deres Virksomhed er reddet for Ejeren. Betalingen skal i Almindelighed være under $\frac{1}{2}$ af det bjærgedes Værdi og mere eller mindre fjerne

sig derhen efter det Forhold, hvori det bjærgedes Værdi staar til den Fare og Møje, der anvendes paa Bjærgningen.

§ 7.

Skulde det ikke lykkes for Sysselmændene at opnaa Overenskomst med Bjærgerne om Bjærgelønnen Størrelse paa passende Vilkår, indtræder tvungen Bjærgning. Sysselmændene er da berettiget til, gennem vedkommende Skibsskiffer, at lade tilføjede enhver skyldpligtig Mand til at deltage i Bjærgningen; dog skal først udsættes de skyldpligtige blandt de forstændigste berettigede eller deres Husfolk, og dernæst iblandt de nærmest boende, og saa fremdeles, indtil tilstrækkelig Mandstak findes.

Naar tvungen Bjærgning indtræder, tilkommer der Bjærgerne $\frac{1}{2}$ af det bjærgedes Værdi, med mindre Skibet bliver hjulpet fra Stranden og igjen gøres sejsbart, jvfr. § 9, i hvilket Tilfælde Bjærgelønnen, for saa vidt Overenskomst ikke har fundet Sted med Skipperen, altid vil være at fastsætte af Amtmanden, jvfr. § 6. Ligeledes skal Amtmanden, hvis han ved tvungen Bjærgning finder, at $\frac{1}{2}$ af det bjærgedes Værdi ikke staar i passende Forhold til de Farer og Anstrængelser, som have været forbundne med Bjærgningen, være berettiget til at tillægge Bjærgerne en større Andel.

§ 8.

Saa snart Bjærgning ved Sysselmændens Medvirkning er paabegyndt, skal han ved nødvendig Beskrivelse meddele Amtmanden Underretning om Strandingen, samt om og hvilke Overenskomster der ere sluttede om Bjærgningen og Bjærgelønnen. Hvis Amtmanden billiger den trofne Afgjørelse, har det sit Forblivende ved den af Sysselmændene sluttede Overenskomst eller foretagne tvungne Bjærgning.

Skulde Amtmanden derimod ikke billige den trofne Afgjørelse, er han berettiget til, derjom han enten personlig eller ved Fuldmægtig indfinder sig paa Bjærgningsstedet, at sætte de af Sysselmændene foretagne Overenskomster eller Bestemmelser ud af Kraft for den Del af Bjærgningen, som endnu ikke er udført, hvorefter de forblive bindende for den udførte Del Bjærgningen. Amtmanden skal da slutte en ny Overenskomst om Bjærgningen, og kan, om han vil, selv overtage Ledelsen eller foreskrive Sysselmændene de Regler, som dermed ved Bjærgningens Udførelse har at holde sig efterrettelig.

Kommer Amtmanden derimod ikke personlig eller ved Fuldmægtig til Strandingsstedet, har det sit Forblivende ved de af Sysselmændene trofne Bestemmelser.

Er Strandingsstedet af større Betydning eller for øvrigt nogen særlig Indledning opfordrer dertil, bør Amtmanden af og til selv indfinde

fig paa Strandingsstedet for at skaffe sig de bedst umlige Oplysninger om alle de Omstændigheder, der kunne saa Indflydelse paa de Resolutioner, som han i Medfør af denne Lov har at afgive. Amtmanden kan ved saadan Lejlighed umiddelbart beslutte i alt, hvad der ellers er overladt til Sysselmannden.

§ 9.

Er der rimelig Udsigt til, at Skibet kan hjælpes fra Stranden og igjen gøres sejdygtigt, bliver dette fornødmelig Gjenstand for Sysselmanndens og Bjærgernes Omhu. For saa vidt det ikke kan ske, blive alle Skibspapirer først og fremmest at reddes og tage i Bevaring. Af Gudsforret skal saa vidt mulig det, der har størst Værdi, reddes først, undtagen for saa vidt det mindre værdifulde vilde være ndsat for at bedrøves eller gaa tabt, og der ingen Anledning er til at betynde, at det mere værdifulde vil gaa tabt ved Udsættelse af dets Bjærgning. Det bjærgede skal bringes til et Sted, hvor det ikke er ndsat for at blive bortstykket af Havet, og de mere værdifulde og let transportable Ting skulle inarest mulig bringes i sikker Bevaring under forsvarelig Lufte og paalidelige Folks Ansvar. Ligeledes skulle de Ting, der ere mest udsatte for Vedærvæls ved Vædens og Vejrets Paa- virkning, bringes under Tag eller anden tilstrækkelig Bævering, for saa vidt Forhold og Omstændigheder tillade det.

Saa vidt muligt skal alt bortføres i de Pakker eller Kistager, hvori det antages, men hvor enten disses Størrelse ikke tillader dette, eller hvor Pakker eller Kistager ere saaledes bestabede, at Værene ikke kunne være sikkert opbevarede deri, eller endog Værenes Udtagelse og Afhænging kan være fornøden, for at forhindre at de bedrøves, bliver der at forholde saaledes, som Omstændighederne fordrer, dog skal der, saa vidt det kan ske uden Hindring for selve Bjærgningen, sørges for, at Pakkernes og Kistagerne Indhold saa usjægtigt som mulig bestemmes og oplygnes eller paa anden Maade bekræftes saaledes, at Oplysninger derom ikke mangle.

Værenes Bortbringelse skal bejærges paa den usjægteligste Maade, saaledes at de saa vidt muligt sikres baade imod Bestabigelse og Underløb.

Sysselmannden kan, naar han dertil finder Anledning, ansætte en eller flere Fornøden iblandt Bjærgerne for at være ham behjælpelig med at lede Bjærgningen, hvorfra disse erholde et yderligere Vedderlag efter Amtmandens Bestemmelse.

§ 10.

Hvad de skibbrudne selv besidde, baade af Waade, Tov eller andre til Bjærgningen hæn-

lige Redstaber, skal altid afgives af dem, lige som der ogsaa ved Bjærgelønnens Bestemmelse bør tages Hensyn til den Hjælp, der under Bjærgningen er ydet af det skibbrudne Mandskab. For øvrigt skulle Waade og Redstaber leveres af enhver, som ejer deslige Ting, og om fornødent gøres skal Sysselmannden sætte samme i Rekvisition; dog er Ejeren i saa Fald berettiget til at forlange at deltage i Bjærgningen paa samme Villkaar som de øvrige til Bjærgningen antagne Folk.

Det bjærgede Gods skal inarest mulig bringes til et bekvemt Sted til Opbevaring og under forsvarelig Lufte. Hertil kan Sysselmannden i fornødent Tilfælde anvise saa vel et Kirke loft som og private Bygninger, der staa ledige og ikke kunne lide ved saadan Benyttelse.

Der bliver ved paalidelig Bøgt at sørge for, at den Del af det bjærgede Gods, der ikke har kunnet indbringes i Hus, ikke bortstykkedes eller forvanskes, og Sysselmannden kan, om fornødent gøres, hos den nærmest boende Skjedsstaffer rekvirere skyldpligtigt Mandskab til at indføre denne Bøgttjeneste.

Sysselmannden skal søge at opnaa Overenskomst med de paagjældende om det Vedderlag, de skulle erholde for Bøgt af og Staben paa Waade, Redstaber, private Bygninger samt for ydet Bøgttjeneste, hvilken Overenskomst vil være at indsende til Amtmandens Approbation. Saa vel naar Amtmanden finder, at saadan Approbation ikke bør gives, som naar ingen Overenskomst er opnaaet med vedkomende, har han at tage Bestemmelse om, hvilket Vedderlag der skal tilkomme de paagjældende.

Med Bestemmelsen af Erstatning for Bestabigelse af Waade og Redstaber, skal ikke alene tages Hensyn til sammes Værdi, men ogsaa til det Afkast, Ejeren kommer til at lide, hvilket i Tvivlsmaalstilfælde bliver at afgjøre ved uvillige Mænds Skjøn.

Saa vel ved det foran anførte, som ved enhver anden Strandings og Bjærgningen vedkommende Foranstaltning, skal tilbørlig Sporsømmelighed iagttages; sælgelig skal ikke større Bøgt hold ansettes end Nødvendigheden træver.

§ 11.

Sysselmannden indfører i Politiprotokollen alt hvad der foregaar ved Strandings og Bjærgningen. Nærmere Regler herom vilde være at fastsætte administrativt, saa vel som om alt hvad der i øvrigt skal foretages ved Strandinger.

§ 12.

Naar de Folk, som findes paa det forulykkede Skib, ikke selv kunne skaffe sig Læge, Kost, behørig Sygepleje og andre Fornødenheder imod billig Betaling, skal Forligheden foranstalte

dem indkvarterede og forsynede med det fornødne, maad en af Amtmanden fastsat Betaling.

Ovrigheden skal ogsaa sørge for at de bort-hjælper, naar de begjære det. Paa lignende Maade sørger Sysselmannden for de til Skibet hørende Lødes Begravelse, der skal ske med største Sparommelighed, naar ikke anden Udvej til saammes Afholdelse findes end Betaling af det bjærgede, og ikke Skibsføreren, eller hvem der ellers kan handle paa Ejeren's Begne, ønsker en noget anseeligere Begravelse.

§ 13.

Der tilkommer Sysselmannden foruden sel Beskrivning til og fra Strandingsstedet et dagligt Bedrags af 5 Rkr., og desuden 5 Rkr. for Rattjeneste, som Betaling for den Tid, han overnærer og leder Bjærgningen, hvilket Bedrag dog ophører, saasnart der er bjærget, hvad der er muligt af Ladningen og Skibsføret; betimod kan Sysselmannden ikke beregne sig nogen Betaling for den Tid, der anvendes paa Skibsbjærgens Ophugning, hvorved hans Nærværelse ikke er nødvendig.

Alle Udgifter, der foranlediges af Strandingen, saa vel vedrørende Skibsskødet som Bjærgning og Ophugning af Gods, afholdes af Strandingsmassen.

§ 14.

Auktion over strandet Skib og Gods skal ikke finde Sted, førend eller med mindre Skibsføreren eller den, der er berettiget til at handle paa Ejeren's Begne, erklærer sig derfor. Har ingen i saa Henseende meldt sig forinden Forløbet af 20 Uger fra den Tid, offentlig Beskjendtgjørelse, jvfr. § 19, er stillet om Strandings-tilfældet, vil Skib og Gods være at bortfælg ved offentlig Auktion.

Ejerne eller de, som træde i disses Sted, kunne altid, saa længe Gods endnu ikke er bortsolgt, erholde samme udleveret in natura, imod at betale alle derpaa hvilende Omkostninger, og bliver da Rædten i forærvante Tilfælde at bestemme ved loutlig Tagation, hvormed der i enhver Henseende vil være at forholde efter Lovens almindelige Grundsaetninger og Regler for Tagationer.

§ 15.

Naar strandet Skib og Gods skal bortfælg ved Auktion, skal den foranstaltet saaledes, at Gods kan ventes udbragt til de fordelagtigste Priser. Der skal vælges en passende Tid og Sted for Auktionen som Omstændighederne tillade. Beskjendtgjørelse om Auktionen indrykkes i „Færs Amtstidende" samt læses ved Kirkestaerne i det Syssel, hvort Strandingen har fundet Sted, eller, om hensigtsmaessigt findes, i flere Stykker. Under Amtmanden, at det bjær-

gede har en betydelig Værbi, lader han tillige Beskjendtgjørelse om Auktionen indrykke saa vel i „Berlingske Tidende" som i udenlandske Blade.

Auktionsbetingelserne skulle, hvis Ejeren formodetst fraværelse ikke kan varetage sit Løb og ikke heller hertil har bemyndiget nogen, approberes af Amtmanden. Sysselmannden skal da være Inkassator og erholde 4 pCt. af Auktionsbeløbet for Inkassationen.

Hvis nogen er til Stede, som kan handle paa Ejeren's Begne, uden at dog det Tilfælde indtræder, at Auktionen i Folge § 14 bortfalder, skal dennes Mening indhentes med Hensyn til Beslutning om Bovernes Bortauktionering og Auktionsbetingelserne.

§ 16.

For saa vidt fornøiede Stater maatte ansætte Konsuler eller Vicekonsuler paa Færøerne, og den Stat, hvortil et strandet Skib hører, har en saadan Konsul, skal bemeldte Embedsmænd, naar ellers ingen er til Stede, som har uindskrænket Fuldmagt til at handle paa vedkommendes Begne, have Udgang til selv eller ved Fuldmægtig at overføre Bjærgningen for derunder at paase de paagældendes Løb og afgive sin Mening om de Forholdsregler, der til dette Bjemed maatte være tjenlige.

Naar Strandning indtræffer, skal Amtmanden snarest mulig give vedkommende Konsul Underretning derom, dog uden at der af Hensyn hertil kan ske nogen Udskættelse ved Bjærgningen.

§ 17.

Det Gods, som enten ved at glemmes udsættes for at bedæves, eller som i øvrigt vil lide i Værbi eller paadrages sandomme Beskninger, at vedkommende ikke kan være tjent med dets Hentlingen, skal snarest mulig sættes til Auktion, hvorefter Sysselmannden i saadant Tilfælde gjør Indstilling til Amtmanden, der da resolverer i Sagen. Bestemmer Amtmanden, at Bortfælg skal finde Sted forinden den fastsatte Tidsskrift, tager han samtidig tillige Bestemmelse om Tid, Sted og Beskjendtgjørelsesmaade for Auktionen.

§ 18.

Amtmanden skal sørge for, at det indkomne Auktionsbeløb anvendes til at dække alle paa Gods hvilende Udgifter. Det øvrige af Beløbet lader han deponere i Fordebskassen, indtil det er afgjort, hvem det tilfalder.

§ 19.

Naar Skib og Gods bjærges, uden at Skibsføreren eller nogen anden, der træder i hans Sted, følger samme, og heller ingen har meldt

fig, der paa en utvivlsom Maade har legitimeret sig, har Amtmanden uophødbelig at betjendtgjøre Strandingskiftet i nedennævnte offentlige Tidender med nøjagtig Angivelse paa vel af Stedet og Tider, hvor Bjærgningen er foregaaet, som af de Egenheder ved Skibet eller Modset, som kunne tjene til at gjøre samme kjendeligt, samt af enhver Omstændighed, der kan bidrage til at udfinde Ejerne, hvorhos disse skulle opfordres til at melde sig hos ham inden Aar og Dag, for behørig at godtgjøre deres Afkomst til det strandede, og, imod at afholde Omkostningerne efter hans Opgjærelse, modtage dette eller det Pengebeløb, som er traadt i sammes Sted. Betjendtgjørelsen indrykkes 3 Gange paa vel i „Færo Amtstidende“ som i „Berlingske Tidende“.

§ 20.

Naar nogen melder sig som Ejer, skal Amtmanden prøve de Beviser, hvormed han vil godtgjøre sin Ejendomsret. I tvivlsomme Tilfælde kan Amtmanden henstille Sagen til Justitsministeriets Afgjærelse. Skulde en eller anden Mangel være i Beviset, kan Justitsministeriet dog, efter at den Tid er forløbet, hvori andre endnu kunne melde sig, tilkjende Retklamanten Godset, hvis der, uagtet hin Mangel, findes en til Næsthed grænsende Formodning om, at det virkelig tilhører ham. Tilseendes er den, der har meldt sig som Ejer, berettiget til at indbringe Sagen til Justitsministeriets Afgjærelse, naar Amtmanden ikke erkjender de af ham fremskaffede Bevisligheder for Næstgjørende. Retklamanten er ogsaa bejoget til at faa sine Bevisers Tilstrækkelighed prøvede ved Domstolene.

Det Godde, hvortil ingen Ejer melder sig inden den forestemte Frist, hjevnsalder til Statskassen. Skulde der indtræffe saadanne yderligere Omstændigheder, som kunde indhelde Grunde til, endogaa efter at Beløbet var tilfaldet Statskassen, at tilstaa Ejeren samme, vil Forestilling derom være at gjøre til Justitsministeriet.

§ 21.

De private Forstrandsejere skulle være berettigede til med egne Født at bjærge og opbevare det løst paa deres Forstrand fra Havet inden levende Følks Medfulge opbevare Stykgods eller Brag.

Bjærgerne skulle snarest mulig meddele Sysselmannden Underretning om den foran omhandlede Bjærgning, saa vel som om hvad der maatte bjærges af Brag, der findes i aaben Sø eller mellem Landene, saasom i Fjorde eller Vig. Der meddeles Sysselmannden samtidig Underretning om det bjærgede er forsynet med noget tydeligt Mærke.

Bjærgelsen af det i denne § omhandlede Brag er, for det der findes i aaben Sø, Halvdelen, for det der findes i Fjorde eller Vig $\frac{1}{4}$.

og for det der findes paa Forstranden $\frac{1}{2}$, dog skal der tilkomme Bjærgerne $\frac{1}{4}$ af det bjærgede der findes under Forbjærge eller anden lignende Forstrand, hvor det er forbundet med særlig Besværighed at faa det bjærget.

I Tvivlsmaastilfælde afgjør Amtmanden hvad der skal henregnes til Hav, og hvad til Fjord, samt hvilken Forstrand der skal henregnes til de særlig besværlige at faa opbjærget paa.

§ 22.

Stortvrag, hvortil henregnes Stykgods og Brag, der er vurderet til 2 Kr. eller derover, bortselges af Sysselmannden ved offentlig Auktion, der foranstattes betjendtgjort af ham paa behørig Maade, jfr. § 15. Tid og Sted bestemmes af Sysselmannden efter Reglerne i § 15.

Naar Stortvrag opbjærges, skal Sysselmannden afholde Auktion derover i det mindste ved hvert Aariats Slutning. Sysselmannden og Buderingsmændene have nøjagtigt at paase, om det bjærgede og solgte er forsynet med tydeligt Mærke.

Smantvrag bortselges ved offentlig Auktion ved Sysselmandens aarlige Omrejsse.

Det Stort- eller Smantvrag, der er udsat for at gaa tabt, bortselges ved offentlig Auktion snarest mulig af Sysselmannden, der da tager Bestemmelse om Betjendtgjorelsesmaaden for Auktionen.

Det indkomne Auktionsbeløb indjendes af Sysselmannden, efter at Bjærgelønnen er fra- dragen, til Amtet.

§ 23.

Efter Udløbet af hvert Halvaar tilstiller Sysselmannden Amtmanden en Beretning over hvad Stort- og Smantvrag der er bortsolgt i Sysslet i det forløbne Halvaar, samt om det har været forsynet med tydeligt Mærke.

Har det bortsolgte Brag været forsynet med tydeligt Mærke, vil der med Hensyn til samme være at forholde efter Reglerne i §§ 19 og 20.

Del indkomne Beløb for Brag, der ikke er forsynet med tydeligt Mærke, eller hvortil ingen Ejer melder sig inden den fastsatte Frist, tilfalder Statskassen.

§ 24.

Den, som forsammer de Pligter, som denne Lov paalægger ham i Anledning af Strandinger, falder en Bøde fra 2 til 100 Kr. til Færo Amts Fattiggjæls, for saa vidt ikke Lovgivningens almindelige Bestemmelser fastsætter anden eller højere Straf.

Sager, som maatte opstaa i Anledning af Overtrædelser af denne Lov, behandles som offentlige Politisager.

§ 25.

Med Hensyn til Opstilling af Nukere, Nukertove og andet Skibvædselskab har det sit Forblivende ved Bestemmelserne i Lov af 22de December 1876.

Ved Udarbejdelsen af foranstaaende Lovforslag have vi søgt at komme den i det øvrige Ringerige gjældende Lovgivning saa nær som muligt, og navnlig Bestemmelserne i Anordning af 28de December 1836 tilkompet og afsæst efter de herskende Forhold, saaledes som de have udviklet sig.

Med Hensyn til de vigtigste Afgørelser, som vi have gjort fra nævnte Anordning bemærkes, at Grunden til, at vi i § 2 have foreslaaet, at Sysselmændene skulle være Strandfogder, er, at de som oftest have ledet Bjærgning ved indtræfne Strandinger paa Landfogdens Begne. Vi have derfor, i Lighed med hvad der er udtalt i den i Lagtinget i 1832 afgivne Udvalgsbetænkning i Sagen anset det for hensigtsmæssigt, at det i Loven fastsættes, at Sysselmændene skal være Strandfogde, hvorved tillige en Del af det Omkost ved Indberetninger og Approbationer, der nu finder Sted, og navnliggjør Bjærgningen, undgaaes. Naar vi i § 4 have villet fastslaa, at Bjærgningskontrakt skal indgaaes eller vedgaaes i Sysselmændens Overvarelse i Stedet for, som i bemeldte Anordning bestemt, i Overvarelse af Amtmanden, da er det foranlediget ved, at den Afstand, der er imellem de nærmeste Syssler og Thorshavn, vil bevirke at Bjærgningen vil forsinkes alt for meget, hvis Skibsføreren og Bjærgerne først skulle rejse til Thorshavn til Amtmanden.

At vi i § 7 ville fastslaa, at Bjærgerne skulle være berettigede til at forlange mindst $\frac{1}{4}$ af det Bjærgede, naar det bliver paalagt dem som Pligt at bjærge Godset, fordi Sysselmændene ikke har kunnet formaa Gøst til godvillig at udsføre Bjærgningen, er foranlediget ved, at vi finde det alt for ubilligt imod Bjærgerne imod deres Vilje at paalægge dem dette Arbejde og de dermed ofte forbunde Forer, inden at de ved Loven sikres et fyldestgørende vederlag og ikke udelukkende ere bundne til at underbyde sig et administrativt Skøn, hvorimod vi have formet, at et saadant Skøn er tilstrækkeligt ved Fastsettelsen af den Betaling, der tilkommer dem for et saadant mindre Arbejde, som at bringe Skibet af Grund, samt af den Betaling, der i Folge § 10 skal erlægges for Baghold, samt Brugen af Waade, Redskaber og Værktøjer.

I § 8 have vi fundet det rigtigst at foreslaa, at Amtmanden enten personlig eller ved Fuldmægtig skal komme til Stede paa Strandingsstedet, naar han finder det fornødent at gribe

ind i Sysselmændens Ledelse af Bjærgningen, da vi formene, at dette er nødvendigt for med Rette at gribe ind i Ledelsen.

Efter § 9 kan Sysselmændene ansætte Jor-mænd til at assistere sig med at lede Bjærgningen. Vi have fundet en saadan Bestemmelse praktisk og tillige tænkt os Nødvendigheden af, at Sysselmændene for en kortere Tid kunde blive nødsaget til at forlade Strandingsstedet paa Grund af andre uopstøttelige Forretninger.

Naar vi i § 10 have villet fastsætte, at Ejerne af Waade og Redskaber, der skulle sættes i Retvisning, skulle være berettigede til at deltag i Bjærgningen, da er dette navnlig stift af Hensyn til Waade for at give Ejeren Lejlighed til at hindre, at de komme til Stads, i hvilket Tilfælde Ejeren i egenlunde altid er syldestgjort ved at saa Waadens Værbi erstatet, da gode Waade ofte, som bekendt, ere Ejernes juu vigtige og tjære, at han ikke vil afse dem for den dobbelte Værdi.

Grunden til, at vi i § 11 have villet fastslaa, at nærmere Bestemmelser om Forelsen af Protokoller som andet Strandinger vedrørende, skulle vednes administrativt, er den, at vi finde, at flere Strandinger og Bjærgning vedrørende nærmere Bestemmelser ikke egue sig til at indbrages for Lovgivningsmagten. Det heldigste vilde maaske være, at der af Justitsministeriet, efter Indstilling af Lagtinget eller af Amtmanden, blev udsendt et Reglement eller en Instruks herom.

Den i § 13 fastsatte Betaling til Sysselmændene, der træder i Stedet for de i Sportelreglementet bestemte Diæter til Landfogden af 2 Rr. daglig, have vi foreslaaet efter Skøn.

Naar vi i § 14 have sat en Tidsfrist af 20 Uger, inden Strandingsauktionen, i Tilfælde af Ejernes Udeblivelse, afholdes, i Stedet for de i fornevnte Anordning fastsatte 12 Uger, da er denne længere Tidsfrist begrundet i Dernes isolerede Betingelse. Grunden til, at vi foreslaa, at det skal slaas fast i Loven, at Sysselmændene skal være Inkassator, for saa vidt Ejeren af Godset ikke forlanger en anden, er, at vi finde at Billighed taler for, at Sysselmændene, som vil faa det største Arbejde ved indtræffende Strandinger, ogsaa faar den med Inkassationen forbundne Fortjænst.

§ 16 er foranlediget ved, at der efter Forlydende agtes oprettet et Konsulat her.

I § 18 have vi af praktiske Hensyn foreslaaet den Ejeren tilkomende Andel af Auktionsbetæbet deponeret i Jordebogsforretningen i Stedet for, som i bemeldte Anordning fastsat, i Nationalbanken.

Saad § 21 angaar, da have vi været i Tvivl om, hvorvidt det burde tillades andre end Forstrandsejere at opbjærge det paa sidstnævnte Forstrand opbevarede Stort eller Smastorag, men

under Forudsætning af, at dette Spørgsmaal i ethvert Fald vil blive drøftet i Rigtinget, have vi foreløbig ikke villet fremkomme med Forslag herom. Hvad Hjørgelørens Størrelse angaar, da er den af os foreslåede den, der ved Sæd- vane har udviklet sig her.

§ 22 og sidste Stykke af § 23 fremkommer for at simplificere den hidtil brungte vidtskiftige og indviklede Fremgangsmaade, hvorefter der er blevet skrevet frem og tilbage imellem de forskellige Myndigheder i Anledning af Stortrags Opbærgning og Vortsaag. Maximumgrænsen for Boderne have vi i § 24 kun foreslået til 100 Kr., da vi anse den i det øvrige Klagerige gjældende Maximumgrænse af henholdsvis 200 og 400 Kr. for at være temmelig høj.

I Udvalget, der er nedsat i Anledning af Ordning af Administrationsforholdene, den 26de August 1883.

J. H. Schrøter, J. Dalsgaard.

Ordfører.

M. Danielsen.

Med Reservation

J. E. Dyrhuus, E. Olsen.

Den 28de August fremlægdes følgende Mindretalsbetænkning:

Til at tage under fornyet Overvejelse det tidligere i Ringet indbragte og i flere Rigtings- sessioner behandlede Spørgsmaal angaaende Omordning af Administrationsforholdene, er der i Aar nedsat et 5 Mand's Udvalg, hvoraf under- tegnede ere Medlemmer.

J. E. Olsen af, at de tidligere paapegede mange Forhold og Omstaaender omfatte en saa gjennemgaaende Indgriben i Administrations- forholdene, som ikke lade sig bringe i Forslag uden store Forarbejder og lang Tids Sam- arbejde, har Udvalget ikke drøftet sig til at drøfte, endnu mindre til at fremkomme med noget al- mindeligt Forslag. Derimod er Udvalget enig i, for indværende Aar at tage under Over- vejelse de herværende Forhold, vedkommende Strandinger og Hjørgning af Breg, idet man maatte samstemme i, at de Vedbestemmelser, som her gjælde, nemlig R. L. 4 Bogs 4 Kap., ere meget forældede, hvorfor Analogien af Anord- ning af 28de Decbr. 1836 hovedsagelig er anvendt her, hvor Rorste Lovs Bestemmelser ikke passede eller vare tilstrækkelige, hvilket Forhold ofte har vist sig at være meget uheldigt. Det vil derfor være ønskeligt at saa nye, efter vore

Forhold afpassede Bestemmelser tilvejebragte, hvorfor Udvalget har udarbejdet et Ukast til en Strandings- og Hjørgningslov, hvilket er fremlagt i Ringet i Aar.

Maar vi undertegnede ikke have villet under- skrive den Ukastet ledsagende Højsendelses- skrivelse eller Betænkning, da ligger det i, at deri er optaget et Punkt, som for øvrigt ikke har været til Forhandling i Udvalget, vedrørende Landfogedembedet. Altsom vi for Øjeblikket ikke kunne udtale eller danne os nogen begrundet Mening herom, saaledes mene vi heller ikke at kunne være med til at foreslå Ringet nogen Indstilling i saa Henseende til Justitsministeriet, og maa vi derfor slutte os til det ene Udvalgs- medlem Hr. M. Danielsen i dette Punkt. Under- tegnede, der i Forening med sidstnævnte allsaa ere i Fjertal, fortaander Ringet for Tidens at indlade sig paa nogen Indstilling vedrørende Landfogedembedet.

Hvad der næst angaar, at undertegnede have underskrevet det fremlagte Lovudkast med Re- servation, da skulle vi bemærke følgende:

Lovudkastet vedrører et Forhold af stor Betydning for Deene, og vi mene derfor, at det maa udarbejdes med Omhu og med nøje Pro- vesse af alle denne Sag vedkommende Forhold og Lovbestemmelser. Dette mene vi at der er levet os alt for kort Tid til, idet Udkastet kun har været nogle saa Dage under Udarbejdelse og Prøvelse. Desuden har medundertegnede Olsen i disse Dage vel været travltværende, saa det har været umuligt at kunne gennemgaa Sagen tilstrækkeligt. Hvad der imidlertid har bevirket, at vi i det hele have kunnet være med til at tiltræde Forslaget er, at Strandings Anord- ningen af 28de December 1836 er fulgt som Forbillede og at alle SS. som passet, i Røsten ere affattede efter denne, med Udeladelser og Tilføj- ninger afpassede efter Forholdene, hvorhos der er medtaget en Del nye Bestemmelser, som ere en ligesom uundværlig Følge af de herværende sted- lige Forhold og Tilstande. Da vi derhos mene, at Sagen er af saamegen Betydning, at den bør fremmes allerede i Aar, og da Udkastet forment- lig vil kunne bruges som et Grundlag for en eventuel Lov, have vi troet at kunne gaa med til at indbringe Forslaget til Behandling og Drøftelse i Ringet; dog maa vi fremhæve, at vi, specielt med Hensyn til, at Grundprincippet, saa vel i den danske Hjørgnings Anordning som i Forslaget, er tvungen Hjørgningspligt, have været i megen Tvivl om at kunne tiltræde For- slaget saaledes som det er affattet, da vi mene at tvungen Hjørgningspligt kun bør paabødes, hvor der er Tale om ligesom Strandings, hvor- ved vi forstaa at der er levende Føljs Medjag, eller i alt Fald et Tilfælde, som fordrer øje- blikkelig Hjelpe til Hjørgning af Skib og Lad- ning eller hvor der er Spørgsmaal om en større

Verdis Bevaring fra Udborg eller betydelig Forringelse. For Tilfælde af mindre Betydning og under andre Forhold end anført, maa vi absolut fraraade tvungen Bjærgningspligt fastslaaet.

I det vi for øvrigt maa være med til at foreslaa Tinget at fremme Behandlingen af det fremsatte Lovudkast, forbeholder vi os at fremkomme med de Forslag og Endringer, som Sagens Behandling maatte give os Anledning til.

Copenhavn, den 27de August 1885.

S. S. Djurhuus. C. Olsen.

Den 1ste September paabegyndtes Sagens 2den Behandling. Flertallets Ordfører (Schroter) gennemgik Flertalshetensbetænkningen. Djurhuus gennemgik Mindretalsbetænkningen og bemærkede, at Grunden til, at han og Olsen havde understrevet Lovudkastet med Forbehold, var nærmest den, at de ikke syntes om den foreslaaede Bjærgningspligt; thi hvad enten det gjaldt om at redde Menneskeliv eller Gods, gif Folk dertil uden Tvang. Bjærgelønnen burde paa Grund af Forholdene her sættes lidt rigelig. Naar der var Bjærgningspligt, maatte Folk hysse Strandfogden (Syjselmanden) og gaa ud at bjærge, selv om det kun var et gammelt, raadvent Strog til 200 Kroners Værdi; men her vilde Godtgørelsen ikke staa i Forhold til Arbejdet, hvilket havde gjort ham betydelig. Udkastet var desuden affattet saa usfuldkommen, at det næppe kunde bruges som Grundlag for en Lov. Denne Lov var saa vigtig for Landet, at selv dygtige Folk burde have en Maanedstid til at udarbejde den, derfor havde han ikke kunnet sætte sig ind i den paa saa kort Tid. Hvad dernæst angik Spørgsmaalet om Vandfogedembedets Besættelse, da havde Udvalget oprindelig besluttet kun at arbejde paa en Strandings- og Bjærgningslov og i øvrigt lade Admistrationsagen hvile; men Ordføreren havde senere optaget dette Spørgsmaal. Taleren dristede sig imidlertid ikke til at gaa til Ministeriet med et saa umotiveret Forslag. Ordføreren bemærkede, at Udkastet ikke gav sig ud for at være fejlsøgt, men han maatte hævde, at det kunde bruges som Grundlag for en Lov. For at give Tingets Medlemmer Vejledning til saa godt som muligt at sætte sig ind i Udkastet, havde Udvalget bestræbt sig for at fremsætte det saa beredt som muligt. Naar man sammenlignede dette Udkast med andre Udkast (f. Ex. Udkast til Brandestevneloven, da det første Gang kom frem i Tinget) maatte dette betegnes som et godt Grundlag. Flertallet havde ikke villet

hærne sig formegnet fra de Principer, der vare gjældende i den danske Bjærgningslov. Det havde fra først af været Meningen at inddele Loven i forskellige Afsnit; men man havde ikke set sig i Stand dertil, da de forskellige Bestemmelser grebe ind i hverandre. Effersø maatte give Djurhuus Ret i, at Udkastet havde flere Mangler. At affrive et Lovforslag kunde gøres paa nogle Dage, men til at udarbejde et saadant efter sædvanlige Forhold, kunde der udkræves flere Maanedes. Det var derfor undskyldeligt, om dette Forslag ikke var saa godt, som man kunde ønske det. Djurhuus bemærkede, at naar Mindretallet var gaaet ind paa at underskrive Udkastet, var det fordi den danske Lov var fulgt som Grundlag. Ordføreren bemærkede, at dette Forslag var en Afstrijs af den danske Lov. Olsen hævdede, at det i Udvalgets første Møde var afsluttet, at der foretog sig kun stude arbejdet paa en Bjærgningslov.

Derefter behandlede Lovforslaget i følgende Afslut:

§§ 1, 2 og 3 oplæses af Ordføreren. Olsen bemærkede, at der i § 1 stod, at der skulde sendes Bud til Syjselmanden; men han kunde ikke saa ud af § 13, at Beslutningerne herved skulde afholdes af Strandingsmassen, hvad der dog maatte være Meningen. Peter sen kunde godt forstå, at der skulde sendes Bud til Syjselmanden, naar der var Tale om en virkelig Strandings; men hvis der indbød saa ubetydelige Gjenstande, at en Vaad kunde bjærge dem, var dette næppe nødvendigt. Ordføreren lovede at denne sidste Udtalelse skulde blive taget under Overvejelse i Udvalget. Med Hen syn til Olsens Bemærkning mente han, at naar der i § 13 stod at „alle Udgifter“ skulde afholdes af Strandingsmassen, maatte den nævnte Udgift ogsaa regnes med. Efter korte Bemærkninger af Olsen og Ordføreren indtalte B. Nielsen at det havde været heldigere om Lovforslaget var blevet affattet i forskellige Afsnit, hvilket Ordføreren ogsaa syntes, men han havde, som alt bemærket, ikke set sig i Stand dertil. Olsen fandt, at der i § 2 manglede en Bestemmelse om hvorledes det skulde forholtes, naar Syjselmanden ikke kunde komme til Stede. Ordføreren svarede, at Syjselmanden i Henhold til § 9 kunde sætte en anden i sit Sted. Olsen havde forstået § 9 sidste Stykke som om der var Tale om Formænd ved Bjærgningen, men ikke om Stedfortrædere for Syjselmanden. Der var Forskel paa at saa en dygtig Formand til at forestaa Bjærgningen og en Mand, der var dygtig til at føre en Strandingsprotokol. Ordføreren bemærkede, at hvis det var en Mangel, at der ikke var bestemt noget om, hvem der skulde træde i Syjselmandens Sted, var den samme Mangel til Stede i andre Love f. Ex.

Grindeloven. Efter nogle yderligere Bemærkninger herom, ved hvilke Dyrhans oplyste, at i den danske Lov fandtes en Bestemmelse om, hvorledes der skulde forholdes, naar Politimesteren ikke kunde komme til Stedet, oplæste Ordføreren

§§ 4, 5 og 6. Formanden spurgte, om det ikke var en Fejlsagelse, naar der i § 4 henvises til § 6. Ordføreren bemærkede, at denne Henvisning var foreslaaet i Bighed med den danske Lov. Formanden gjorde opmærksom paa, at § 4 i den danske Lov henviser til § 9, der handler om Indgaaelse af Hærgningskontrakter; men en Bestemmelse herom var allerede optagen i Udsættets § 4. Olsen fandt det uheldigt, at Amtet skulde „bestyre Hærgningen“. Bestemmelsen i § 4 3dje Stykke, om at Sysselmanen skulde gjøre Skibsføreren opmærksom paa, at han ikke behøvede at give efter for Hærgernes Fordringer, syntes Læseren ikke om, ligesom det var urimeligt, at en indgaaet Kontrakt skulde være bindende for Hærgerne, men ikke for Skibsføreren. Formanden oplyste, at Slutningen af § 4 var enslydende med den tilsvarende Bestemmelse i den danske Lov, hvortil Ordføreren søjede, at Udsættet ikke havde villet hævne sig for meget fra den danske Lov, men havde forestillet at saa Afviselserne frem i Form af Endringsforslag. Udsættets Flertal havde ikke villet forrette Hærgerne; men da der var Uvilighed for, at disse kunde stille ublu Fordringer, havde det ment, at burde lægge Hærgerssen i Amtets Haand, og at Sysselmanen burde meddele Skibsføreren, at han ikke var prisgiven Hærgerne. Peter Jensen bemærkede, at ifjant § 6 begynde med at omtale, at der ved Kommens fastsættelse burde tages Hensyn til „Fare og Besvær“, endte den dog med, at Lønner altid skulde være under $\frac{1}{2}$ af det hærgebe. Men det ikke vilde være heldigere at sige, at den ikke maatte overstige $\frac{1}{2}$? Olsen fandt det ogsaa uheldigt, at Hærgesønnen altid skulde være under $\frac{1}{2}$, hvilket kunde blive haardt for Hærgerne. Han havde tænkt paa at foreslaa en Tilføjelse om, at Amtmanden ogsaa skulde kunne sætte den højere end $\frac{1}{2}$. Dyrhans havde i Udsættet foreslaaet Ordet „under“ udeladt og skulde ikke have noget imod, at Lønner kunde sættes over $\frac{1}{2}$. Den danske Hærgningstov blev given i 1836 og var ikke tilsvarende nu. Kom et Stib paa Grund ved de danske Ryster, blev der slet ikke Tale om at bringe Hærgningsloven; men der kom strax Dampere, som ofte forlangte 20.—30,000 Kr. for at tage det ar Grundene; hvilket de ogsaa fik, ofte for et Par Lunders Arbejde. Ved Hærgning kan Lønnen ikke altid staa i Forhold til den Tjeneste, der bliver ydet, men den burde fastsættes rigelig. Ordføreren indrømmede, at Hærgerne burde saa deres Arbejde godt be-

talt. Naar Olsen havde ment, at Hærgesønnen ikke maatte være under $\frac{1}{2}$, maatte Læseren dog forstaa, at hvis her strandede et Stib med en Ladning Kasse, vilde det vel være for meget at forlange hver tredje Sæd i Hærgelsen. Man kunde ikke sammenligne: Naar med Hærgningsdampere. Han troede at Hærgerne vare tilfjærlig sikrede ved, at Hærgelsen var overladt til Amtet. Formanden indtalte, at naar Skibsføreren var til Stede, kunde denne slutte Kontrakt med Hærgerne, hvis han kunde komme overens med dem. Kunde han ikke det, eller han af andre Grunde overgav Stib og Gods til Dyrighedens Dampere, eller der ikke fulgte Folk med Stibet, maatte Sysselmanen se at saa Folk til at hærge for en Løn, der i Folge § 8 skulde være under $\frac{1}{2}$ af det hærgebes Værdi. Kunde Sysselmanen imidlertid ikke saa Folk til at hærge, saa, men ogsaa først da, indtraadte Hærgningspligt. Ordføreren søjede hertil, at § 6 var en Beskrivelse for Sysselmanen med Hensyn til Bestemmelsen i § 5. Han troede ikke, at nogen indlød sig paa at hærge uden først at have truffet Aftale med Sysselmanen om Lønnen. Rasmussen fandt, at det var bedre, at fastslaa $\frac{1}{2}$ som den laveste end som den højeste Løn. Man kunde tænke sig, at det var et gammelt værdiløst Skrog, der skulde hærges eller at det hærgebe transporteret en lang Vej for at bringes i Sikkerhed, saa vilde Udsættet naturligvis ikke blive betydeligt. Det vilde ogsaa være vigtigt at tvinge Folk ud i Fare efter værdiløse Gjenstande. Olsen vilde holde paa at faa § 8 forandret. Naar Sysselmanen altid maatte byde en Hærgesøn, der var under $\frac{1}{2}$, vilde Folgen blive, at der altid maatte anvendes Tvang, hvilket derimod ikke vilde være Tilfældet, naar der stod „over $\frac{1}{2}$ “. Han fandt det uheldigt at frentalde en Lov, efter hvilken Hærgerne vare pligtige først at hærge og siden nøjes med den Løn, der bodes dem. Ordføreren var i Fødselsagen enig med Formanden om: Forstaelsen af disse Ser. Flertallet havde tænkt paa at fremsætte Forslag om, at Sysselmanen ikke skulde kunne afslutte Kontrakt, naar han selv var interesseret i Sagen som Hærgesøn. Dyrhans bemærkede, at naar Sysselmanen var til Stede paa Embedsvejen, var han ikke Hærgesøn. Hvis, ved en indtrædende Stænding, alt var hærget for Sysselmanen kom til Stede, maatte Lønnen bestemmes efter § 6. Sæt nu, at Amtmanden fastsætter Hærgesønnen til $\frac{1}{2}$ af Værdien, saa kan dette, naar Stændingen har nogen Betydning, blive en tilfjærlig Løn i Forhold til den Tid, der var anvendt, og vedkommende Hærgesønderer, der f. Ex. boede i Amerika, vilde have Grund til at glæde sig, men de vilde vistnok smile ad de godmodige Hærginger, der sendte dem $\frac{1}{2}$ af Værdien. Formanden fandt, at § 8 ikke var heldig affattet. Naar Hærgningen blev besørget

af Dørligheden, burde der, selv om der ikke var Tale om Bjaergningspligt, have en fast Siegel, saa Bjaergene vilde, hvad de kunde forlange. Staar der „under 1/4“ (eller en vis anden Andel), vide de ikke hvad de saa; sættes derimod „mindst 1/4“ (eller en vis anden Andel), vide de hvad de kunne holde sig til. Müller udtalte, at Bestemmelsen i § 6 ikke kom til Anvendelse, uden naar der ikke var oprettet nogen Kontrakt; men paa den anden Side for tvungen Bjaergning indtraadte. Det vilde dog være heldigst, at Betalingen blev bestemt, for at Bjaergene kunde vide, hvor meget de kunde saa; f. Ex. at de altid skulde saa 1/4. Ordføreren bemærkede, at efter § 7 kunde ingen tvinges til at bjærge for mindre Løn end 1/2; men Dørligheden maatte have Lov til at tage Fok til at bjærge for mindre Løn, og man burde ikke forudsætte, at den vilde vike sig indhuman. Efter nogle yderligere Bemærkninger af Djurhuus, Formanden og Ordføreren, Rådhusets Forhandling om dette Afsnit; hvorefter Forhandlingerne afsluttes til et følgende Møde.

Den 2den September, Efterm. Kl. 1, fortsattes Forhandlingen.

§ 7 op læses af Ordføreren som bemærkede, at Djurhuus havde været imod Indførelsen af Bjaergningspligt; men Flertallet kunde, uagtet det ikke havde Tvang, ikke se andet, end at den var nødvendig. Taleren vilde spørge Djurhuus, i hvilke Tilfælde det skulde være Pligt at bjærge og i hvilke ikke. Djurhuus bemærkede, at § 7 var kommen ind paa en rent forkert Plads; den burde staa bag efter § 8. Udtalelsen var et mislykket Plagiat af den danske Strandingslov. Man kunde ikke komme ud af dette Måre, uden at hele Forslaget blev omarbejdet, hvilket burde ske saaledes, at man først tog frivillig Bjaergning, dernæst kontraktmæssig Bjaergning og endelig lovbinden Tvang. Han havde ikke sagt, at der slet ikke maatte have Tvang; men han troede, at Arbejdet vilde blive bedre udført naar Folk arbejdede frivillig end naar Politiet skulde tvinge dem dertil. Næste Lov paabød ikke Tvang, men den sagde at der skulde bjærges. Det var nødvendigt, at Bjaergelønnen i § 6 blev sat lidt rimelig, ikke under 1/4, saa vidste Folk, hvad de havde af holde sig til. Poulsen spurgte, hvad der var Tale om at tvinge Folk til. Hvis der var Tale om at redde Menneskeliv, behøvedes ingen Tvang; men Taleren var udtalt om at redde Breg og Gods. Ordføreren havde i Aar talt om Bærdier paa 70,000 Kr. Taleren vilde spørge, om Ordføreren havde gjort sig bekendt med, hvad der var blevet indbragt af de her foresaldne Strandinger, og om de tvungne Bjaergere saa altid vilde have været tjente med

den foreslaede Lov. Ordføreren fandt, at Bjaergene vilde være tilstrækkelig sikrede, naar de fik mindst 1/4, men fandt det bejndeligt, at nogen skulde vilde tvinge dem til at arbejde for 1/2, naar de frivillig vilde arbejde for en mindre Løn. Han fandt, aternes Rætteløse burde være som den er, og protesterede paa det bestemtste imod, at man kaldte Lovforslaget et Plagiat af den danske Lov. At det lignede den Lov, det var uarbejdet efter, fandt han ganske naturligt. Dalsgaard fandt det underligt, siden Djurhuus saa stærkt kritiserede dette Forslag, at han ikke selv havde sagt at forbedre det. Djurhuus havde hærdet, at den danske Lov ikke indeholdt Bestemmelser om Bjaergningspligt, og i Udvalget havde der været Uenighed om dette Punkt. Taleren troede dog ikke, at denne Pligt vilde komme til Anvendelse indtægen under ganske særegne Omstændigheder. Poulsen vilde, siden Ordføreren ikke indlod sig paa at tale om Bærdien af foresaldne Strandinger og formentlig kun tænkte paa store Bærdier, oplyse lidt om de siden 1873 foresaldne Strandinger. Den største Bærdi, der siden dette Aar var indkommet ved Auktion, var c. 18,000 Kr. ved en Strandning i Arnefjord. Sæt nu, at et saadant Breg driver ind paa Sande i den Tid af Aaret, da Kornet er moderat. Skjælsmanden faar ikke Tid eller giver sig ikke Tid til at søge Fok fra andre Der, saa bliver der sendt Bud rundt om Sande, og Bjaergningen varer i flere Dage; imidlertid indtræffer Snevejr og Kornet forværres. Bjaergene saa 6000 Kr., og mulig kan dette Beløb opveje Bærdien af Kornet paa hele Sanden; men derfor kunne enkelte Ejere lide betydelige Tab. Som Eksempel paa verdiløse Strandinger, anførte han, at der ved en Strandingsauktion paa Suders kun var indkommet c. 300 Kr. I et saadant Tilfælde vilde Amtmanden mulig sat Bjaergelønnen højere end til 1/2; men set, at Strandningen indtraf i Højbjergningstid og Schrøter med sine Daglejere blev tilslagt til at bjærge og som Folge heraf fik sit Hø ødelagt; man saa Hr. Schrøter ikke vilde ønske, at den Strandning aldrig var indtruffen? Til værdifulde Bjaergninger vilde man altid kunne saa Fok. Olsen fandt, at Flertallet brugte en underlig Fremgangsmaade; man plejede ellers ved den Behandling villig at modtage de Oplysninger, som maatte komme frem. Det lod sig, at Flertallet betragtede sit Arbejde som et indkomment Værk og betragtede enhver Udtalelse derimod som en Fornærmelse, hvilket var en Fejl. Man burde drøfte alle Ankepunkter for at komme til Klæd over, hvad der burde ændres. Angående den Bjaergning paa Norderøerne, som Poulsen havde berørt, skulde han oplyse, at den var forbunden med Vidsfare, Møje og Besvær, og at Dagsarbejderne vare meget lange, idet nogle Bjaergere maatte rejse

2 Mil, andre $1\frac{1}{2}$ Mil og atter andre 1 Mil o. s. v. frem og tilbage hver Dag, fordi det egentlige Strandingstid ikke var tilstodt til at luse saa mange Vennester, som vare mødte ved Bjærgningen. For mange blev Arbejdsdagen saaledes 18 Timer, og Daglønnen var 4 Kr. For at fortære og nummerere Brøget gaves 20 Ore pr. Time, hvilket omtrent var Giverløn. Man var ikke færdig fra $\frac{1}{2}$ og nedest, men snarere opsteg. Udløst burde omredigeres saaledes, at § 6 med nogle Endringer kom til at staa efter § 8. § 9 kunde saa komme bag efter. Man lovede nye Love, fordi man ikke var tilfreds med de gamle. De nye Love maatte øfte paa Grund af den fremskridende Udvikling laves efter et nyt Princip. Angaaende et anført Exempel om at finde et Slib tilhørende en her paa Den boende Mand, fandt Taleren det naturligt, at gaa til Ejeren og spørge: „kan vi ikke blive enige om et Beløb?“ Taleren havde hørt dygtige Jurister sige, at nye Love ikke indeholdt Bjærgningspligt i Almindelighed. Effersø mente ogsaa, at herne burde ombyttes. Ordføreren bemærkede, at Effersø næppe havde læst Udløst; Styrelsesmanden kunde ikke sige til Amtmanden, saa længe han intet vidste at skrive, han kunde først indberette, hvad der var foregaaet, efter at han havde arrangeret sig med Bjærgerne; derfor kunde herne ikke ombyttes. Hvis man mente, at Bjærgelønnen ikke var tilstrækkelig, kunde der komme Endringsforslag, som fastsatte en Minimumsgrense. En Daglon vilde i de fleste Tilfælde ikke være en passende Betaling; derfor havde Flertallet foreslået, at der skulde tages Hensyn til Føre og Besvær. Det Brag paa Sønders, Poulsen talte om, blev Bjærget efter frivillig Kontrakt. Til Disen maatte han bemærke, at han altid vilde tage imod velvillige Bemærkninger, og der var ogsaa under Medet fremskudt Udtalelser, som havde været vejledende; men flere af de brugte Udtryk vare alt andet end velvillige. I de 18 Aar han havde siddet i Tinget, var intet Udløst blevet modtaget med saa megen Uvilje og saa nedjættende Udtalelser som dette. Hvis f. Ex. „Frederiksvaag“ med kappede Master drev ind til Sønders, vilde Dørligheden, naar Bjærgelønnen blev sat til mindst $\frac{1}{2}$, ikke have Lov til at tage Følt til at bjærge for en billigere Betaling, selv om Følt vilde gøre det billigere. Bestemmelserne i Skydsloven vare ikke mindre strænge end de her foreslåede; men her vilde man gaa til den modsatte Yderlighed. Han ønskede, at Mindretallet bestemt vilde udtale naar Bjærgningspligt efter dets Mening skulde indtræde. Petersen ønskede, at tvungen Bjærgning maatte indtræde saa højsiden som muligt, og et Middel hertil var god Lov, saa vilde Følt næppe undslaa sig for at bjærge; men de vilde vistnok trække sig tilbage naar de led Tab. $\frac{1}{2}$ af

Bærdien vilde under heldige Omstændigheder være god Lov, men den kunde ogsaa i visse Tilfælde blive for lidt. Vilde det ikke være heldigere om Styrelsesmanden i Stedet for først at henvende sig til Stranders Ejere, først skulde henvende sig til de nærmest boende. Ordføreren lovede, at den sidste Udtalelse skulde blive tagen under Overvejelse. Poulsen indvirkede over, at Udløst havde været bange for at komme for langt bort fra den danske Lov, da man her burde vedtage Loven saaledes som man fandt den heldigst; vandt den saa ikke højere vedkommendes Bifald, kunde den sendes frem og tilbage, til man blev enig. Taleren kunde nævne et Exempel paa, at Følt havde saet lidt over $\frac{1}{2}$ og dog ikke fundet sig videre godt tjente, naagt de ikke havde forsonet nogen anden Fortjeneste derved. Dyrhuus hændte hvad han tidligere havde anført om hernes Omstilling. Det var en Misforstaaelse, at han slet ikke vilde have Evang, men som i Mindretalsbetænkningen udtalt, burde Loven affattes saaledes, at Evangen kun skulde kom til Anvendelse. Han havde ganske vist udtalt sig skarpt over for Forslaget; men derved havde han ogsaa kritiseret sig selv. M. Danielson vilde tilbagevise den Udtalelse af Olsen, at Flertallet ansaa Forslaget for et indkommet Værk. Taleren havde aldrig sværmet for Bjærgningspligt, men ansat det for nødvendigt, og han vidste ikke hvor Grænsen skulde sættes. Han forstod ikke, at de, der havde været saa ivrige for at saa Skydsloven vedtagen i dens nuværende Skikkelse, nu vare saa bange for Bjærgningspligten. Ordføreren udtalte, at man mulig kunde afsætte Sagens endelige Behandling til næste Aar. Han var enig med Dyrhuus om det heldige i, at Bjærgningspligt højsiden blev benyttet, men ønskede et bestemt Svær paa, naar den skulde benyttes. Dyrhuus fandt det vanstelig i Djetittet at give et bestemt Svær herpaa. Man burde sætte Betingelserne for den frivillige Bjærgning saa gunstige som muligt. Efter § 6 burde indskydes en Bestemmelse om, at tvungen Bjærgning ikke maatte finde Sted med mindre Hensigten havde en saadan Bærdi, at det sønede sig at bjærge den, hvortil Ordføreren bemærkede, at det var vanstelig at bedømme Bærdien af et Brag. Formanden fandt, at § 7 stod i næse Forbindelse med de andre §er; man maatte ihænde imellem egentlig Stranding og læst Brag. Han var enig med Mindretallet i, at Bjærgningspligten maatte ordnes anderledes her end i det øvrige Kongerige. § 6 maatte omredigeres saaledes, at Bjærgerne bestemt kunde vide, hvad de kunde forlange. Naar det bestemtes, at i alle de Tilfælde, hvor Dørligheden har med Bjærgningen at gøre, skulde gives en bestemt Andel af Bærdien, vilde der næppe blive Tale om at anvende Evang. Umiddelbart var det ikke tids-

svarende, at Ejerne af Godset skulde være pris-givne til Bjerggrube, og han fandt, at man bedst kom ud over denne Vanskelighed ved at formulere denne Bestemmelse ligesom i Strandingsloven af 1838, hvor der saar, at Almuen skal være til Stede paa Strandingsstedet og deltage i Bjergningen.

§ 8 gav ikke Anledning til Diskussion.

§§ 9 til 13 oplæstes af Ordføreren, som bemærkede, at Flertallet havde været i Tvivl om, hvilke Punkter der skulde oplæses i Roven og hvilke der skulde ordnes administrativt. Olsen fandt, at det vilde være vanskeligt i en Røn at bestemme hvilken Betaling der skulde ydes for at bringe et Skib flot; dette kunde bedst ske ved Overenskomst. De i § 11 anførte administrative Bestemmelser burde helst optages i Roven. Han fandt det ikke heldigt, at bruge Protokollen ved Strandinger, da man derved let udvalgte sig for at faa den bestået. Auktionsomkostningerne, burde formentlig beregnes efter Sportelreglementet. Ordføreren lovede, at disse Udvalgte skulde blive taget under Overvejelse i Udvalget. Dyrhuus var enig med Olsen og fandt det uheldigt, at Folk skulde tvinges til at afgive deres Huse til Opbevaring af det hærgede Gods, og navnlig fandt han denne Bestemmelse uheldig for Kirkeløsternes Vedkommende. B. Nielsen var enig med Olsen angaaende Strandingsprotokoller. Provsten havde faaet det Indtryk af det foreliggende Forslag, at alle andre Hensyn skulde vige for Hensynet til Ejerne af det strandede. Hvis Taksen var om privat Ejendom, kunde der ogsaa være noget, der talte herfor; men i § 9 af 10 Tilfælde var det Kirkekonseksationer, der ejede Godset. Han fandt det uheldigt, uden noget som helst Forbehold, at anvise Kirkeløster til Opbevaring af vaade Varer. Ordføreren oplyste, at Udvalget agtede at stille Forslag til en ny § 13, og at det havde tænkt paa at forandre det sidste Stykke af den nuværende § 13 saaledes, at Bjergernes Andel skulde beregnes af hele Klassen, medens de øvrige Omkostninger afholdtes af Ejernes Andel. Han fandt ikke se, at Brugen af Kirkeløster til Opbevaring af Gods var nogen Vanskelighed af Kirken, hvortil Olsen bemærkede, at der ingen virkelige Kirkeløster fandtes her, og den Gamle Rostplads, der fandtes i Kirkerne, var indrettet til Sidspladser. Derfor mente han, at denne Bestemmelse burde stryges, hvilket ogsaa var Provstens Mening, i det han antog at Bestemmelsen, i Mangel af virkelige Rostpladser, vilde blive opfattet som gjældende Pulpit og Hanebjækkeløst. Poulsen henstillede, om § 13 ikke burde indeholde en Bestemmelse om Amtmandens Beskyrdning til og fra Strandingsstedet, hvilken Henstilling Ordføreren lovede, skulde blive taget under Overvejelse.

Paa Grund af den fremskridtede Tid udsattes

Forslagets videre Behandling til et følgende Møde, som fandt Sted samme Dags Eftermiddag Kl. 7.

§§ 14 til 18 oplæstes af Ordføreren. Olsen fandt den i § 14 foreslåede Tidsfrist af 20 Uger temmelig kort, især om Vintertid; hvorefter han henstillede om Godsigjørelsen for at indbringe Auktionsbeløbet ikke burde fastsættes efter Sportelreglementet. Ordføreren oplyste, at Udvalgets Flertal havde været i Tvivl om, hvor lang Tidsfristen skulde være. Man havde ikke villet sætte den for kort, for at dette kunde blive kjendt og heller ikke for lang, for at Godset ikke skulde vedrøres. Angaaende Sukkationsbeløbet kunde han maaske slutte sig til Olsen. Effersø mente, i Modsetning til Olsen, at Tidsfristen var for lang. Ordføreren bemærkede, at det mulig var rettest at tilføje en Bestemmelse om, at Tidsfristen skulde regnes fra den Dag, Beskjendtgjørelsen sidste Gang stod i „Berlingske Tidende“. Effersø var i Tvivl om, hvorvidt Udtrykket: „Godset“ i § 18 var tilstrækkelig betegnende, idet § 14 ogsaa nævnte „Skib“, hvortil Ordføreren svarede, at man i Stedet for „Gods“ kunde sætte „Bjergningsmaskin“. Poulsen henstillede, om der ikke burde være en Bestemmelse om Gods, som ikke toalte at gjenbruges indtil Amtmandens Resolution var indkommet. Ordføreren mente, at Sysselmænd selv kunde tage Bestemmelse herom under Forventning af Approbation. Formanden henstillede, om det ikke var rettest, at Amtmanden skulde approbere Auktionsbetingelserne i alle de Tilfælde, hvor Øvrigheden havde besjorget Bjergningen, hvilket Ordføreren ogsaa mente var heldigst, mulig dog saa, at Ejeren kunde give sin Mening tilkjende, naar han var til Stede.

§§ 19 og 20 oplæstes af Ordføreren. B. Nielsen spurgte, om Ordet „Egenskab“ passende kunde bruges om livløse Ting, hvortil Ordføreren svarede, at dette Ord var optaget efter den danske Lov. Formanden henstillede, om ikke Auktionen lige saa vel som Strandingen burde beskjendtgjøres i udenlandske Blade. Ordføreren saa sig ikke i Stand til at bedømme dette. I den danske Lov stod kun: „Berlingske Tidende“ og vedkommende Stiftsavis; men han havde ikke noget imod at det skete.

§§ 21 til 23 oplæstes af Ordføreren som bemærkede, at Udvalget ikke havde optaget nogen Bestemmelse om, hvorvidt Afrejsere skulde være berettigede til at opbjerger paa anden Mands Forskrand, da dette længe havde været et Tvilstens Væb. Olsen mente, at det var nødvendigt at foretage enkelte Endringer ved

disse Ser. I § 22 bestemtes, at Sysselmændene skulde foranklionere Stortvrag og Smaatvrag, men der fandtes ingen Bestemmelse om Sælveret herfor. Efter § 23 skulde der sendes Subkretning om Smaatvrag, medens dette hidtil kun havde været Tilfældet for Stortvragets Beskæmmende. I øvrigt fandtes i den danske Strandingsslov flere Bestemmelser, som burde optages i denne Lov. B. Nielsen henstillede, om det var heldigt, at Sysselmændene skulde holde Auktion i hvert Kvartal, idet han kun gjorde 3. paa sine Steder kun 1 og 2, Omrejser om Aaret. Hvorledes skulde han saa kunne iagttage om der var noget Mærke i Træet, hvad Forslaget dog paalagde ham. Taleren svarede ogsaa en Bestemmelse om, hvem der skulde vurdere det bjærgede og om Bederlag for denne Forretning. Johs. Petersen bemærkede, at dersom Bestemmelsen i § 1, at Ejerne af Forsiranden skulde være „berettigede“ til at bjærge, blev forstaaet saaledes, at de skulde være „eneberettigede“ dertil, vilde maagt godt Stykke Tømmer gaa tabt. „Kongsbrag“ burde formentlig enhver, ogsaa forbigaaende, være berettiget til at bjærge. Efter nogle yderligere Bemærkninger om disse Ser, bleve

§§ 24 og 25 oplæste af Ordføreren, som oplyste, at Flertallet havde tænkt paa at foreslaa en Slutningsparagraf angaaende Ovfisning af Gods fra Gaardhusen.

Derefter brostedes Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling: Ordføreren anbefalede saadan Overgang og betændte flere Endringsforslag. De faldne Udtalelser maatte tages under Overvejelse. Naar saa de enkelte Ser vare vedtagne, kunde man tage Bestemmelse om, hvorvidt Forslaget skulde sendes til Ministeriet eller udsættes til næste Aar. Djurhuus havde afholdt sig fra at tale om disse Ser, der vare behandlet i dette Møde, da han troede, at der i dette Afstuit manglede en Mængde Bestemmelser og nye Ser, hvilket ogsaa fremgik af de faldne Udtalelser. Paa Mindretallet, der saa vidt mulig søgte at undgaa Instruer, Tid dertil, vilde det fremkomme med Forslag til saadanne nye Bestemmelser og Endringer. Om Forslaget kunde tilendebringes i Aar, vilde komme an paa Omstændighederne, men enten man vilde sende Forslaget til Regeringen eller indhente Erklæringer derom her i Landet, var det Tingets Pligt, forinden at gøre det saa godt som muligt. Formanden havde tidligere hentydet til, at Indholdet af en Bjærgnings- og Strandingsslov burde ordnes noget anderledes end der var flet i det foreliggende Udkast; det blev der vel næppe Tid til i Aar, men derfor kunde man mulig

blive enig om Hovedprinciperne. Derefter oplæste Ordføreren 2det Indstillingspunkt (af Dalsgaard og Schrøter) og bemærkede, at da der var Enighed for, at man kom til det Resultat, at Landsfogedembedet burde nedlægges, og der nu var Sandsynlighed for, at det snart blev ledigt, havde Forslagsstillerne ment, at man burde henlede Ministeriets Opmærksomhed her paa. Djurhuus foraaendte Tinget at gøre noget ved denne Sag. Formanden var enig med Mindretallet i, at for man indgav nogen Indstilling herom, maatte man kunne udtale, hvorledes man tænkte sig Forholdet ordnet. Efter korte Udtalelser af B. Nielsen, Djurhuus og Rasmussen, tog Udvælgets Flertal sit Forslag Nr. 1 tilbage og foreslog

at den videre Behandling af Lovudkastet udsættes til næste Aar; hvilket Forslag enstemmig vedtoges med 16 St.

Forslag Nr. 2 (fra Dalsgaard og Schrøter) om en Henvendelse til Ministeriet angaaende Landsfogedembedet rægtedes derpaa Overgang til 3dje Behandling med 8 St. mod 3.

Forslag Nr. 3 (i Flertalsbetænkningen) anbefalede af Ordføreren. Formanden vilde sætte Pris paa, om Administrationsagen som saadan kunde forsvinde. Vel havde den i Aar søgt til, at der var fremkommet et Udkast til en Bjærgnings- og Strandingsslov, og der kunde ogsaa være andre Ting, som trængte til at forandres. Taleren havde saaledes som Sørensen udtalt sig for en Omvinding af Retssplejen i flere Retninger, men saadanne Forslag kunde fremkomme som særlige Forslag. Ordføren mente, at hvis Administrationsagen ikke havde været, vilde Udkastet til Bjærgnings- og Strandingssloven ikke være fremkommet. Djurhuus var enig med Formanden. Johs. Petersen henstillede, at udsætte Sagen „indtil videre“; thi blev den kun udsat til næste Aar, var man forpligtet til at tage der for, selv om man intet gjorde ved den. Rasmussen var ikke enig med Petersen. Ordføreren mente, at Petersens Forslag kun indeholdt en paa Begravelsesmaade. Vel kunde Sagen saa kaldes frem igjen; men det blev næppe gjort, og Taleren havde i ethvert Fald ikke lyst dertil. Hæderens Administration var uferholdsbærselig, derfor burde den simplificeres. Efter nogle yderligere Udtalelser af Johs. Petersen, M. Danielsen, Formanden og Ordføreren, vedtoges 3dje Indstillingspunkt, om at Sagen i øvrigt udsættes til næste Aar, med 7 St. mod 4.

XIII. Spørgsmaalet om Oprettelse af en Fattiggaard for Færø Amt.

Med Tingets Vedtagelse, den 29de Juli, fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag om Oprettelse af en Fattiggaard for Færø Amt*) med de over samme indhenvendte Erklæringer.

Med Sagens foreløbige Behandling, den 4de August, vedtoges efter Forslag af Dalsgaard at udsætte et særligt Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil næste Dag valgtes: Henge, Olsen, S. Petersen, B. Nielsen og Efferds.

Den 28de August fremlagdes saaledes Betænkning:

Til under tegnede Udvalg er der afgivet den fra forrige Aars Vagtingsamling udsatte Sag om Oprettelsen af en Fattiggaard for Færø Amt, efter at Sagen har været forelagt de forskellige kommunale Myndigheder til Erklæring.

Af de indkomne Erklæringer fra de kommunale Forstanderskaber uden for Thorshavn fremgaar det, at de fleste af dem mene, at der for Tiden ikke findes nogen særlig Trang til en Fattiggaard, da det maa anses for givet, at man ikke kan anbringe Fattiglemmerne saa billigt paa en saadan Anstalt, som man nu anbringer dem hos private Personer. Et enkelt Forstanderskab, nemlig Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Søndre, udtaler, at det vilde være heldigt, om der oprettedes en saadan Anstalt,

naar ikke de med dens Oprettelse m. v. medgaaende Omkostninger mulig vilde være af „uovervindelig Betydning“, ligesom Forstanderskabet for Frødes Sogn oplyser, at der for Tiden findes 6 Personer der i Sognet, som vilde blive indlagte, naar det kunde ske for en billig Betaling. Ligesom der ogsaa fra dette Sogn „stedsse vil kunne leveres et passende Antal til Alustalten“, inden for øvrigt at udtale sig om Omkostningerne af den nævnte Alustals Oprettelse. Forstanderskabet for Østera Hørstegjæd, der for øvrigt udtaler, at de derberende Fattiglemmer ere saa billigt og godt anbragte, at Kommunerne næppe vilde staa sig ved at anbringe nogen af dem paa en Fattiggaard, oplyser, at der mulig kunde være Grund til at indlægge en Vagabond. Naar udtages de ovennævnte 6 Personer og 1 Vagabond, der menes at burde indlægges paa den eventuelle Alustalt, have samtlige Forstanderskaber (sundingen Nordstrøms og Kvads Kommuner, hvorfra ingen Erklæring er indløbet) udtalt, at der for Tiden ingen Fattiglemmer findes, som egue sig til Indlæggelse, samt at man ikke tror at kunne anbringe dem saa billigt der, som nu i Kommunerne.

Efter de Tinget i Kar foreslagte Forsørgelsesplaner, er Udvalget til de første Fattiglemmer, i alt 82 Individider, for samtlige Fattigkommuner anslaaet til et samlet Beløb af 3878 Kr. 50 Øre, deraf 3072 Kr. 50 Øre for Landkommunernes og 806 Kr. for Thorshavns Bedkommende.

Fattighylden i Landkommunerne stiller sig saaledes:

Kommunernes Navne.	Antal af første Fattig- lemmer.	Anslaaet samlet Beløb.		I Gjennemsnit.			
				pr. Individ.		pr. Dag.	
		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Nordernes Kommune	4	136	"	33	75	"	9 ¹ / ₂
Østera	22	1011	"	45	95 ¹ / ₂	"	12 ¹ / ₂
Nordstrøms	7	408	"	58	28 ¹ / ₂	"	16
Kvads	7	297	"	42	43	"	11 ¹ / ₂
Nolsø	1	31	34	31	34	"	8 ¹ / ₂
De forenede Sogne i Sydstrøms	12	423	16	35	68	"	9 ¹ / ₂
Søndre Kommune	5	210	"	42	"	"	11 ¹ / ₂
Kvads	4	162	"	40	50	"	11 ¹ / ₂
De forenede Sogne paa Søndre	4	260	"	65	25	"	18 ¹ / ₂
Frødes Kommune	2	130	"	65	"	"	17 ¹ / ₂
For samtlige Landkommuner	68	3072	50	45	18	"	12 ¹ / ₂
I Thorshavns Kommune	14	806	"	57	57	"	15 ¹ / ₂
	82	3878	50	"	"	"	"

*) Se Vagtingsbetænkningen for 1884, Pag. 71—72.

I ovenstående Beregning er ikke medtaget Sindsfyge, der som saadanne behandles paa Hospital eller Sindsfygeanstalt.

Efter den fremlagte Tegning og Overflag vil der medgaa til Fattiggårdens Opførelse, Udstaffelse af Jordtilliggende og Montering c. 9529 Kr.

Til aarlig Løn for Bestyreren	
er anslaaet	1000 Kr. „ D.
Børligehjælpsudgifter	200 — „ —
Brændsel	300 — „ —
Naar hertil lægges 4 pCt.	
Rente af ovenanførte	
9529 Kr.	381 — 16 —

bliver den aarlige Udgift. . . 1381 Kr. 16 Ø.

foruden hvad der medgaaar til Bømmene, hvilken Summa er lige saa stor som den, Amtsfattighedsjens i de senere Aar har kunnet tilflyde Kommunerne.

Hvis nu Amtsfattighedsjens ovennævnte Tilskud helt skal tillægges Fattiggården, paa Grund af at den overtager de faste Fattigstemmer og Kommunerne desuden daglig skulle betale 20—25 Øre for hvert Lem — hvilket næppe en Gang vil blive tilstrækkeligt — er det klart, at Fattigbyrden i det hele taget vil blive betydelig forøget; thi som alt anført, betales nu kun c. 12 $\frac{1}{2}$ Øre pr. Dag for hvert Fattiglem i Landkommunerne og c. 15 $\frac{1}{2}$ Øre i Thorshavn. Tilmed er den midlertidige Fattigunderstøttelse og hvad der betales for Sindsfyge, som ere anbragte paa Sindsfygeanstalter efter de fremlagte Forsørgelsesplaner, saa store, nemlig: 4280 Kr. eller 402 Kr. mere end hele den samlede faste Fattigbyrde, at Kommunerne ikke kunne indvære de hidtil ydede Tilskud fra Amtsfattighedsjens.

Da som alt bemærket samtlige Forstanderskaber paa Landet fraraade Oprettelsen af en Fattiggård og selv Thorshavns Fattigforstanderskab mener, at det vilde være uvovetligt for Thorshavns Kommune at indlade sig paa Sagen, selv om Sagtinget maatte blive enigt om at give et temmeligt betydeligt Tilskud saa vel til Anstaltens Oprettelse som til dens Drift, har Udvalget allerede af den Grund troet at burde fraraade Tinget for Tiden at foretage videre Skridt i denne Sag, saa meget mere, som Amtsfattighedsjens Midler langt fra ere tilstrækkelige til at kunne bære de Udgifter, der vilde være forbundne med Oprettelsen af ovennævnte Anstalt, hvilket vilde være en nødvendig Betingelse for at den overhovedet skulde

komme i Stand. da Kommunerne næppe vilde indlade dem paa at gjøre store Ofre i sin Henseende, hvilket deres økonomiske Stræfter vist heller ikke tillode.

I Henhold til det ovenstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa det ovede Ting at vedtage at svare Thorshavns Fattigforstanderskab:

Da det af de modtagne Erklæringer fra de kommunale Forstanderskaber fremgaar, at der ikke findes nogen Trang til en Fattiggårds eller Arbejdsanstalts Oprettelse, og at Forstanderskaberne, navnlig paa Grund af, at Fattigledderne for Tiden ere meget billigt anbragte, ikke ville bidrage noget til det praktiske Udvæb, og da Amtsfattighedsjens Status for Tiden er saa ringe, at den ikke vil kunne afholde de med en saadan Anstalts Oprettelse forbundne Udgifter, finder Tinget for Tiden ikke Anledning til at foretage videre Skridt i denne Sag.

I Udvalget, der er nedsat til at afgive Betænkning i Sagen om Oprettelse af en Fattiggård for Fjers Amt, Thorshavn, den 28de August 1885.

E. Olsen. B. Nielsen.
J. P. Poulsen. J. Petersen.
D. P. Efferø.

Med Sagens endelige Behandling, den 31te August, gjenemgik Ordføreren (Olsen) Udvalgets Betænkning. B. Nielsen fandt, at det kunde være heidigt om der var et Sted, hvorhen man kunde sende Bagabønder og lignende Personer, da dette kunde bevirke, at saadanne Personer bleve mere medgydende end det hidtil ofte havde været Tilfældet; men for Tiden var det vistnok umuligt at oprette en saadan Anstalt. Til vi en Gang en Menstergaard, kunde man mulig sætte en Arbejdsanstalt i Forbindelse med den. Efferø, J. Petersen og Rasmussen fandt derimod, at en Menstergaard og en Fattiggård være for uensartede til at kunne sættes i nogen virkelig Forbindelse med hinanden.

Udvalgets Forslag vedtoges enstemmig med 19 Stemmer.

XIV. Sagen om Forandring i Lov af 22de Marts 1855 om Fattighæsenet paa Færøerne.

Ved Lagtingets Nævnning fremlagdes den fra forrige Samling udgjatte Sag om Forandring i Lov af 22de Marts 1855 pfr. Lov af 16de Febr. 1866 § 14*).

*) Se Beretningen for 1864 Pag. 73.

Den 4de August fattedes Sagen under foreløbig Behandling. Schrøter foreslog at udjette Sagen indtil videre. Effersø foreslog at nedjette et Udvalg, men tog Forslaget tilbage, hvorpaa Schrøters Forslag om at Sagen udjattes indtil videre enstemmig vedtoges med 15 Stemmer.

XV. Andragender om Foranstaltninger til Vandbrugets Fremme.

A. Andragende fra Kongsbønde P. Peterien af Kirkebo om Statstilskud til et forbedret Vandbrug og navnlig til Opførelse af en Staldindretning.

Ved Tingets Nævnning fremlagdes saalydende Andragende:

Til
Færøernes Lagting!

Da min Son ved det kgl. danske Landhusholdningssejlskabs Medvirkning i 1882 fik en Plads som Elev paa Landbrugsskolen ved Bergen, og der under et toaarigt Kursus blev uddannet til Agronom og tog Examen med 1ste Karakter, samt ved sin Hjemkomst anstillede her til Gaarden de fleste til Nutidens Lær og Forbedringer, under et nyt og rationelt Vandbrug hørende Landbrugsredskaber, og fremdeles i forløbne Efter- og Foraars har forevist de mest tilfredsstillende Prøver paa disse for Fremtiden til Færøes fremadskridende Landbrug heldige Redskaber, har jeg det Haab, idet jeg i Følge dette

mit Andragende tillader mig at vedlægge et Afleedsbevis fra „Søndre Bergenshus Nuts Landbrugsskole“, at det erede Lagting, der præsenterer Nutiden og skaber Fremtiden, vilde se sig velvilligt besøjet til hos Regering og Rigsdag at indstille et Andragende, hvorefter Kongsfæstet paa Kirkebo, som for Liden værende Forsøgsgaard —, kunde, i Lighed med hvad der gjøres for det øvrige danske Landbrug, faa en Understøttelse paa nogle Tusende Kroner til Kortlættelse af et forbedret Vandbrug her paa Øerne, eftersom Færøerne jaavne de Statstilskud, det danske Landbrug har nydt godt af i mange Generationer; hvorefter ikke bør glemmes, at største Delen af Færøernes Jordegods er Statens Ejendom.

Som Argument for, at vort Landbrug ikke har naaet den Udvtling, som det burde, kan bl. a. henføres, at til mit Hæfte hører som Inventariet et saakaldet Fæhus 12 Al. langt 3 $\frac{1}{2}$ Al. bredt, Baggene af Muld og Sten c. 2 Alen høje, med kun en Dør i den sydlige Ende og uden Vinduer. At disse gammeldags Indretninger af Kestaldene ere lige saa uøkonomiske for Gaardens Besidder, som skadelige for og i

alle Hensender vandrørende for Kvæget, er tydeligt nok, da man i en saadan Indretning ikke formaar at lade Kvæget en nogenlunde end siges god Nægt og Pleje.

Efter min Mening burde derfor Regeringen, i Stedet for den nævnte Inventarie-Kostald, af Statens Midler lade opføre en i Bygningsmaade og fuldstændig Indretning til Nutiden svarende Kostald paa Kongsskiftet eller Højskolegaarden, som siden kunde opføres paa Højskolebrevet som Inventariehus og Statens Ejendom, i det jeg tillader mig at antage, at Staldens Opførelse påseende kunde lades under Amtets eller Lagtingets Overopsyn.

Stalden burde nødvendigvis bygges efter Nutidens hensigtsmæssigste Indretninger, mulig efter vedlagte Stald- og Ladebygninger fra Landbrugsskolen ved Bergen. Derksom Stalden, der er indrettet til Heste, Kør og Gvin samt Ladebygning, skulde bygges saa stort som Løngemene vise, kunde man betynde, at Højskoleudlægget blev anset for stort. For at undgå dette, kunde man lade sig nøje med den halve Størrelse, da den her til Højskolen hørende Udmærkt ikke egner sig til Sommergræsning for Kør, og man kunde i saa Fald hjælpe sig med et Stats-tilskud af 8 eller mindst 6000 Kroner.

Kirken, den 27de Juli 1885.

Respektfuldt,

P. Petersen.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 4de August, vedtoges efter Forslag af Løffersø at nedlægge et Udvælg paa 6 Medlemmer, hvortil næste Dag valgtes: Dalsgaard, Schrøter, Debes, Müller og D. Jacobsen.

Den 19de August fremlagdes saalydende Betænkning:

Underkædet Udvælg, der er blevet nedsat i Anledning af et fra Hr. Kongebonde Poul Petersen af Kirkebo til Tinget indkommet Andragende om, at samme „vilde se sig besøjet til hos Regering og Rigsdag at indstille et Andragende, hvorefter Kongsskiftet paa Kirkebo kunde i Lighed med, hvad der gjøres for det øvrige danske Landbrug, saa en Understøttelse paa c. 6 a 8000 Kroner til Fortsættelse af et forbedret Landbrug" og Opførelse af tidsvarende og til Forholdenes Lær afpassede Staldbygninger paa hans Højskole, skal tillade sig at fremlægge med følgende Bemærkninger:

Udvælgset maa være enig med Andrageren i, at „vort Landbrug ikke har noget den Udvilling, som det burde," og saa hvad angaar Højskoleens Fodring, Nægt og Pleje, og at dette for en stor Del er betinget af gode og hensigtsmæssige Staldbygninger.

Vel er der en og anden hist og her paa Derne, der behandler sine Højskole paa en, hvad man kalder, ordentlig Maade, men egentlig rationel Dist i saa Hensende kendes vel næppe her oppe. Heller ikke kan det nægtes, at der i den senere Tid er blevet opført enkelte ret gode og hensigtsvarende Staldbygninger, navnlig ved Bræstegaarden paa Sindern, Langa og Østerg, men i det hele taget staa vi meget langt tilbage i saa Hensende. At denne Mangel ogsaa har gjort sig gjældende hos Lagtinget, turde det i Højskolen af samme til Regeringen indsendte Andragende om en Højskole- og Kloster-gaards Oprettelse her paa Derne, være et Bevis.

Naar Udvælgset besluttede ikke for foreslaa Tinget at indgaa til Bevillingsmyndighederne med Andragende om, at der af Statskassen maatte blive bevilget et Beløb af c. 6 a 8000 Kr. til Opførelse af ny eller noget Kloster afpassede Landbrugbygninger paa Gaarden Kirkebo, saa er det ingenlunde fordi Udvælgset ikke tror paa saadanne hensigtsvarende Bygningers Nytte i Almindelighed og for Højskolen i særdeleshed, men fordi det anser det for meget uheldigt, om Lagtinget inden saa store Spørgsmaal som: om en Højskole- og Kloster-gaards Oprettelse her oppe, en forbedret Dampskibsforbindelse mellem Derne, Opførelsen af et Højskole paa Røds og de i sidste Lagtingsamling indsendte Andragender om Statsstilskud til Opførelse af Skolebygninger m. m., ere afgjorte, skulde yderligere større Krav til Statskassen. Det vilde muligvis føre til, at store og vigtige Fremstød bleve skudte ud i en uoverskuelig Fremtid.

Derimod tror Udvælgset at man kunde komme Hr. Kongebonde P. Petersen til Hjælp paa en indirekte Maade, nemlig ved at foreslaa en Forandring i Højskoleforholdene her oppe, som jo ere alt andet end tids- og hensigtsvarende. Forandringen burde gaa ud paa at sikre den aftrædende Højskole Erstatning for de af ham indførte Grundforbedringer paa Højskolen, hvilket ikke tillader ham efter den angjældende Lovgivning.

For nærværende Tid sker Højskoleoverdragelse paa følgende Maade: Naar en Højskole fratræder sit Højskole, bliver Inventariet overgivet og skædet af Røds- og Løvs- og Overførelse af Sysselmændene, de i Højskolen værende Mangler blive vurderede og godtgjortes den tiltrædende Højskole som et Godd. Bygningernes mer eller mindre Vedligeholdelse paa Grund af Højskole eller andre Højskole Højskole bliver ikke taget i Betragtning. Dette har til

Følge, at det ofte kan hændes, at en Fæstler, som har gjort større eller mindre værdifulde Forbedringer ved Fæstels Inventarbygninger, ikke alene ikke faar nogen Erstatning for sit Udslag, men oven i Kjøbet maa yde en større Aabød end den, han erholdt ved sin Tiltrædelse af Fæstet; hvilket atter har til Følge, at Fæstere, ikke uden den højeste Nødvendighed lader det, foretager nogen løstbar Forbedring af sine Inventarbygninger. Lige saa uheldig er Fæstere stillet med Henhyn til de Bygninger, som ikke ere Inventarium, men som dog ere aldeles nødvendige for hans Drift, og da navnlig, hvis de ere opførte af Sten, i det Tilfælde er han saa at sige prisgiven til den tiltrædende Fæstlers Forbudsbesindende. Erstatning for andre Grundforbedringer ved Fæstet som f. Ex. Anlæggelse af Markveje, Dræning m. m. er der ikke Tale om.

Man kan tænke sig disse Mangler ved Fæsteforholdene afhjulpet paa forskjellige Maader, hvoraf Udvalget skal tillade sig at fremhæve den som det anser som den mest formaalstjenlige. Naar en Fæstler har udført en Grundforbedring paa sit Fæste, burde han have Ret til at anmode Godsbestyrrelsen om, og samme være forpligtet til at lade Forbedringen tagere til dens for Fæstet virkelige Værdi, som derpaa skal blive ham gædtgjort af Statskassen, saaledes at Summen bliver lagt paa Fæstet og tilbagebetales med Rente og Afdrag i et vist Maatmaal beregnet efter Forbedringens sandsynlige Værdighed som saadan, og for saa vidt der paahviler Fæstet nogen Afslægt, da al Renten og Afdraget foruds afdrages af hele Indtægten.

I Henhold til ovenstaaende tillader Udvalget at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Amtmanden anmodes om at udføre et Forslag til en Lov, hvori de i nærværende Betænkning omhandlede Forhold søges ordnede.
2. Der svares Andrageren: at Røstinget ikke tror at burde anbefale hans Andragende af Grunde, som nærmere ere berørte i Udvalgsbetænkningen i Sagen.
3. Udvalgsbetænkningen tilstilles Andrageren.

Ragtingsalen, den 18de August 1885.

F. Dalsgaard. H. E. Müller.
Ledsger.

O. Jacobsen. S. P. Schrøter.

Th. Debes.

Den 22de August fremlagdes saalydende Ændringsforslag:

a. Udvalgets Forslag Punkt 1 udgaaet.

Thorshavn, den 22de August 1885.

L. H. Buchwaldt.

b. I Steden for 1ste Indstillingspunkt:

Det afsættes til næste Aar for Røstinget at tage under Overvejelse, hvorvidt Tinget skal søge at faa udført et Lovforslag om at Fæstere skulle kunne erholde Erstatning for Grundforbedringer som ere udførte paa Fæstet.

Første og andet Indstillingspunkt ombyttes.

Ragtinget, den 22de August 1885.

S. P. Schrøter.

Samme Dag faldes Sagen under Forhandling. Schrøter gjennemgik paa Ordførersens Begne Betænkningen og anbefalede sit Ændringsforslag i Stedet for Formandens. Formanden bemærkede, at naar han havde stillet Forslag om, at 1ste Indstillingspunkt skalde gaa ud, var det fordi han ikke saa sig i Stand til at udføre et saadant Lovforslag uden at have det nødvendige Materiale dertil ved Haanden. Det vilde være ham kjær, om Udvalget vilde forandre sit Forslag i hvilket Tilfælde han vilde tage sit Forslag tilbage. Effersø fandt det ikke heldigt, at 1ste Indstillingspunkt skalde gaa ud; men ønskede hellere med Schrøter, at Sagen blev udsat til næste Aar. O. Jacobsen havde som Medlem af Udvalget ikke været rigtig tilfreds med 1ste Indstillingspunkt og skalde ikke have noget imod at det gik ud. Han syntes det var tidsnok at udføre Lovforslag i den antydede Retning, naar der berom foreslaa Andragende enten fra en Tingmand eller en Bønde. En saadan Lov kunde mulig blive heldig, men den kunde ogsaa faa uheldige Virkninger. Schrøter kunde ikke se noget uheldigt i, at et saadant Lovforslag blev udført og heller ikke at der var noget i Vejen for, at Tinget selv tog Initiativet, efter som Tingmændene jo vare Følles Tilidsmænd. At lyde Sagen ud i det uvisse, syntes han ikke om. B. Rielsen mente, at man først burde give Andrageren et Svar; dernæst kunde der tales om et Lovforslag som antydet i 1ste Indstillingspunkt. Røstinget vilde foretage nogen betydelig Forbedring ved deres Gaarde. Det samme var Tilfældet med Embedsmændene. Hvis en Præst foretog betydelige Forbedringer ved sin Gaard og kort efter forflyttedes, vilde de Bønde, han havde anvendt paa Gaarden, være borte for

ham. Kunde Bønderne derimod saa Laan paa villige Afbetalingsvilkår, blev det en anden Sag. Han var enig med Ordføreren i, at Bønden ikke kunde gjøre store Reforinger paa deres Gaarde, i det de derved favoriserede ældste Søn paa de andre Børns Befordring. D. Jacobsen indrømmede, at det var vanskeligt for Bønden at foretage Forbedringer ved sin Gaard; men han mente ogsaa, at tilshuende Forbedringer ofte i Virkeligheden kunde være forbernelige. Hvis en Præster optog Laan paa Afbetaling i 28 Aar, kunde mulig Andragene blive saa trykkende for Eftermanden, at han ønskede, at den formætlige Forbedring ikke var iværksat. Han troede, at Præsterne vare værre stillede i den Retning end Bønderne, og at der kunde være Anledning til at gjøre noget for dem i saa Henseende, hvortil Schrøter bemærkede, at Præsterne dog i visse Tilfælde kunde saa Laan paa Embedet; men Fæstebønderne kunde derimod ikke saa Laan paa deres Gaarde. Effersø oplyste, at en Præst for flere Aar siden havde anvendt 800 Kr. paa Grundforbedringer ved sin Gaard og ikke saaet nogen Erstatning derfor; hvorfor han mente, at Præstegaardene burde medtages, hvis man fik en Lov i den omhandlede Retning. D. M. Nielsen troede ikke det vilde lønne sig at optage Laan paa 8000 Kr. til Opførelse af en Stald, og om der blev gaaet Afgang dertil, vilde kun han benytte en saadan Afgang. S. Petersen var gaaet ud fra, at naar der var Tale om Laan til Grundforbedringer, maatte det være til virkelige Forbedringer, som saa skulde betales af Fæstet; men det kunde ofte blive vanskeligt at bedømme om den foretagne Forbedring i Fremtiden vilde forøge Fæstets Indtægter saa meget, at Fæsteren stod sig ved at afbetale Gjælden. Effersø beklagede at være bleven misforstaaet. Han havde tænkt paa saadanne Forbedringer om hvilke man vidste, at de vilde svare Regning. Schrøter var ikke bange for, at Fæsterne skulde vaa drage Fæstet umyttig Gjæld, da det som Regel vilde gaa ud over deres egne Efterkommere. Ofte blev det yngre Mænd, der foretog Forbedringerne og saa vilde de selv komme til at betale en stor Del af Gjælden; derimod havde han lidt mere Betænkelighed over for Embedsgaardene, men han troede dog heller ikke at man her skulde være alt for bange for Misbrug. Formanden tog sit Forslag tilbage til Fordel for Schrøter. B. Nielsen mente, at Schrøters Forslag burde komme bag efter 1ste Indstillingspunkt. Han optog Formandens Forslag. D. M. Nielsen og D. Jacobsen beklagede at være misforstaaede; de mente, at da en formætlig Forbedring kunde blive af den Bestaaenhed, at den ikke svarede Regning, burde man være forsigtig med at foreslaa Laan. Effersø hævdede, at her ikke kunde blive Tale

om Forsøg, men om virkelige Forbedringer. M. Aller mente, at Sagen om 1ste Indstillingspunkt bortfaldt, godt kunde bringes ind i Tinget næste Aar. Efter korte Bemærkninger af D. M. Nielsen og Schrøter, foreslog M. Danielsen at afsætte Sagen til et følgende Møde, hvilket Forslag Formanden tiltraadte.

Den 24de August fremlagdes følgende Endringsforslag.

c. I Stedet for Udvalgets Indstilling foreslaas:

1. Der sværes Andragere, at Lagtinget ikke formæler at kunne anbefale hans Andragende af Grunde, som ere nærmere berørte i Udvalgsbetænkningen i Sagen, hvorhos en Udkrift af bemeldte Betænkning tilfældes Andrageren.
2. Det afsættes til næste Aar for Lagtinget at tage under Overvejelse, hvorvidt Tinget skal sørge for at faa udført et Lovforslag om, at Fæstere skulde kunne saa Ret til at erholde Erstatning for Grundforbedringer, som ere udførte paa Fæstet.

Lagtinget, den 24de August 1885.

J. H. Schrøter. S. Dalsgaard.

Næste Dag fortsattes Behandlingen. Udvalget tog sit Forslag 1—3 tilbage. Schrøter tog ogsaa sit Endringsforslag b tilbage, hvorefter Endringsforslag c, 1ste og 2det Punkt vedtoges enstemmig med henholdsvis 17 og 11 Stemmer.

B. Andragende fra S. Petersen af Kirkens om Understøttelse til at lønne en højstolst Gaarehyrde og til Opførelse af Gaarehus.

Ved Tingets Afslutning fremlagdes saalydende Andragende;

Til
Fæsternes Lagting!

Da jeg formoder, at Lagtinget anser det til Gavn for Derne, om man blev sat i Stand til at forbedre de indenlandske Gaars og Fæstes

Røgt og Pleje samt videre Forædling baade ved Indavl og tillige ved Krydsning med de for vore Forhold mest passende indenlandske Racer, samt sørge for deres rationelle Røgt og Pleje i Fremtiden, tillader jeg mig at henvende mig til det ærede Lagting om en Understøttelse enten af Amtets egne Midler eller Statens paa mindst 1500 Kr., fordelt paa 3 Aar til Anskaffelse af en højskolelandst Faarehyrde, samt 1000 Kr. til lignende Faarehuse eller Sture som dem, der bruges i Skotland.

Jeg antager, at 500 Kr. aarlig til en saadan Faarehyrde uden Familie kan være tilstrækkeligt, naar jeg forpligtes til at udrede de øvrige Omkostninger med Røgt, Logi o. s. v. under hans Ophold her.

Selv om Kreaturerne og især Faarene iod en hensigtsmæssig og god Røgt, vilde denne dog være foregjæves, om man ikke anvendte Badning 1 a 2 Gange aarlig. Hvor man kan have Faarene 1 Gang aarlig, bliver Høsten anset som den bedste Tid især i de regnfulde Kyststreg, hvor Erfaringen viser, at altsens Utsj i Ulden trives, for at man kan være vis paa, at ikke Faarene tørres og bantrives af Smaskrybet i de kolde Vinterdage, i hvilken Tid de helst trænge til deres gode Guld, og for at de kunne have et rent Udsfeldt.

Da denne Efteraarssadning sjældent foretages før i September eller Oktober, var det maaske muligt ved Landhusholdningsforeningens Bistand til den Tid at faa den omtalte Faarehyrde her op, han vilde da som Specialist i sit Fag strax faa en stor og gavnlig Virksomhed her oppe.

Det er i den øvrige Verden en ufravigelig Regel, at som snart Utsj i mindste Maade saar Indpas i en Fjord, blive Faarene badede og behandledes til enhver Tid af Aaret. Og med Hensyn til den i „Dinmættning“ Nr. 26 omtalte Faaremidde, da bliver der ikke Tale om Tid, det hedder kun: „den udryddes i sin første Begyndelse.“

Det jeg nu til Landbrugets Opkomst og Vernes Vel venter, at det ærede Lagting vil vise dette Andragende en velvillig Modtagelse og videre Fremme, tør jeg gjøre sikker Regning paa, at Lagtinget vil tage de krostigste Forholdsregler imod dette Utsj, saa vel som forstjellige andre Ans, der omtaltes i nævnte Artikel, for ikke at udjætte Befolkningen for et usforvarligt Dyrplageri eller løbe en Risiko paa 100,000 Kroner eller mere. Det er jo sagt foregjæves, at en enkelt anvender de kraftigste Måde mod dette Utsj, der som ikke alle, hvor Smitte opkommer, forebygge den paa lignende Maade. Desuden vil Regeringen eller i alt Fald det kongelige danske Landhusholdningselskab ikke

blive tilfreds med Underretning om Forsømmelsen af en saa vigtig Sag.

Kirken, den 27de Juli 1885.

Verbodigst.

B. Petersen.

Med Sagens foreløbige Behandling, den 4de August, vedtages efter Forslag af Skriveren at henvise Sagen til det Udvalg, der blev nedsat i den foregaaende Sag.

Den 19de August fremlagdes saalydende Betænkning:

Til under tegnede Udvalg er der henvist et til Tinget indkommet Andragende fra Hr. Rungsholde B. Petersen af Kirkebo hvorved han anbringer om en Understøttelse enten af Amtets egne Midler eller Statens, paa mindst 1500 Kr., fordelt paa 3 Aar, til Anskaffelse af en højskolelandst Faarehyrde, samt 1000 Kr. til lignende Faarehuse eller Sture som dem, der bruges i Skotland.

I Afsledning heraf skal Udvalget tillade sig følgende Bemærkninger:

Vel maa det indrømmes, at Faareavl her paa Øerne ikke har naaet et saa højt Udviklingsstadium som fornuftig gjenneført Faareavl i et Land med lignende Klima og Jordbundsforhold som vor overhovedet kan naa. Faareavl kan, med Hensyn til Dristmaaden, jages i det hele og flore at naa paa samme Standpunkt, som den nu har naaet i flere Menneftsalder. Om Udviklingen af vor Faarebrug rettest burde ledes i Retning af de i Skotland fulgte Dristmaader, eller om man burde bygge videre paa den alt her i Landet fra gammel Tid af brugte Dristmaade med de gjenne Tiderne samlede Erfaringer, skal Udvalget ikke med Bestemthed kunne sige; dog kan Udvalget ikke tilbageholde den Bemærkning, at Naturen synes at opfordre til, paa de mindre og lavere Øer, at benytte og udvikle den fra gammel Tid af brugte Dristmaade, hvorimod Faarebruket efter stoffet Minister maagvis med Fordel kunde udføres paa de større Øer med deres frodige og langt fra Havet liggende Højsletter og Fjeldsider.

Saaledes Udvalget, som foran berørt, ikke anser vor nuværende Faarebrug som svarende til alle Nutidens Fordringer, og heller ikke bevrger Uenigheden af at Faarebrug efter stoffet Minister vilde, naar det blev rigtig gjenneført

og appaaret efter Forholdene, vilse sig som den mest fordelagtige Driftsmaade, saa kan Udvalget, af Hensyn til de store Kraa, som Færverne all have stillet til Statskassen, og som endnu vente paa deres Afgjørelse, og til de Kred man i indværende Samling vil gjøre til samme, besvaret ikke tilraade, at Tinget for nærværende Tid indgaar til Regieringen med Andragende om Statsstilskud i nævnte Djiemed. De Udvalget har bragt i Erfaring at Færvernes Andel af Hærsejle Regals Renter, som Lagtinget har høst under sin Bestyrelse er opbrugt, og da Lagtinget ikke raader over Midler, som kunne bruges til Landbrugets Fremme i sin Almindelighed, saa tror Udvalget ikke at kunne tilraade Tinget at bevillige det omhandlede Beløb af nogen af de under samme forterende Kasser.

I Henhold til ovenslaaende skal Udvalget tillade sig at foreslaa til Tingets Bestyrelse:

At der saares Kongsbønde Poul Petersen, at Lagtinget maa betinge ikke at raade over Midler, af hvilke de af ham begjærte Beløb kunne blive ydede, og at Tinget heller ikke kan andrage hos Regieringen om at faa de attraaede Beløb af Statskassen, fordi Lagtinget for Tiden gjør saa store Begjæringer til Statskassen til Opnaaelse af andre Djiemed.

Lagtingsalen, den 19de August 1885.

J. Dalsgaard.
Ordfører.

O. Jacobsen.

Th. Debes.

J. H. Schrøter.

G. E. Müller.

Ved Sagens endelige Behandling, den 22de August, gjenemgik Schrøter Bekendtgørelsen paa Ordførers Begre, hvorpaa Udvalgets Forslag enstemmig vedtoges med 17 St.

C. Andragende om Foranstaltninger til Fæstavlens Fremme paa Færverne.

Den 12te August fremlagdes saalydende Andragende:

Paa et den 28de Juli d. A. afholdt Landbrugsnode bleve undertegnede valgte til at indgaar til Lagtinget med et Andragende om at træffe Foranstaltninger sigtende til Fæstavlens Forbedring, og skulle vi derfor tillade os at fremholde:

at det paa den ene Side synes at være uomtvisteligt, at Fæstavlens i det store Hele er gaaet tilbage i de sidste Aar; medens det paa den anden Side er indlysende, at vi som en Folge af de stigende Arbejdspriser faa mere og mere Brug for en større Arbejdsdygtighed hos Fæstene, ligesom ogsaa disse kan ved at forbedres ville opnaa nogen betydelig Værdi som Salgsdyr.

Lagtinget anmodes derfor om at tilvejebringe en Lov eller Forordning, hvorved paabjedes,

at der i hvert Grundfæstemeddistrikt, hvor der findes Fæst, paa Grundfæstene vælges en eller flere Mænd, der afgjøre, hvilke Hingstfol der synes at egne sig til Aul, samt hvert Aars 1ste April foretage en Besigtigelse af alle ufastrerede Hingste, hvorefter alle Hingste, som fjendes ubrugelige til Aul efter at have fyldt 3 Vintre, enten fastreres eller holdes afspærrede i Lidsrummet fra 1ste Maj til 15 August. Glasvæde eller meget afkølede Hingste har dog holdes afspærrede i samme Lidsrum, allerede naar de have fyldt 2 Vintre.

Disse Fæst vil Gjerens Strag kunne opbæge hos Føllet, og det staar ham da frit at fastrere dette.

Størrelsen af de nødvendige Munkter turde det cerede Ting bedst kunne bestemme.

Til Forebyggelse af, at de bedste Kvæddyr sælges til Udlandet, anmodes Lagtinget endvidere om at søge at tilvejebringe Midler til passende Præmier, som kunne uddeles (foreløbig) hvert 3dje Aar, enten ved en af Lagtinget ansat, eller af en eventuel Landboforening udvalgt Kommission.

Thorshavn, den 8de August 1885.

J. Jacobsen.

M. B. Nestorff.

R. E. Efferesø.

J. Petersen.

Til
Færvernes Lagting.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 14de August, vedtoges efter Forslag af Efferesø at henvises Sagen til det i de to foregaaende Sager vedsatte Udvalg, som afgav forslaget, den 15de September fremlagte Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et, fra en paa et den 28de Juli d. A. afholdt

Landbrugsmøde valgt Komite, bestaaende af d'Hr. S. Jacobsen, A. W. Refsøff, M. E. Efferes og J. Petersen, til Tinget indkommet Andragende, hvorved Lagtinget anmodes om at søge at træffe Foranstaltninger sigtende til Hesteracens Forbedring her paa Øerne. Udvalget skal indstænde sig til den Bemærkning, at man i indværende Lagtingsamling ikke har haft den fornødne Tid til at fremkomme med noget Forslag i den omhandlede Retning. Man skal derfor her kun indstille:

Behandlingen af Andragendet fra d'Hr.

J. Jacobsen, A. W. Refsøff, M. E. Efferes og J. Petersen udsættes til næste Aar.

Lagtingsalen, den 15de September 1885.

J. Dalsgaard, Th. Debes.
Erfører.
H. E. Müller, D. Jacobsen.

Samme Dags Aften vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 17 Stemmer.

XVI. Spørgsmaal om Oprettelse af en Forjogs- og Mønstergaard paa Færøerne*).

Den 10de August fremlagdes saalydende Genstilling:

Da Lagtinget i förrige Samling behandlede Spørgsmaalet angaaende Oprettelsen af en Forjogs- og Mønstergaard paa Færøerne, foresandtes den Mangel, at Tinget ikke kunde erholde Kundskab om, hvilken Gaard af dem, der egnede sig heril, man kunde saa overlade til det nævnte Øjemed.

I det forløbne Aar ere vi komne Spørgsmaalet saa meget nærmere, at der foreligger Oplysninger om, at 4 Gaarde, nemlig: Præstegaardene paa Waaga, Østerv og Sønderv samt Amtmandsgaarden i Thorsøhavn, kunne erholdes til Opnaaelsen af Formaalet, samt Erklæring fra Landbrugskandidat Efferes om, at enhver af de 4 nævnte Gaarde egnede sig til Forjogs- og Mønstergaard.

Næstens Hr. Efferes har givet Amtmandsgaarden Fortrinet og affattet et Overslag, der er sendt til Ministeriet med Segen, og som kun kan benyttes, for saa vidt Anlægget foretages paa denne Gaard, er jeg tilbøjelig til at tilraade at lade en af de tre andre Gaarde til Anlægget. Jeg tillader mig derfor at henstille

til Lagtinget at lade Spørgsmaalet under fornøjet Overvejelse, som mulig kunde lede til at der i et hvert Fald tillige blev fremskaffet Overslag over den ene af de tre andre Gaarde, saa at Bevillingsmyndigheden, for saa vidt den indlader sig paa Sagen, kan sættes i Stand til at kunne give enten det ene eller det andet af de tvende Forslag Fortrinet.

Lagtingsalen, den 10de August 1885.

Erubdigt,

J. H. Schrøter.

Til
Lagtinget.

Med Sagens foreløbige Behandling, den næste Dag, foreslog Schrøter at henvise den til det Udvalg, der var nedsat i Anledning af foregaaende Sag XV. Efter forskjellige Udtalelser faldes Forslaget under Afstemning; men da kun 5 stemte for og 4 imod, foretoges Ravnecvraab med følgende Udfald: Ja stemte: G. Joensen, D. Jacobsen, M. Danielsen, Dalsgaard og Schrøter; nej stemte: Efferes,

* Se Beretningen for 1884, Pag. 45—51.

Debes, J. Petersen, Djurhuus og Olsen. —
Bonlsen, J. Nielsen, J. Danielsen, J. Jacobsen,
Rasmussen, O. M. Nielsen og Formanden
stemte ikke, medens Provsten, Müller og Fente
vare fraværende. Da jaalebes lige mange

Stemmer vere afgivet for og mod uden at
Formanden havde deltaget i Røstningen, var
Forslaget: altsaa forkastet, hvorved Sagen be-
tragtedes som bortfalden.

XVII. Spørgsmaalet om Fisketiendens Afløsning.

Den 14de August fremlagdes saalydende
Forslag:

Da vi have bragt i Erfaring at det for 5
Aar siden vedtagne Forslag om Afløsning
af Fisketienden endnu ikke er expedieret fra Amtet
og vi maa anse det for hensigtsmæssigt, da
der nu er hengaaet saa lang Tid siden denne
Sag var behandlet og Fiskeriforholdene til Dels
forandrede, at den atter kommer frem til nærmere
Drøftelse, tillade vi undertegnede os at
foreslaa, at Sagen atter bliver forelagt Tinget
i Aar.

Lagtinget, den 14de August 1885.

J. C. Djurhuus. J. Dalsgaard.

J. Petersen. G. Soensen. G. Olsen.

O. P. Efferes. E. J. Rasmussen.

Til
Lagtinget.

Ved Sagens foreløbige Behandling,
den 15de August, vedtoges efter Forslag af
Djurhuus at udsætte et Udvalg paa 5 Med-
lemmer, hvortil i næste Mode valgtes: Dals-
gaard, Djurhuus, Olsen, Provsten og
M. Danielsen.

Den 15de September fremlagdes saa-
lydende Betænkning:

Efter en til Tinget indkommen Begjæring,
om at tage det for 5 Aar siden vedtagne Lov-
forslag om Afløsning af Fisketiender til fornyet
Drøftelse, er denne Sag afgivet til et Udvalg,
bestaaende af undertegnede og Provsten, hvilken
sidste nu har forelagt Tinget.

Paa Grund af Sagens Betydning og af
Hensyn til, at man maa anse det for nødvendigt,
inden videre foretages, at fremskaffe forskellige
Oplysninger, har Udvalget ikke dristet sig til,
da Lagtingskassen ved Sagens Indbringelse
var saa langt fremrykket, for i Aar at fremsomme
med noget nærmere Forslag, hvorfor man maa
tillade sig at foreslaa Tinget at udsætte Sagen
til næste Aar, samt at anmode Amtet om at
tilvejebringe forskellige Oplysninger vedkommende
Fisketiender for et Tidrum af 30 Aar, hvilket
antages at kunne ske igjennem Kirkekasjereren
og Landfogderiet for de $\frac{1}{2}$ af Tienden, hvormed
man ikke kan anse det for at gaa ud Sagen, at
søge Oplysning om den $\frac{1}{2}$ igjennem Præsterne,
paa Grund af de saa tit flere Embedsforandringer
og lange Betænkninger; fremdeles Oplysning fra Land-
fogderiet om Fiskeudførelsen for det anførte
Tidrum.

Vi tillade os derfor at foreslaa Tinget at
vedtage:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtet anmodes om inden næste Lagtings-
samling at indhente:
 - a. Fra Kirkekasjereren Oplysning om den
de forskellige Kirker tilfaldne Fiske-
tiende i de sidste 30 Aar.
 - b. Fra Landfogderiet Oplysning om den
Statistiken tilfaldne Fisketiende-Ind-
tægt i samme Tidrum.

c. Fra samme Dypgibelse af Fiskeudfærten
for samme Tidrum.
Thorshavn, den 15de September 1885.
J. E. Dyrhuus. S. Dalsgaard.
Ordfører.
M. Danielsen. E. Olsen.

Ved Sagens endelige Behandling, i
Eftermiddagsmødet den 15de September,
gjennemgik Ordføreren (Dyrhuus) Udvalgs-
betænkningen. S. Jacobsen kunde ikke
rigtig forstaa Udvalgets Udtalelse om, at der
manglede Oplysninger i denne Sag. Af for-
danne fandtes tilstrækkeligt i Sagtingsbetænkningen
for 1880, og kunde man ikke si paa de den
Gang fremskaffede Oplysninger, vilde man lige
saa lidt kunne si paa dem, man nu vilde til
et sege efter. Efterfølgende, at de i 1880 frem-
skaffede Oplysninger forsaavidt vare tilstrækkelige
som de omfattede et for kort Tidrum, der ogsaa

var mindre heldig valgt, idet Fiskeriet havde
været ualmindelig godt og Fiskepriserne meget
hoje i de paagældende Aar. Forslaget blev
da ogsaa vedtaget i den Hensigt, at Tinget vilde
tage det under fornyet Behandling efter at Mi-
nisteriet havde udtalt sig derom. To flere Op-
lysninger der kunde fremskaffes, des bedre. Ord-
føreren havde, siden Sagen først var for i
Tinget, talt om den med Provst Sørensen, som
vistnok var grundig inde i disse Forhold og som
havde udtalt, at han vilde finde det heldigt, om
Forslaget ikke blev forelagt Regeringen i dets
nuværende Skikkelse. Der manglede forskellige
Oplysninger, og det var nødvendigt at bruge et
længere Tidrum, f. Ex. 30 Aar, som Grundlag
ved Beregningen. For de sidste 5 Aar havde
man ingen Oplysninger, og det var maaske heller
ikke vanskeligt for de tidligere Aar at erholde
flere Oplysninger end dem, man alt havde.

Derpaa vedtoges Udvalgets Forslag en-
stemmig med 15 Stemmer.

XVIII. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender.

Til de staaende Udvalg i Hensyn til For-
retningsordenens § 8 vare valgte:

for de Amtsrepartitionsfonden vedkom-
mende Sager:

S. Jacobsen, O. Jacobsen og J. Nielsen;

for de Amtsfattiggælden og Landkommu-
nerne i Almindelighed vedkommende Sager:

M. Danielsen, Efferøy, O. M. Nielsen,
Olsen og S. Petersen;

for de Kirkekaserner vedkommende Sager:

Provsten, S. Danielsen og Henke;

for de økonomiske Fond, Grundegarnet
i Vestmanna og samt Renterne af det
Hansenske Legat vedrørende Sager:

Dalsgaard, Madsen og Schrøter;

for de Skidskassen vedrørende Sager:

Debes, S. Petersen og Poulsen;

for de øvrige under Lagtingets Decision

hørende offentlige Kasser samt for de
forskjellige Andragender, der henvises
til Udvalget (Udvalget for forskjelligartede
Sager).

Dyrhuus, Müller og Schrøter.

1. Vedkommende Amtsrepartitions- fonden.

- a. Med Hensyn til Paaligningen til Amts-
repartitionsfonden for Aaret fra Datoen
1885 til Datoen 1886 vedtoges:
at Størrelsen af den samlede Udskrivning
ansattes til 8.040 Kr. 30 Ore,
at heraf paa det matrikulerede Fordegnis
lignes 2 Kr. 56 Ore pr. Mark Jord
eller i alt 8,161 Kr. 32 Ore,
at der paa Kommunerne i Amtet fordeles
et samlet Beløb af 1878 Kr. 98 Ore
(alt vedtaget enst. med 19 St.) og

at den Hverdel af dette Beløb, som i
Henhold til Lov af 8te Februar 1880
skal fordeles efter Lagtingets Elson,

fæstsettes som paa nederstaaende Re-
partition findes anført^{*)}. (Bedraget
erst med 18 St.)

*) Med Henhold til det til Fordeling paa Kommunerne bestemte Beløb af 1,878 Kr. 98 Ore og af Værdet i Henhold
til Lagtingets Vedtagelse foretages følgende

Repartition:

Kommunernes Navne.	Efter Marketal.					Efter Føllesnergebe.			I Henhold til Lagtingets Vedtagelse.		Lid sammen for Sagnet.		For Kommunen i det hele.	
	Mrt.	Sk.	Gr.	Rt.	D.	Føllesn.	Rt.	D.	Rt.	D.	Rt.	D.	Rt.	D.
I. Nordersøernes Præ- stegjælds Kommune.														
Baag Sogn	114	"	5	14	50	451	18	88	15	"	78	38		
Husum —	40	12	"	15	91	134	5	61	4	"	25	52		
Mygledal —	40	"	"	15	61	126	5	28	3	"	23	89		
Kuav —	64	8	"	25	18	171	7	16	3	"	35	34		
Viderv —	86	"	"	33	57	286	11	97	10	"	55	54		
Erins —	32	8	"	12	69	110	4	61	3	"	20	30		
Fugla —	47	"	"	18	34	119	4	98	3	"	26	32		
													265	29
II. Østers Præste- gjælds Kommune.														
Næs Sogn	101	"	"	39	42	465	19	47	11	"	69	89		
Ejov —	111	2	"	13	38	467	19	55	5	75	68	68		
Gote —	69	2	"	26	97	279	11	68	3	"	41	65		
Fuglefford —	64	8	"	25	18	432	18	9	4	"	47	27		
Andefford —	62	4	"	24	30	289	12	10	10	"	46	40		
Fandung —	30	"	"	11	71	301	12	60	4	"	28	31		
Ejde —	64	"	"	24	98	479	20	5	8	"	53	3		
													355	23
III. Nordstrøms Præ- stegjælds Kommune.														
Bestmanhavn Sogn.	56	"	"	21	86	308	12	89	7	"	41	75		
Kolvig —	75	"	"	29	27	317	13	27	9	"	51	54		
Kollefford —	53	8	"	21	67	261	10	93	5	"	37	60		
Kvalvig —	55	"	"	21	47	242	10	13	4	"	35	60		
Haldervig —	36	"	"	14	5	303	12	69	4	"	30	74		
Sagen —	29	8	"	11	51	49	2	5	4	"	17	56		
													214	79
IV. De forenede Sogne i Sydstrøms Præstegjæld.														
Kirkebo Sogn.	106	"	"	41	37	236	9	88	9	"	60	25		
Kalbal —	56	"	"	21	86	100	4	14	6	"	32	5		
Thorshavns udenbys —	59	"	"	23	3	154	6	45	5	"	32	48		
													124	78
V. Næs Sogns Kommune.														
Overføres	48	"	"	18	74	183	7	66	10	"	...	...	36	40
Overføres	1502	12	5	586	57	6262	262	17	147	75			996	49

b. Ved Tingets Aabring fremlagdes en Skrivelse fra Amtet, hvort meddeles at samme har set sig udsøgt til i Løbet af forrige Finansiår af Amtsrepartitionsskatten at anvise en Merudgift ved Thorsbavns Stenstøbe i alt 180 Kr. 45 Ore, og heri ligger, at den i sin Tid stedfundne Udskillelse af Hæstestens og Vognstuenes Brændsel*) maa ophæves. Efter at Sagen var behandlet i Udvalget for de Amtsrepartitionsskatten vedkommende Sager, foreslog Udvalget ikke at ophæve den nævnte Udskillelse, hvorimod man forventer det udsatte Beløb i sin Tid

*) Se Beretningen for 1883, Pag. 64—65.

- refunderet Amtsrepartitionsskatten, hvilket enstemmig vedtoges med 14 St.
- c. Fra Johanne Andreasen født Mørk af Aalbo var indkommet et Underbønde om at blive opført til Jordemoder paa den kongelige Højskole og Plejehjælp i Aalborg, samt at Omkostningerne ved hendes Journaler og Instruier ogsaa maa udbedes af samme Fond. Sagen henvises til Amtet.
- d. Landfogden havde henvendt sig til Amtet, om der ikke kunde være Anledning til at udvirke, at et Beløb paa 51 Kr. 60 Ore der indgjør Sagsomkostningerne i en mod Husmand Ole Chr. J. Christensen og Hustru

Kommunernes Navne.	Efter Marketal.					Efter Føllemængde.			I Henshold til Lagtingets Betsagelse.		Alt sammen for Soguet.		For Kommunen i det hele.	
	Mr.	Bl.	Sk.	Mr.	O.	Følletal.	Kr.	O.	Kr.	O.	Kr.	O.	Kr.	O.
Oversørt	1502	12	5	586	57	6262	262	17	147	75			996	49
VI. Aagaards Præstegjælds Kommune.														
Midvang Sogn	50	"	"	19	51	331	13	86	10	"	43	37		
Sandevang —	56	4	"	21	96	261	10	93	10	"	42	89		
Sorvang —	48	"	"	18	74	295	12	35	10	"	41	9		
Bo —	38	"	"	14	83	113	4	73	3	"	22	56		
Dyggens —	40	"	"	15	61	130	5	44	5	"	26	5	175	96
VII. Sande Præstegjælds Kommune.														
Sand Sogn	110	"	"	42	94	461	19	30	11	"	73	24		
Skærbjerg —	42	4	"	16	49	149	6	24	8	"	30	73		
Højebjerg —	66	"	"	25	76	183	7	66	10	"	43	42		
Skov —	60	"	"	23	42	77	3	22	2	"	28	64	176	3
VIII. De forenede Sogne i Sønder Præstegjæld.														
Famien Sogn	21	"	"	9	37	99	4	14	2	"	15	51		
Borferre —	72	6	"	28	25	367	15	36	7	"	50	61		
Boag —	49	4	"	19	23	335	14	3	10	"	43	26		
Sundbo —	64	2	"	25	8	315	13	19	3	"	41	27	150	65
IX. Aalbo Kommune.	98	4	"	38	35	390	16	33	11	"	...	...	65	68
X. Grodebo Kommune.	60	"	"	23	42	468	19	59	20	"	...	...	63	1
XI. Thorsbavns Kommune	25	8	"	9	96	981	41	20	200	"	...	...	251	16
Summa	2406	12	5	939	49	11220	469	74	469	75			1878	98

af Saltneæs for Dyveri anlagt Justitsfog, og forrestendvidt er afholdt af Amtsreparationsskatten og for hvilket der er foretaget Exekution og Udlæg i bemeldte Hæsmænds Baandhus, kan enten i nogen Tid henstaa uberigtiget eller påføre til endelig Udgift for Bonden. Det vedtoges, at det omhandlede Beløb foreløbig henføres uberigtiget, samt at Forstanderskabets Dringer indhentes,

om samme anser det for ønskeligt, at Forliden vedbliver at betale Bøjet.

2. Vedkommende Skydsbæresnet.

Det vedtoges, at der til Vestrivelse af Skydsudgifter i 1885—86 pålægges et Beløb af 1884 Kr. 98 Øre, som i Overensstemmelse med Lov af 17de Marts 1866 § 3 og Lov af 14de Januar 1881 §§ 1 og 3 fordeles saaledes:

Nr.	Kommunernes Navne.	Særlige Skydsudgifter.		Fælles Skydsudgifter.		Til Sammen.	
		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1	Norderøernes Præstegjælds Kommune	130	70	148	49	270	19
2	Ostervang —	322	63 1/2	288	27 1/2	610	91
3	Nordstrøms —	61	8	157	31	218	39
4	De forenede Sogne i Sydstrøms	20	22	52	8	72	30
5	Thorsøhavs Kommune	40	60 1/2	104	59 1/2	145	20
6	Nielsen Sogns Kommune	7	55	19	45	27	—
7	Baagø Præstegjælds Kommune	12	94	120	11	133	5
8	Sands —	34	50	92	48	126	98
9	Kvalbe Sogns Kommune	12	27	41	46	53	73
10	Fredelsø —	14	73	49	75	64	48
11	De forenede Sogne paa Søndersø	35	12	118	63	153	75
	Til Sammen	692	35	1192	63	1884	98

3. Vedkommende Amtsfattigkassen.

a. De fra Kommunerne indkomne Forsørgelsesplaner og Statusoversigter vare gennemgaaede af Udvalget, og blev Planerne approberede.

b. I Henhold til Lov om Fattigbæresnet af 22de Marts 1885 § 6 henvises følgende Bidrag af Amtsfattigkassen for Aaret fra 1ste Oktober 1885 til 30 Septbr. 1886:

1. Til Norderøernes Præstegjælds Kommune:	
til Baagø Sogn	230 Kr.
— Mygledal —	35 —
— Rung —	20 —
	285 Kr.

2. Til Ostervangs Præstegjælds Kommune:	
til Fordeling mellem Sognene efter Amtets nærmere Approbation.	400 —

3. Til Nordstrøms Præstegjælds Kommune:	
til Vestmandhavns Sogn	50 Kr.
— Kvalvig —	130 —
— Rollesfjord —	25 —
	205 —

4. Til de forenede Sogne i Sydstrøms:	
til Kirkeby Sogn	110 Kr.
— Kalkbøl —	50 —
	160 —

Overført . . . 1050 Kr.

Overført . . . 1050 Kr.

5. Til Baagø Præstegjælds Kommune:	
til Midvægs Sogn	30 —
6. Til Sands Præstegjælds Kommune:	
til Sands Sogn	25 —
7. Til de forenede Sogne paa Søndersø:	
til Baagø Sogn	70 —
8. Fredelsø Sogns Kommune	50 —
9. Kvalbe —	125 —
10. Thorsøhavs —	350 —

Til Sammen . . . 1700 Kr.

c. Fra Gutte Hansens Enke, Anna Marie Jacob-Jachariasdatter, af Galdersvig, var indkommet et Andragende om et Bidrag paa c. 50 Kr. af Amtsfattigkassen til Hjælp ved en nødvendig Reparation af hendes Baandhus, hvilket Andragende var anbefalet af Forstanderskabet for Nordstrøms Kommune. — Det vedtoges endt. med 13 St. at svare, at den ansøgte Hjælp ikke kan bevilges af nogen af de under Engelsingel forterende Kasser eller Fonde, hvormed der, for saa vidt Kommunen foretager den nødvendige Reparation af Ansøgerindens Hus, vil blive lagt Hensyn dertil ved Uddelingen af Amtsfattigkassens Bidragene.

d. Samme Svar vedtoges, det at give J. P. Willkjær af Nordtøfte, der havde antraget om 40 Kr. til Istandsættelse af Taget paa hans Hus.

4. Vedkommende den økonomiske Fond.

Andragender om Bidrag til Broer, Beje og Landingssteder.

a. Fra Sognekommisjonen for Kollefjord Sogn var indkommet Andragende om „det fulde Beløb, 48 Kr. 60 Øre“, hvorom der forrige Aar blev antraget til Broen over Sjøv Na*). Det vedtoges enst. med 17 St. foruden det forrige Aar bevilgede Beløb (25 Kr.) yderligere at bevilge et Beløb paa 20 Kr.

b. Fra Sognekommisjonen for Kvalvig Sogn var indkommet et af Forstanderskabet anbefalet Andragende om et Tilskud paa 100 Kr. til Istandsættelse af Broen over Elven mellem Kvalvig og Strømmas*). Da der ikke i Aar forelaa noget Overflag over, hvilke Materialier der ventedes at medgaa til Broen, fandtes det ikke heldigt at bevilge et større samlet Beløb end det, der fandtes opført paa det forrige Aar indsendte Overflag. Det vedtoges foruden de forrige Aar bevilgede 25 Kr. yderligere at bevilge 23 Kr. 96 Øre.

c. Fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Øststrøms var indkommet et Andragende om 60 Kr. til en Bro over Haadals Na i Kallha. Dels paa Grund af, at der ikke forelaa noget Overflag, dels fordi denne Bro ikke ansaaes at have stor Betydning for den almindelige Samferdsel, ligesom den heller ikke fandtes nævnt i Husemandens Indberetning om Broer m. v., vedtoges enstemmig med 15 St. ikke at bevilge dette Andragende.

d. Fra Jacob Rasmussen, Nordstaale, var indkommet et med Forstanderskabets Anbefaling forsynet Andragende om det nødvendige Beløb til Indkjøb af 3 Stk. 24" Bjælker 8" □ til Istandsættelse af Broen over Elven ved Nordstaale. Det vedtoges enstemmig med 18 St. at bevilge et Beløb af indtil 36 Kr.

e. Fra Rungsbørde og Skolelærer N. Gutormsen af Trødsnes var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om et Tilskud paa 30 Kr. som Guld-gjævelse for Materialier og Smedeløn til et af ham opført Gangspil ved Landingsstedet dersteds. Da det af Forstanderskabet var oplyst, at Bygdens Beboere havde ydet forholdsvis betydelige Bidrag til For-

tagendets Fremme ligesom Andrageren ogsaa tidligere har gjort store Forbedringer ved nævnte Landingssted, fandtes det stemmende med Villighed og Tingets tidligere Vedtagelser at yde ham et Tilskud som Paaflønnelse for denne hans Vidskomhed. Det vedtoges enst. med 16 St. at bevilge det anførte Beløb, 30 Kr.

f. Fra Andreas Djurhuus Næst-Borkere var indkommet et Andragende om et Tilskud paa 60 Kr. til Istandsættelse af hans Landingssted. Da der ikke forelaa noget detailleret Overflag og det heller ikke var oplyst om Landingsstedet skulde være til Andragerens private Brug eller til almindelig Nytte, fandtes det for Bygdemændene ligesom Forstanderskabets Anbefaling mangelfuldt, fandtes ikke Anledning til at bevilge Andragendet, hvorimod det med 9 St. mod 2 vedtoges at svare: Da Andragendet hverken er forsynet med Forstanderskabets Anbefaling eller et detailleret Overflag, kan det ikke bevilges.

g. Paa Dvsfordring af Sognekommisjonen for Nysggenes havde Forstanderskabet for Baago Kommune antraget om Tilskud til en ny indført Forbedring af Landingsstedet paa Nysggenes, hvortil der foruden 222 Dages Pligtarbejde er medgaaet 167 Kr. 94 Øre. Det vedtoges enst. med 14 St. foruden de i 1882 bevilgede 90 Kr.*) yderligere at bevilge 77 Kr. 94 Øre, idet det af Huseh. til det betydelige Pligtarbejde, der er indført, fandtes rigtigt ogsaa at bevilge Løn til en Arbejdsformand.

h. Lagtingsmand D. Jacobsen havde antraget om en Gjerbevilling paa 130 Kr. og en yderligere Bevilling paa 80 Kr. til Istandsættelse af Landingsstedet i Kvalvig**). I Betragtning af det betydelige Arbejde, der vil udtrædes til Fortagendets Udprævelse og at der allerede forrige Aar vilde have været bevilget et noget større Beløb, der som Tinget havde haft tilstrækkelige Midler at raade over, vedtoges enst. med 15 St. at bevilge et yderligere Tilskud paa indtil 60 Kr.

Samtlige de bevilgede Beløb udbetales, naar der fra vedkommende Forstanderskab foreligger Attest for at Arbejdet er udført.

5. Vedkommende Kirkeladserne.

a. Fra Amtet var der indkommet en Skrivelse om at de fornødne Midler til Til-

*) Se Lagtingsberetningen for forrige Aar, Pag. 56.

*) Se Beretningen for 1882, Pag. 412.

**) Se Beretningen for 1884, Pag. 96.

vejebringelsen af en ny Kirkegaard i Kvalbs, udredes af Sønders Præstegjælds Kirkelasse, hvilken Skrivelse var ledsaget af en Erklæring fra vedkommende Distriktslæge, hvori udtales at den gamle Kirkegaard i sanitær Henseende var utilfredsstillende. Efter at Forstanderskabets Erklæring var indhentet vedtoges enst. med 13 St., at den til Erhvervelse af Areal til en ny Kirkegaard i Kvalbs nødvendige Sum udredes af Sønders Præstegjælds Kirkelasse.

- b. Kirkeværge G. N. Jacobsen havde til Amtet indsendt et Forslag om en Omordning af Stolestaderne i Thorshavns Kirke for at skaffe bedre Plads, hvilken Omordning i Folge et Skrivelsen vedlagt Overslag antoges at ville koste 595 Kr. 60 Øre. Det vedtoges enst. med 19 St. at stille Sagen i Bero indtil Provsteftn er afholdt over Kirken.

6. Vedkommende de enkelte Landkommuner.

- a. Efter derom gjorte Indstillinger af vedkommende Forstanderskaber approberedes, at Staten for de næste 5 Aar fra 1ste Oktober 1885 lignes i følgende Forhold:

	Paa Dist. Form. og Vejlig.	Paa Dist. Form. og Vejlig.
Nordboernes Kommune	1/3	1/3
Ostera		
Andefjord Sogn	1/3	4/5
De øvrige Sogne	1/3	5/6
Baags Kommune		
Midvaag og Vø Sogne	1/6	4/5
Sands og Myggan. Sogne	3/4	8/13
Spirvaag Sogn	1/6	5/6
De forenede Sogne i Sydøst.	1/3	2/3
Rolsø Kommune	1/6	5/6
Sands	1/4	9/14
Kvalbs	1/5	4/6
Frødebo	1/6	1/3
De forenede Sogne i Sønders		
Baag Sogn	1/6	5/6
De øvrige Sogne	1/3	2/3

For Nordstrøms Kommune, fra hvilken Intet Forslag var fremskommet, anmodedes Amtmanden om at indhente Forslag og derefter give den fornødne Approbation. (Vedtaget enst. med 18 St.) Senere meddelte Approbation af Amtet som følger:

Paa Marketal. 1/4
Paa Formue og Vejligbed. 2/3

- b. Efter derom indgivet Andragende fra Forstanderskabet for Baags Præstegjælds Kommune meddeltes Approbation paa at der af Kommunens Kasse udredes et Beløb af 25 Kr.

til dermed at lønne en Sekretær for Forstanderskabets Formand, og at Beløbet fordeles ligelig mellem Sognene.

- c. Efter derom indkommet Andragende fra Forstanderskabet for Øiers Præstegjælds Kommune approberedes, at Forstanderskabet har erhvervet og atter afskrevet 1 Øl. Jord i Heggshaga paa Strænder.
- d. Bysselmannd J. Nielsen havde paa Baags Kommunalforstanderskabs Vegne andraget om Approbation paa, at Forstanderskabet for Kommunens Regning anskaffede flere Baade ved Sundet mellem Baags og Strøms i Anledning af at en Distriktslæge er bleven ansat i Vestmanhavn, og at der eventuelt optages Laan i den Anledning, hvilken Approbation meddeltes.
- e. Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Sønders havde andraget om Approbation paa, at der til Dækning af Udgifterne ved Stolebygningens Udbedring og Forlængelse i Baag Sogn maatte optages Laan paa 1600 Kr., samt om Tingets Bistand til at dette Laan kan erholdes af en offentlig Kasse paa billige Villkaar. Det vedtoges enst. med 14 St. at tillade, at Baag Sogn optager et Laan paa 1600 Kr., hvormod Tinget ikke saa sig i Stand til at hylde Laanet af nogen af de under samme forterende offentlige Kasser.

7. Decision af Regnskaber.

Til Tinget vare indkomne efternævnte Regnskaber, forlyuede med Revisionsantegnelser og Besvarelser samt Dagtingsrevisors Bedtegnelser.

1. Regnskab for Færø Amts Repartitionsfond for Aaret til Oskobag 1884.
2. Regnskab for Færø Amts Fattigkasse for Aaret til 30te September 1884.
3. Regnskab for Færø Amts Skolefond for Aaret 1884.
4. Regnskab for Skydsveesenet paa Færøerne for Aaret til 30 September 1884.
5. Regnskab for Færø Amts økonomiske Fond for Aaret 1884.
6. Regnskab for Grindegarnet i Vestmanhavn for f. A.
7. Regnskab for Fonden for forulykkedes efterladte for f. A.
8. Regnskab for Fonden til Udstaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almueskolebørn paa Færøerne for f. A.
9. Regnskab for Sognepræst Engelsebs Deltagelses- og Erkjendtligheds-Bogat for f. A.
10. Regnskab for Nordboernes Præstegjælds Kirkelasse for f. A.
11. Regnskab for Øiers Præstegjælds Kirkelasse for f. A.

12. Regnskab for Sydsirøms Præstegjælds Kirke-
kasse for f. A.
 13. Regnskab for Thorshavns Kirkes særlige
Kasse for f. A.
 14. Regnskab for Nordstrøms Præstegjælds
Kirtekasse for f. A.
 15. Regnskab for Baags Præstegjælds Kirtekasse
for f. A.
 16. Regnskab for Sands Præstegjælds Kirke-
kasse for f. A.
 17. Regnskab for Suders Præstegjælds Kirke-
kasse for f. A.
 18. Regnskab for Baag Kirkes særlige Kasse
for f. A.
 - 19—25. Regnskaber for de til Nordersørnes
Præstegjælds Kommune hørende Sogne for
Aaret til 30te September 1884.
 - 26—32. Regnskaber for de til Østers Præste-
gjælds Kommune hørende Sogne for f. A.
 - 33—38. Regnskaber for de til Nordstrøms
Præstegjælds Kommune hørende Sogne
for f. A.
 - 39—41. Regnskaber for de forenede Sogne i
Sydsirøms Præstegjæld for f. A.
 42. Regnskab for Nolsø Sogns Kommune for
f. A.
 - 43—47. Regnskaber for de til Baags Præste-
gjælds Kommune hørende Sogne for f. A.
 - 48—51. Regnskaber for de til Sands Præste-
gjælds Kommune hørende Sogne for f. A.
 - 52—55. Regnskaber for de forenede Sogne
paa Suders for f. A.
 56. Regnskab for Kvalbs Sogns Kommune for
f. A.
 57. Regnskab for Frødebs Sogns Kommune
for f. A.
- Samtlige Regnskaber decideredes.

8. Valg til kommunale Bestillinger og Omænd.

- a. Til Medlem af Fjers Amts Skoledirektion:
Anderslærer D. P. Effersø.
- b. Til Medlemmer af Skolekommissionen for
Realskolen: Kjøbmand Johs. Hansen, Sto-
mager Kjelds og Exam. jur. S. Miller.
- c. Til Medlemmer af Valgforsandstaberne
for Følke- og Lagtingsvalgene:
for Nordersørnes Præstegjæld:
Kjøbmand Jøen Højnæs og Kongsbønde
Simon Andreasen, begge af Viderejde.
for Østers Præstegjæld:
Skolemand D. P. Danielsen og Lagtings-
mand S. J. Rasmussen, begge af Sul-
mundsfjord.
for Nordstrøms Præstegjæld:
Handelsbetjent A. S. Rehnert af Vestman-
havn og Kongsbønde Daniel Jacob
Jacobsen af Kvivig.
for Sydsirøms Præstegjæld:
Jhu. Faktor H. Christiansen og Boghandler
H. A. Jacobsen, begge af Thorshavn.
for Baags Præstegjæld:
Handelsmændene Daniel Nielsen af Sø-
vaag og Thomas Harald Jacobsen af
Sandvaag.
for Sands Præstegjæld:
Skolelærer A. C. Jensen og pensioneret
Skolelærer Samuel Jensen, begge af
Sand.
for Suders Præstegjæld:
Skolelærer D. H. Staalum af Kvalbs og
Handelsmand A. Dahl af Baag.

XIX. Andre Vedtagelser.

1. Angaaende det Hansenste Legats
Renter.
a. Amtet havde henstillet, at der gaves Morten
Rey og Thomas Pauli Jensen af Baag

paa Suders Tilsagn om et eventuelt yder-
ligere Tilskud til Dørling af Udgifterne
ved Indkjøbet af 2 Aar Jaar af fremmed
Rice i Anledning af, at kun et af de Jaar

Tillæg I.

Ved Samlingens Slutning i 1884 offentliges følgende Skrivelse til Stiftamtmand Finsen i Ribe.

Højvelbaarne Hr. Stiftamtmand Finsen
R. af D. og Dombd.!

Forinden Lagtinget denne Gang slutter sine Møder, ønsker det at sende Dem Hr. Stiftamtmand, som vi nu savne i vor Midte, en Hilsen med hjertelig Tak for den Interesse og Omhu for Herredernes Vel, med hvilken De i saa mange Aar har arbejdet iblandt os.

Særlig føler Tinget sig opfordret til at takke Dem som Lagtingets Formand for den Sindighed, Upartistighed og Humanitet, med hvilken De har ledet Tingets Forhandlinger, og med hvilken De saa væsentlig har bidraget til Sagernes Fremme.

Til denne vor Tak føje vi et inderligt Ønske om, at det maa fornødes Stiftamtmanden med samme Kraft at virke i mange Aar til Bedste for den Kreds, i hvilken De nu bor, og at i øvrigt alt godt maa blive Stiftamtmanden og Familie til Del.

Herredernes Lagting, den 16de September 1884.

L. G. Buchwaldt,	Sørensen.
H.	
O. Jacobsen.	M. Danielsen.
B. Nielsen.	N. S. Jørgensen.
J. Jacobsen.	J. Sørensen.
J. Petersen.	J. Dalsgaard.
D. Jørgensen.	E. Rasmussen.
D. M. Nielsen.	E. Olsen.
D. J. Petersen.	Jørgen Poulsen.
	D. P. Efferds.
	Gregers Jørgensen.

Som Svar herpaa modtog Tinget i Samlingen 1885 følgende Skrivelse:

Det har været mig særdeles kjært fra Herredernes Lagting at modtage de Udtalelser, som indeholdes i Tingets Henvendelse til mig ved Slutningen af dens sidste Samling. Den Paaskønnelse, som derved er bleven mig til Del, har for mig saa meget større Betydning, som jeg tilfulde ved at vurdere den Indflydelse, som Lagtinget har haft paa Herredens Udvikling, og som jeg under min mangenarige Virksomhed i Tinget ogsaa altid har haft det Maal for Øje, saa vidt det stod i min Magt, at bidrage til at denne Herredes repræsentative Forsamling maatte kunne fyldestgjøre de Fordringer, som med Rette kunne stilles til den. Er det lykkedes mig at udrette noget i saa Henseende, saa maa jeg dog udtale, at dette væsentlig skyldes den Velvilje og den Overbærenhed, som jeg har forefundet hos Lagtingets Medlemmer.

Idet jeg nu bringer Lagtinget min Tak for den modtagne Hilsen og de mange Aars gode Samarbejde, vil jeg udtale det Ønske, at den Samdrægtighed og den Interesse for Herredens Udvikling, som hidtil har været vædende under Lagtingets Forhandlinger, fremdeles maa bevares, saaledes at Lagtinget vedblivende bliver en Støtte for Udviklingen af de gode Anlæg for aandelig og materiel Fremgang, som findes hos den færdigste Befolkning.

Ribe, den 26de Juni 1885.

H. Finsen.

Til
Herredernes Lagting.

Bilag II.

Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

1. Afst. af Justitsministeriets Skrivelse af 4de Decbr. 1884 angaaende at det tillædes, at der til Dækning af Udgifterne ved Anskaffelsen og Vedligeholdelsen af et nyt Grindegarn til Hvalvangen i Vestmannaøen indtil videre af hver der indtræffende Grundejers indlæg af indtil $\frac{1}{2}$ af Fængsten, saaledes at dette Udlæg for forløbs forinden Tienden af Fængsten bliver aflagt.
2. Do. fra Ministeriet for Skole og Undervisningsvæsenet af 1ste Juli d. A. hvorved Ministeriet skjænter Lagtinget til Ophængning et Afst. af et af asd. Kobberstifter Ballin udført Stik efter Etatsraad C. Blochs Maaleri i Universitetets Besiddelse „Hans Lansen, der beskytter Biskop Rommø“.
3. Uddrag af Regnskabet for Andelen af den Færøerne tilkomme Andel af det Høiester Regats Renter for Aaret fra 1ste April 1884 til 31te Marts 1885.

Indtægt.

A. Beholdning den 1ste April 1884, indbetaende i Færø Amt Sparekasse	Kr. D. 277 87
B. Det Høiester Regats Renter ere tilfaldne Færøerne for de 5 Aar fra 1ste April 1871 til 31te Marts 1876	" "
C. Renter af de i Sparekassen indbetaende Beløb	7 85
Summa Indtægt	285 72

Udgift.

A. Til Morten Leo og Thomas Pauli Joensen af Baag paa Sønders, Udgifterne ved Opsendelsen af 2 Par Aar af Kvist Race	126 6
B. Beholdning den 31te Marts 1885, indbetaende i Færø Amt Sparekasse	159 66
Summa Udgift	285 72

4. Kapitelstøgt for Færø Amt for Aaret fra Olaidag 1885 til Olaidag 1886.

	Kr. D.
Ud, indvælt	pr. Bd. „ 52
Lammestind, nordensfjords	pr. Stk. „ 78
Do. søndensfjords	— „ 52
Højer, 1 Alens	pr. Par „ 95
Do. $\frac{1}{2}$ do.	— „ 1 08
Do. Puls	— „ 1 46
Trojer, $1\frac{1}{2}$ Bds.	pr. Stk. 1 92
Do. 2	— „ 2 55
Do. $2\frac{1}{2}$	— „ 3 33
Talg	pr. Bd. „ 38
Rør	— „ 84
Sagst, stor	— „ 04
Do. mindre	— „ 03
Slipst, stor	— „ 13
Do. mindre	— „ 11
Do. Langer	— „ 11
Løst, stor	— „ 19
Do. mindre	— „ 10
Do. Langer	— „ 10
Hier	— „ 69
Lau	pr. Pot „ 28
Færø Amt og Provsti, den 29de Juli 1885.	
P. G. Buchwaldt.	J. G. Øvnsen,
	1st.

Indhold.

	Side.
Lagtingets Medlemmer.	
I. Forslag til Anordning, indeholdende Tillæg til Thorshavns Brandlov	1.
II. Forslag til en forandret Affattelse af forskellige §§ i det i forrige Samling vedtagne Forslag til Lov om Brandestævne paa Færøerne	9.
III. Forslag til Lov om Oprettelse af Landvæsenkommissioner for Færøerne	15.
IV. Spørgsmaalet om en Dampskibsforbindelse mellem Færøerne.	25.
V. Andragende om Statsstilskud til en Skolebygning i Rollesjord	30.
VI. Spørgsmaalet om mulige Foranstaltninger til Beskyttelse imod Overgreb fra fremmede Nationers Fiskere her under Verne	31.
VII. Spørgsmaalet om Anstæffelse af et Grubegarn i Vestmanskøbenhavn.	32.
VIII. Besvælinger over Forstanderskaber i Kommunerne	35.
IX. Vedtagelse angaaende Betaling af en Skyldberegning.	44.
X. Spørgsmaalet om Opførelse af Gumbø Kirke	48.
XI. Spørgsmaalet om Hospitalebygninger og Lægebolig	52.
XII. Sagen angaaende en Omordning af Administrationsforholdene paa Færøerne	61.
XIII. Spørgsmaalet om Oprettelse af en Fattiggård for Færø Amt.	75.
XIV. Sagen om Forandring i Lov af 22de Marts 1855 om Fattigvæsenet paa Færøerne.	77.
XV. Andragender om Foranstaltninger til Landbrugets Fremme	77.
XVI. Spørgsmaalet om Oprettelse af en Forsøgs- og Mønstergaard paa Færøerne	83.
XVII. Spørgsmaalet om Fiskeriendens Afsløsting	84.
XVIII. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender	85.
XIX. Andre Vedtagelser.	
1. Angaaende det Hansenske Legats Renter	91.
2. Vedtagelse angaaende Sikkerhed for betroede Opbevarer	92.
3. Vedtagelse med Hensyn til Tilvejebringelsen af et Referat af Tingets Forhandlinger	92.
4. Forslag angaaende Vedførelse af et staaende Udvalg til Devislon af de under Lagtinget hørende Regnskaber	92.
5. Valg af Revisorer for Færø Amts Sparekasse	92.
Tillæg I. Lagtingets Adresse til Stiftamtmand G. Finsen i Ribe	93.
Tillæg II. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget	94.

Trykfejl og Rettelser.

Side 5, Sp. 2, Lin. 18 f. n.:	„Menholdelse læs: „Menholdelse“
— 28, — 1, — 12 f. n.:	ndtolte — udtalte
— 34, — 1, — 22 f. o.:	Jali — Juli
— 36, — 1, — 27 f. o.:	Wejhe — Weihe
— 36, — 2, — 18 og 19 f. o.:	Kommunes — Kommunens
— 38, — 2, — 16 f. o.:	samm. — samme
— 40, — 2, — 14 f. o.:	Kommunes — Kommunens
— 43, — 2, — 14 f. n.:	indrommede — indrommede
— 43, — 2, — 11 f. n.:	stulde — stulde
— 47, — 1, — 3 f. n.:	derfor — derfor
— 50, — 2, — 31 f. n.:	nødvendigt — nødvendigt
— 60, — 2, — 16 f. n.:	Hensigten med — Hensynet til
— 62, — 1, — 19 f. n.:	for beholder — forbeholder
— 62, — 2, — 21 f. o.:	pau — paa